STRIPSCHRIFT

THEMANUMMER

NUMMER 406 * €7,50

STRIPBLADEN IN DE JAREN 1950

5 414306 146525 04060 :

→ REDACTIO

In *Stripschrift 13* verscheen een bijdrage van Rob van Eijck en Nico Noordermeer. Het was Van Eijcks allereerste artikel ooit over strips en behandelde 'Willy Vandersteen en de bond voor kroostrijke gezinnen'. Rob van Eijck zou daarna voor *Stripschrift* blijven schrijven, werd medio 1971 zelfs redacteur en bleef dat tot begin 1986. Zijn eerste publicatie in *Stripschrift* uit januari 1970 legde de basis voor 40 jaar stripjournalistiek. Naast *Stripschrift* publiceerde hij gedurende die vier decennia ook in diverse andere tijdschriften, en schreef of werkte mee aan talloze naslagwerken over het métier. Vanwege zijn jubileum boden we hem vorig jaar aan gasthoofdredacteur te worden van dit eerste nummer van *Stripschrift* in 2010. Hij stemde daar welwillend mee in en ging op ons verzoek nadenken over de onderwerpen die hij aan bod wilde laten komen. Rond de zomer zijn we met hem om de tafel gaan zitten. Hij zou graag een nummer maken over de striptijdschriften uit zijn jeugd, vertelde hij. En nee... we hoefden als redactie verder niet in actie te komen. Hij zou zich weer melden zodra alles in kannen en kruiken was. Toen dat moment eenmaal aanbrak ontvingen we zijn Word-documenten en meer dan voldoende beeldmateriaal op een presenteerblaadje. En al was het niet onze oorspronkelijke opzet... zo zien we het natuurlijk graag!

Met dit themanummer legt Rob van Eijck bloot hoe Nederland er uitzag toen men nog wekelijks kon genieten van een lekker portie vervolgstrips. Zo'n gasthoofdredacteur zou ieder blad zich wensen.

INHOUD

2 ACTUA
3 DE JAREN 1950
6 ROBBEDOES
12 KLEINE ZONDAGSVRIEND
16 KUIFJE
20 TOM POES WEEKBLAD
24 KETELBINKIE KRANT
28 ONS VOLKSKE
32 MICKEY MAGAZINE
37 DONALD DUCK
42 SJORS VAN DE REBELLENCLUB
46 AREND
49 OLIDIN

→ OMSLAG

Haarlem, Bosch en Vaartstraat 5, begin maart 1958. De achtjarige Kier Schuringa kijkt lachend op als een vriendelijke oom met een fototoestel hem op de gevoelige plaat vastlegt bij het lezen van het tijdschrift *Arend*. Zijn broertje Ton, die dan nog net geen twee jaar oud is, ging diezelfde dag ook nog op de foto, maar had hoogstwaarschijnlijk geen idee welk kleinood hij in zijn knuistjes klemde. Dat waren nog eens tijden!

→ SUVAAL

ZO, JIJ HEBT FLINK UITGEPAKT!
D'R IS TEGENWOORDIG GEEN STRIPBLADENCULTUUR IN NEDERLAND MEER...
GELUKKIG HEB IK DE JAREN 50 NOG!
TINTIN

DE STRIPWERELD LEEFT, EN HOE! OP DEZE PLAATS GEEFT STRIP-COLUMNIST ERWIN SUVAAL HIEROP ZIJN PERSOONLIJK COMMENTAAR.

ERWIN.SUVAAL@STRIPSCHRIFT.NL

De jaren 1950
Stripbladen aan de basis van de stripwereld

ROB VAN EIJCK

Anno 2010 bestaan er nauwelijks striptijdschriften voor een groot publiek meer. *Donald Duck* houdt al meer dan een halve eeuw stand, maar verder? *Eppo* is weer terug, gelukkig, maar niet voor een groot publiek. En er zijn nog wat liefhebbersbladen, uitgegeven door enthousiaste stripmakers en stripfans. Maar het massale stripblad, dat oplagen haalt van 100.000 of meer en bij iedereen wel bekend is, bestaat niet meer. In de jaren 1950 was dit totaal anders. Omdat de mogelijkheden tot vermaak beperkt waren, kregen de striptijdschriften een grote kans. Het stripblad was in die jaren dan ook belangrijk, om verschillende redenen. Ook voor mijzelf, zoals onderstaande tekst duidelijk zal proberen te maken.

Paasvakantie 1957. En mooi weer, dus speelden we buiten, mijn medeleerlingen van de tweede klas lagere school en ik, zoals dat toen nog onbekommerd kon in een redelijk autoloos tijdperk. In één van de pauzes tussen het spelen door liet een klasgenoot zich ontvallen dat je vlak bij school voor een dubbeltje 'een Kuifje' kon kopen. Hij maakte niet echt duidelijk wat dat was, 'een Kuifje', maar het was erg mooi, volgens hem. Nieuwsgierig geworden haalde ik de volgende dag een dubbeltje uit mijn spaarpot en liep ik naar het opgegeven adres. Van buiten zag het er niet uit als een winkel, en van binnen trouwens ook niet. Een kleine lege ruimte, met een soort toonbank, dat was het. Ik legde mijn dubbeltje op de toonbank en vroeg aan de man die er achter stond om 'een Kuifje'. Hij ging naar achteren en kwam terug met een vaalbruine omslag waarin een tijdschrift verstopt zat.
Thuisgekomen legde ik het tijdschrift op tafel en deed het open. Het was of de bliksem insloeg! De ene na de andere wonderlijke, avontuurlijke wereld ontrolde zich voor mijn ogen, vol met helden die allemaal heel belangrijke dingen deden. In mijn beperkte leefwereld van de jaren 1950 had ik nooit geweten dat dit allemaal bestond. Dat er zoveel werelden bestonden die zo verschillend waren van de mijne, en zoveel boeiender, avontuurlijker en kleurrijker. Toen ik het nummer van *Kuifje* uit had, las ik het van voren af aan opnieuw. U begrijpt, op dat moment was ik fanatiek stripliefhebber geworden. En strip*verzamelaar*, want ik wilde deze *Kuifje* nooit meer kwijt.
Ik kraakte vervolgens mijn spaarpot en ging met een handvol dubbeltjes terug naar het zaakje waar ik die *Kuifje* vandaan had. Dat was overigens een distributeur van leesportefeuilles, die de tijdschriften na hun rondgang bij wijze van bijverdienste voor een gering bedrag verkocht. Ik kocht zoveel *Kuifjes* als ik kon, sleepte mijn buit het huis binnen en begon vol overgave te lezen. Ik was voor de rest van mijn leven totaal verkocht.

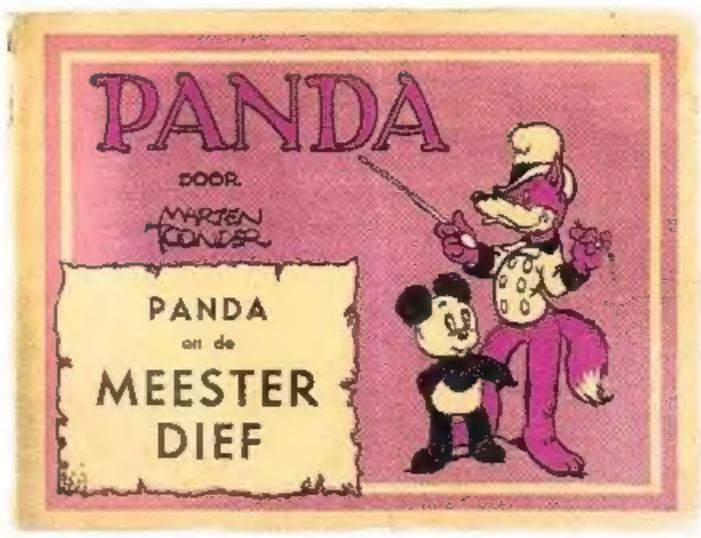

Kleurrijker

Spoedig daarna ontdekte ik ook andere stripbladen. Schoolvriendjes kwamen aan met *Robbedoes*, die een soortgelijke kleurrijke avonturenwereld bood als *Kuifje*. Mijn neefjes hadden een abonnement op *Sjors*, en ook *Arend* en *Olidin* kwamen binnen mijn bereik. Al snel ging ik regelmatig naar de boekenmarkt naast de Grote Marktstraat, de rommelmarkt op het Hobbemaplein en vooral naar de fameuze winkel Manus van Alles, die zelf strips uit België importeerde. Een goed verstaander weet nu dat ik in Den Haag woonde. Op die markten en bij Manus kreeg ik af en toe nummers te pakken van *Ons Volkske*, *Kleine Zondagsvriend* en *Mickey Magazine*. Ook wel eens een nummer van *Robs Vrienden*, maar die had zijn aanhang toch vooral in Amsterdam en Rotterdam (onder de naam *Ketelbinkie Krant*), dus in Den Haag waren die eerder schaars. Net zo schaars als *Tom Poes Weekblad*, dat in 1957 al zes jaar niet meer bestond, maar waarvan af en toe toch wel eens nummers opdoken.
En verder was er natuurlijk *Donald Duck*. Daar hadden we thuis al een abonnement op voordat ik kon lezen, dus hoorde *Donald Duck* voor mij van het begin af bij wijze van spreken bij het meubilair.
Tussen de stripbladen bestonden uiteraard verschillen. Grof gezegd waren Belgische tijdschriften meer echte *strip*bladen. Ze hadden naar verhouding veel strippagina's op het totaal. Nederlandse bladen – op *Donald Duck* na – waren daar terughoudender in en vulden flink wat pagina's met korte verhalen, wetenswaardigheden, puzzels, enzovoorts, in een kennelijke poging om serieus genomen te worden; niet zozeer door de lezertjes, als wel door de opvoeders. Daarnaast waren de Belgische bladen meestal mooier gedrukt en vooral kleurrijker. Als je een *Robbedoes* en een *Sjors* uit de jaren 1950 naast elkaar legt, is het verschil evident. Maar ja, bladen als *Robbedoes* en *Kuifje* waren dan ook duurder dan de Nederlandse.

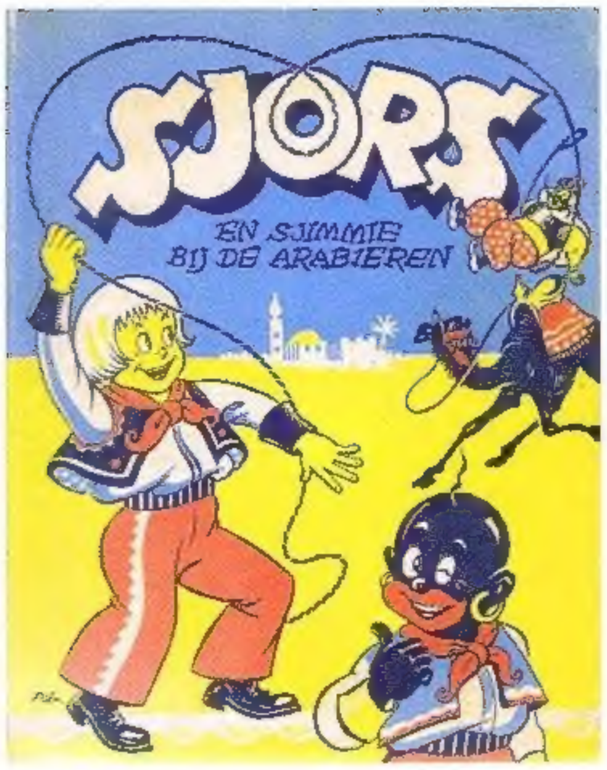

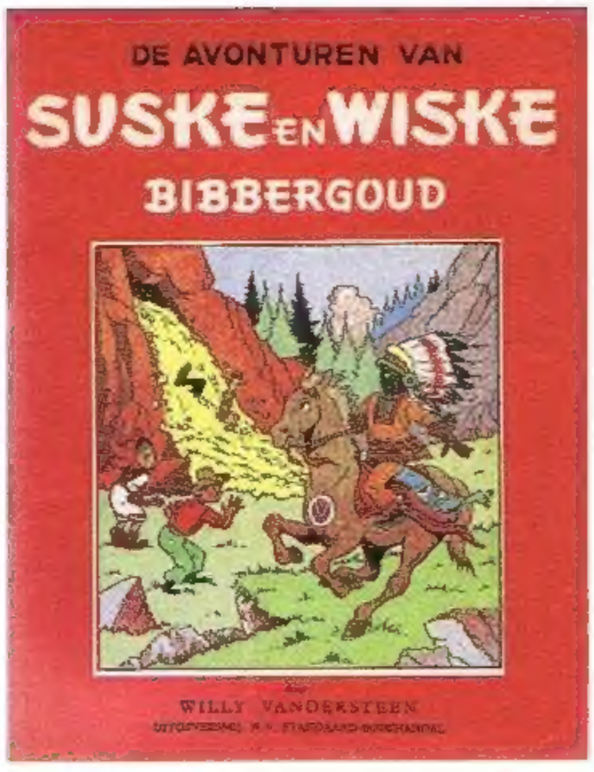

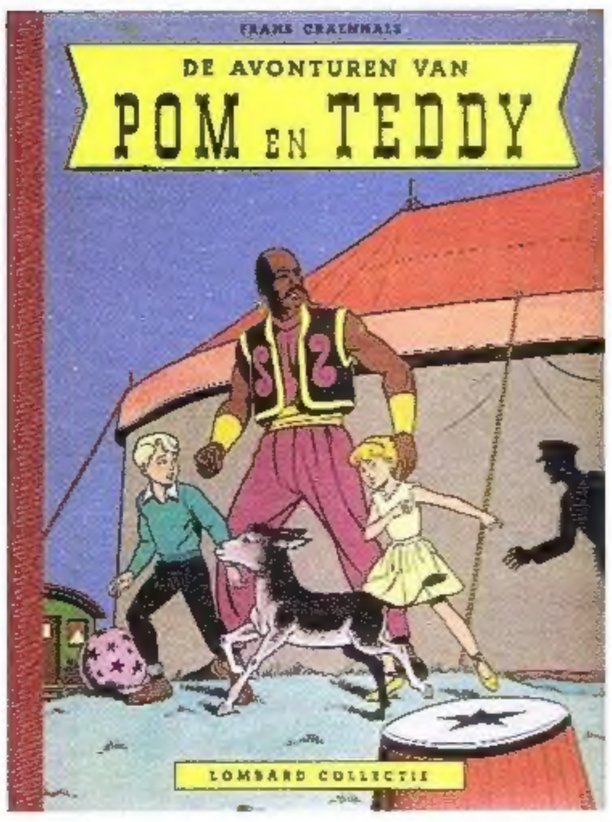

Dilemma

Stripalbums las ik natuurlijk ook, maar die waren niet bepaald goedkoop. Zo heel veel waren het er ook nog niet, zeker vergeleken met wat er tegenwoordig allemaal beschikbaar is. Je had albums van de uitgevers Lombard en Dupuis, je had de *Kuifje*-albums, de *Suske en Wiskes* en de *Nero's*, *Sjors & Sjimmies* en oblongboekjes van krantenstrips als *Eric de Noorman*, *Kapitein Rob*, *Kick Wilstra* en *Tom Poes*. Maar zo'n stripalbum nieuw kopen, dat was vrijwel ondenkbaar. Net als je stripbladen kocht je die meestal tweedehands. Maar ja, zo'n tweedehands stripalbum kostte tussen de *f*0,75 en *f*1, dus voor hetzelfde bedrag kon je ook een stapeltje tijdschriften kopen, zodat aan dit laatste door mij vaak de voorkeur werd gegeven. Verder waren voor je stripconsumptie verjaardagen, Sinterklaas en goede rapporten van groot belang. En natuurlijk je schoolvriendjes: bijna iedereen had wel een paar strips, en die leenden we dus enthousiast onderling uit. Maar er ging toch niets boven het *bezit* van een strip.

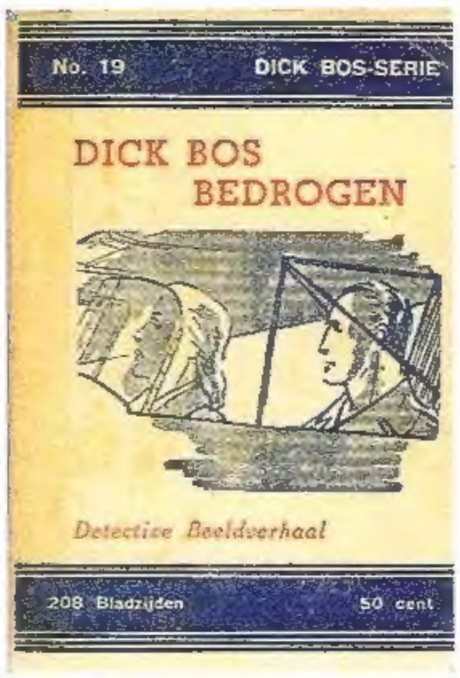

Striptijdschriften waren voor de striplezers in de jaren 1950 van groot belang – als je je de luxe van een abonnement kon permitteren – omdat je daarin gloednieuwe strips las, waarbij de spanning geïntensiveerd werd door het feit dat je telkens een week moest wachten om het vervolg te kunnen lezen. En omdat er ook heel veel strips in stonden die nooit in album zouden verschijnen, en die je dus alleen in het tijdschrift kon lezen. Kortom, voor mij persoonlijk en voor heel wat andere striplezers waren in die jaren stripbladen belangrijker dan albums. Hoewel, die hadden weer mooie omslagen, en daarin kon je de verhalen in één keer uitlezen... Kortom, het leven zat vol dilemma's.

Sobere tijd

Maar vooral voor tekenaars waren de striptijdschriften van essentieel belang. De gevestigde stripmakers hadden er een voorpublicatie in, voordat hun verhalen in album verschenen, en daarmee een goede reclame voor de verkoop van die albums. Daarnaast was het voor nieuw talent een uitstekende proeftuin. Jonge tekenaars wier talent nog niet helemaal uitgekristalliseerd was, kregen de gelegenheid zich in een tijdschrift te ontwikkelen. Ze hadden een inkomen en konden tegelijk hun kwaliteiten verder ontwikkelen tot die volledig volgroeid waren. En voor die tekenaars die niet goed genoeg bevonden werden voor een album, was het striptijdschrift toch een mogelijkheid om betaald te publiceren.

De jaren 1950 waren wat informatievoorziening betreft een sobere tijd. Tegenwoordig hebben we de televisie met tientallen netten, en de computer met het internet en allerlei andere vormen van informatie-input, en ook nog eens honderden gespecialiseerde tijdschriften over alle denkbare onderwerpen. Tegenwoordig worden jongeren overspoeld met alle mogelijke en onmogelijke informatie over wat, waar en wanneer dan ook.

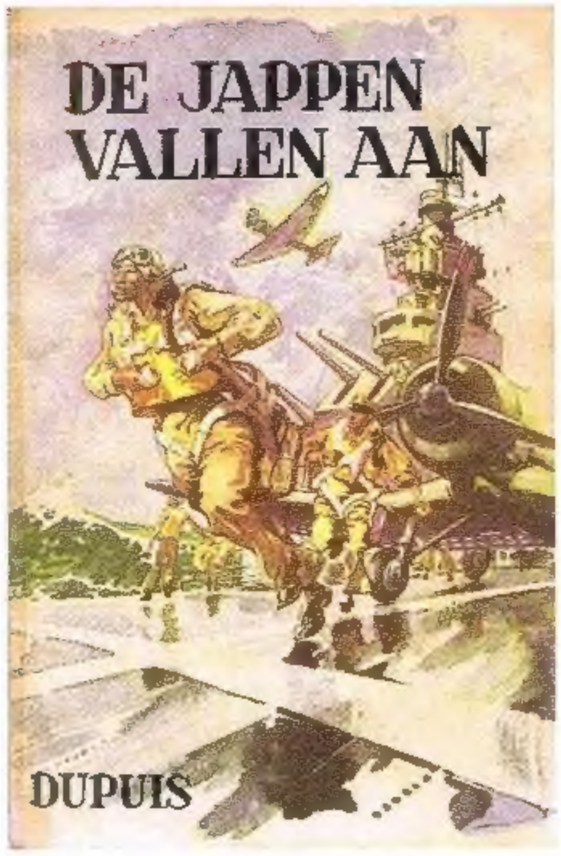

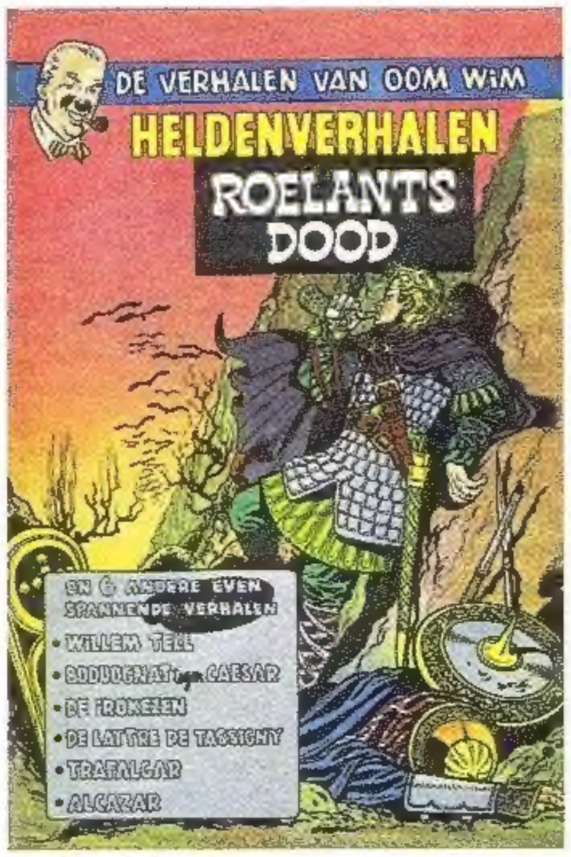

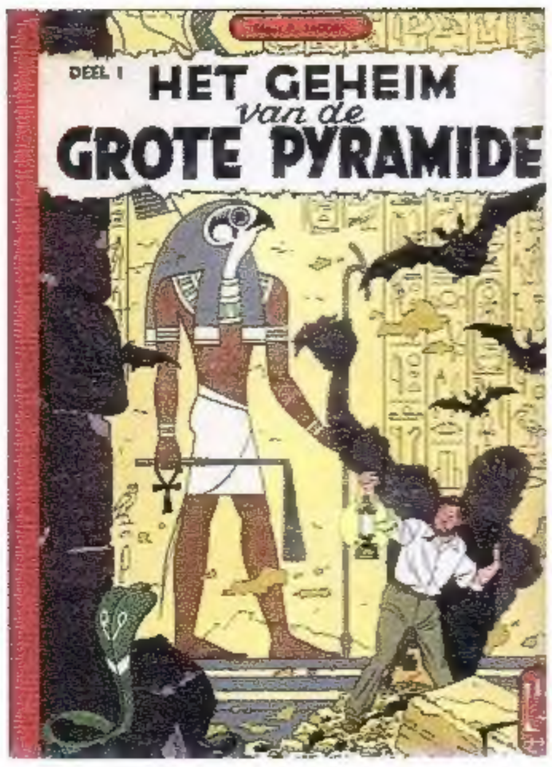

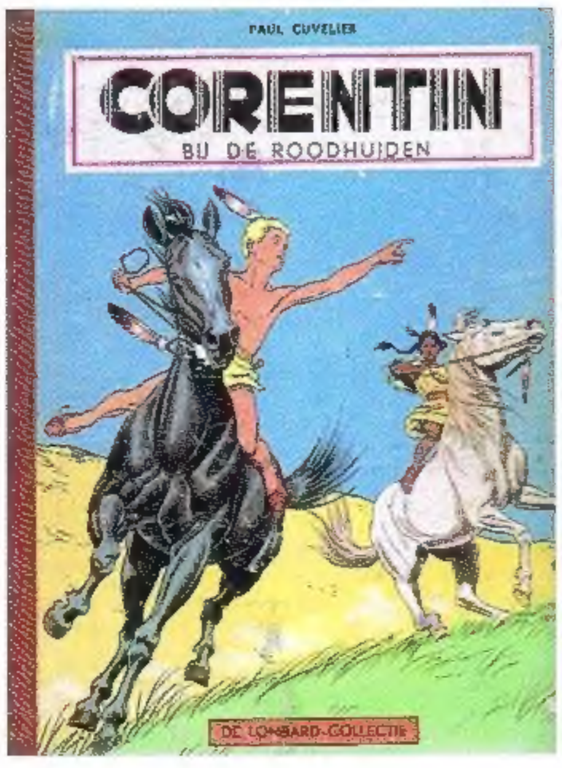

In de jaren 1950 was er nauwelijks televisie. De gelukkigen die een toestel hadden, konden naar één zwart/wit-net kijken, waarop ongeveer twee uur per dag werd uitgezonden. Het internet en computers waren er natuurlijk nog lang niet. Dus was men voor zijn informatievoorziening afhankelijk van radio, kranten en tijdschriften. En voor de jeugd betekende dit dat ook de stripbladen een informatieve, actuele rol vervulden. Elk tijdschrift besteedde wel enige aandacht aan wetenswaardigheden, meestal in de vorm van rubrieken, waarin informatie werd gegeven over rare dieren, vreemde volkeren (die toen nog echt vreemd werden gevonden), oude beschavingen, moderne vervoermiddelen en noem maar op. De opvoedende taak werd door de striptijdschriften serieus genomen, bij gebrek aan allerlei andere informatiekanalen.

Kenschetsen

Het striptijdschrift speelde in de leefwereld van veel jongens – en ook wel meisjes – in de jaren 1950 dus een grote rol. Er waren weinig middelen om je te vermaken. Je speelde buiten, je las een boek, je deed thuis spelletjes, je knutselde en bij hoge uitzondering ging je naar de bioscoop, dat was het wel zo ongeveer. Maar daarnaast had je dus strips om je vrije tijd mee te vullen. In de vorm van albums, maar, zoals gezegd, die waren er nog niet zo veel en ze waren duur. Dus speelde het stripblad een centrale rol in de vrijetijdsbeleving. Als je een abonnement had op een tijdschrift, was er elke week weer de zinderende spanning van de vervolgverhalen, maar ook als je je tijdschriften tweedehands kocht, was het een heel gepuzzel om overzicht te krijgen van een compleet verhaal, omdat je steeds wel tussenliggende nummers miste. En stripbladen wegdoen, daar dacht je niet eens aan, dus al snel had je stapeltjes met *Kuifje*, *Robbedoes*, *Donald Duck* en *Sjors* verzameld, die je voortdurend herlas.

En, zoals boven vermeld, waren ook voor mij persoonlijk de stripbladen van groot belang, omdat ik op die dag in de Paasvakantie van 1957 kennismaakte met *Kuifje*, waardoor er een totaal nieuwe wereld voor mij openging. Maar niet alleen door *Kuifje* natuurlijk, ook door de andere striptijdschriften die ik in die jaren leerde kennen en die de Nederlandse stripwereld van toen in hoge mate beheersten. Dat is de reden dat dit nummer van *Stripschrift* gevuld is met korte kenschetsen van de bladen die ik toen las en die de basis hebben gelegd van de stripwereld van mijn generatie. Dat zijn in chronologische volgorde *Robbedoes*, *Kleine Zondagsvriend*, *Kuifje*, *Tom Poes Weekblad*, *Ketelbinkie Krant/Robs Vrienden*, *Ons Volkske*, *Mickey Magazine*, *Donald Duck*, *Sjors*, *Arend* en *Olidin*. Voor de oudere lezer hopelijk een feest van herkenning, voor de jongere een blik in een totaal ander tijdperk.

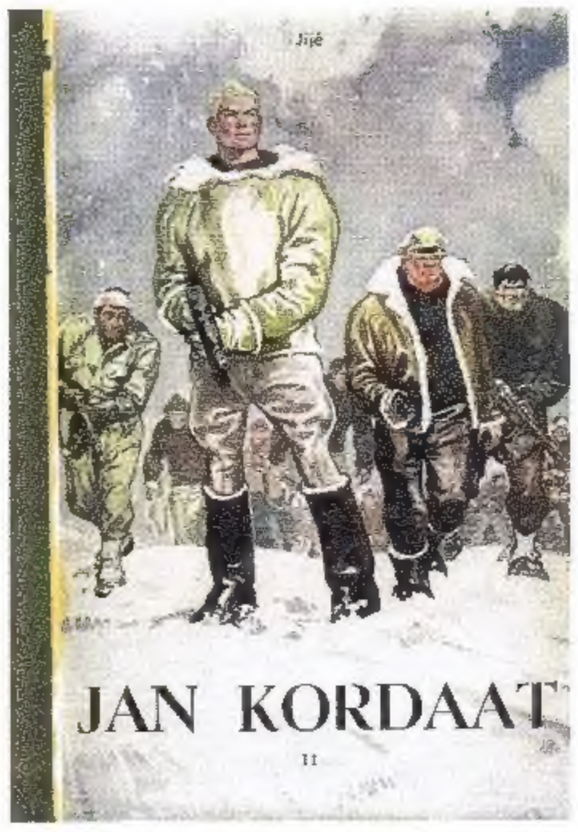

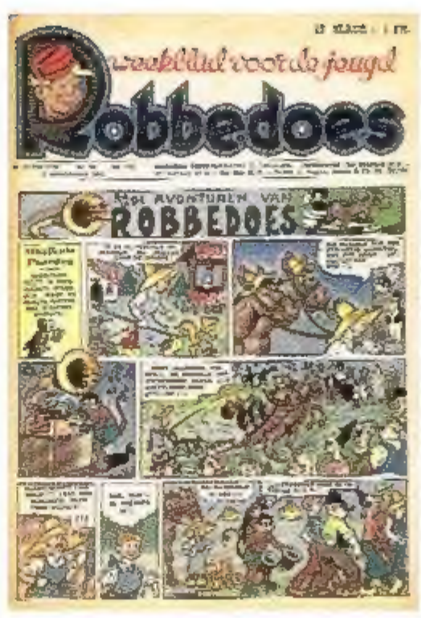

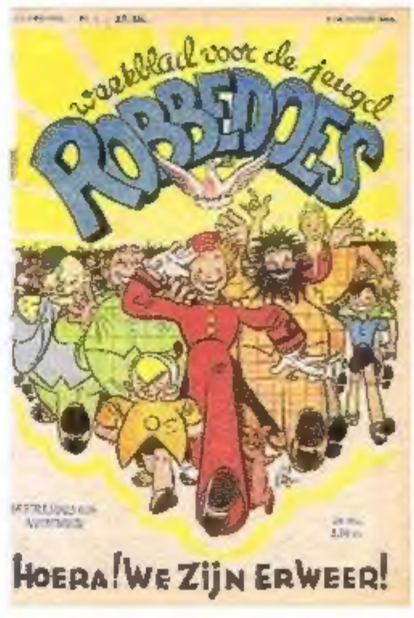

Robbedoes
1938 - 2005

BOVEN - De verschillende omslagen van *Robbedoes* in de jaren 1930, 1940 en 1950.

Robbedoes is het oudste van de hier besproken striptijdschriften en tevens het Nederlandstalige stripblad met de langste levensduur ooit: zevenenzestig jaar. Samen met _Kuifje_ vormde _Robbedoes_ de absolute top in de stripbladenwereld van de jaren 1950. Er was geen ander tijdschrift dat zulke goede tekenaars en schrijvers had, en dat gebaseerd was op een zo stevige formule als deze twee bladen. Hoewel er flinke verschillen bestonden tussen _Robbedoes_ en _Kuifje_, was één ding duidelijk: aan het niveau van deze twee bladen konden andere niet tippen.

Net als *Kuifje* was *Robbedoes* in de tweede helft van de jaren 1960 op zijn hoogtepunt, omdat de tekenaars die het gezicht van het blad bepaalden en dat nog lang zouden doen, toen allemaal hun definitieve vorm hadden gevonden. *Robbedoes* kende een strak ritme, met een aantal strips van hoge kwaliteit die onophoudelijk, week in week uit, verschenen en het blad een solide basis gaven. Deze hoogtijperiode van *Robbedoes* was te danken aan twee mensen: Joseph Gillain (Jijé) en Yvan Delporte. Jijé was degene die het blad zo goed en zo kwaad als het ging door de Tweede Wereldoorlog heeft geholpen en die aan het eind van de oorlog een groep tekenaars om zich heen verzamelde die door zijn enthousiasme en stimulans tot grote hoogten zouden stijgen. En hoofdredacteur Delporte gaf deze tekenaars alle ruimte om te doen wat ze wilden, en meer nog dan dat: hij wist hen evenzeer te enthousiasmeren en te stimuleren als Jijé dit in hun begintijd had gedaan. Onder Delportes leiding kon alles en mocht alles, hoe gek ook.

Import

In april 1938 verscheen het eerste nummer van het Franstalige *Spirou*, maar nog niet van *Robbedoes*. Toen *Spirou* een goede start bleek te maken, vond uitgever Dupuis het wel verantwoord om ook tot een Nederlandstalige versie over te gaan en zo verscheen een half jaar na de eerste *Spirou* ook het eerste nummer van *Robbedoes*. Op het grote formaat dat toen bij jeugdbladen gebruikelijk was, zoals bij *Le Journal de Mickey, Bayard, Cœurs Vaillants, Hurrah!* en *Robinson*, om er een paar te noemen. Een deel van deze tijdschriften was geheel gevuld met Amerikaanse import, maar een ander deel bestond uit een mix van eigen productie en Amerikaanse strips, zoals ook bij *Robbedoes* het geval was. De eerste *Robbedoes* telde 16 pagina's, half om half in kleur, voor de somma van Bfr.1.

De Amerikaanse strips die in die vroege periode het langst hebben gelopen waren *Dick Tracy* van Chester Gould, *Red Ryder* van Fred Harman en *Marc, moderne Herkules (Superman)* van Siegel & Shuster. Ook een Italiaanse strip heeft een lange

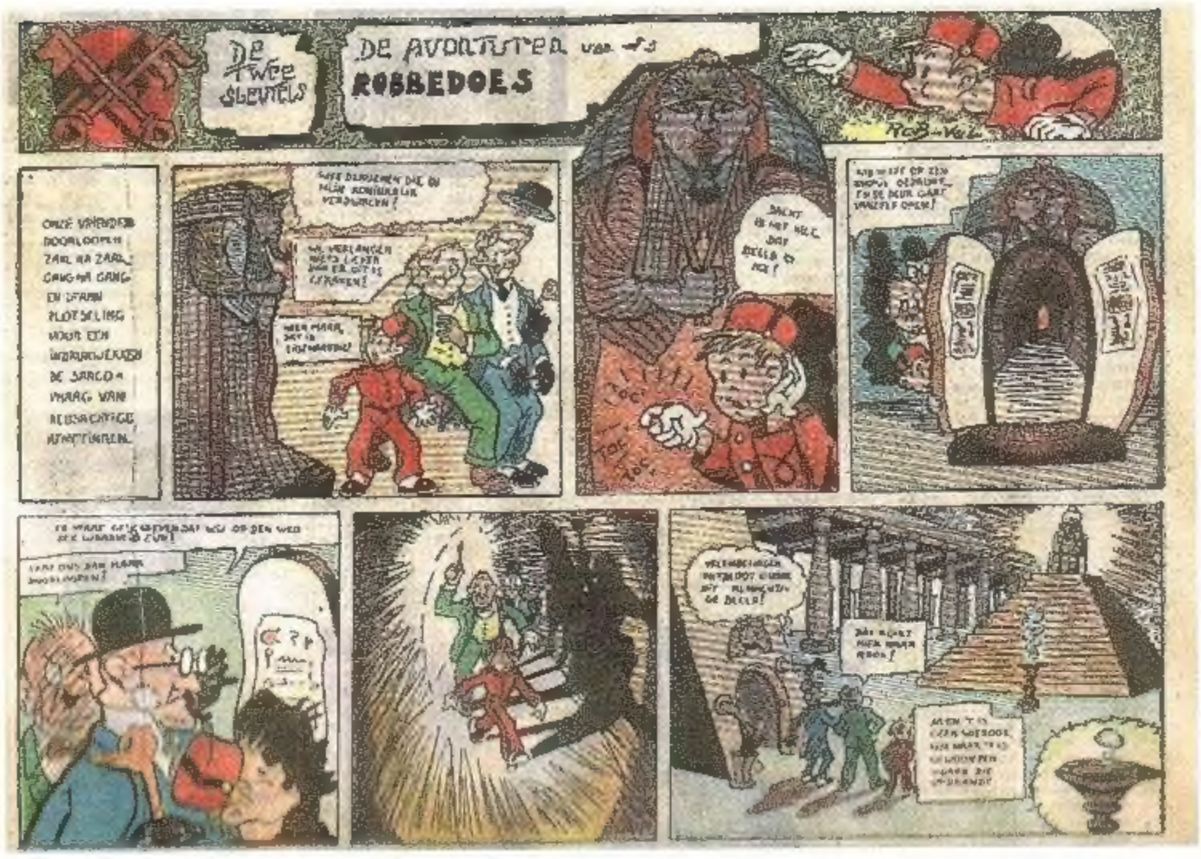

levensduur gehad in *Robbedoes*: *Will Sparrow*, door Caesare Avai (pseudoniem: Jack Away). Maar er waren ook eigen strips: *Robbedoes* door Rob-Vel en *Kale* – nog zonder *Baard* – van Fernand Dineur, verder *Janmaat en de Sinjoor*, ook van Rob-Vel, en *Liesje's avonturen* door Davine, de vrouw van Rob-Vel.

Deze mix van Amerikaanse en eigen strips blijft gedurende de periode tot het publicatieverbod van *Robbedoes* in 1943 ongeveer in evenwicht. Er komen wat nieuwe eigen strips, zoals *Sus en Flup* door Joe Muray, *De grote reis van Toone* door Marcel Antoine, en *Het spookschip* door François Vanhamme, een kunstschilder die zich tot illustraties en de strip 'verlaagde'. In 1939 is ook Jijé al aanwezig, maar eerst alleen in *Spirou* met *Het geheim van de Hindoesleutel* en pas een jaar later in *Robbedoes* met *Theo en Thea in de Himalaya*. Korte tijd na de Duitse inval in België neemt hij *Robbedoes* een aantal weken over van Davine, die tijdelijk voor haar man was ingevallen. Daarna tekent Jijé ook *Jan Kordaat Speurder* en de biografieën van *Don Bosco* en *Christoffel Columbus*. In 1942 komt er nog een tekenaar bij die heel lang bij *Robbedoes* zal blijven: Sirius (Max Mayeu), met *De Blauwe Sperwer*. Interessante nieuwe Amerikaanse strips in de oorlogsjaren zijn verder *Brick Bradford* van William Ritt en Clarence Gray en *Vlieger Bob (Scorchy Smith)* van Frank Robbins.

BOVEN EN RECHTS - De oudste strips van Belgische bodem in *Robbedoes*: *De Baard en De Kale* van Fernand Dineur, *Robbedoes* van Robert Velter (Rob-Vel), *Het spookschip* door François Vanhamme, *De groote reis van Toone* door Marcel Antoine.

ONDER - Twee voorbeelden van Amerikaanse strips in *Robbedoes*. *Marc, moderne Herkules*, beter bekend als *Superman*, door Siegel en Shuster. Hiermee zat *Robbedoes* dus erg dicht op de meest moderne ontwikkelingen in de Amerikaanse comicwereld. En *Red Ryder*, door Fred Harman, die ook na de oorlog nog lange tijd in *Robbedoes* is verschenen.

Verboden

Tijdens de Duitse bezetting krijgt *Robbedoes* te maken met papierschaarste, waardoor vanaf nummer 130 het formaat gehalveerd wordt. Uiteindelijk wordt het blad in september 1943 verboden en verschijnt het laatste nummer, 240. Er staan dan nog acht strips in, waarvan – vreemd genoeg – twee Amerikaanse (*Red Ryder* en *Vlieger Bob*), en drie

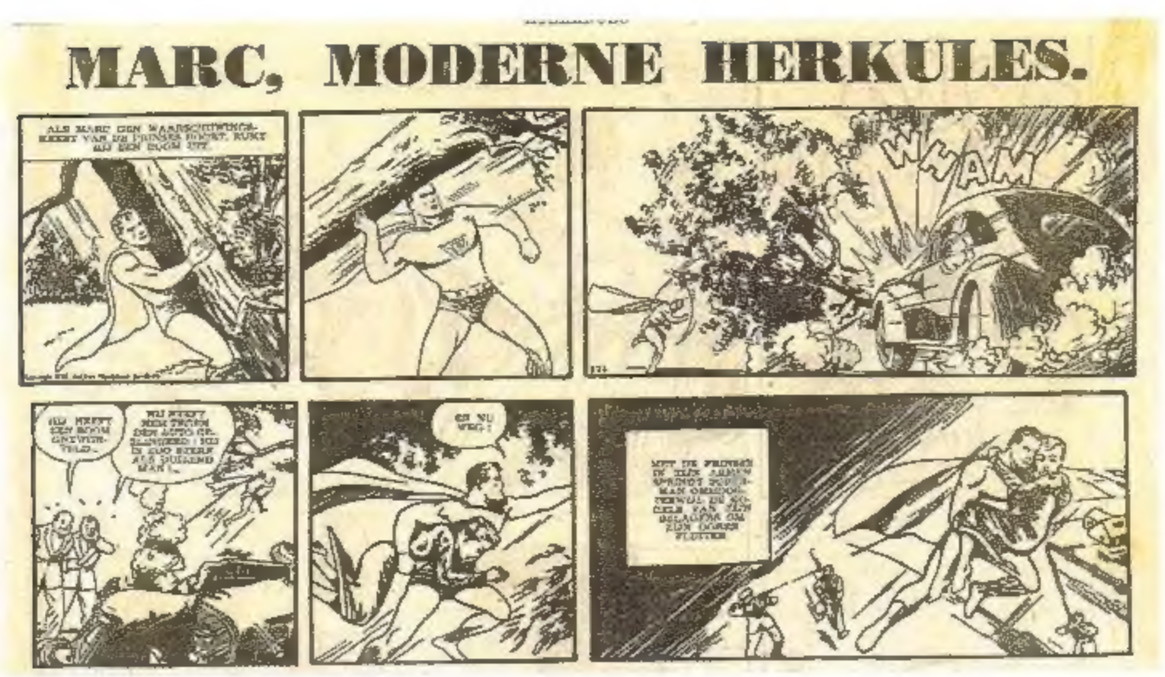

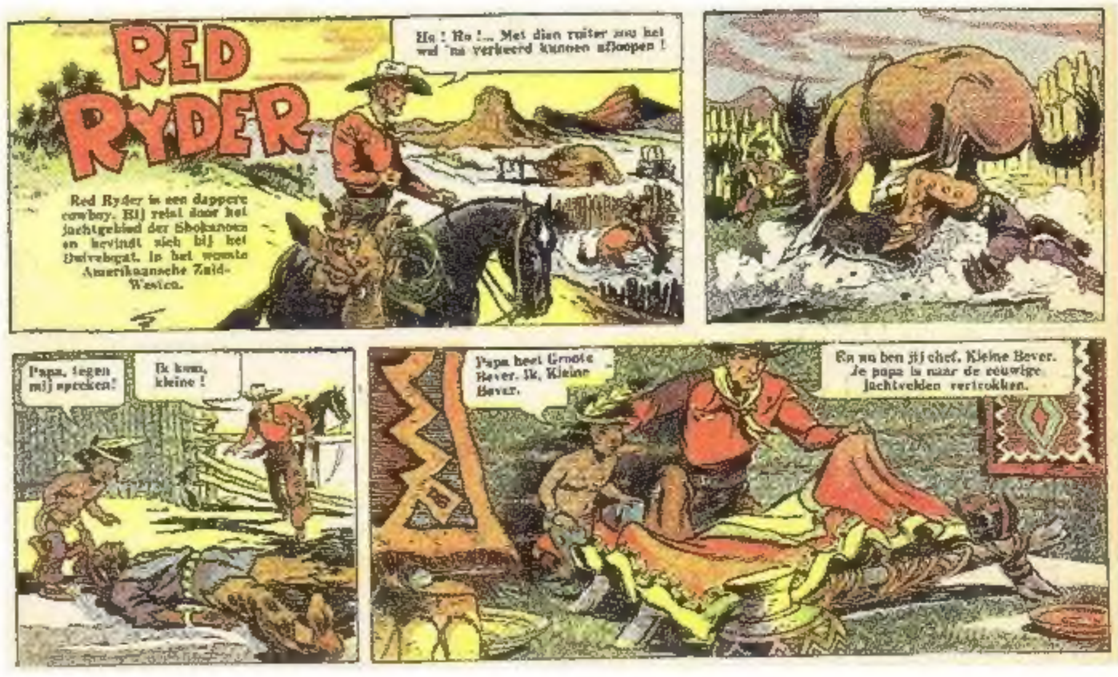
RED RYDER
Red Ryder is een dapperen cowboy. Hij reist door het jachtgebied der Shoshonen en bevindt zich bij het Duivelsgat, in het woeste Amerikaansche Zuid-Westen.

de BLAUWE SPERWER
JE DEED VERSTANDIGER, ALS JE MIJ OOK MEENAM, ERIK
DE BOOT EN JANE MOETEN TOCH OOK BEWAAKT WORDEN WE GAAN MAAR 'NS OP VERKENNING UIT, TOT STRAKS!
DE KALME ZEE KLOTST RUSTIG TEGEN HET SLOEPJE, DAT TUSSEN DE KLIPPEN GLIJDT.
SAHIB SPERWER, ER LIGT EEN KLEIN STRAND VOOR ONS!
WE KUNNEN NIETS ANDERS DOEN DAN DE ROTS BEKLIMMEN.
DAAR BEN IK NIET BANG VOOR!
ERIK EN SHEBA KLIMMEN TEGEN DE STEILE ROTS OP...

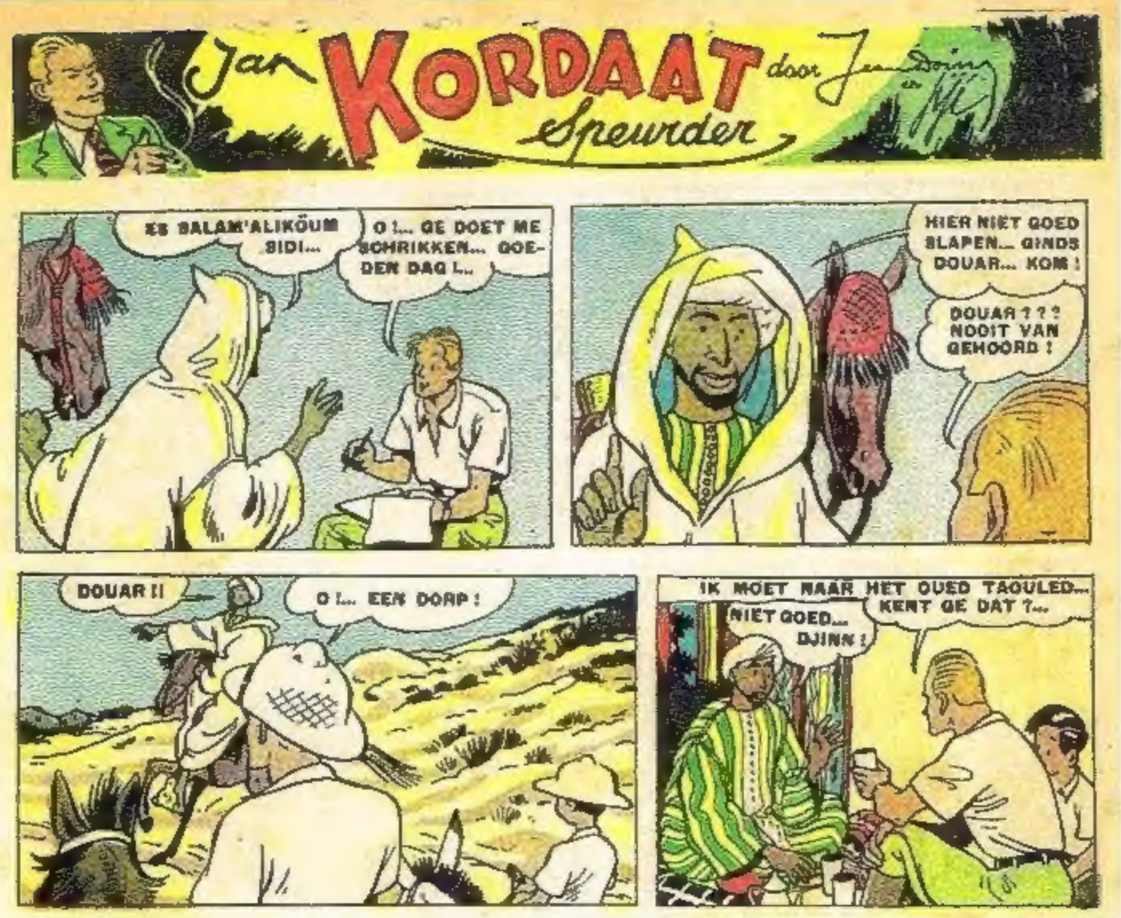
Jan KORDAAT Speurder door
ES SALAM'ALIKÖUM SIDI...
O!... GE DOET ME SCHRIKKEN... GOEDEN DAG!...
HIER NIET GOED SLAPEN... GINDS DOUAR... KOM!
DOUAR??? NOOIT VAN GEHOORD!
DOUAR!!
O!... EEN DORP!
IK MOET NAAR HET OUED TAOULED...
NIET GOED... DJINN!
KENT GE DAT?...

BOVEN - Sirius (Max Mayeu) was al in de oorlogsjaren aanwezig in *Robbedoes* met *De Blauwe Sperwer*. Decennia lang zou hij strips voor *Robbedoes* blijven leveren.

RECHTSBOVEN - In de oorlogsjaren gaat Jijé een steeds belangrijker rol spelen. Hij neemt tijdelijk *Robbedoes* over van Rob-Vel, maar begint ook eigen strips als *Jan Kordaat* en biografieën als *Don Bosco* en *Columbus*.

ONDER - Eind jaren 1940 treden de leerlingen van Jijé steeds meer op de voorgrond. Franquin neemt *Robbedoes* over en Paape *Jan Kordaat*, terwijl Will *Baard & Kale* overneemt van Dineur en Morris met zijn eigen strip *Lucky Luke* begint.

van Jijé, aangevuld met *De Baard en de Kale*, *Robbedoes* en *De Blauwe Sperwer*. Er werd geprobeerd het publicatieverbod te omzeilen met een *Jeugdalbum*, maar ook dit werd verboden, waarop eenmalig de *Robbedoes Almanak 1944* verscheen.
In het najaar van 1944 werd België bevrijd en ging *Robbedoes* weer verschijnen. In nummer 241 van oktober 1944 staan *Robbedoes*, *Christoffel Columbus* en *Jan Kordaat Speurder* van Jijé, *De Baard en de Kale* van Dineur en *Karamel en Romulus* van Sirius. In nummer 259 begint *Het geheim van den Hindoe-sleutel*, waarmee Jijé vier van de zes strips in *Robbedoes* voor zijn rekening nam. Je zou dus kunnen zeggen dat Jijé *Robbedoes* door het einde van de oorlog en het begin van het herstel heeft gesleurd. Tegen de tijd dat *Robbedoes* in 1943 moest stoppen, tekende hij bijna de helft van het blad vol, en als *Robbedoes* in 1944 herbegint, tekent hij zelfs meer dan de helft.
Belangrijker is echter dat Jijé na de bevrijding een paar jonge tekenaars onder zijn hoede neemt, die hij opleidt en coacht als de nieuwe generatie *Robbedoes*-tekenaars, die het blad in de jaren 1950 zijn grote faam zullen bezorgen. André Franquin, Morris, Will en Eddy Paape leren van Jijé hoe je strips maakt en ook hoe je een eigen stijl opbouwt. Want deze tekenaars zullen met hun eigen stijl weer andere tekenaars inspireren.

Eigen productie

Niet lang na de oorlog vertrekt Jijé naar Italië om zich te documenteren voor zowel een hertekening van *Don Bosco* als ook voor een biografie van God, dat wil zeggen een stripbewerking van het Nieuwe Testament onder de titel *Emmanuel*. Hij verdeelt zijn lopende strips onder zijn leerlingen. Franquin neemt *Robbedoes* in 1946 midden in een verhaal over en twee nummers later neemt Paape *Jan Kordaat* over, terwijl Morris in die periode zijn eigen strip *Lucky Luke* start en Will de opvolger wordt van Dineur als tekenaar van *Baard en Kale*. Franquin, Morris en Paape hebben eerst een proeve van bekwaamheid afgeleverd in *Robbedoes Almanak 1947*, met hun eerste verhalen van *Robbedoes*, *Lucky Luke* en *Jan Kordaat*.
Inmiddels is ook Victor Hubinon zijn carrière bij *Robbedoes* begonnen, eerst met *De doodsstrijd van de Bismarck* in 1946, daarna begin 1947 met het eerste *Buck Danny*-verhaal – *De Japs vallen aan* – en met een gagstrip, *Rik Junior*. In datzelfde jaar neemt hij ook eenmalig de Jijé-reeks *Blondie en Blinkie (Wietje en Krol)* over.
De eerste jaren na de oorlog verschenen er ook weer vrij veel Amerikaanse verhalen in *Robbedoes*, zoals *Kleine Annie, het dappere weesmeisje (Little Annie Rooney)* van Brandon Walsh, *Red Ryder* van Fred Harman, *Rik Rakkers (Rusty Riley)* van Frank Godwin, *Brick Bradford* van Ritt & Gray, en *Superman* van Siegel & Shuster. Vanaf het begin van de jaren 1950 neemt het aantal importstrips af en wordt *Robbedoes* steeds meer een blad dat voornamelijk eigen producties publiceert. En daarbij speelt zowel Jijé in de jaren 1950 een belangrijke rol met zijn reeksen *Blondie en Blinkie*, *Jerry Spring* en *Jan Kordaat*, alsook zijn ex-leerlingen die hun positie steeds meer weten te stabiliseren. En er komen nog een paar nieuwe tekenaars bij die

EEN RUSTIGE VACANTIE
JA, DAT WAS EEN INVAL VAN KWABBERNOOT IN DEZE TIJD MET VACANTIE TE GAAN... MAAR VACANTIE IS ALTIJD PRETTIG.
...NEE, GEEN PLANNEN! GEEN REISROUTES! VRIJHEID, FANTAZIE!! WE RIJDEN MAAR OP GOED GELUK! NAAR HET ZUIDEN! NIETS KAN ONS TOT STAAN BRENGEN BUITEN EEN MOOI LANDSCHAP!...
...OF EEN LEGE PORTEMONNEE, KEREL...
HOEBA! HOEBA!
DITMAAL HEB IK ZO WEINIG MOGELIJK BAGAGE MEEGENOMEN. NIKS WAT GEK STAAT. WIE MIJ VOOR EEN "KOMIEK" VERSLIJT ZAL BEDROGEN UITKOMEN!
HOP
?
PAF

de BAARD en de KALE
DE STAD DER ROBIJNEN
Door F. Dineur
Getekend door Will
DE MOLEN
HIEP HIEP, HIEP HOERA!
HEB JE EEN KLAP VAN "DE MOLEN" BEET? JE MAAKT DE BUREN WAKKER!
DE MOLEN

ook jarenlang aan *Robbedoes* een stabiele basis zullen geven, zoals Peyo, die in 1952 met *Johan* (dan nog zonder Pirrewiet) begint, Mitacq met *De Beverpatroelje* in 1954, Maurice Tillieux met *Guus Slim* in 1956, Marcel Remacle met *Ouwe Niek* in 1958 en Roba met *Bollie en Billie* in 1960.

Concurrenten

In het begin van de jaren 1950 verloor *Robbedoes* een beetje zijn wilde haren. Dat had twee redenen. In de eerste plaats was voor tijdschriften in die periode ook een actuele rol weggelegd: er was nog bijna geen televisie en al helemaal geen internet, dus voor zijn informatievoorziening was men veelal op tijdschriften aangewezen. Vandaar dat *Robbedoes* begon met wetenswaardighedenrubrieken, vaak getekend door Paape, en met de *Verhalen van Oom Wim*, waarin allerlei beroemde personages en gebeurtenissen uit verleden en heden werden behandeld. Maar ook de concurrentie van het in 1946 opgerichte blad *Kuifje* begon een steeds belangrijker rol te spelen. *Kuifje* was een uiterst serieus blad dat zich een hoge status had verworven, en ook *Robbedoes* probeerde nu, na de dolle boel van eind jaren 1940, ook een serieuzer imago op te bouwen.

Maar toch zou de sfeer bij *Robbedoes* veel losser blijven dan bij *Kuifje*, niet alleen onder hoofdredacteur Jean Doisy, maar ook – en vooral – onder diens opvolger. Vanaf het begin van *Spirou/Robbedoes* was de leiding van het blad in handen geweest van Jean Doisy, maar toen hij halverwege de jaren 1950 ziek werd, gaf hij het stokje door aan Yvan Delporte, die een enorm stempel op *Robbedoes* heeft gedrukt. Onder zijn leiding ging het blad allerlei experimenten uithalen. Bijlagen, hebbedingetjes en knutseldingen, kalenders, microverhalen, super-

JAN KORDAAT tegen DE ZWARTE ZON
Jijé
...GROMMELS!... EEN RAAR KARWEITJE!
ZEG DAT WEL!
...ED IS MAAR ÉÉN KANS... MET BLIJF TE WERK GAAN. LATEN WE ONS HORLOGE GELIJKZETTEN. HET IS 23 UUR 20 EN... 30 SECONDEN...ZIEZO.
WAT WIL JE DOEN?!
...HEEL EENVOUDIG!... EERST LOOP JIJ MET EEN BOOGJE NAAR DAT STRUIKGEWAS. DAAR MAAK JIJ OM 23.55 EEN REUZE REL... JE LEIDT HUN AANDACHT AF EN HOLT DAN ZO VLUG MOGELIJK NAAR JE MATJE EN DOET OF JE RUSTIG MAFT. DAT IS AL!
EN JIJ?
VOORUIT, GERRIT... NIET BANG ZIJN!
EH... VOORZICHTIG!

BLONDIE en BLINKIE
LOOP JIJ MAAR LIEFS, DAN NEEM IK DEZE KANT!
IK KAN NIET MEER!
WIJ HADDEN IN HET BOS MOETEN BLIJVEN!
LOPEN DAN HOUD IK ZE EVEN TEGEN!
GEEF MIJ JE HAND, CONCHITA!
PAS OP, LELIJKE BANDIETEN!
SMIJT DAT GEWEER WEG OF DAT KOMT JE DUUR TE STAAN!
HOS EEN STAP EN IK SCHIET!

JERRY SPRING door Jijé
DAT DACHT IK AL... DE STAKKER IS UITGEPUT... HIER IS-IE GEVALLEN...
WIJ ZULLEN ELKAAR GAUW TERUGZIEN, BLACK JAKE!
...GIEREN... AASGIEREN!...
!?
HIJ LEEFT NOG... EEN ZONNESTEEK ZEKER DAT MAAKT DE BOEL WAT MOEILIJKER!

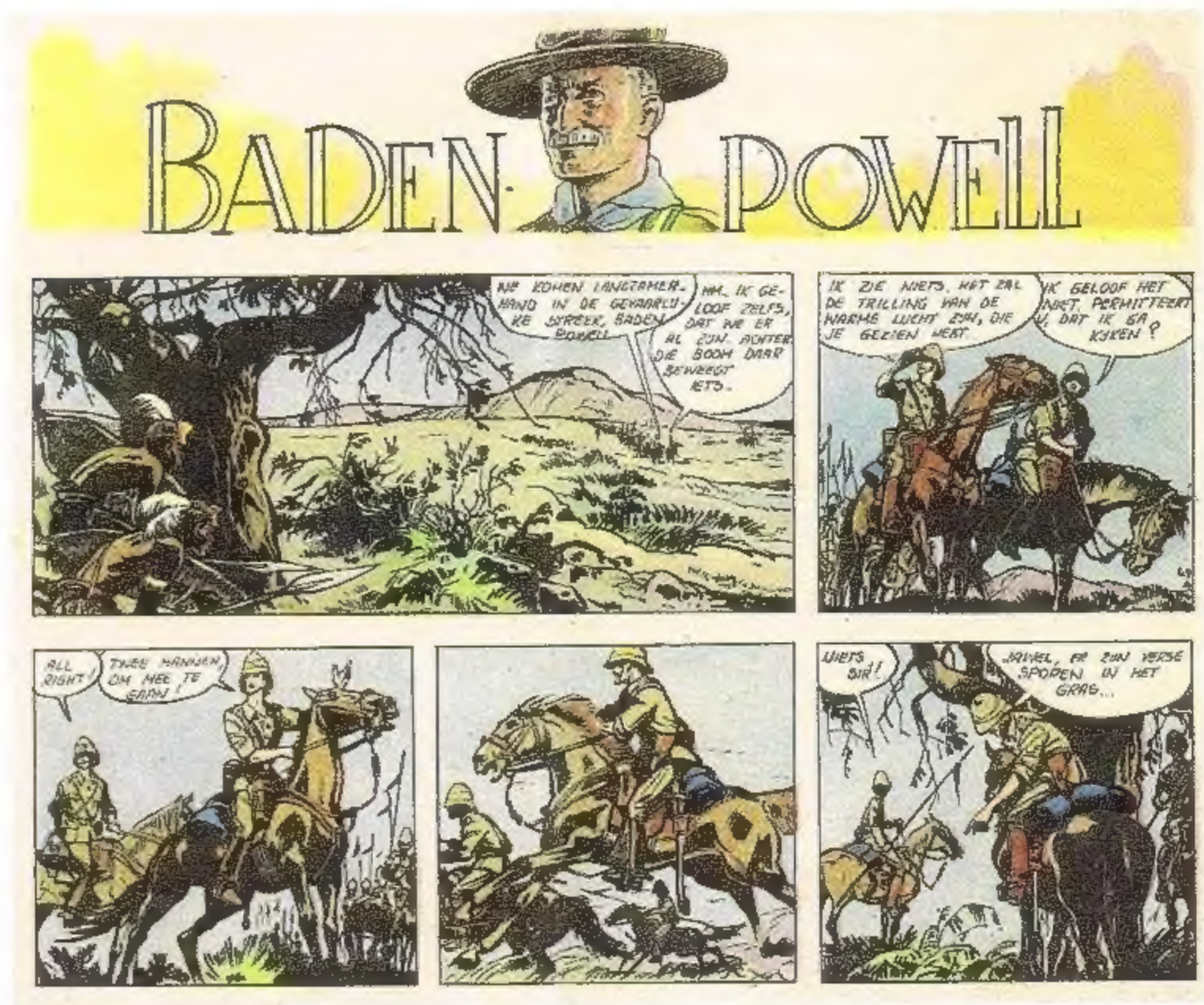
BADEN POWELL
NE KOHEN LANGZAMER-HAND IN DE GEVAARLIJKE STREEK, BADEN-POWELL.
HM.. IK GELOOF ZELFS, DAT WE ER AL ZIJN. ACHTER DIE BOOM DAAR BEWEEGT IETS.
IK ZIE NIETS, HET ZAL DE TRILLING VAN DE WARME LUCHT ZIJN, DIE JE GEZIEN HEBT.
IK GELOOF HET NIET. PERMITTEERT U, DAT IK GA KIJKEN?
ALL RIGHT!
TWEE MANNEN OM HEEL TE GAAN!
NIETS DAN!
JAWEL, ER ZIJN VERSE SPOREN IN HET GRAS...

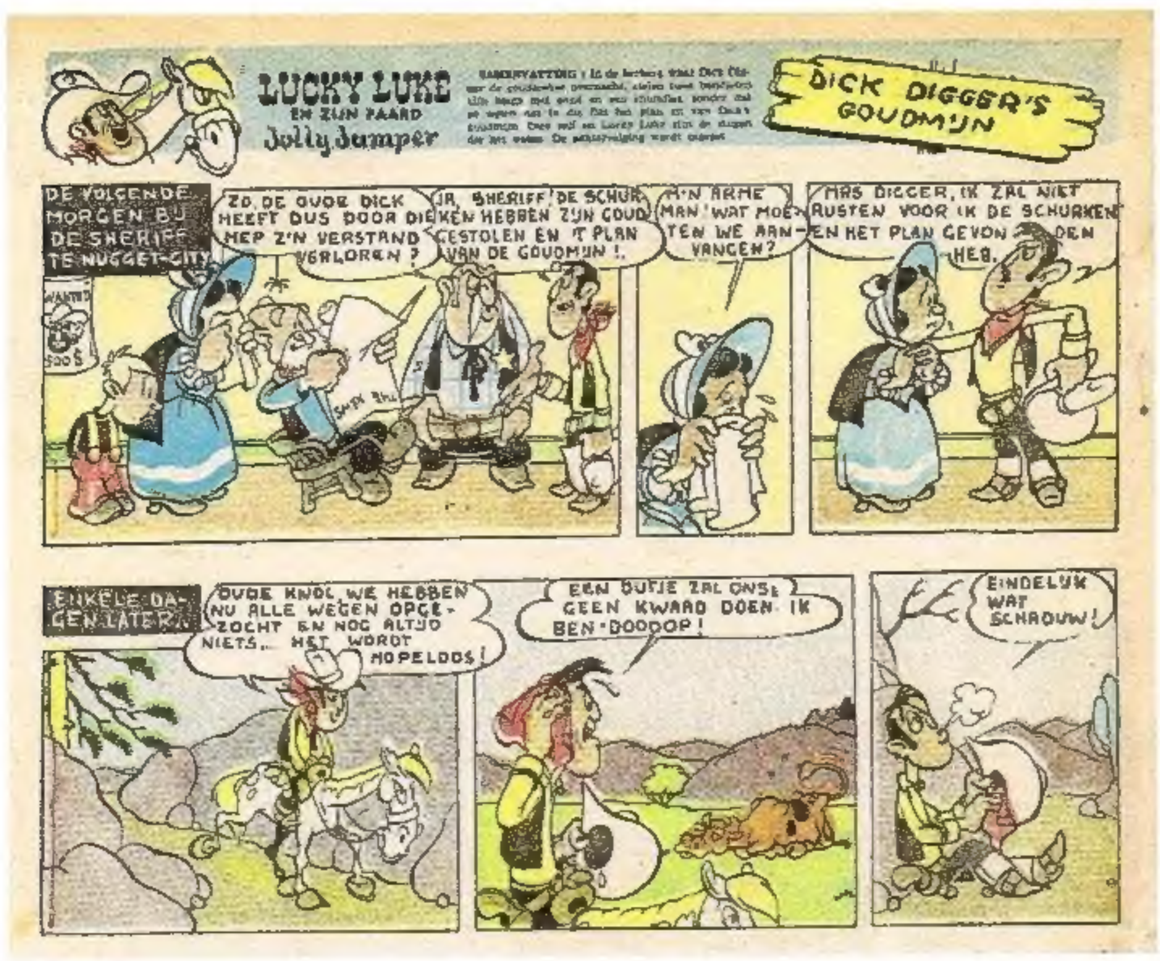
LUCKY LUKE EN ZIJN PAARD Jolly Jumper
SAMENVATTING
DICK DIGGER'S GOUDMIJN
DE VOLGENDE MORGEN BIJ DE SHERIFF TE NUGGET-CITY
ZO, DE OUDE DICK HEEFT DUS DOOR DIEKEN HEP Z'N VERSTAND VERLOREN?
JA, SHERIFF! DE SCHURK HEBBEN ZIJN GOUD GESTOLEN EN 'T PLAN VAN DE GOUDMIJN!
A'N ARME MAN! WAT MOETEN WE AANVANGEN?
MRS DIGGER, IK ZAL NIET RUSTEN VOOR IK DE SCHURKEN EN HET PLAN GEVONDEN HEB.
ENKELE DAGEN LATER...
OUDE KNOL, WE HEBBEN NU ALLE WEGEN OPGEZOCHT EN NOG ALTIJD NIETS... HET WORDT HOPELOOS!
EEN BUITJE ZAL ONS GEEN KWAAD DOEN. IK BEN DOODOP!
EINDELIJK WAT SCHADUW!

BOVEN – Na de oorlog zet Jijé *Jan Kordaat* voort, neemt zijn oude strip *Wietje & Krol* weer op onder de naam *Blondie & Blinkie* (na deze strip één verhaal lang uitgeleend te hebben aan Hubinon), en start de nieuwe strip *Jerry Spring*. Ook maakt hij nog biografieën, zoals *Baden Powell*.

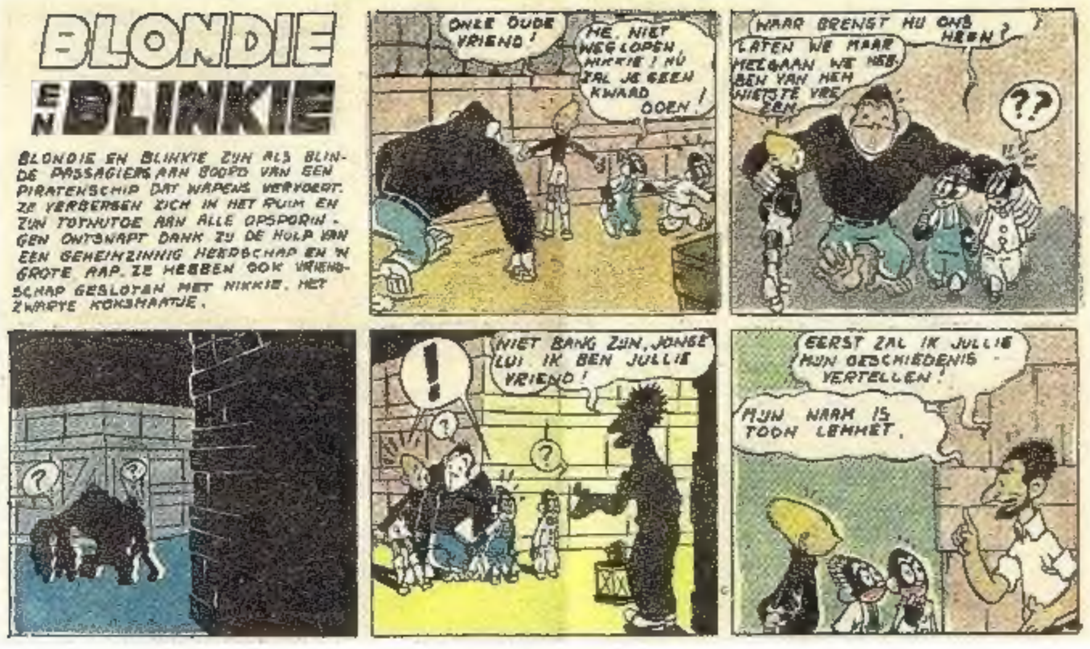
BLONDIE EN BLINKIE
BLONDIE EN BLINKIE ZIJN ALS BLINDE PASSAGIERS AAN BOORD VAN EEN PIRATENSCHIP DAT WAPENS VERVOERT. ZE VERBERGEN ZICH IN HET RUIM EN ZIJN TOTNUTOE AAN ALLE OPSPORING GEN ONTSNAPT DANK ZU DE HULP VAN EEN GEHEIMZINNIG HEERSCHAP EN 'N GROTE AAP. ZE HEBBEN OOK VRIENDSCHAP GESLOTEN MET NIKKIE, HET ZWARTE KOKSHAATJE.
ONZE OUDE VRIEND!
HE, NIET WEGLOPEN NIKKIE! NU ZAL JE GEEN KWAAD DOEN!
WAAR BRENGT HU ONS HEEN?
LATEN WE MAAR HELGAAN WE HEBBEN VAN HEM NIETS TE VREZEN
??
NIET BANG ZIJN, JONGE LUI IK BEN JULLIE VRIEND!
EERST ZAL IK JULLIE MIJN GESCHIEDENIS VERTELLEN!
MIJN NAAM IS TOON LEMMET.

JOHAN
Johan en Graaf Driebergen stijn eindelijk op het slot van de koning aangekomen.
ZIEZO, SIRE...
... NU WEET U ER EVENVEEL VAN ALS JOHAN EN IK! HET ZIET ER DUS NAAR UIT DAT HE BASSENEAU MORGEN OF OVERMORGEN OP ZIJN LAATST MOGEN VERWACHTEN!
HET ZOU ME VERBAZEN ALS HIJ AL ZO DICHTBIJ IS! IK VREESDE EEN AANVAL VAN DIE VERRADER EN HEB DAAROM SOLDATEN IN DE RICHTING VAN ZIJN SLOT GEZONDEN. EN ALS HIJ MAAR EEN DAG GRANS VAN HIER IS, HADDEN ZE HEM AL GEWAAR. SCHUND!
HEE SIRE! BASSENEAU WAS DAAR AL OP BEDACHT. HIJ IS OM UW VOORHOEDE HEEN GETROKKEN EN OVER DOORNDAL GEGAAN.
ALS HIJ HIER IS, ZAL HIJ ZEKER DE ZUIDERRINGMUUR AANVALLEN, WANT HIJ DENKT DAT DIE HET ZWAKSTE PUNT IS! DAAR MOET U DUS UW BESTE MANNETJES OPSTELLEN! EN LAAT DE UITKIJK VOORAL GEEN ALARM BLAZEN, WANT DE MINSTREEL MOET HEM EIGENLIJK TE BELETTEN!
ZO ZAL HET GEBEUREN! EN NU EEN DRINK OP ONZE ZEGE!
OP ONZE ZEGE!

UIT DE VERHALENTROMMEL VAN OOM WIM
ALCAZAR
IK, BRUTUS, JE SLAAPT EN ROME ZUCHT IN DE BOEIEN...
DAT IS WAT MOOIS... EN NIEMAND WAAR UEVER MET ZO... DIE AFSCHUWELIJKE KEREL HEEFT ZELF ZIJN ZOONS TER DOOD VEROORDEELD.
DAT IS HET ZELFDE BRUTUS, EN DE JONGE HIELP ZEKER VEEL VAN ZIJN ZONEN, MAAR OFFERDE ZE OP AAN ZIJN PLICHT.
OOK, DAT IS ALLEMAAL OUDE GESCHIEDENIS. TEGENWOORDIG ZOU GEEN ENKELE VADER ZOIETS DOEN.
GELOOF JE DAT HELS?
JULI 1936. DE MEEDOGENLOZE BURGEROORLOG BEGINT IN SPANJE EN SLAAT OVER NAAR TOLEDO.
FRANKRIJK
MADRID
TOLEDO
PORTUGAL
KOLONEL, ONZE TROEPEN ZULLEN WELDRA OVERAL OMSINGELD WORDEN.
IS DE WEG NAAR HET ALCAZAR NOG ALTIJD OPEN?
IK GELOOF VAN WEL.
BEVEL AAN AL ONZE PARTIJGANGERS PARKEER TE VLUCHTEN MET VROUWEN EN KINDEREN.

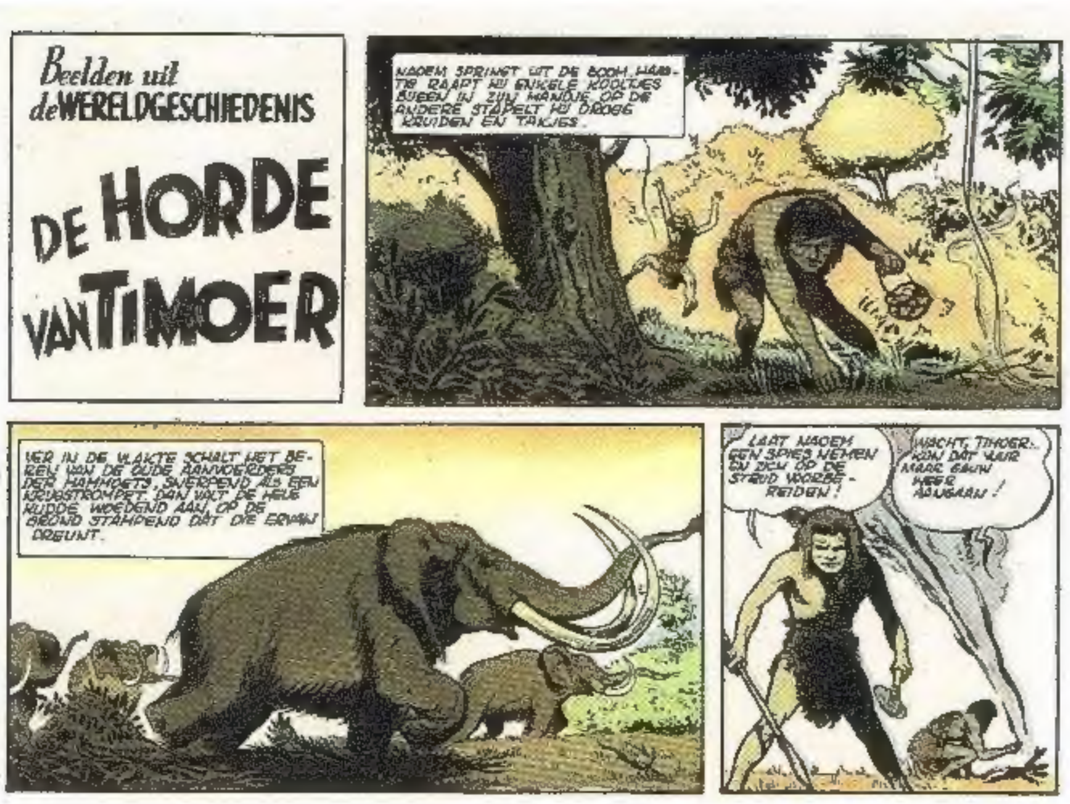
Beelden uit de WERELDGESCHIEDENIS
DE HORDE VAN TIMOER
NADIEM SPRINGT UIT DE BOOM WAARTE RAAPT HU RINGELE KOOLTJES BIJEEN IN ZIJN MANDJE OP DE ANDERE STAPELT HU DROGE KRUIDEN EN TAKJES.
VER IN DE VLAKTE SCHALT HET BEREN VAN DE OUDE RANNOEDERS DER HAMMOETS, SNERPEND ALS EEN KRIJGSTROMPET. DAN VALT DE HELE KUDDE, WOEDEND AAN, OP DE GROND STAMPEND DAT DE ERVAN DREUNT.
LAAT NADIEM EEN SPIES NEMEN EN ZICH OP DE STRIJD VOORBEREIDEN!
NIGHT, TIMOER-KIN DAT UUR MAAR GAUW WEER AANGAAN!

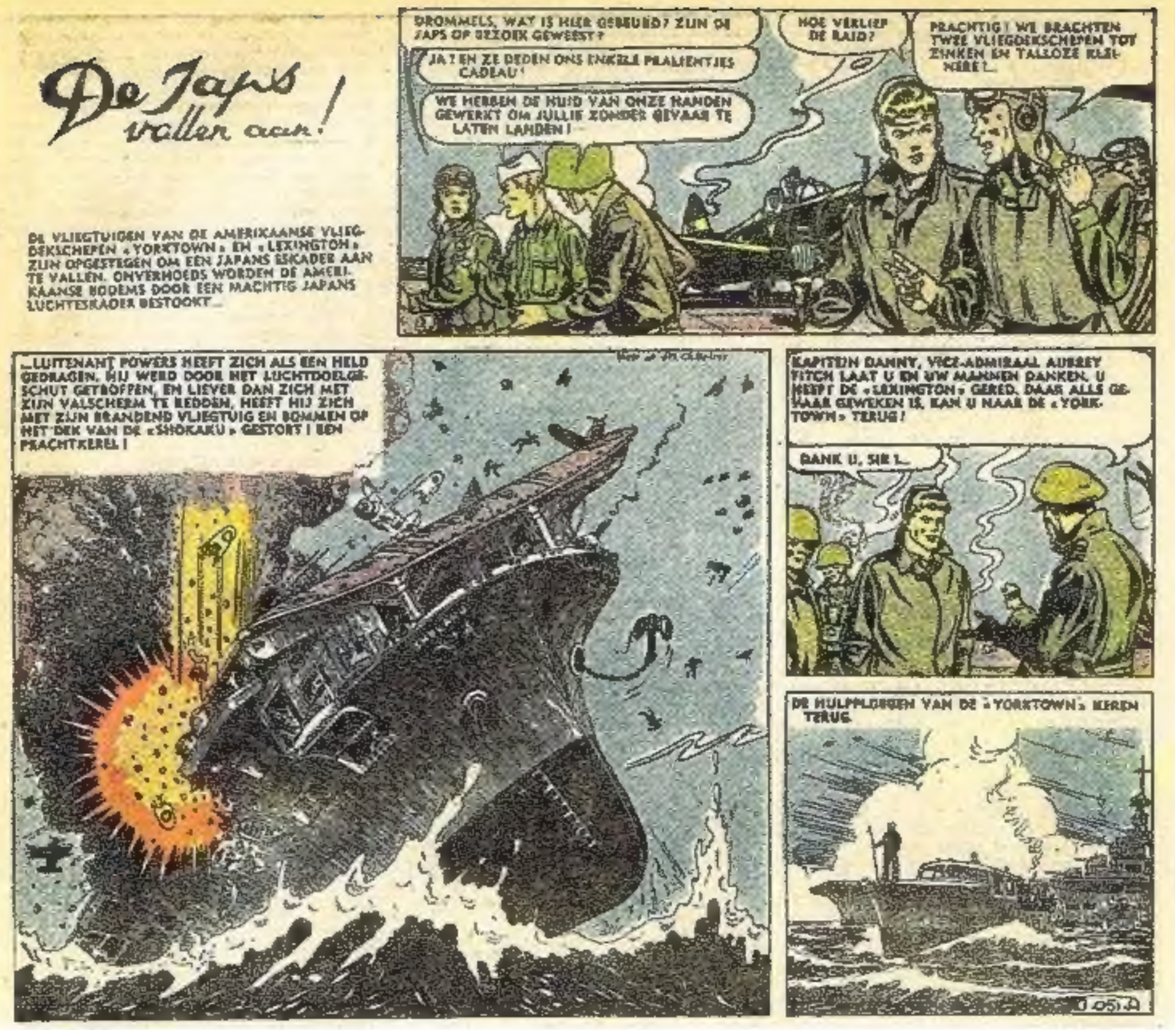
De Japs vallen aan!
DE VLIEGTUIGEN VAN DE AMERIKAANSE VLIEGDEKSCHEPEN «YORKTOWN» EN «LEXINGTON» ZIJN OPGESTEGEN OM EEN JAPANS ESKADER AAN TE VALLEN. ONVERHOEDS WORDEN DE AMERIKAANSE BODEMS DOOR EEN MACHTIG JAPANS LUCHTESKADER BESTOOKT...
DROMMELS, WAY IS HIER GEBEURD? ZIJN DE JAPS OP BEZOEK GEWEEST?
JA! EN ZE BEDEN ONS ENKELE PRALIENTJES CADEAU!
WE HEBBEN DE HUID VAN ONZE HANDEN GEWERKT OM JULLIE ZONDER GEVAAR TE LATEN LANDEN!
HOE VERLIEP DE RAID?
PRACHTIG! WE BRACHTEN TWEE VLIEGDEKSCHEPEN TOT ZINKEN EN TALLOZE KLEINERE!...
...LUITENANT POWERS HEEFT ZICH ALS EEN HELD GEDRAGEN. HIJ WERD DOOR HET LUCHTDOELGESCHUT GETROFFEN, EN LIEVER DAN ZICH MET ZIJN VALSCHERM TE REDDEN, HEEFT HIJ ZICH MET ZIJN BRANDEND VLIEGTUIG EN BOMMEN OP HET DEK VAN DE «SHOKAKU» GESTORT! EEN PRACHTKEREL!
KAPITEIN DANNY, VICE-ADMIRAAL AUBREY FITCH LAAT U EN UW MANNEN DANKEN. U HEBT DE «LEXINGTON» GERED. DAAR ALLES GEVAAR GEWEKEN IS, KAN U NAAR DE «YORKTOWN» TERUG!
DANK U, SIR!...
DE HULPPLOEGEN VAN DE «YORKTOWN» KEREN TERUG.

BOVEN EN LINKS – Nog twee nieuwelingen weten zich een vaste plaats te veroveren. Hubinon werkt aanvankelijk zowel humoristisch, met *Blondie & Blinkie*, die hij tijdelijk van Jijé overneemt, als fel realistisch met zijn eigen serie *Buck Danny*, die jarenlang een groot succes zal kennen. Peyo (Pierre Culliford) begint wat aarzelend met *Johan*, maar vooral als Pirrewiet erbij is gekomen, wordt ook hij een vaste pijler van *Robbedoes*.

LINKS – Een vaste plaats kenden jarenlang de *Verhalen van Oom Wim*, korte verhalen waarin een historische persoon of gebeurtenis werd behandeld, vaak overgoten met een nationalistisch of rooms sausje.

ONDER – Sirius begint in de jaren 1950 zijn lange reeks *Timoer*, waarin hij door de wereldgeschiedenis reist. Nieuwkomer is Maurice Tillieux, die met *Guus Slim* begint, een strip met een volwassen karakter.

dikke speciale nummers en noem maar op. Een deel daarvan bestond al vóór Delportes redacteurschap, maar hij voerde het in extremo door. Daarnaast kreeg de lezer ook regelmatig inkijkjes in de redactie, zoals door Guust, die daar immers werkte, net als Kwabbernoot, maar ook door foto's van tekenaars en redacteuren in het redactiegebouw. Het 'familie-element', een element van betrokkenheid tussen lezer en maker van het blad, werd op deze manier enorm versterkt. De lezer kreeg het gevoel dat er geen geheimen voor hem waren, dat hij opgenomen was in de grote *Robbedoes*-familie, waar het doorgaans een dolle boel was.

Deze betrokkenheid van de lezer werd ook in hoge mate versterkt door de rubrieken *Beste Robbedoes* en *In de Knollentuin*. In de eerste konden lezers hun persoonlijke kritiek op het blad kwijt – die vaak niet mals was – en in de tweede konden lezers hun 'knol' kwijt, dat wil zeggen creatieve uitingen op literair of tekenkundig gebied, waarop dan door de dienstdoende redacteur kritiek werd geleverd, die trouwens ook vaak niet mals was. Maar beide rubrieken versterkten in ieder geval het gevoel bij de lezer dat zij

GUUS SLIM
door
IDEEEN
EH!... HM...
?
IK HEB U WEL EENS MEER GEZIEN!
EN IK U OOK, ALS IK GOED KIJK! HET WAS IN DE BIOSCOOP... IN EEN DOCUMENTAIRE OVER DE FABRIKAGE VAN BORSTELS EN BEZEMS!
U SPEELDE DE ROL VAN EEN BEZEM!
POLITIE! UW PAPIEREN!
O, U IS VAN DE POLITIE! WAT EEN MOOI VAK!
GUUS SLIM... KANDIDAAT IN DE RECHTEN!
25

ook inbreng hadden in hun 'eigen' blad.
Onder het redacteurschap van Yvan Delporte had *Robbedoes* een aantal van de beste tekenaars verzameld, die toen op het hoogtepunt van hun kunnen waren. Onder Delporte kon er bij *Robbedoes* altijd veel en mocht er veel, dus de tekenaars voelden zich vrij en gingen hun eigen gang, wat resulteerde in een aantal topstrips in de Belgische stripwereld. Daarbij wist Delporte zijn tekenaars door zijn tomeloze enthousiasme te bezielen zodat de periode van zijn hoofdredacteurschap één grote bruisende kolk was van creativiteit.
In de jaren 1960 ging het minder met *Robbedoes*. Een belangrijke reden was de toegenomen welvaart, waardoor *Robbedoes* snel dikker werd. Het probleem was dat je al die nieuwe pagina's ook moest vullen, en daardoor slopen er in die periode ook strips *Robbedoes* binnen die afbreuk deden aan het solide kwaliteitskarakter dat het blad in de jaren 1950 had opgebouwd.
En dit, in samenwerking met allerlei andere redenen, is er de oorzaak van geweest dat uiteindelijk zelfs *Robbedoes*, het oudste Nederlandstalige stripblad, in 2005 op zevenenzestig jarige leeftijd het moede hoofd in de schoot heeft moeten leggen.

LINKS - En dan, begin 1957, zet een vreemde figuur aarzelend zijn eerste stappen op de *Robbedoes*-redactie. Guust is geboren, en wat dit betekent, weet iedere rechtgeaarde stripliefhebber.

RECHTS - Eind jaren 1950 komt er nog een tekenaar bij die ook jarenlang trouw zijn vaste reeks zal leveren. Marcel Remacle begint met *Ouwe Niek*, later beter bekend als *De avonturen van Zwartbaard*.

RECHTS - Het pedagogisch karakter van *Robbedoes* in de beginjaren van het blad bleek duidelijk uit de *Robbedoes*-erewet, die door de leden van de Robbedoes Club moest worden nageleefd. In een aantal stripjes van Jijé werden voorbeelden gegeven hoe een 'echte *Robbedoes*-rakker' zich diende te gedragen.

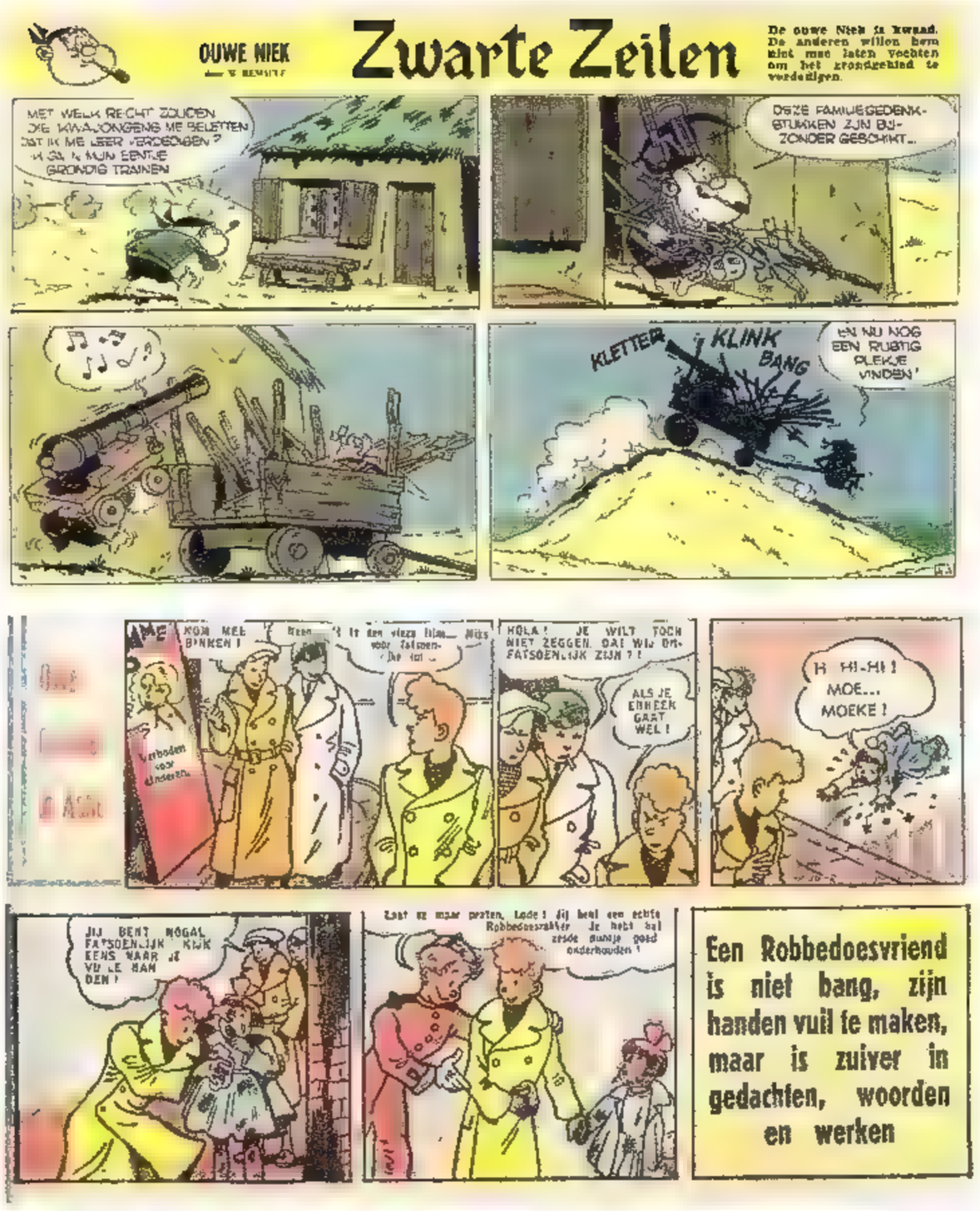
OUWE NIEK
Zwarte Zeilen
De ouwe Niek is kwaad. De anderen willen hem niet met rust laten vechten om het grondgebied te verdedigen.
MET WELK RECHT ZOUDEN DE KWAJONGENS ME BELETTEN DAT IK ME LEER VERDEDIGEN ? HOGE TIJD OM EENTJE GRONDIG TRAINEN
DEZE FAMILIEGEDENKSTUKKEN ZIJN BIJZONDER GESCHIKT...
KLETTER
KLINK
BANG
EN NU NOG EEN RUSTIG PLEKJE VINDEN'
KOM MEE BINKEN !
Verboden voor dieren.
HOLA ! JE WILT TOCH NIET ZEGGEN DAT WIJ ONFATSOENLIJK ZIJN ? !
ALS JE EENKEER GAAT WEL !
H HI-HI ! MOE... MOEKE !
JIJ BENT NOGAL FATSOENLIJK KIJK EENS WAAR JE VUILE HAM DEM !
Een Robbedoesvriend is niet bang, zijn handen vuil te maken, maar is zuiver in gedachten, woorden en werken

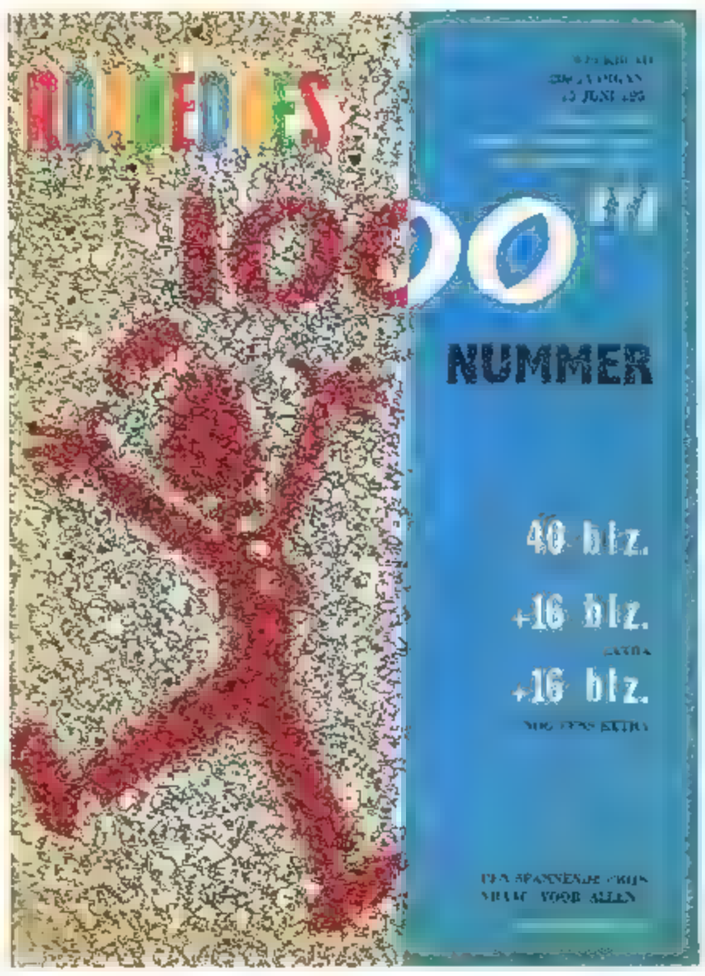

LINKS - Het met veel tamtam aangekondigde nummer 1000 was niet het duizendste nummer. Bij *Spirou* had men aanvankelijk per jaargang genummerd, maar in 1946 was men met nummer 404 overgegaan op een doorlopende telling (*Robbedoes* had die doorlopende telling van het begin af aan gehad). Maar van *Spirou* waren er in 1946 nog geen 403 nummers verschenen: men heeft gewoon het aantal weken geteld vanaf nummer 1 en daar het aantal op gebaseerd, zonder rekening te houden met de periodes dat *Spirou* niet verschenen was. In werkelijkheid waren er toen ongeveer 75 nummers minder verschenen. En van *Robbedoes* nog minder nummers, omdat dat blad later gestart is.
Dus toen *Spirou* zijn 'nummer 1000' naderde, is *Robbedoes* bij de overgang van 1956 naar 1957 overgestapt van nummer 874 op nummer 977, om gelijke tred te houden met *Spirou* en het 'nummer 1000' mee te kunnen vieren.
Maar in feite kwam *Robbedoes* toen iets meer dan honderd nummers tekort.

ADVERTENTIE

Kleine Zondagsvriend 1945 - 1956

BOVEN - De ontwikkeling van de omslagen van *Kleine Zondagsvriend*, van 1945 tot 1956.

Kleine Zondagsvriend was één van de weinige van oorsprong echt Vlaamse striptijdschriften. In de periode dat _Kleine Zondagsvriend_ ontstond, was het enige andere Vlaamse stripblad _'t Kapoentje_, een paar jaar later gevolgd door _Ons Volkske_, althans Vlaams in de beginjaren.

In een blad als *Kleine Zondagsvriend* verwacht je dan ook een hoge dosis Vlaamse tekenaars en in het begin was dit ook zo. Degenen die het spits afbeten, toen *Kleine Zondagsvriend* in mei 1945 van start ging, waren Ray Goossens en Jules Luyckx (die aanvankelijk samenwerkten onder de naam Regolux), al snel gevolgd door de Vlaamse grootmeester Bob de Moor. Later kwamen daar onder meer nog Jan Waterschoot, Cris (Staf de Bruyne), Rik Clement, Edgar Ley, Jif en Karel Verschuere bij. Maar zij alleen konden het blad niet dragen en dus vond er ook import van strips plaats. *Kleine Zondagsvriend* haalde strips uit Frankrijk, Engeland, Italië, de Scandinavische landen, de Verenigde Staten en uit Nederland, waar Marten Toonder in die tijd druk bezig was met de Europese expansie van zijn strips. Toch is de hoeveelheid eigen productie tot de laatste jaren van *Kleine Zondagsvriend* altijd vrij hoog geweest, en daarmee werd een eigen gezicht geschapen. Een gezicht dat wel Vlaams, maar in tegenstelling tot sommige andere Belgische stripbladen uit die tijd, niet overduidelijk rooms was. *Kleine Zondagsvriend* was op dit terrein zowel in strips als in redactionele pagina's veel neutraler ingesteld dan bij voorbeeld *Ons Volkske* of *Kuifje*.

Zelfstandig

Eén van de drijvende krachten achter *Kleine Zondagsvriend* is Ray Goossens geweest, die daarvóór al ervaring had opgedaan als striptekenaar en tekenfilmer. Dit laatste is te merken aan zijn manier van tekenen: Goossens tekent in een ronde, soepele, vitale stijl, die duidelijk aan de tekenfilm is gelieerd. Het is dan ook geen wonder dat hij uiteindelijk met het tekenen van strips is gestopt en zich helemaal op de tekenfilm heeft gestort.

In mei 1945 gaat het eerste nummer van *Kleine Zondagsvriend* van start. De eerste tien afleveringen zijn nog een bijlage bij *De Zondagsvriend* en telden vier pagina's, waarvan de buitenkant in kleur en de binnenkant in zwart/wit. Met twee strips, *Tijl Uilenspiegel* van Goossens en *Tom Potter* van Pam (de broers Mark en Tom Payot), die elkaar op de voor- en achterkant afwisselden. Binnenin stonden een redactioneel praatje, een kort verhaaltje, een puzzeltje, een gedichtje, van die dingen. In de eerste jaren hanteerde men voor de omslag de formule van *Robbedoes*: onder de kop drie of vier stroken strip, meestal *Tijl en De Lamme* van Goossens, soms een andere strip.

Vanaf nummer 11 van 1945 wordt *Kleine Zondagsvriend* een zelfstandig weekblad. Dan komt Bob de Moor er bij met *Bart de Scheepsjongen*, zijn debuutstrip, en iets later met *Hobbel & Sobbel*. Vanaf nummer 15 verschijnt de eerste import-strip: *Tarzan*, eerst van Burne Hogarth en later van opvolgers als Rubimor en Bob Lubbers, maar wel in gecensureerde vorm: al te blote dames worden kuis bedekt.

Als *Kleine Zondagsvriend* zelfstandig wordt, verschijnt het voor de helft in kleur; en met die kleur wordt creatief omgesprongen, door bij voorbeeld de hele achtergrond van de pagina een heldere tint te geven. Dit komt het uiterlijk van het blad ten goede: het ziet er vrolijk uit; het geeft *Kleine Zondagsvriend* een warme gloed. In nummer 42 van 1946 komen er pagina's bij: het worden er nu twaalf en dus is er ruimte voor nieuwe strips als *Van snippertje wit en snippertje zwart*, van een zekere Lode Teekenbol en de tekst- en silhouette-strip *De gestolen scepter*, van onduidelijke herkomst. Ray Goossens breidt zijn aandeel in het blad uit met *Snops en de Bende*, een soort kwajongensstrip à la *De Vrolijke Bengels* of *De Lustige Kapoentjes*. Maar ook Nederlandse strips verschijnen in *Kleine Zondagsvriend*. In nummer 57 van 1946 begint *Bim in Amerika*, van Piet van Elk, in nummer 68 gevolgd door *Tom Lucky*, door Henk Albers, en in nummer 20 van 1947 begint *Tom Poes*, met de balloonstrip *De atoomtrillingen*. Dit verhaal staat zolang het duurt op de voorpagina. In nummer 42 van 1947 begint de oude tekststrip *De Bommelschat*, die wordt gevolgd door enkele andere tekststrips uit de oorlog. *Tom Poes* heeft van 1947 tot in het laatste jaar, 1956, altijd in *Kleine Zondagsvriend* gestaan, zowel met balloonstrips, onder andere die uit *Donald Duck*, als met tekststrips.

Bijlagen

Bob de Moor is deze eerste jaren erg productief in *Kleine Zondagsvriend*. Hij tekent *De lotgevallen van Hannes Boegspriet*, *Dat wondere Pimpeltje*, *De verklikker* en een paar verhalen van *Inspecteur Marks*. Maar in 1950 verdwijnt hij uit *Kleine Zondags-*

Tijl en Lamme gaat vissen
JOEPIE! IK GA VISSEN
HE! LAMME! WACHT IK GA MEE
WAT
MS GOED HOOR MAAR VANGEN ZULT GE NIET VEEL ALS GE GEEN BEKWAME VISSER ZOALS IK ZIJT
ZAL DE VANGST MAAR MAGER ZIJN
MAAR TROOST U TIJL IK ZAL WEL ZEGGEN HOE GE MOET TE WERK GAAN
HM GEEF UW LIJN HIER!
ALLES HANGT AF VAN DE WORM IK ZAL HEM AAN UW LIJN DOEN

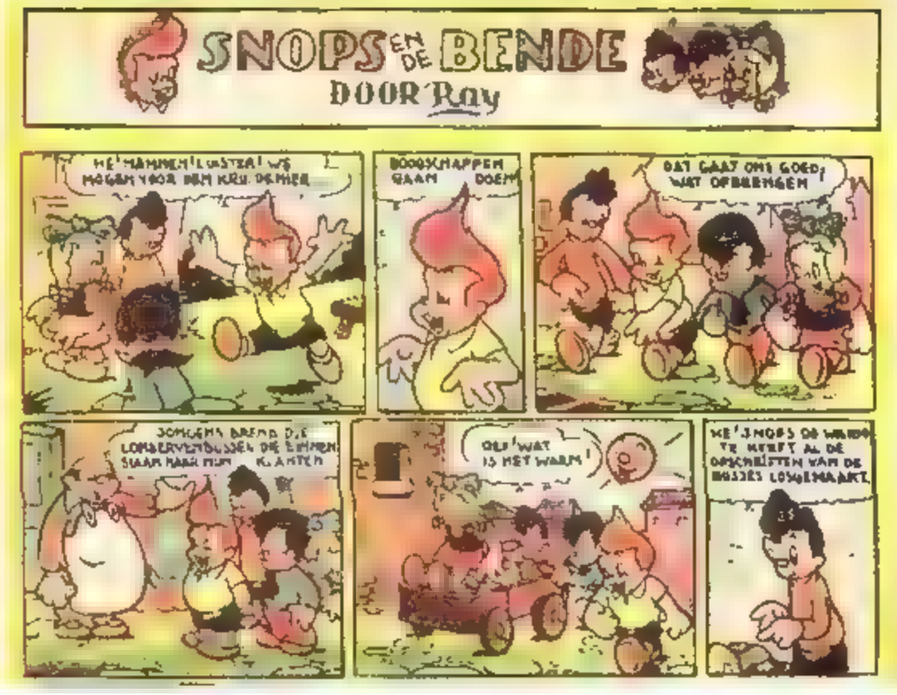
SNOPS EN DE BENDE
DOOR Ray
HE! HAMMEN! LUISTER! WE MOGEN VOOR HEM KRIJGEN
BOOSKHAPPEN GAAN DOEN
DAT GAAT ONS GOED! WAT OPBRENGEN
OH! WAT IS HET WARM!
HE! SNOPS DE WINDO TE HEEFT AL DE OPSCHRIFTEN VAN DE BIJZIES LOSSEMAART

vriend, omdat zijn werk voor Hergé en zijn strips voor het weekblad *Kuifje* dan volledig beslag op zijn tijd gaan leggen.
Eind 1946 verschijnt het eerste nummer van *KZV Nieuwsblad*, een losse bijlage op krantenpapier van één tweezijdig bedrukte pagina. De pagina's van deze bijlage werden doorgenummerd in het eigenlijke exemplaar van *Kleine Zondagsvriend*, ook al zat die er los in: aanvankelijk waren bladzijden 3 en 4 de bijlage, en in het eigenlijke nummer ontbreken die pagina 's dan ook, tenzij de bijlage er in zit. Dit *KZV Nieuwsblad* is lastig voor de verzamelaar van *Kleine Zondagsvriend*, omdat deze bijlage uit veel oude exemplaren is verdwenen, terwijl het zoeken naar losse bijlagen natuurlijk een onmogelijke opgave is.
KZV Nieuwsblad was van groot belang voor het 'wij-gevoel': de lezer werd toegesproken door Oom Leo, er werden allerlei nieuwtjes voor de lezers vermeld en berichten over clubs en wedstrijden. Daardoor droeg deze bijlage er sterk aan bij om *Kleine Zondagsvriend* een hecht band met zijn lezers te geven.
Langzamerhand verschijnen er meer Vlaamse strips, zoals eind 1946 *De sterke arm*, door Cris en in de loop van 1947 *Reinaert de Vos*, door Ray Goossens en *Het brigandje*, van J. van Overstraeten en Jif. Maar er duiken ook allerlei importstrips op, soms van grote namen, als Le Rallic, van wie *De zeemusketiers* in *Kleine Zondagsvriend* verschijnt, of van naamlozen, zoals *Buffalo Bill* (Scandinavisch) en *Robin Hood* (Engels).
Het jaar 1949 begint met een tweede serie van Marten Toonder: *Baron Bluf en Bartholomeus*, maar deze strip heeft niet zo heel lang gelopen. Ook in 1949 komen er weer Vlamingen bij, zoals Jan Waterschoot, van wie *Robrecht de Fries* verschijnt, later gevolgd door *Een Vlaamse reus in 't Rotsgebergte*. Een tweede nieuwe Vlaming in 1949 is Edgar Ley, met zijn strip *Dirk, de held van Brugge*. En dan is er ook nog *De broeders van de Rode Draak*, met tekst van Opsinjoorke en tekeningen van Rik Clement.
In nummer 15 van 1949 stijgt het aantal pagina's tot 20, maar dat is enigszins bedrieglijk, want hier zijn maar liefst acht pagina's *KZV Nieuwsblad* bij gerekend. Daarin verschijnen nu ook strips, zoals *De pioniers* en *Dumpje*, allebei van Marin. Lastig is wel dat er voor de Belgische en de Nederlandse lezers een verschillende versie van het *KZV Nieuwsblad* bestond. En die Nederlandse versie heeft een tijd lang maar vier pagina's geteld, dus de Nederlandse lezertjes kwamen vier pagina's – en soms ook strips – tekort.

Een paar Nederlanders

In 1950 begint *Kleine Zondagsvriend* met een serie fotostrips van films. De eerste zijn de Disneyfilms *Schatteneiland* en *Assepoester*, later gevolgd door een hele reeks andere speel- en tekenfilms. In 1950 beginnen er ook regelmatig zowel realistische als humoristische strips te verschijnen van de Franse tekenaar Claude Marin, die door zijn duidelijke aanwezigheid in de jaren 1950 een sterk stempel op *Kleine Zondagsvriend* zal drukken. Dit betekent ook dat vanaf 1950 het aantal importstrips groeit en de eigen productie van strips afneemt. Maar Goossens is er natuurlijk nog steeds, met *Snops en Tsjoem* en er zijn nog een paar Vlamingen die stand houden, zoals Rik Clement met *Said*, Cris met een paar korte verhalen en Edgar Ley, die *Carausius, de Vlaamse Cesar* tekent. En er komen zelfs een paar Nederlanders bij, hoewel van korte duur. In 1951 verschijnen *Morgan Bloomsbury* van Henk Alleman en *Kapitein Rob* van Pieter Kuhn. En ook in 1951 start de eerste strip van Jacovitti, die het in *Kleine Zondagsvriend* langer uit

BOVEN - Ray Goossens was de grote man achter *Kleine Zondagsvriend*, en vooral in de beginperiode traden zijn strips dan ook op de voorgrond, zoals hier *Tijl en De Lamme* en *Snops en de Bende*.

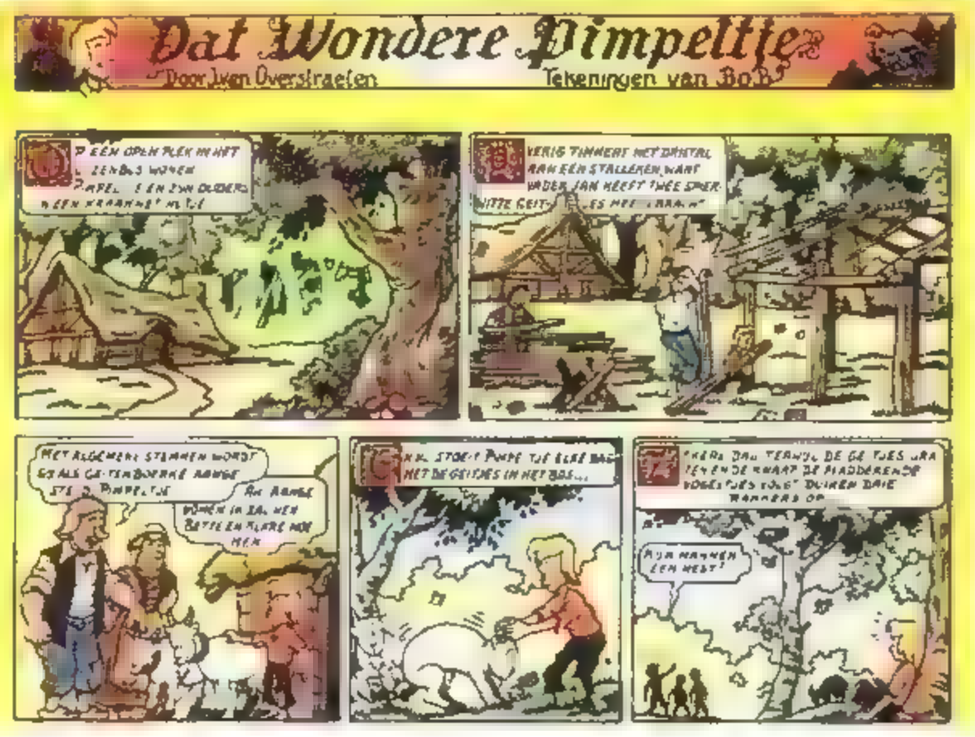

LINKS - Belangrijk voor het Vlaamse karakter van *Kleine Zondagsvriend* waren de strips van Bob de Moor. *Bart de Scheepsjongen*, *Hannes Boegspriet*, *Hobbel en Sobbel*, *Inspecteur Marks* en *Dat wondere Pimpeltje* zijn enkele voorbeelden van de grote productie die Bob de Moor toen aan de dag legde.

RECHTS EN ONDER – Ook uit Nederland werden strips geïmporteerd, zoals *Bim* van Piet van Elk. En natuurlijk *Tom Poes* van de Marten Toonder Studio's, die nu eens als balloonstrip en dan weer als tekststrip verscheen. Ook ander werk van Marten Toonder, zoals *Baron Bluf*, verscheen in *Kleine Zondagsvriend*.

GEHEEL RECHTS – Nieuwe Nederlandse import in de latere periode kwam van Henk Alleman met *Morgan Bloomsbury* (overduidelijk onder invloed van *Prins Valiant*) en van Pieter Kuhn met *Kapitein Rob*.

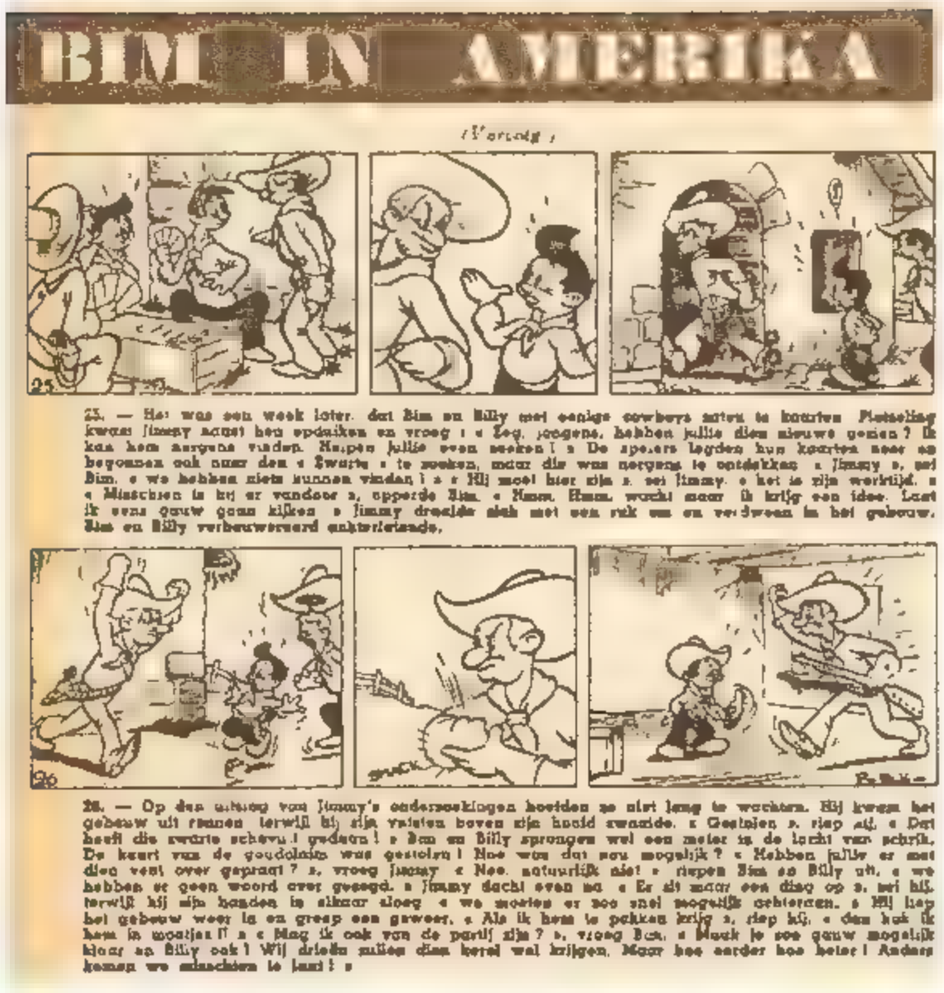

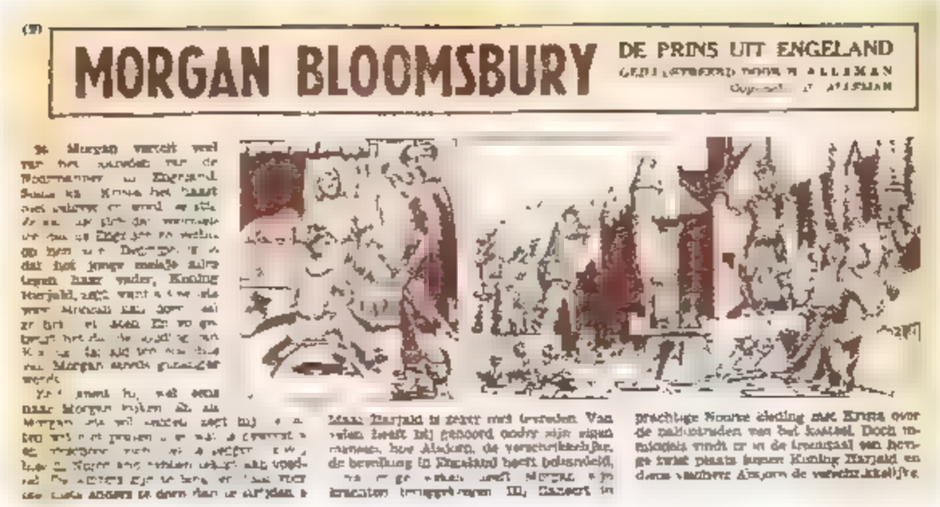

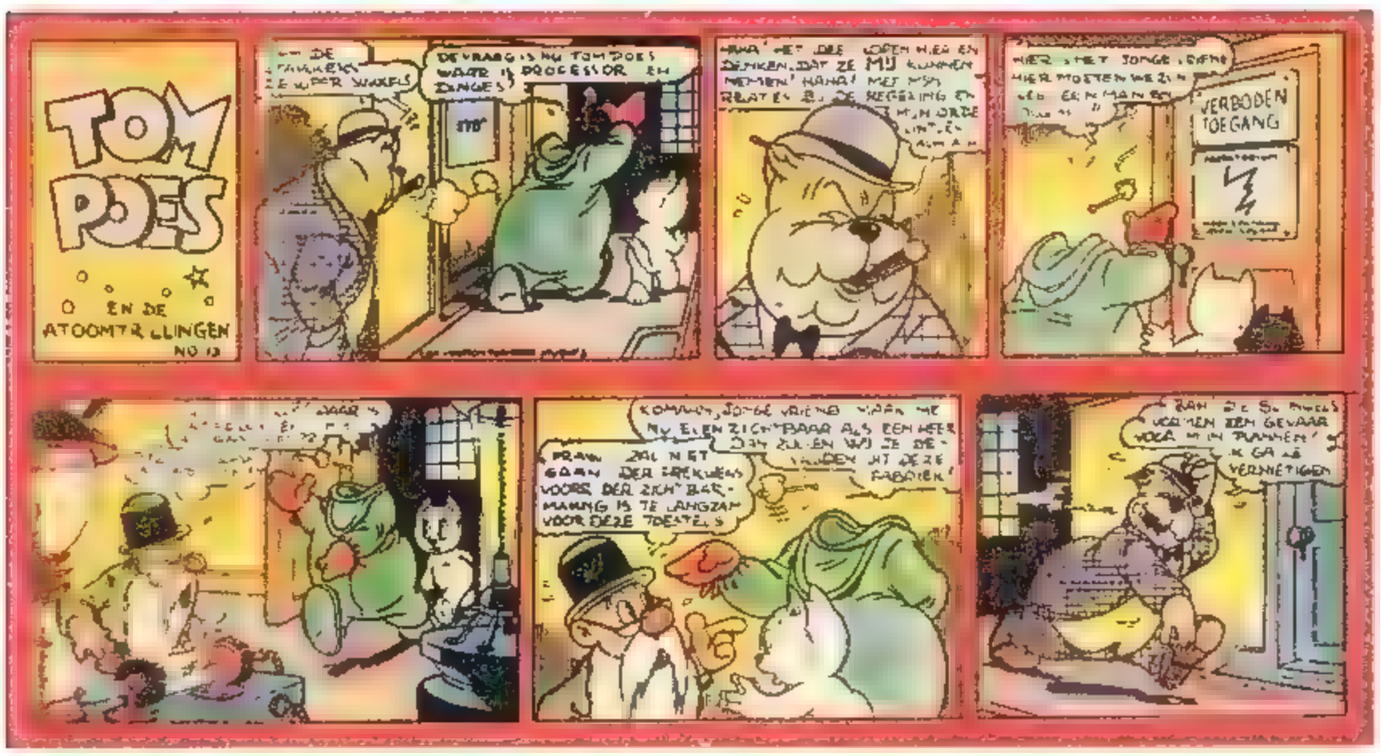

RECHTSONDER – Een andere strip uit de beginperiode was *Tom Potter*, door Pam, ofwel Mark en Tom Payot.

RECHTS – Jarenlang verscheen als losse bijlage *KZV Nieuwsblad*, waarmee de band met de lezer werd onderhouden, maar waarin geleidelijk ook steeds meer strips verschenen. Het kende een aparte versie voor Vlaamse en voor Nederlandse lezers.

ONDER – Een importstrip die jarenlang heeft gelopen was *Tarzan*, van Burne Hogarth en anderen, zij het in gecensureerde vorm als de dames hun vrouwelijkheid iets teveel tentoonspreidden.

WE ZIJN NIET STERK EN TALRIJK GENOEG OM TE GEN HET MONSTER TE VECHTEN SPRAK TAR ZAN. DOCH ZIJN EIGEN KRACHT ZAL ZIJN ONDERGANG ZIJN

Amerikaanse klassieker op, *Jack Riley* van Frank Godwin. In totaal begint het aantal strips echter af te nemen, en de eigen productie is zo goed als verdwenen, zeker als Ray Goossens halverwege 1954 uit *Kleine Zondagsvriend* verdwijnt. Hij gaat zich helemaal op de tekenfilm storten en zal vanaf 1959 carrière maken bij Belvision. Met het vertrek van Goossens is het bijna volledig gedaan met de eigen productie en met het Vlaamse karakter van *Kleine Zondagsvriend*. Het laatste Vlaamse restant, tegen het eind van 1954, is *Koen de Wilde – De test van de J-200*, van Karel Verschuere.

In 1955 wordt *Kleine Zondagsvriend* volledig gevuld met importstrips, waarvan *Oskar en Isidoor*, van F.A. Breysse dat jaar voor het eerst verschijnt. De stripverhalen zijn nu Frans, Amerikaans, Nederlands en Engels. En daaraan verandert niet veel meer. Het zijn geen slechte strips die *Kleine Zondagsvriend* publiceert, maar het blad heeft nu niets eigens meer en met nummer 26 van 1956 komt er dan ook een einde aan het bestaan als zelfstandig weekblad. In dit nummer neemt Leo Boonen, die in *KZV Nieuwsblad* de lezers al ruim tien jaar als Ome Leo had toegesproken, afscheid. Als reden van het verdwijnen van *Kleine Zondagsvriend* als zelfstandig tijdschrift geeft hij op dat veel kinderen het blad niet konden kopen, omdat het Bfr.5 kostte. Dus om nu die kinderen ook te bereiken, wordt *Kleine Zondagsvriend* voortaan gratis verspreid, als bijlage bij *De Gazet van Antwerpen* en *De Gazet*. Een zeer nobele reden, maar of het voor de volle honderd procent de waarheid is, kan betwijfeld worden.

De ware reden is waarschijnlijk dat *Kleine Zondagsvriend* als zelfstandig Vlaams stripblad de concurrentie niet kon bolwerken tegen bladen als *Kuifje* en *Robbedoes*, die door hun tweetaligheid een veel grotere markt bestreken. Toch is *Kleine Zondagsvriend* een blad geweest dat het met een gedeeltelijk eigen Vlaamse productie maar liefst ruim tien jaar heeft volgehouden. En dat is geen geringe prestatie.

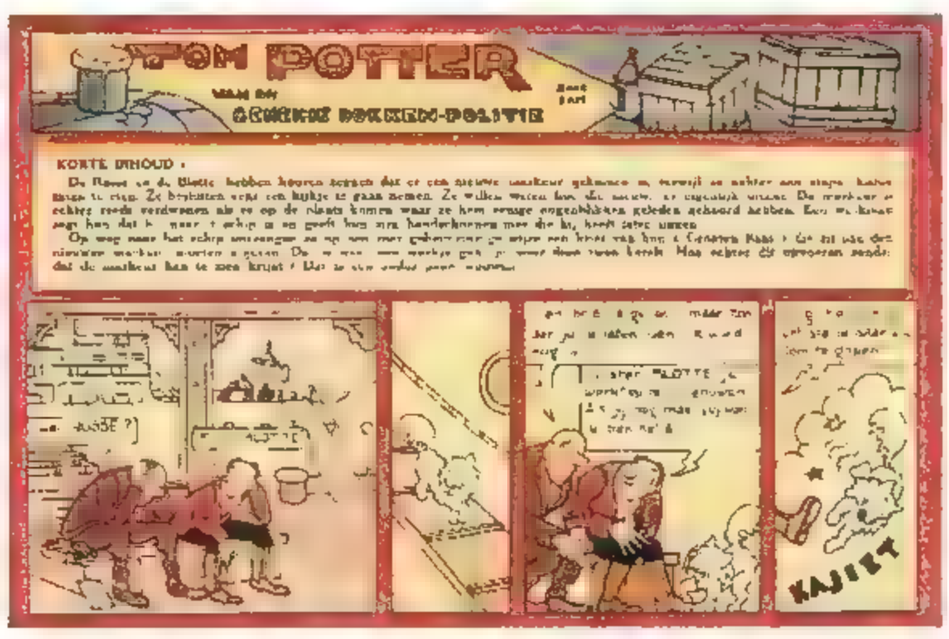

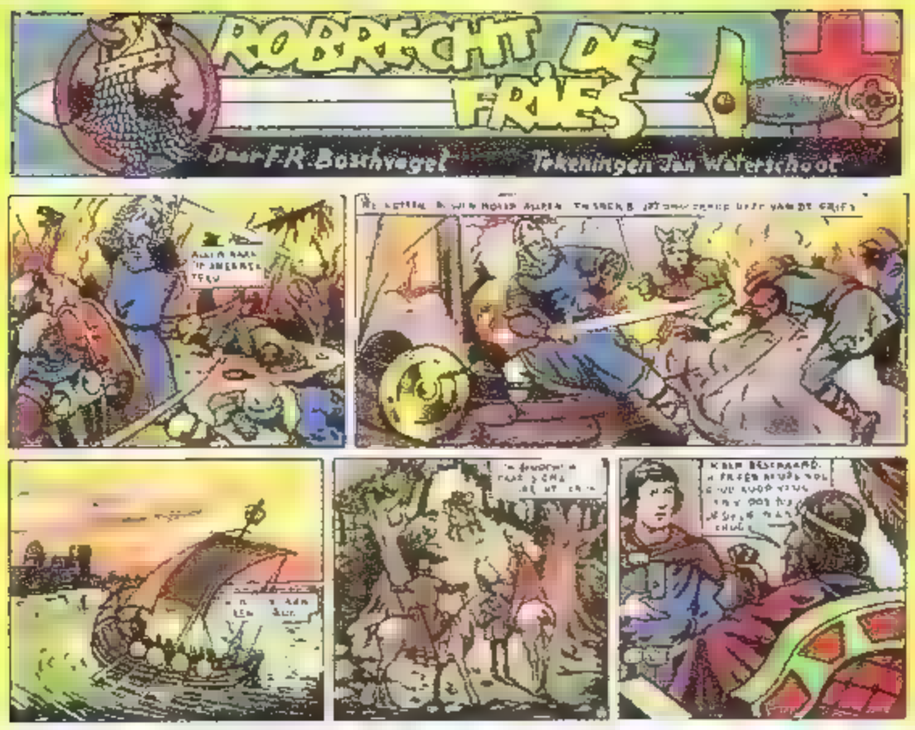

LINKS, VAN BOVEN NAAR BENEDEN – *Kleine Zondagsvriend* gaf veel Vlaamse tekenaars de ruimte, zoals hier *Robrecht de Fries* van F. R. Bosschvogel en Jan Waterschoot, *Een Vlaamse reus in 't Rotsgebergte* van J. van Overstraeten en Jan Waterschoot, *Dirk, de held van Brugge* van Edgar Ley.

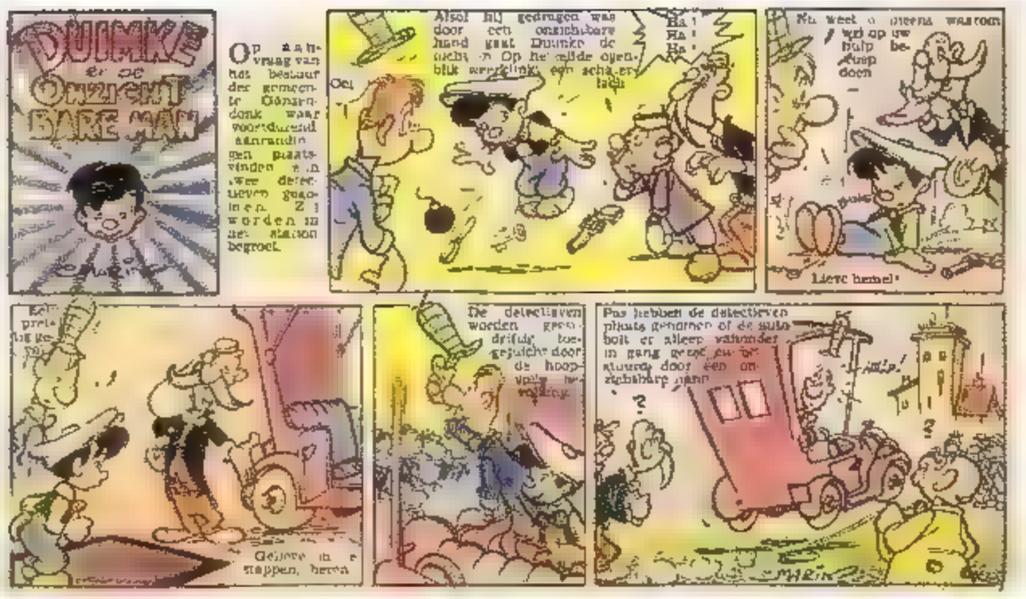

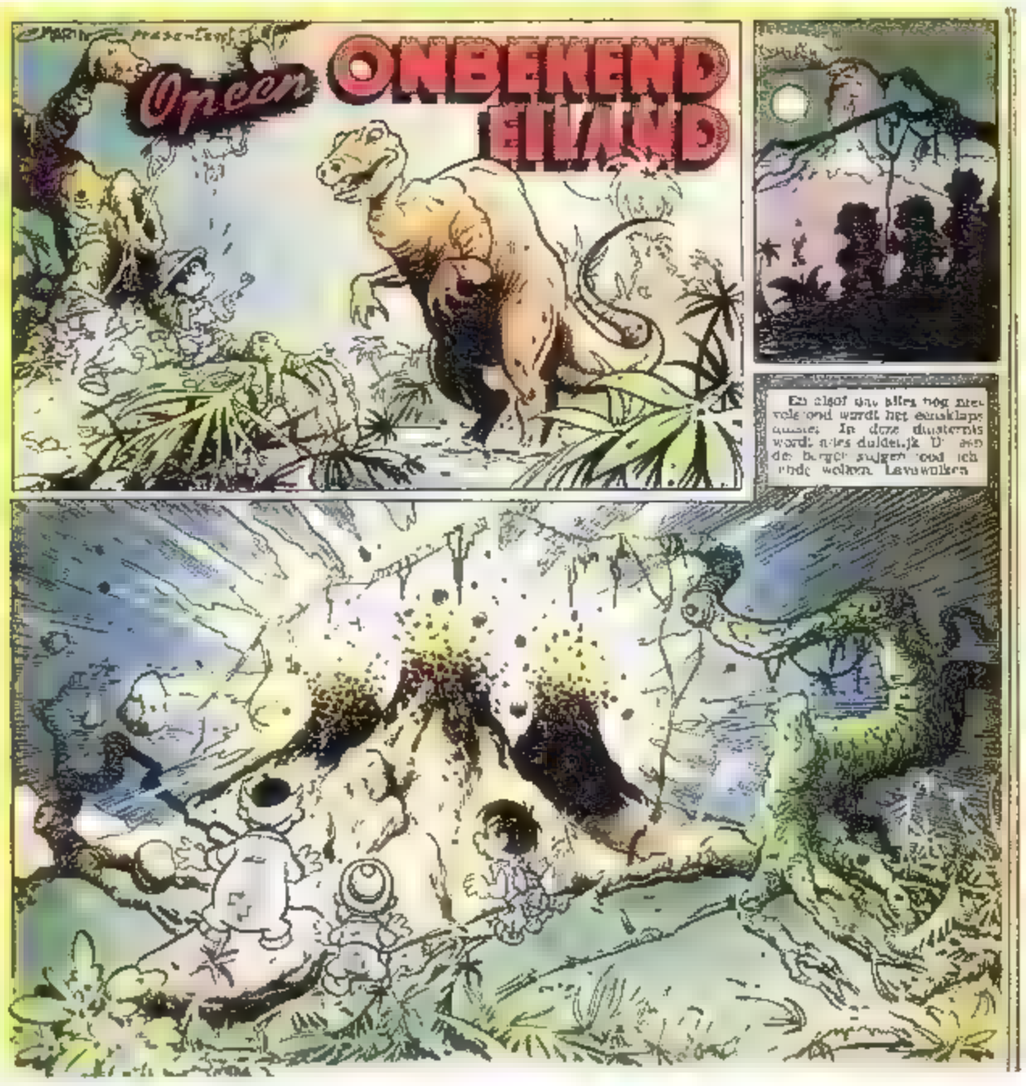

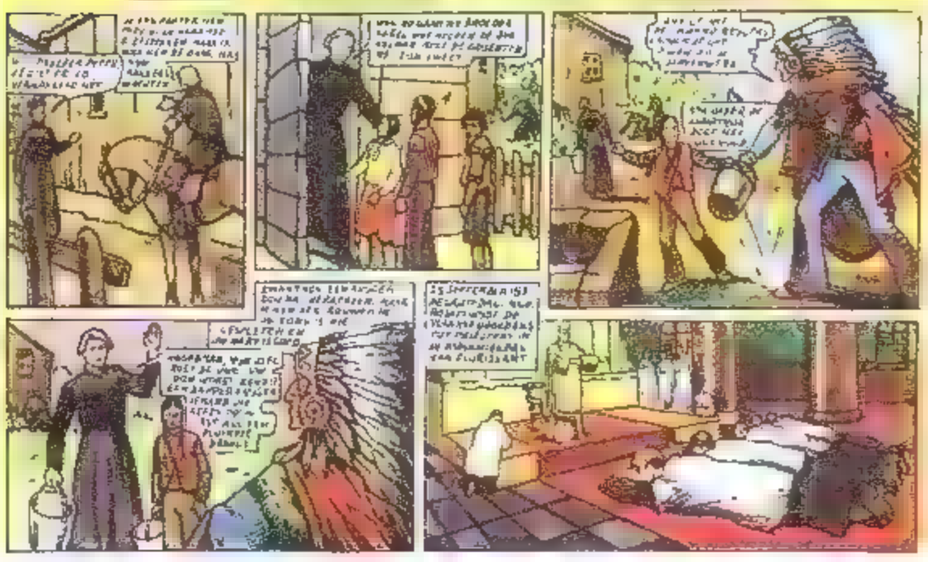

RECHTSBOVEN – *Kleine Zondagsvriend* publiceerde geleidelijk steeds meer strips van de Franse tekenaar Claude Marin, zoals *Duimke en Op een onbekend eiland* (naast *Virginia City* en *Hollywood op zijn kop*).

Tekst en Tekeningen van EDGARLEY
DIRK DE HELD van BRUGGE
IK BEN AL HALF WEG VAN EEN GELUK!
SPIJTIG TOCH DAT DE MAAN ZO HELDER SCHIJNT VANAVOND
MAAK PLOTSELING
HALT!!
ALLE DUVELS EEN SPAANSE PATROUILLE!!
WAAR GAAT DE REIS NAARTOE, MAN

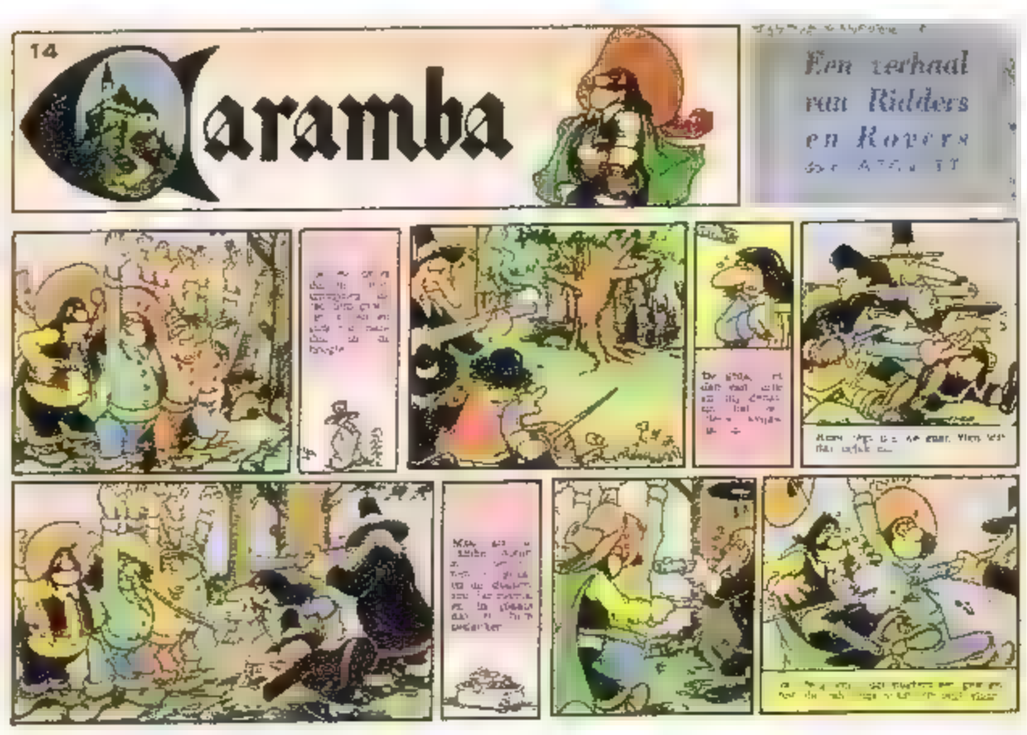

RECHTS – Een andere opvallende importstrip was nog *Caramba* van Jacovitti.

ADVERTENTIE

SUPERSTRIP SPECIAALZAAK

EPPO.NL

Kleine Berg 33 • 5611 JS Eindhoven • tel. 040 - 244 18 82 • fax 040 - 243 58 73 • www.eppo.nl

Het weekblad *Kuifje* was in de jaren 1950 de top van de stripbladen. Samen met *Robbedoes*, maar *Kuifje* stak toch boven de concurrent uit. *Kuifje* was nèt even serieuzer, nèt even chiquer en zag er net iets beter uit dan *Robbedoes*. *Kuifje* was een groot succes in de jaren 1950, toen zich langzamerhand een harde kern van vaste tekenaars had verzameld, die jarenlang de kwaliteit van het blad zou bepalen.

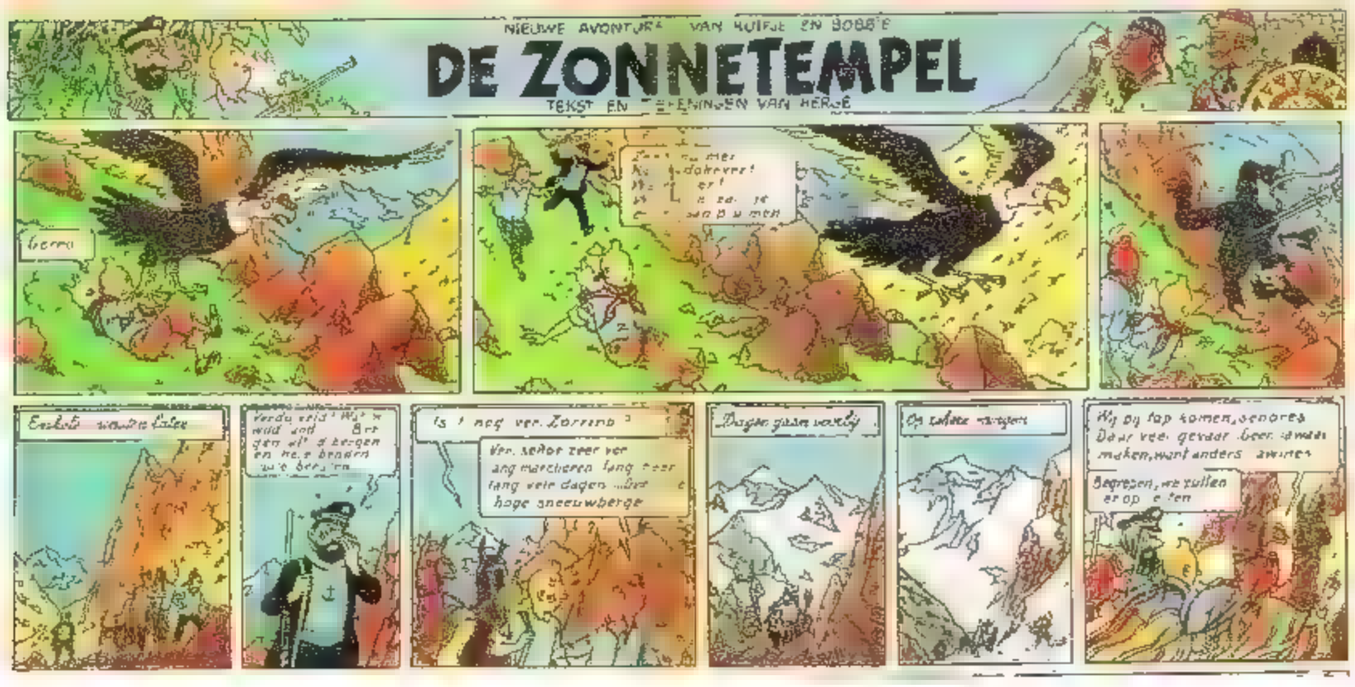

DE BUITENGEWONE WERELDREIS VAN CORENTIN FELDOË
Om het bootje beter te kunnen zien, loopt de jongen naar de kust.
Hij staat verstomd. Nog nooit heeft hij zo'n wit kind gezien in zo'n opvallend gezelschap.
Moloch, de tijger, verheft zijn kop. Hij ruikt onraad!

GEHEEL BOVEN – De ontwikkeling van het omslag van *Kuifje* tussen 1946 en 1960.

BOVEN EN RECHTS – De Oudste Vier: de tekenaars die de eerste nummers vulden. Hergé natuurlijk met *Kuifje* op de middenpagina's. Verder Jacques Laudy, met *De legende der Vier Heemskinderen*, Edgar P. Jacobs, met *Het geheim van den Zwaardvis*, Paul Cuvelier met het eerste verhaal van *Corentin Feldoë*.

GEHEEL RECHTS – Ook Willy Vandersteen moet eind jaren 1940 meer Vlaamse lezers trekken met zijn *Het Spaanse spook*. Bij de eerste stroken van dit verhaal verscheen een korte introductie van de tekenaar. Vandersteen produceerde ook nog twee verhalen van *Tijl Uilenspiegel* en de gagreeks *'t Prinske*.

Toch lag deze stralende toekomst nog allerminst vast ten tijde van de oprichting in 1946. Het waren moeilijke tijden, want de oorlog was maar net voorbij, en men was nog druk doende de schade te herstellen en de economie weer moeizaam op poten te helpen, terwijl de Marshall-hulp nog even op zich zou laten wachten. Niet bepaald het ideale moment om met een vrij duur nieuw tijdschrift te komen. En dan was er het licht besmette verleden van Hergé, die tijdens de oorlog *Kuifje* had gepubliceerd in de foute krant *Le Soir*. Dat 'foute' verleden van Hergé werd grotendeels goedgemaakt door de reputatie van de toekomstige uitgever van het weekblad *Kuifje*, Raymond Leblanc, die een belangrijke rol in het verzet had gespeeld en het met kracht voor Hergé opnam.

Hergé's problemen met zijn oorlogsverleden waren officieel voorbij, toen hij in mei 1946 eindelijk zijn *certificat de civisme* kreeg, waarmee hij onschuldig was verklaard en weer mocht publiceren. Toch moest Leblanc voorzichtig zijn, want nog steeds had Hergé vijanden, die hem zijn publicaties in *Le Sotr* kwalijk bleven nemen, en teveel negatieve publiciteit rond de start van het weekblad *Kuifje* was natuurlijk niet goed voor de verkoop. Daar kwam nog bij dat de eerste hoofdredacteur, Jacques van Melkebeke, zijn *certificat de civisme* nog niet gekregen had en daardoor in veler ogen zeer verdacht bleef. Van Melkebeke heeft de functie van hoofdredacteur dan ook slechts een aantal weken bekleed. Leblanc hield van risico, maar er waren grenzen.

Ondanks deze problemen werd *Kuifje* in september 1946 een enorm succes. De twaalf pagina's waren fraai gedrukt en telden vier strips: *Kuifje* natuurlijk, in *De Zonnetempel*, verder *Het geheim van den Zwaardvis* van Edgar Jacobs, *De Vier Heemskinderen* van Jacques Laudy en *Corentin Feldoë* van Paul Cuvelier.

Geladen ernst

Een educatieve, sterk rooms beïnvloede toonzetting domineerde de eerste periode van het bestaan van het blad. Deze toon kwam in 1946 niet uit de lucht vallen: de vooroorlogse Belgische stripproductie vond onder meer plaats in kerk- en padvindersblaadjes, en naar dit soort periodieken rook het

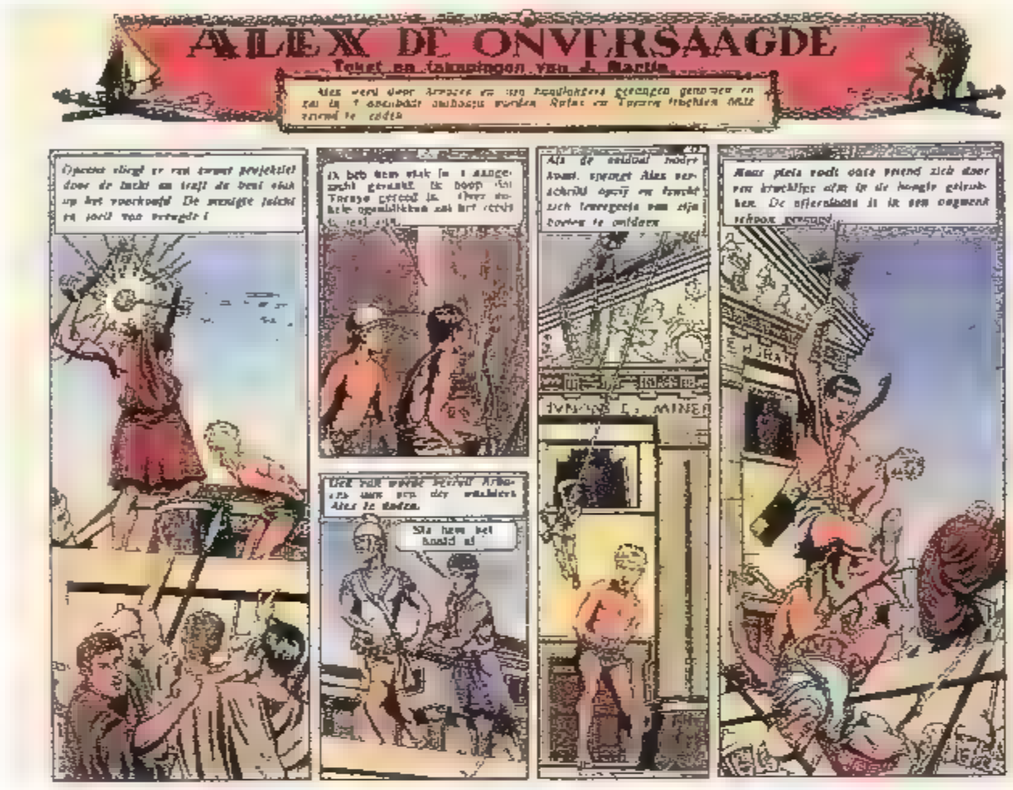

LINKS – Hergé kon, in licht aangepaste vorm, ook oud werk in *Kuifje* kwijt, zoals *Kwik & Flupke* en *Jo, Jetje en Joko*. Van deze laatste reeks verscheen nog wel een voltooide versie van het door de oorlog onvolledig gebleven *De Najavallei*, grotendeels getekend door Jacques Martin.
ONDER – Eind jaren 1940 duiken de eerste nieuwe tekenaars op die jarenlang aan *Kuifje* verbonden zullen blijven. Jacques Martin start met *Alex*, en niet lang daarna ook met Lefranc.

na-oorlogse *Kuifje* nog sterk. Deze brave invloeden gaf het blad een geladen ernst, zeker vergeleken met zijn grootste concurrent, het luchthartiger, bijna lichtzinnige *Robbedoes*.
Hergé, die wat het inhoudelijk deel betreft de grote instigator achter het blad is geweest, heeft zijn eigen *Kuifje*-strip, na de *Le Petit Vingtième*-periode en na *Le Soir*, in het weekblad *Kuifje* een waardige nieuwe entourage willen meegeven. Niet voor niets verscheen zijn strip over twee doorlopende middenpagina's, dus als de spil waar al het andere omheen draaide. In de vooroorlogse periode was de *Kuifje*-strip steeds duidelijker *Le Petit Vingtième* gaan domineren, maar Hergé wilde meer: een blad dat niet alleen door zijn held werd beheerst, maar dat tevens diens roemrijke naam droeg. De *Le Petit Vingtième*-invloed is ook duidelijk te bespeuren in de eerste – overigens prachtige – omslagen van het weekblad *Kuifje*, die een lijnrechte voortzetting lijken van die van *Le Petit Vingtième*: een brede witte rand rond een rechthoekige tekening, met daarboven het logo van het tijdschrift en daaronder een tekstje dat op de tekening betrekking had. Met één tekenend verschil: waar *Kuifje* in *Le Petit Vingtième* de laatste vier jaar linksboven verstrengeld in het logo stond afgebeeld, werd hij nu helemaal losstaand afgebeeld, hetgeen zijn belang benadrukte.

Studiotekenaars

Kuifje was zo'n succes dat het blad al snel dikker werd. In nummer 13 van de eerste jaargang ging het aantal pagina's naar 16 en later in de jaren 1950 kreeg *Kuifje* er nog enkele malen een aantal pagina's bij, tot het in 1960 tot maar liefst 48 pagina's uitgroeide. Maar toen was de glorietijd voorbij.
Zover was het eind jaren 1940 nog niet. Meer pagina's betekende meer ruimte voor nieuwe strips. Eerst werd tegen de zin de zin van Hergé de veteraan Le Rallic aangetrokken, die enkele cowboystrips leverde, en verder werden er enkele oude strips van Hergé in licht bewerkte vorm weer van stal gehaald, zoals *Kwik & Flupke*, *Jo, Jetje en Joko* en *Leo & Lea bij de Lapino's*. Eind jaren 1940 en begin jaren 1950 werden er ook strips uit het buitenland geïmporteerd.
Maar het opzetten van een eigen 'stal' bleef de bedoeling, dus werd er naar nieuwe tekenaars gezocht die min of meer exclusief voor *Kuifje* konden werken. In 1948 – dat overigens voor *Kuifje* een belangrijk jaar was omdat er toen een aparte editie voor Frankrijk werd opgezet – kreeg *Kuifje* er twee belangrijke tekenaars bij, die mede het gezicht van het blad in de jaren 1950 zouden bepalen: Jacques Martin met *Alex* en Willy Vandersteen met *Suske en Wiske*. De laatste werd in dienst genomen – ondanks de bezwaren die Hergé had tegen diens 'vulgaire' stijl – om de Nederlandstalige oplage van *Kuifje* een oppepper te geven.
Geleidelijk doken ook andere tekenaars op, die gezichtsbepalend zouden worden. In 1949 werd de Vlaamse tak versterkt door Bob de Moor, die in *Kuifje* onder meer zijn meesterwerk *De Leeuw van Vlaanderen* zou publiceren (niet in *Tintin*, de Franse versie van *Kuifje*...!). Albert Weinberg is ook al vroeg in *Kuifje* te vinden, maar het duurt nog even voor hij zijn succesreeks *Dan Cooper* opzet.
In 1950 verschijnen de eerste albums van verhalen uit *Kuifje*. Twee series uit de allereerste nummers krijgen de primeur: *Blake & Mortimer* en *Corentin*, in zeer verzorgde, gekartonneerde uitgaven.
Naast wat Frans, Italiaans en Engels importwerk versterken begin jaren vijftig Raymond Reding en François Craenhals de ploeg, en breidt Vandersteen zijn bijdrage uit met *Tijl Uilenspiegel*. Ook de Funckens, Fred & Liliane, die later in de jaren 1950 voor een ongelofelijke hoeveelheid strippagina's voor *Kuifje* zullen gaan zorgen, duiken dan voor het eerst op.

DE LEEUW van VLAANDEREN
Tekeningen: BOB DE MOOR
Vrij naar H. CONSCIENCE
Hoe gaat de poort open
Een Fransman omgekomen ons voor
Ha, jodemaat, wij dachten
VLAENDEREN DE LEEUW AL WAT WALS IS, WALS IS 'SLA AL DOOD!

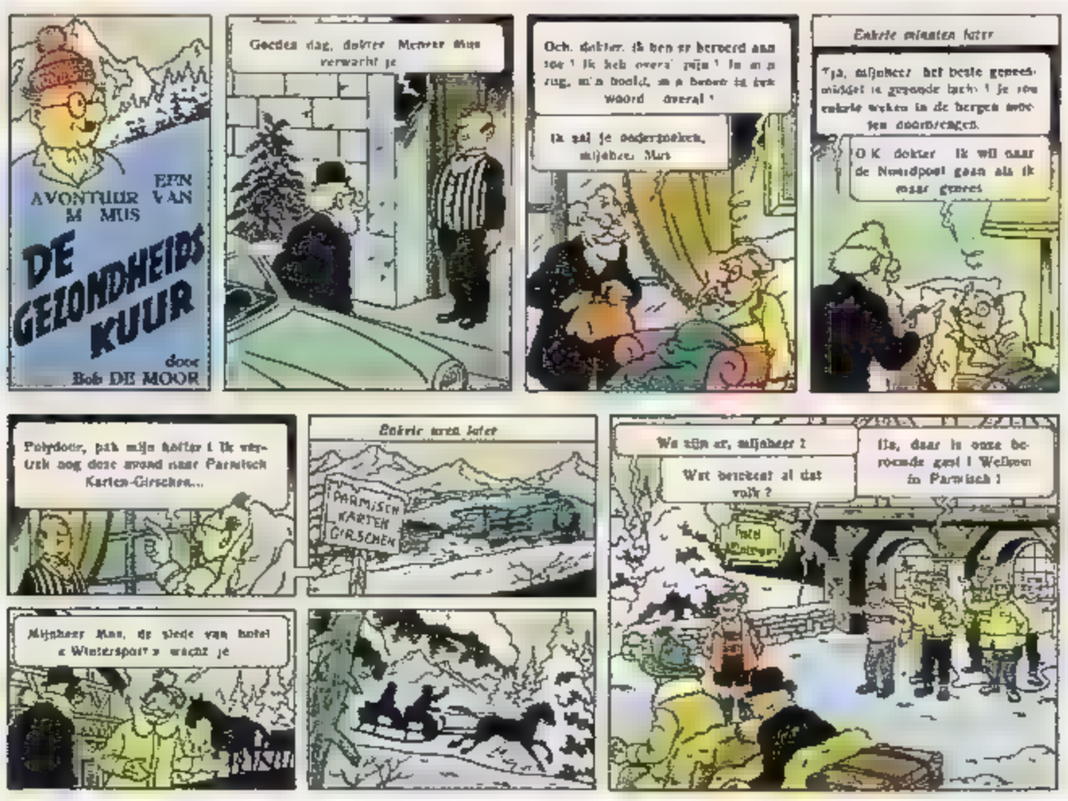
EEN AVONTUUR VAN M MUIS
DE GELONDHEIDS KUUR
door Bob DE MOOR
Goeden dag, dokter Mevrouw Muis verwacht je
Och, dokter, ik ben er bevoerd aan toe ! Ik heb overal pijn ! In m'n rug, m'n hoofd, m'n benen, in één woord overal !
Ja zal je onderzoeken, mijnheer Mus
Enkele minuten later
Ja, mijnheer het beste geneesmiddel is gezonde lucht ! Je zou enkele weken in de bergen moeten doorbrengen.
O K dokter Ik will naar de Noordpool gaan als ik maar gezond
Polydoor, pak mijn koffer ! Ik vertrek nog deze avond naar Parmisch Karten-Girschen...
Enkele uren later
PARMISEN KARTEN GIRSCHEN
Mijnheer Mus, de piede van hotel « Wintersport » wacht je
Wie zijn er, mijnheer ?
Wat betekent al dat volk ?
Ha, daar is onze bevoorrechte gast ! Welkom in Parmisch !

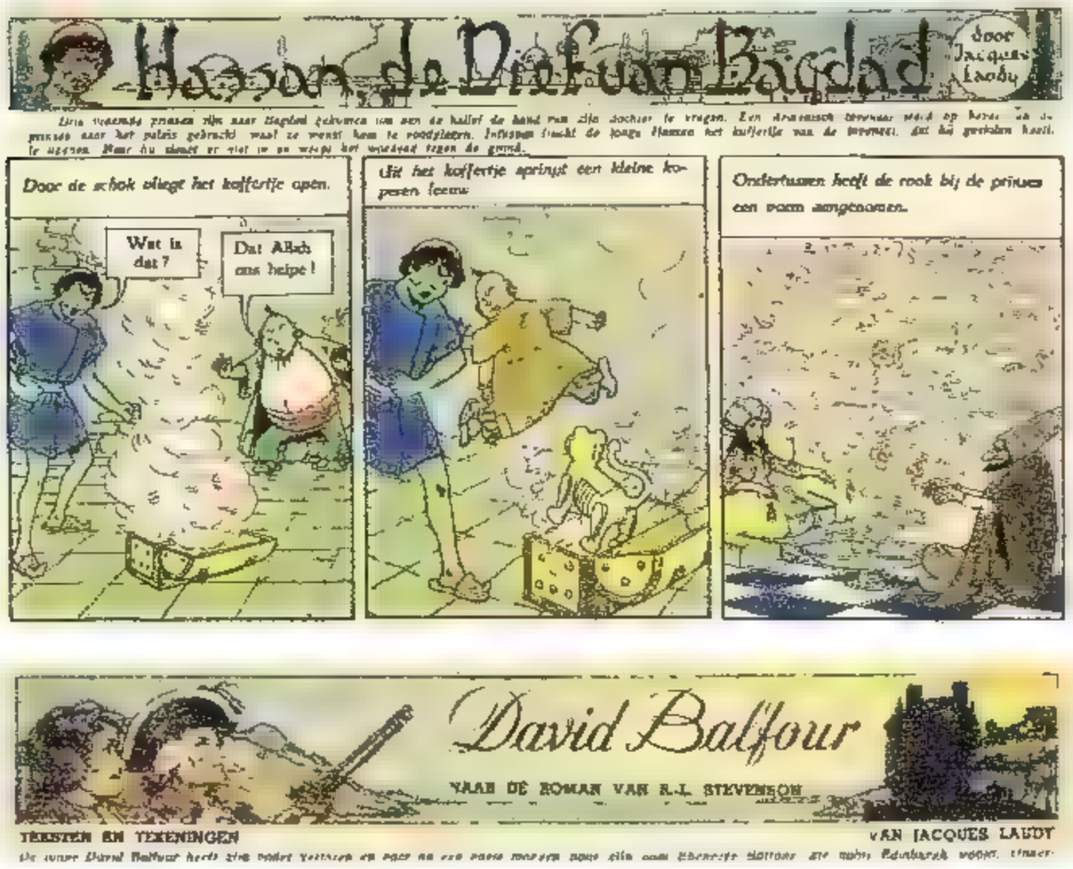
Hassan de Dief van Bagdad
door Jacques Laudy
Door de schok vliegt het koffertje open.
Wat is dat ?
Dat Allah ons helpe !
Uit het koffertje springt een kleine kopersen leeuw
Ondertussen heeft de rook bij de prinses een vorm aangenomen.
David Balfour
NAAR DE ROMAN VAN R.L. STEVENSON
TEKSTEN EN TEKENINGEN
VAN JACQUES LAUDY

RECHTS – Snel na Vandersteen kwam die andere Vlaamse grootmeester er bij, Bob de Moor, met onder andere *De Leeuw van Vlaanderen*, *Meester Mus*, *Cori de scheepsjongen*, *Barelli* en *De kerels van Vlaanderen*.

RECHTS – Jacques Laudy heeft altijd een heel eigen creatieve stijl gehad, die tussen de andere strips erg opviel. Zijn reeks *Hassan en Kaddoer* is daar een duidelijk voorbeeld van, net als zijn poëtische versie van *David Balfour*.

Hoge kwaliteit

Eén tekenaar die tot het bittere einde het weekblad *Kuifje* mede populair heeft gemaakt met twee succesreeksen, te weten *Chick Bill* en *Rik Ringers*, heeft de grootste moeite gehad om in het blad binnen te dringen. Al in 1951 verschenen de eerste tekeningen van Tibet in *Kuifje*, maar van een vervolgstrip was nog geen sprake. Toen begin jaren vijftig *Mickey Magazine* erg populair werd, wilde Raymond Leblanc, om de concurrentie te kunnen aangaan, ook in *Kuifje* dierenstrips hebben. Maar Hergé wilde daar niets van weten, en dus sneuvelde de poging van Tibet om met *Chick Bill* een dierenstrip op te zetten. Hij moest er mee naar *Ons Volkske* verhuizen. Bij Hergé speelde misschien mee dat zijn eigen dierenstrip, *Leo en Lea bij de Lapino's*, geen groot succes is geweest in *Kuifje* en in album. Maar Leblanc wilde per se een dierenstrip en probeerde het nog een keer met nieuwkomer Raymond Macherot. Ditmaal gaf ook Hergé zijn goedkeuring, en *Chlorophyl* was geboren.

Het jaar 1955 is een triomfjaar voor *Kuifje*, want toen slaagde het er in de toptekenaar van concurrent *Robbedoes* binnen te slepen: André Franquin. Deze had toen ruzie met Dupuis, zodat hij ook voor de concurrent ging werken. De ruzie was snel voorbij, maar Franquin zat toen vast aan een vijfjarig contract voor *Ton & Tinneke*. Nog twee stripmakers van zwaar kaliber worden in 1958 binnengehaald: René Goscinny en Albert Uderzo, met *Hoempa Pa*. Eind jaren 1950 worden ook nog andere tekenaars vast lid van de ploeg, die jarenlang hun bijdrage aan *Kuifje* zullen leveren, zoals Jean Graton met *Michel Vaillant*, Dino Attanasio met *Spaghetti* en Arthur Berckmans (Berck) met *Pechvogel*.

Met al deze tekenaars was *Kuifje* een stripblad dat de kwaliteit hoog in het vaandel had. En dat was steeds Hergé's doel geweest: een tijdschrift dat alleen de besten in dienst had. Hergé heeft zich in de jaren 1940 en 1950 intensief met de inhoud van het weekblad *Kuifje* bemoeid, maar alleen bij vlagen. Zoals bekend heeft hij van zijn ongelukkige belevenissen aan het eind van de oorlog psychische problemen overgehouden, terwijl ook zijn huwelijksleven voor de nodige instabiliteit zorgde. Hierdoor was Hergé soms voor lange tijd nauwelijks bereikbaar, en kon hij zich dan ook niet met de inhoud van *Kuifje* bemoeien. Maar in de perioden dat hij dit wèl deed, spreidde hij steeds een zeer kritische houding ten toon.

Kwakkelen

Mede door Hergé's opstelling had zich rond het midden van de jaren 1950 een vaste kern van goede tekenaars gevormd. Zij hadden hun stijl gevonden en hun kinderziekten overwonnen, en voorlopig zouden zij nog de kwaliteit van het blad met verve hoog houden.

In 1960 echter kreeg *Kuifje* 48 pagina's, en dat heeft het blad geen goed gedaan. Het was een hele toer om ineens zoveel extra pagina's te vullen. Dus dat gebeurde onder meer met strips die onder het niveau lagen van wat men bij *Kuifje* gewend was. Bovendien verloor het blad juist rond deze tijd enkele grote humoristen. Franquin, wiens contract in 1960 was afgelopen, ging zich weer helemaal op *Robbedoes* (en *Guust*) concentreren, en Goscinny en Uderzo besteedden vanaf 1959 vrijwel al hun aandacht aan hun nieuwe tijdschrift *Pilote*. En zo waren de gouden tijden van de jaren 1950 voor *Kuifje* voorbij. Halverwege de jaren 1960 heeft Michel Regnier (Greg) als hoofdredacteur nog een manmoedige poging gedaan het blad aan te passen aan de moderne normen en waarden, maar dat heeft geen blijvend resultaat opgeleverd. En na vele jaren gekwakkel heeft het weekblad *Kuifje* dan uiteindelijk in 1993 de handdoek in de ring moeten werpen, slechts een paar jaar vóór het de halve eeuw volgemaakt zou hebben.

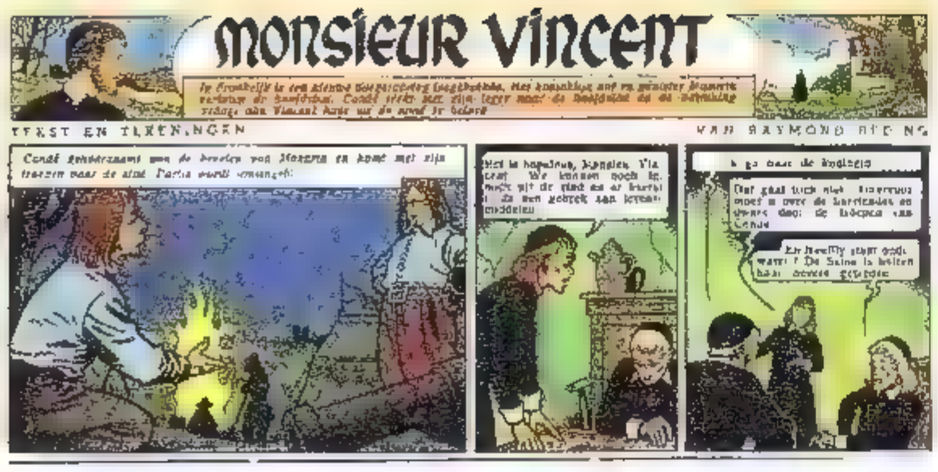

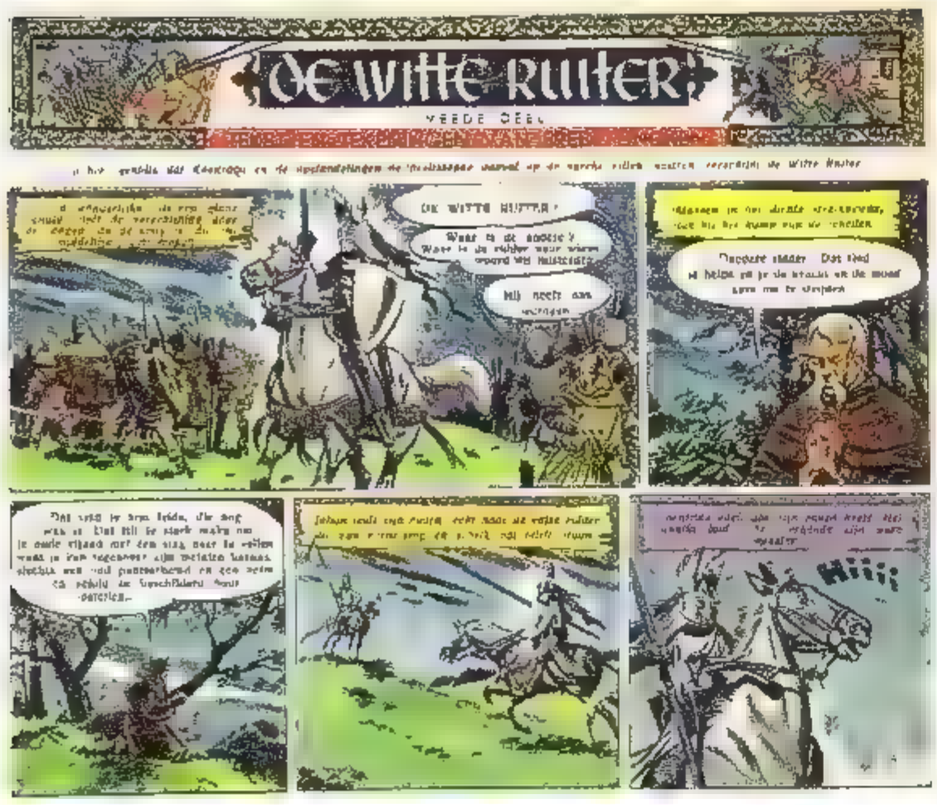

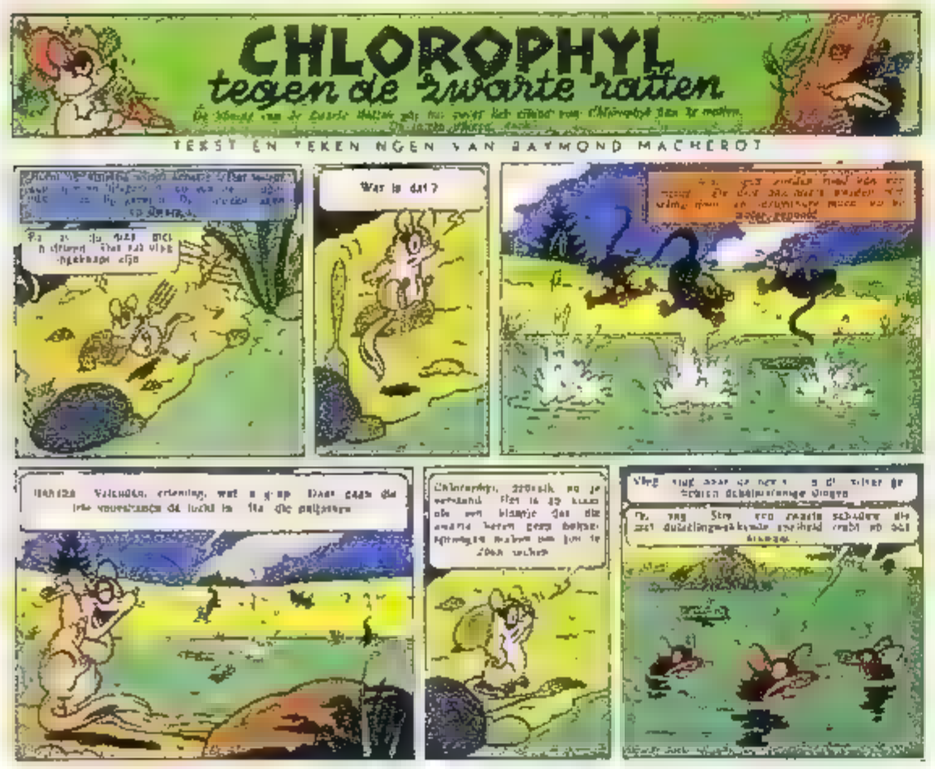

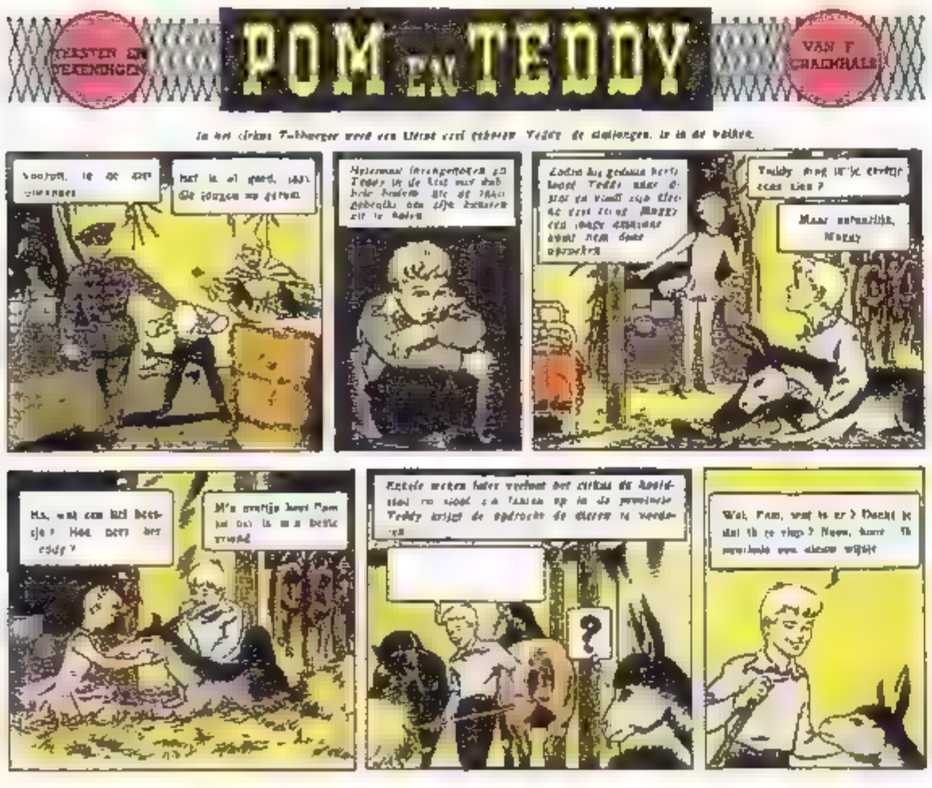

LINKS, VAN BOVEN NAAR BENEDEN – In de jaren 1950 komen er nieuwe tekenaars bij, die vast lid van de ploeg zullen worden. Raymond Reding experimenteerde met allerlei stijlen, van humoristisch tot realistisch. Zijn *Monsieur Vincent* sloot goed aan bij de roomse sfeer van Kuifje. Ook Fred en Liliane Funcken wisten zich langzamerhand een vaste plaats te verwerven. Ze tekenden tientallen, waarschijnlijk wel honderden korte historische verhalen, maar hun eerste realistische vervolgreeks was *De Witte Ruiter*, kort daarop gevolgd door *Harald de Viking*. De tekst van *De Witte Ruiter* was geschreven door Raymond Macherot, maar die mocht het verhaal niet zelf tekenen. Daarom gooide hij het over een heel andere boeg en maakte hij de eerste zeer succesvolle dierenstrip in Kuifje: *Chlorophyl*. François Craenhals had zich al warm gelopen met *Het eigenaardige geval van Mijnheer van Meylbeke* en *De petroleumkoorts*, maar met *Pom en Teddy* begon hij zijn eerste grote succesreeks.

RECHTS, VAN BOVEN NAAR BENEDEN – In 1955 voegde André Franquin zich bij de *Kuifje*-ploeg, als gevolg van een zeer tijdelijke ruzie met Dupuis. Maar hij zat toen wel vijf jaar vast aan een contract met Lombard. In ieder geval leverde dit de prachtige gagstrip *Ton & Tinneke* op. In 1955 wist ook Tibet eindelijk zijn grote reeks *Chick Bill* in *Kuifje* gepubliceerd te krijgen; de strip zou uitgroeien tot eén van de populairste series. Kort daarna gaat het blad de lucht in en de weg op, met respectievelijk *Dan Cooper*, door Albert Weinberg, en *Michel Vaillant*, door Jean Graton. Ook deze series zouden het heel lang uithouden. En aan het eind van de jaren 1950 komen nog twee heel grote stripmakers de rangen vervoegen: René Goscinny en Albert Uderzo, met *Hoempa Pa*. Maar hun aanwezigheid in *Kuifje* zou helaas van niet al te lange duur zijn.

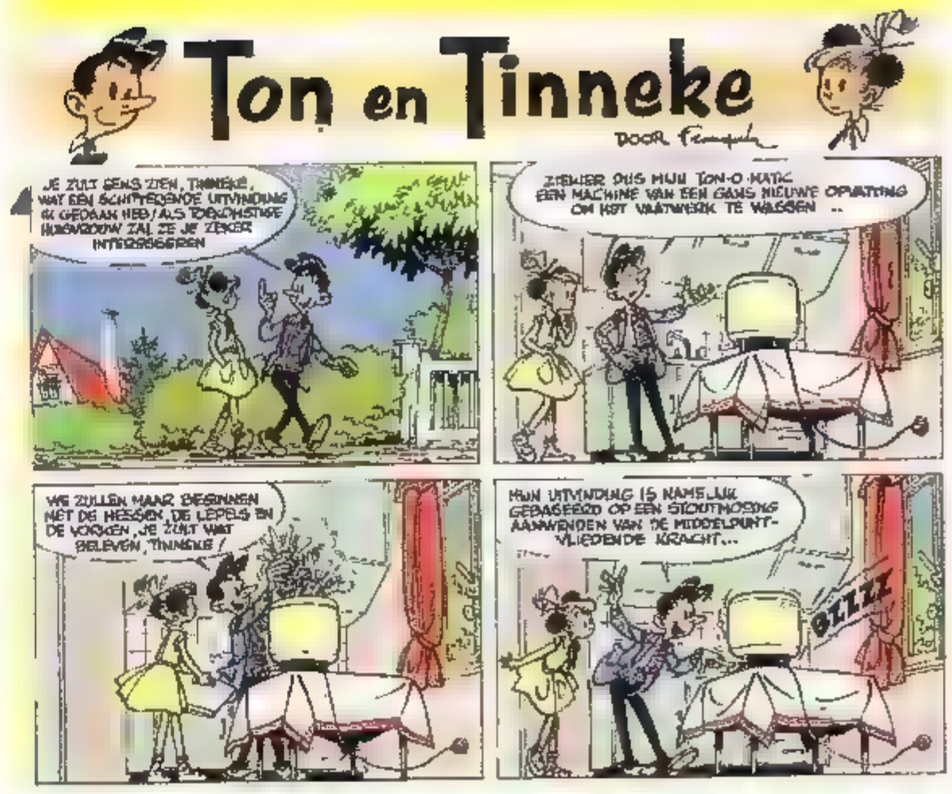
Ton en Tinneke
DOOR
JE ZULT GENS ZIEN, TINNEKE, WAT EEN SCHITTERENDE UITVINDING IK GEDAAN HEB! ALS TOEKOMSTIGE HUISVROUW ZAL JE JE ZEKER INTERESSEREN
ZIEHIER DUS MIJN TON-O-MATIC EEN MACHINE VAN EEN GANS NIEUWE OPVATTING OM HET VAATWERK TE WASSEN ..
WE ZULLEN MAAR BEGINNEN MET DE MESSEN, DE LEPELS EN DE VORKEN, JE ZULT WAT BELEVEN, TINNEKE!
MIJN UITVINDING IS NAMELIJK GEBASEERD OP EEN STOUTMOEDIG AANWENDEN VAN DE MIDDELPUNT-VLIEDENDE KRACHT...
ZIZIZZ

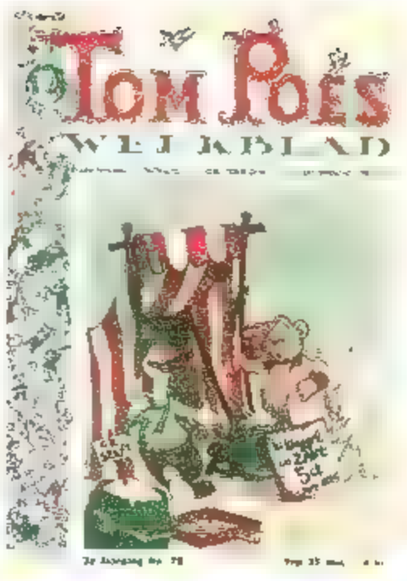

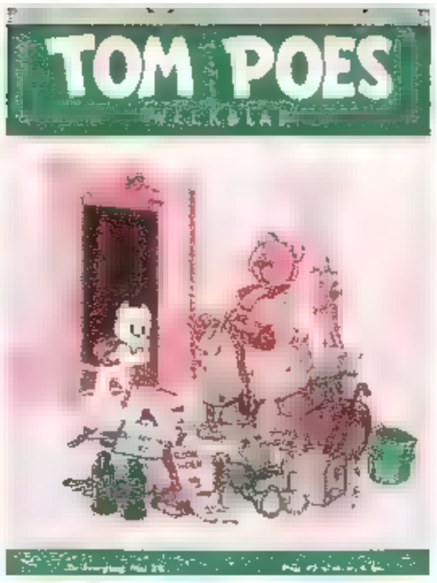

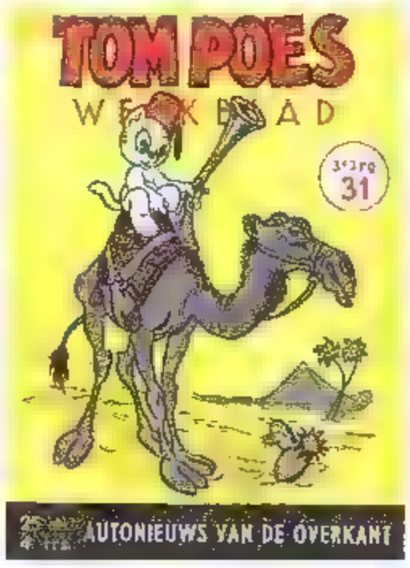

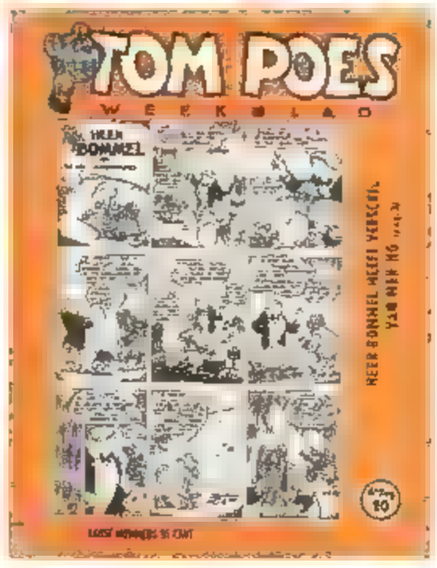

Tom Poes Weekblad 1946 - 1951

Tom Poes Weekblad was in mijn jeugd in de tweede helft van de jaren 1950 al tamelijk zeldzaam. *Donald Duck*, *Kuifje*, *Robbedoes* en *Sjors* zag je volop, maar *Tom Poes Weekblad* dook maar zelden op. Dat is geen wonder, omdat het al in 1951 stopte met verschijnen en de oplage waarschijnlijk niet erg groot is geweest. Maar de paar nummers die ik er van zag, waren wel imponerend. Er straalde een soort verheven ernst van uit, die bij voorbeeld *Donald Duck* ten ene male ontbeerde. En er stonden een hoop strips in die ik helemaal niet kende.

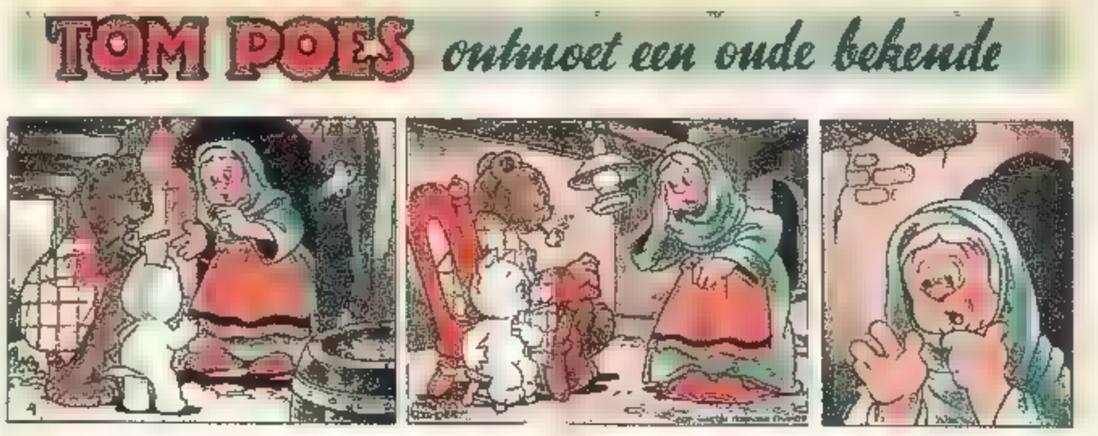

BOVEN - De verschillende omslagen van *Tom Poes Weekblad* tussen 1947 en 1951.

RECHTS - Van *Tom Poes* zelf verschenen strips met balloons en met ondertekst, maar ook verhalen met illustraties.
Ook andere belangrijke Toonder-strips verschenen in *Tom Poes Weekblad*, zoals *Kappie*, als balloonstrip en als tekststrip.

Tom Poes zelf was me wel bekend, uit de krant en *Donald Duck*. En dan was er natuurlijk die andere strip die ik al kende, weliswaar niet uit kranten of bladen, maar uitsluitend in boekvorm: *Eric de Noorman*. Het interessante van de *Eric de Noorman*-strip in *Tom Poes Weekblad* was, dat die in een soort kleur werd afgedrukt, en dat er verhalen bij waren die in de Nederlandse oblongboekjes niet waren opgenomen en dus geheel nieuw voor me waren, zoals *De dodenridders* en *De woudkoning*.
Tom Poes Weekblad werd in 1947 opgericht door de Marten Toonder Studio's met een dubbel doel. Ten eerste wilde Anton de Zwaan, de commercieel agent die zorgde voor de internationale verkoop van de producten van de Studio's, meer verschillende strips in zijn orderportefeuille waarmee hij buitenlandse kranten en tijdschriften afliep.
En ten tweede wilde Marten Toonder zijn tekenaars de gelegenheid geven hun eigen strips te maken. Hij had zelf in de jaren 1930 geleerd hoe dodelijk voor de creativiteit het is als je in andermans stijl moet werken en daarom wilde hij zijn studiomedewerkers de vrijheid geven om naast het keurslijf van de studiostrips hun creativiteit te kunnen uitleven in eigen stripverhalen.

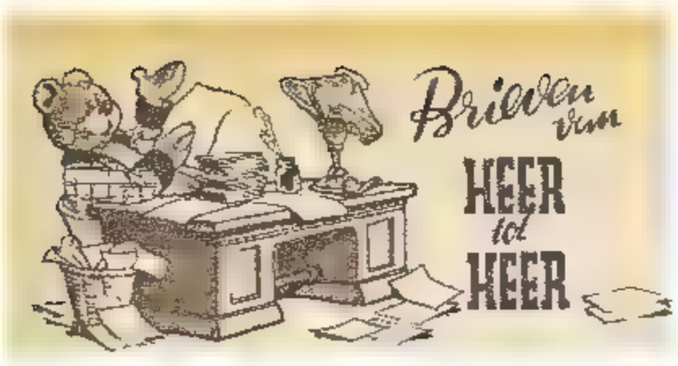

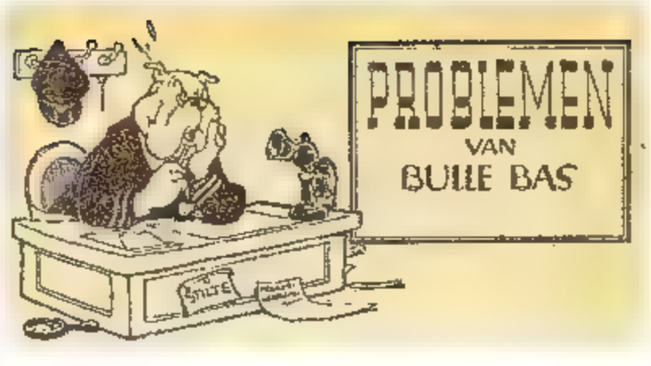

Waggelende levens

Het eerste nummer van *Tom Poes Weekblad*, dat in november 1947 verscheen, zag er veelbelovend uit. Niet alleen door de fraaie druk met sfeervolle kleurtinten, maar ook door de inhoud. Heer Bommel zelf opende het blad met een opwekkend praatje in zijn eigen stijl, waarin hij de lezer uitnodigde brieven te sturen, maar ook om abonnee te worden. Verder stonden er strips in van een indrukwekkend aantal tekenaars, zoals Wim van Wieringen *(Simpelman)*, Frits Godhelp *(Bas & Van der Pluim)*, Wim Lensen *(Sim en Pans* en *Professor Eureka)*, Marten Toonder *(Don Sombrero)*, Henk Sprenger *(Piloot Storm)*, Ben van 't Klooster *(Filo Fop)*, James Ringrose *(Blix Kater)* en van anonieme studiomedewerkers *(Kappie* en *Tom Poes)*. Bovendien was de halve achterpagina ingeruimd voor het portret van een man met een verbeten blik op het gelaat, waarnaast met krullende letters triomfantelijk vermeld stond: 'Eric komt!'. Verder bevatte het eerste nummer een tekstverhaal van *Tom Poes*, een aantal wetenswaardigheden, het begin van een vliegtuigrubriek, de eerste aflevering van een feuilleton en een puzzeltje. Kortom, de acht pagina's koperdiepdruk en de vier kleinere middenpagina's op krantenpapier waren tot barstens toe gevuld.

Ondanks deze veelbelovende inhoud van het eerste nummer was *Tom Poes Weekblad* geen lang leven beschoren. Na drie en een half jaar geploeter moest de uitgave gestaakt worden.

Erg karaktervast is het blad nooit geweest, op het omslag na, waarop steevast een grote tekening van één of meer figuren uit de *Tom Poes*-strip stond, in een komische situatie; ongeveer te vergelijken met het type omslag dat *Donald Duck* sinds 1952 kent. Pas in de vierde jaargang, vlak voor de ondergang, werd zelfs dit laatste stukje zekerheid losgelaten, toen de *Tom Poes*-strip op het omslag ging verschijnen. Maar verder kende het blad een waggelende koers. Zelfs de grootte was enige tijd aan verandering onderhevig: de eerste acht nummers zijn iets groter dan A4, de nummers daarna worden iets kleiner, vanaf nummer 33 nog iets kleiner, en pas vanaf het eerste nummer van de tweede jaargang krijgt het blad zijn voortaan vaste grootte, voor de verandering nòg een fractie kleiner.

Ook het uiterlijk varieerde nogal. De eerste 32 afleveringen zijn fraai gedrukt in een sfeervolle tweekleuren-koperdiepdruk. Vanaf nummer 33 stapte men echter over naar een andere drukker. De Rotogravure in Leiden werd vervangen door Uitg. Mij. Neerlandia in Utrecht, en dit kwam het uiterlijk niet ten goede: het blad oogt ineens veel goedkoper, terwijl de schaarse kleuren slordig zijn afgedrukt. Pas vanaf de tweede jaargang krijgt *Tom Poes Weekblad* een vaste drukker: de Vereenigde (later: Koninklijke) Drukkerijen Lankhout-Immig in Den Haag, die het uiterlijk weer wat opkrikken. Er wordt nu offset-druk gebruikt, met wat meer kleur. Toch zien we geleidelijk die kleuren weer teruglopen, vooral in het laatste jaar, als het blad kennelijk door de uitgever als een aflopende zaak wordt beschouwd. Vlak daarvóór is, aan het eind van de derde jaargang, nog een wanhopige poging ondernomen om *Tom Poes Weekblad* een grotere bekendheid te geven door middel van de *Bommelbode*: dit was een uitgave van *De Volkskrant* die, op het omslag en een redactionele pagina na, identiek was aan het moederblad. Dat ook deze poging niet in staat was de ondergang te keren, blijkt uit het feit dat er slechts twaalf nummers van zijn verschenen, die hebben bestaan naast de *Tom Poes Weekblad*-nummers 47 van de derde jaargang tot en met het eerste nummer van de vierde jaargang.

Springplank

Tom Poes Weekblad werd als uitgave van de Marten Toonder Studio's geheel gevuld door de schrijvers en tekenaars die voor de Studio's werkten. Volgens het colofon voerde Marten Toonder aanvankelijk zelf de redactie, maar vanaf nummer 45 van de eerste jaargang wordt hij vervangen door Ansje Herblot, die ook de tekst van de strip *Marco Polo* schreef. In nummer 8 van de derde jaargang werd Ansje vervangen door de Marten Toonder Studio's, zodat er vanaf dat moment kennelijk niemand meer persoonlijk voor de inhoud verantwoordelijk was. En dat is te merken aan het blad, dat wat inhoud betreft voortdurend gezwalkt heeft. Er werkten

BOVEN – *Tom Poes Weekblad* bevatte een aantal rubrieken, die de band met de lezer moesten verstevigen. Verschillende figuren uit de Toonder-strips namen elk zo'n rubriek voor hun rekening.

ONDER – In de eerste periode van *Tom Poes Weekblad* was Hans Kresse een enthousiast medewerker. Van hem verscheen niet alleen zijn *Eric de Noorman*, zowel met balloons als met ondertekst, maar hij tekende ook de mythologische strip *Xander* en hij illustreerde feuilletons. Ook schreef en tekende hij de indianenrubriek *In de Tipi* en werd één van zijn oudere strips, *Kommer*, herplaatst.

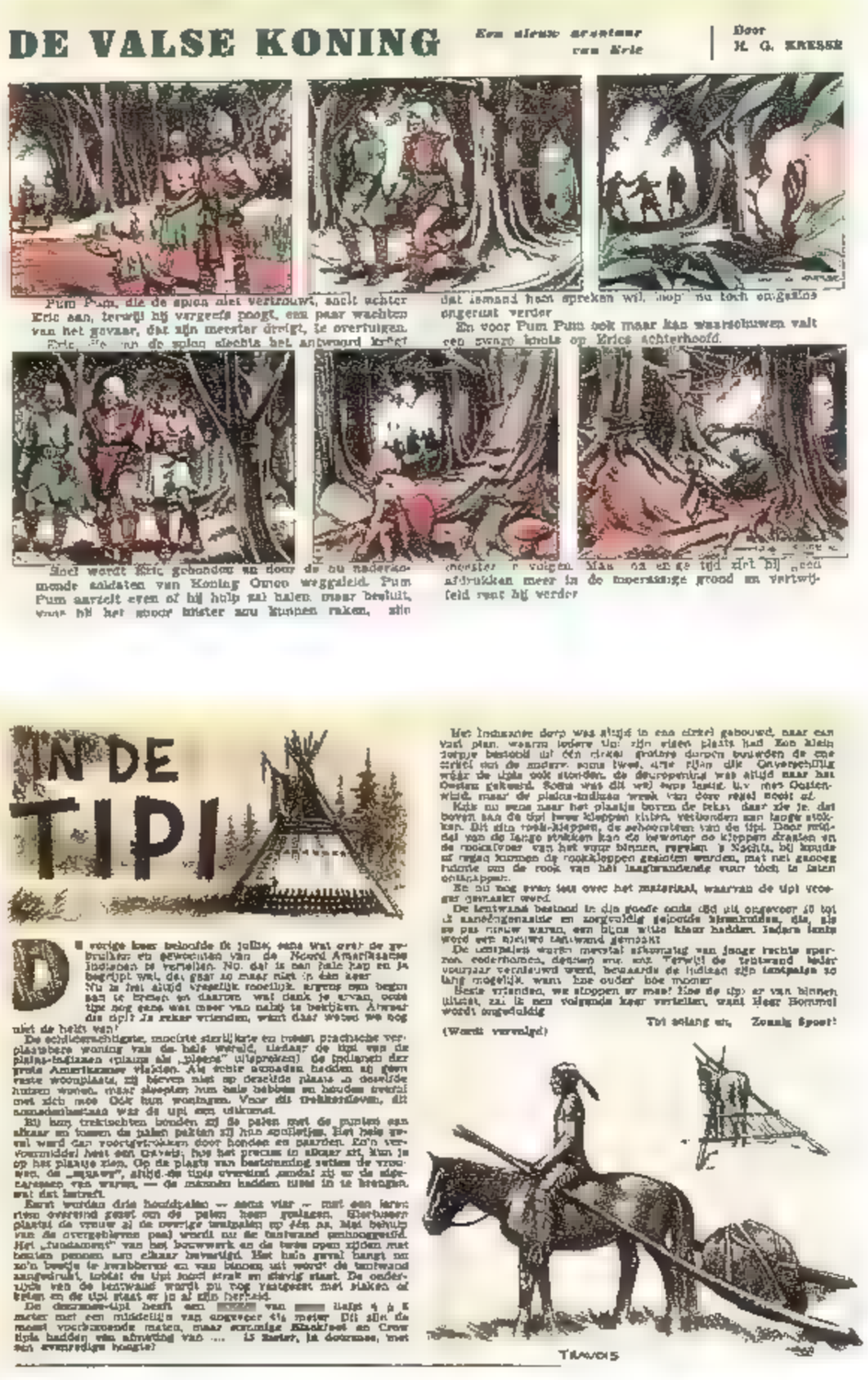

RECHTS - Ook verschenen veel korte gagstrips van Studiomedewerkers, zoals *Bas en Van der Pluim* en *Baron Bluf*.

RECHTS - Een andere belangrijke medewerker van *Tom Poes Weekblad* was *Piet Wijn*. Hij tekende de realistische strips *Aram*, *Verowin* en *De Zwarte Hertog*. en Daarnaast maakte hij ondermeer *Manuella y Gonza* en *De Moorse tovenaar*.

GEHEEL RECHTS, VAN BOVEN NAAR BENEDEN - Hoewel *Tom Poes Weekblad* vooral bedoeld was om medewerkers van de Toonder Studio's de gelegenheid te geven hun eigen verhalen te publiceren, werden er ook enkele strips uit het buitenland geimporteerd. Uit Amerika kwamen *Prins Valiant*, *Bronco Bill* en *De Kapitein en de rakkers* (en uit Engeland *Mast* en *Manie*). Nog enkele totaal uiteenlopende strips die een plaats vonden in *Tom Poes Weekblad*: *Piloot Storm* van Henk Sprenger, *Simpelman* van Wim van Wieringen, *Filo Fop* van Ben van 't Klooster (en verder *Sim & Pans* van Wim Lensen en *Marco Polo* van Ansje Herblot en Cees van de Weert).

goede tekenaars aan mee, zoals Ben van 't Kloos-ter, Piet Wijn, Henk Sprenger, Gerard van Straaten en natuurlijk Hans Kresse, maar ondanks de kwaliteit van de individuele strips slaagde het blad er niet in een eigen gezicht te krijgen. De inhoud was niet stabiel: de ene soort strip wisselde de andere af, verhalen en gags stonden regelmatig op verschillende plaatsen of verschenen een aantal weken niet. Bovendien was de inhoud geen samenhangend geheel. Er stonden strips van verschillend niveau naast elkaar: gags met kindergrappen naast de volwas-sen humor van *Simpelman*, sprookjes als *Filo Fop* naast de grotemensenwereld van *Piloot Storm* en *Eric de Noorman*. Veel lijn zat er dus niet in het blad en na drie en een half jaar en 188 nummers kwam er dan ook een eind aan zijn bestaan.

Naast bovenstaand gebrek aan stabiliteit kunnen twee andere factoren een rol hebben gespeeld. Ten eerste is dat het feit dat vanaf 1948 de Belgische bladen *Kuifje* en *Robbedoes* in Nederland veel grootschaliger verspreid werden, zodat zij misschien geduchte concurrenten zijn geweest. Beide bladen waren ongeveer even duur als *Tom Poes Weekblad*, maar werden gedeeltelijk in vier-kleuren gedrukt, zodat zij een stuk 'frisser' oog-den.

De tweede bijdrage aan de ondergang kan de beruchte oekaze van het ministerie van Onder-wijs, Kunsten en wetenschappen zijn geweest, die eind 1948 werd uitgevaardigd, dus toen *Tom Poes Weekblad* er bijna een jaargang op had zitten en zijn lezerspubliek nog aan het opbouwen was. Alle 'beeldverhalen' werden door deze ministe-riële circulaire op één hoop geveegd en als zeden-bedervend veroordeeld. Het is mogelijk dat vele bezorgde opvoeders, uit angst voor beschadiging van de tere kinderzieltjes, deze circulaire serieus hebben genomen en daarom hun kroost zelfs het lezen van de onschuldig ogende Toonder-strips hebben verboden. Hoe dan ook, met nummer 26 van de vierde jaargang stopte *Tom Poes Weekblad* abrupt. In het laatste nummer wordt geen afscheid genomen, terwijl Heer Bommel in zijn brievenrubriek de lezertjes zelfs nog oproept veel nieuwe brieven in te sturen, die hij vast en zeker zal beantwoorden.

Heel jammer dat *Tom Poes Weekblad* maar zo'n korte tijd heeft bestaan. Het talent was ruim-schoots aanwezig, maar de tijdsperiode was ken-nelijk ongeschikt voor een dergelijk striptijd-schrift. Het juiste blad op het verkeerde moment, is misschien de conclusie die we moeten trekken. Maar desondanks heeft het blad toch een bruik-bare springplank gevormd voor veel tekenaars die aan *Tom Poes Weekblad* hebben meegewerkt, want zij hebben daarna nog een mooie carrière weten op te bouwen, hetzij als studiotekenaar, hetzij in een zelfstandige loopbaan met hun eigen strips. Bij een aantal van hen is het mis-schien juist *Tom Poes Weekblad* geweest, dat hun de kans daartoe heeft gegeven.

En wat is er terecht gekomen van de twee doel-einden die Marten Toonder zich gesteld had bij de oprichting van *Tom Poes Weekblad*? Anton de Zwaan kon met een volle orderportefeuille op stap, en de studiotekenaars hebben hun creati-viteit een paar jaar lang kunnen uitleven met hun eigen strips.

NAAR CAL'S HUIS WAAROM N' ET JE-VER ERST DEZE MISDADIGERS WEGGEBRACHT
OMDAT IK DE WAARHEID WIL WETEN!
DAAR IS M'N HUIS!
VOORDAT HY GEDOOD WERD VERTELDE BREED, DAT JY VIER MANNEN GEHUURD HAD OM CAL UIT DE WEGTE RUIMEN
MAAR CAL IS M'N VRIEND!

DE KAPITEIN EN DE Rakkers
WEL JE WEGBON DE DIERENTUIN LOSGELATEN - WAAROM ZOUDEN WE NIET HET ZELFDE MET DIE BOEREMANNEN DOEN?
WE KUNNEN DIE OUDE HEREN WEL TOT SINT JUTTEMIS IN DIE KOOI LATEN ZITTEN, WIND JE WEL?

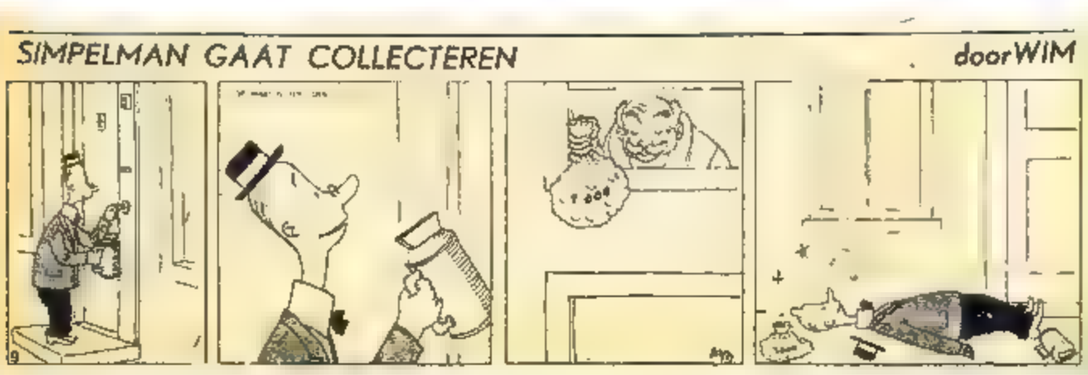

ADVERTENTIE

AKIM
ONLINE STRIPWINKEL
20 cts
No. 1
BESTEL UW STRIPS OP
www.akim.nl

ADVERTENTIE

Nederlandse Stripklassiekers
voor de jeugd van toen

TOM POES
Integrale uitgave van de 69 Tom Poes-verhalen uit het weekblad Donald Duck.
De verhalen waren voor velen de eerste kennismaking met de avonturen van Tom Poes en Heer Bommel.
Geheel in de originele kleuren gedrukt.
Reeds 21 delen verschenen. Prijs per deel € 59.

Eric de Noorman
Voor het eerst volledig in boekvorm: alle verhalen van Eric en Erwin de Noorman.
Van alle striphelden die in de jaren veertig en vijftig hebben rondgelopen, is Eric de Noorman degene die het meest tot de verbeelding van zijn lezers sprak.
Reeds 22 delen verschenen. Prijs per deel € 52.

DICK BOS
Alle 73 avonturen van Dick Bos in een reeks van 19 luxe banden.
In april 1941 lag in de kiosken een klein boekje met een compleet stripverhaal! En wat voor één! Een met een echte held: judoka-detective Dick Bos!
Reeds 15 delen verschenen. Prijs per deel € 52.

Kijk op www.uitgeverij-panda.nl of vraag meer informatie.
T: 070 3615393, F: 070 3060256, E: info@uitgeverij-panda.nl

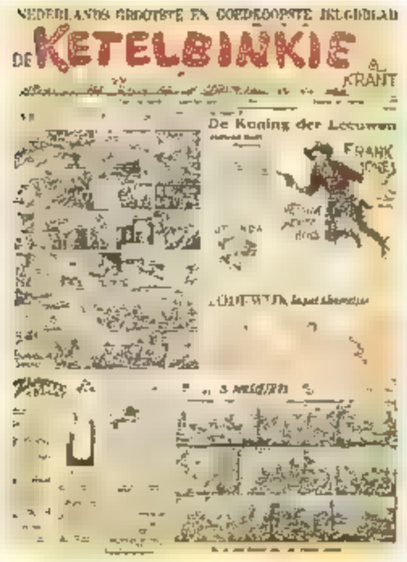

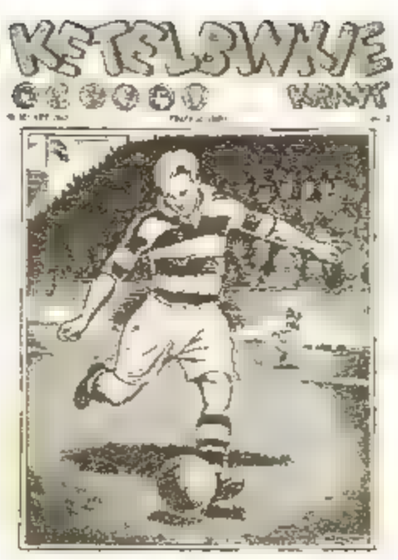

'Ketelbinkie Krant' 1948 - 1957

Ketelbinkie Krant/Robs Vrienden was het stripblad van **Wim Meuldijk**, de man die in later jaren beroemd zou worden met zijn radio- en televisiewerk, met als hoogtepunt de jarenlang lopende serie *Pipo de clown*. Maar hij begon zijn carrière als striptekenaar. In de oorlogsjaren had hij voor een paar kranten de strip *Sneeuwvlok de Eskimo* (1942-1944) getekend, waarna hij om die strip heen in 1946 samen met Ton van Heusden het tijdschrift *Sneeuwvlok* opzette, waarvan slechts tien nummers verschenen. Maar twee jaar later zette hij, opnieuw met Ton van Heusden, een ander tijdschrift op, dat van langere adem is geweest: *Ketelbinkie Krant*.

BOVEN - Omslagen van *Ketelbinkie krant/Robs Vrienden*. Het eerste nummer van *Kapitein Rob's Vrienden* (nummer 2), dat dezelfde inhoud had als *Ketelbinkie Krant*, verscheen in april 1949. Vanaf maart 1952 (nummer 3) verscheen het blad wekelijks, tot 1957. Alleen het logo verschilde, verder was de inhoud van *Ketelbinkie Krant* en *Robs Vrienden* identiek (nummer 4 en 5). Meestal werd het omslag gesierd door een volledige tekening (nummer 7), soms verscheen er een strip op de omslag (nummer 6).

Net als *Sneeuwvlok* verscheen *Ketelbinkie Krant* op groot formaat, ongeveer zo groot als een krant. De eerste 49 nummers (januari 1948 t/m januari 1950) verschenen halfmaandelijks, waren op kranten-papier gedrukt met een steunkleur en bevatten vier pagina's, die ongeveer voor de helft met strips waren gevuld en voor de andere helft met tekstverhalen, moppen en puzzels, en *Bobbelmans Brievenbus*, voor het noodzakelijke contact met de lezertjes.

Ketelbinkie Krant was geconcentreerd rond Rotterdam, maar vanaf april 1949 verscheen er ook een Amsterdamse editie, onder de naam *Kapitein Rob's Vrienden*, en daarmee bestreek het striptijdschrift nu meer de landelijke markt. Inhoudelijk was er geen enkel verschil tussen de twee tijdschriften, alleen de titel was anders.

Deze *Ketelbinkie Krant/Kapitein Rob's Vrienden* op groot formaat is een nogal slordig geheel. Vervolgstrips hebben geen vaste plaats, alles staat dwars door elkaar en bepaalde gagstrips staan er nu eens wel en dan weer niet in. Het lijkt op haastig knip- en plakwerk en het blad maakt een rommelige indruk. Je zou kunnen zeggen dat het blad op Meuldijks eigen strips (*Ketelbinkie* en *Sneeuwvlok*) lijkt: een rommeltje, maar met veel verve en flair gebracht.

Zoals gezegd was de redactie aanvankelijk in handen van Wim Meuldijk en Ton van Heusden. In 1953 komt A.D. Hildebrand, de schrijver van talloze jeugdboeken, hoorspelen en strips, de redactie versterken. Hij lost Wim Meuldijk af, die in dezelfde periode uit de redactie verdwijnt. Eind 1955 verdwijnt ook Ton van Heusden en vanaf nummer 14 van 1956 wordt er helemaal geen redactie meer vermeld.

Wim Meuldijk begon in de periode dat hij met *Ketelbinkie Krant* bezig was, aan zijn carrière als tekstschrijver voor de radio en daarna ook voor de televisie met, vanaf 1958, zijn grootste succes *Pipo de clown*.

KETELBINKIE OP DE OLYMPISCHE SPELEN" door Wim Meuldijk
OP EEN DAG KREEG KETELBINKIE EEN IDEE ...
IK HEB APENKRACHT EN KAN BEST MEEDOEN MET DE OLYMPISCHE SPELEN!
EN DUS GING HIJ OP WEG OM ZICH AAN TE MELDEN!
NEE KETELKIP DAT GAAT NIET. GEEN KLEUTERS HIER!
LAAT MIJ ER DOOR PORTIER IK MOET MENEER TOPSIE SPREKEN
HM! ALS HET NIET GOEDSCHIKS GAAT
DAN MAAR ZO!
HA DIE TOPSIE? IK KOM ME AAN MELDEN VOOR DE SPELEN! IK ZAL JE EENS EVEN MIJN SPIERKRACHT DEMONSTREREN!
ZIE JE WEL? DIT DOET NIEMAND ME NA!
EN DIT! IK BEN DE STERKSTE ATHLEET TER WERELD. MIJ MOET JE HEBBEN VOOR DE SPELEN!

RECHTS - In de oudste nummers van *Ketelbinkie Krant* verschenen natuurlijk Wim Meuldijks eigen strips, *Sneeuwvlok* en *Ketelbinkie*.

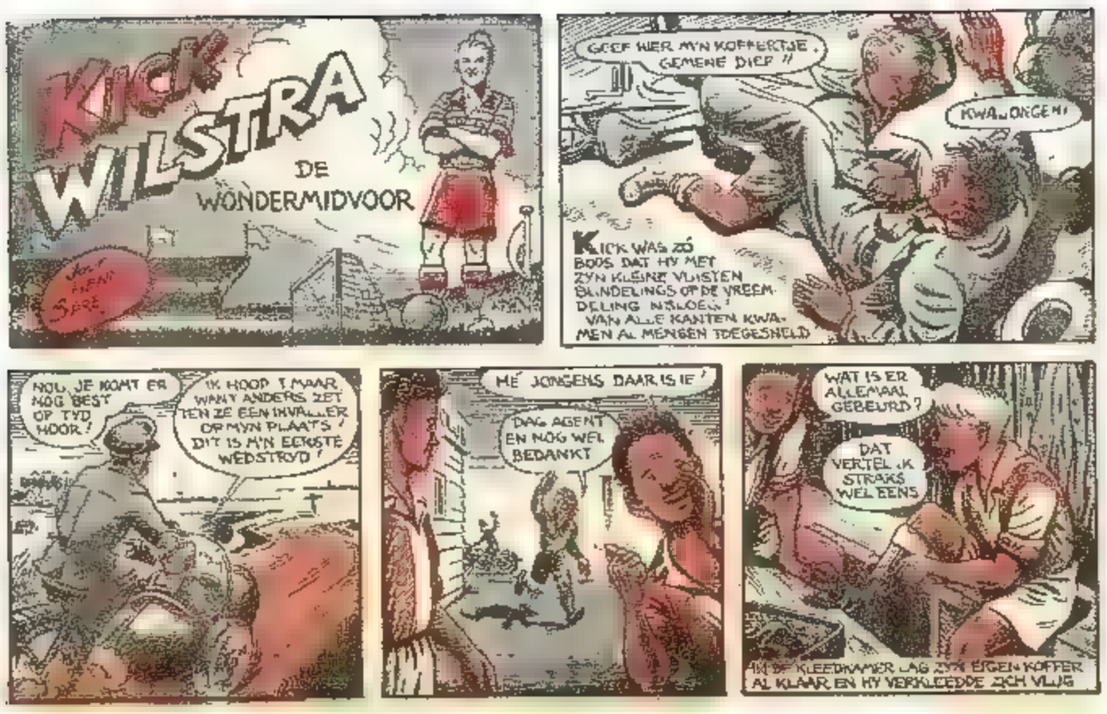
KICK WILSTRA
DE WONDERMIDVOOR
GEEF HIER MIJN KOFFERTJE, GEMENE DIEF !!
KWA...ONGE MI
KICK WAS ZÓ BOOS DAT HY MET ZYN KLEINE VUISTEN BLINDELINGS OP DE VREEMDELING NÅLOEG, VAN ALLE KANTEN KWAMEN AL MENSEN TOEGESNELD
NOU, JE KOMT ER NOG BEST OP TYD HOOR!
IK HOOP T MAAR, WANT ANDERS ZET TEN ZE EEN INVALLER OP MYN PLAATS ! DIT IS M'N EERSTE WEDSTRYD !
HE JONGENS DAAR IS IE !
DAG AGENT EN NOG WEL BEDANKT
WAT IS ER ALLEMAAL GEBEURD ?
DAT VERTEL IK STRAKS WEL EENS
IN DE KLEEDKAMER LAG ZYN EIGEN KOFFER AL KLAAR EN HY VERKLEEDDE ZICH VLUG

Aan buitenlands werk had je onder meer realistische strips over de Tweede Wereldoorlog, zoals *Onweer in de Pacific* van Marijac, die trouwens ook de humoristische oorlogsstrip *De drie musketiers* tekende, historische strips als *Roland, de prins van het woud* van Kline, *Kapitein Fantôme* van Raymond Cazanave, en de indianenstrip *De rode stier*, die uit Engeland afkomstig was. Ook uit Engeland kwam de meisjesstrip *Belinda*, die het helemaal tot het einde in 1957 heeft volgehouden.

In januari 1950 was het grote formaat kennelijk niet zo'n succes gebleken, want toen werd de omvang gehalveerd. De nummers 50-96, die verschenen tussen begin 1950 en maart 1952, kenden een nogal willekeurige verschijningsfrequentie. Eerst verscheen *Ketelbinkie krant/Kapitein Rob's Vrienden* halfmaandelijks, daarna tweewekelijks en tot slot ook nog eens maandelijks van oktober 1951 tot februari 1952.

Maar dan is het uit met de ellende en wordt *Ketelbinkie Krant/Robs Vrienden* vanaf maart 1952 een normaal weekblad, dat onafgebroken in dezelfde frequentie, dezelfde vorm en vrijwel dezelfde inhoud zal verschijnen tot begin 1957.

Het eerste nummer van wat we kunnen noemen de 'stabiele periode' verscheen op 28 maart 1952 en telde zeven strips, waarvan maar liefst vier Nederlandse: *Kapitein Rob*, *Ketelbinkie*, *Patava de holenjongen* en *Kick Wilstra*. Van de andere drie werden er twee meegenomen uit de voorafgaande *Ketelbinkie Krant*-periode, namelijk *Belinda* en *Oscar*, en was er één nieuw, maar wel van een tekenaar van wie al eerder strips waren gepubliceerd, *Alarm op aarde* door Ch. Mathelot.

In de periode 1952-1957 zou steeds ongeveer de helft van het aantal pagina's door strips worden ingenomen. Op de overige pagina's stonden *Oom Bobs Brievenbus*, waarin lezersbrieven werden behandeld, een sportrubriek, een kort verhaal, puzzels en regelmatig een pagina wetenswaardigheden onder de titel *Geloof het of niet*, met tekeningen van Henk Sprenger. Sprenger maakte

LINKS - **Ruimte voor voetbal was er volop, eerst met *Koos* door Piet Deunhouwer, later met het zeer populaire *Kick Wilstra* door Henk Sprenger.**

LINKS EN LINKSONDER - **Henk Sprenger was een productief medewerker van *Ketelbinkie Krant/Robs Vrienden*. Behalve *Kick Wilstra* verschenen van zijn hand ook *Monus, de man van de maan* en *Patava, de avonturen van een de holenjongen*. Verder tekende hij een flink aantal afleveringen van de wetenswaardighedenrubriek *Geloof 't of niet*.**

ONDER - **Ook een andere Nederlandse topstrip was vertegenwoordigd: *Kapitein Rob*. Eerst alleen met de reeks *Kapitein Rob vertelt*, later ook met de bekende stripreeks.**

Willekeurig

Ketelbinkie Krant/Kapitein Rob's Vrienden publiceerde veel buitenlandse strips, uit Frankrijk, België en Engeland, maar maakte ook ruimte voor eigen strips. Op de eerste plaats natuurlijk voor de strips van Wim Meuldijk, wiens blad het tenslotte was. Van hem werden de *Sneeuwvlok*-strips uit de oorlogsjaren opnieuw gepubliceerd, en natuurlijk zijn *Ketelbinkie*-strip, die immers naamgever van het blad was, althans van de oorspronkelijke, Rotterdamse versie.

Andere Nederlandse tekenaars waren Piet Deunhouwer, die een voetbalstrip tekende, die je de voorloper van *Kick Wilstra* zou kunnen noemen; Henk (of Henry, zoals hij in het blad heet) Albers, die een paar gagstrips maakte en verder *Tom Lucky* en *Niels Holgersson's wonderbare reis*; Overbeeke met *Pimba*, een Afrikaans avontuur van een slim negerjoch; en Reini Venema, met *Daantje staat pal*. En dan natuurlijk Henk Sprenger, die speciaal voor *Ketelbinkie Krant/Kapitein Rob's Vrienden* zijn grote successtrip *Kick Wilstra* opzette. De *Kapitein Rob*-strip verscheen niet in het blad, maar Pieter Kuhn illustreerde wel een tijd lang het tekstverhaal *Kapitein Rob vertelt*, dat door Evert Werkman werd geschreven.

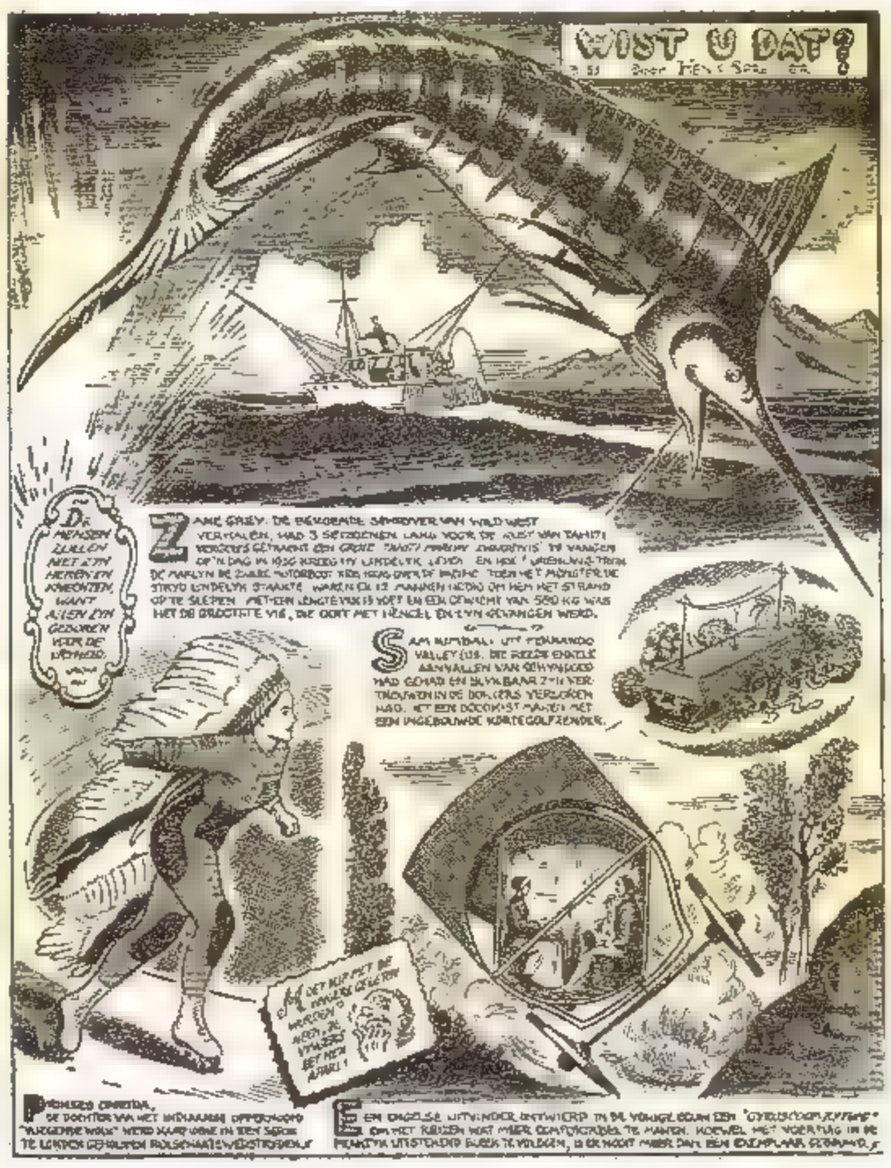

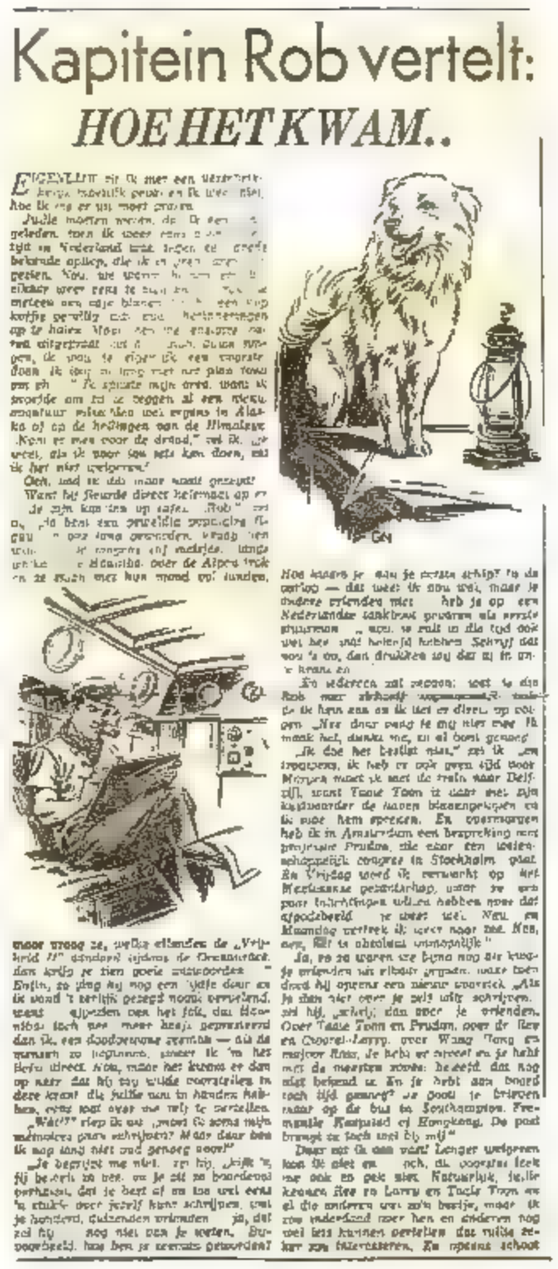

S. LAGERLÖF'S
Niels Holgerssons
wonderbare reis.
DIE FMEE FNAAR FKONING FEN FKLUG, ZEI HET MANNETJE. EN TROK NIELS MET ZICH MEE.

PIMBA, een Afrikaans avontuur van een slim negerjoch!
OVERBEEKE
PIMBA is een negerjongen van een jaar of dertien oud. Hij is gek op zijn kalatja en op wandelen in het woud.
Op een morgen gaat hij vrolijk met zijn pijl en boog op stap. „Niet te ver hoor", zegt zijn vader; maar dat neemt hij niet zo krap.

BELINDA en de geheimzinnige meneer Toet!
DE VOLGENDE MORGEN
MEE MEVEER TABOR KOMT HIER AAN HET ONS BUT HIJ SCHIJNT HET ERG DRUK TE HEBBEN!
LATEN WE MAAR NIET NAAR DE STUDEERKAMER GAAN
JA WE MOETEN HEM MORGEN OM DAT TIJD TE GAUW?
LATER
TJEE HOMEENS NAAR DE MEVR.-MEER TOET VERGEET, DAT HIJ ONS LES MOET GEVEN?
LATEN WE HET HEM GAAN VRAGEN?
HO IS MISSCHIEN WINDO ONSET WE GISTEREN NIET OP DE LES GEKOMEN ZIJN?

Jeugdlectuur voor weinig geld

NIEUW!

FRANK, piloot van beroep en bijgenaamd de Vliegende Hollander, beleeft ongekende avonturen in het eerste deel

„DE KORAALDUIKERS VAN DE STILLE ZUIDZEE"

en in het tweede deel

HET GEHEIM VAN DE MOUNT EVEREST

Rijk geïllustreerd - 128 pagina's
Prijs ƒ 1.25

De avonturen van Kapt. Rob

Gezonde en pittige avonturen zijn het die kap. Rob — zwervend over alle wereldzeeën — met z'n zeilschip „De Vrijheid" en Skip z'n hond beleeft Elk deel een spannend verhaal.
Meer dan 1.000.000 ex. werden reeds verkocht 37 delen...
Prijs 75 cent.

KICK WILSTRA
DE WONDER-MIDVOOR

Een getekend verhaal over een allround voetballer, die door zijn sportieve prestaties in tal van uitzonderlijke situaties geraakt, waaruit hij zich fantastisch weet te redden, 5 delen.
Prijs 60 cent.

Ons Jeugdboek

Waardevol voor nu en later! Een fraai, kloek en leerzaam boek voor de jeugd.
Spannende en geestige verhalen door een keur van de beste schrijfsters en schrijvers.
Vele prachtige tekeningen spelletjes en puzzels.
Samengesteld door
A. D. HILDEBRAND
208 pagina's Prijs ƒ 2.95
EEN BOEK OM TE BEZITTEN.

Verkrijgbaar bij agentschappen en bezorgers van dit blad, alsmede bij boekhandelaren en kiosken.

LINKS, VAN BOVEN NAAR BENEDEN - Andere Nederlandse strips uit de begintijd waren *Niels Holgersson's wonderbare reis* van Henk Albers en *Pimba* van Overbeeke. Veel buitenlandse strips kwamen uit Engeland, zoals *Belinda*, een strip die het heel lang heeft uitgehouden in *Ketelbinkie Krant/Robs Vrienden*, en realistische strips als *De drie musketiers* en *Ivanhoe*.

RECHTS, VAN BOVEN NAAR BENEDEN - Er verschenen ook Amerikaanse strips in *Ketelbinkie Krant/Robs Vrienden*, zoals *King van de bergpolitie*, een foute vertaling van *King of the Mounted Police*, die dan ook al snel verbeterd werd in 'bereden politie', door Zane Grey, en *Don Durver (The Lone Ranger)* door Fran Striker. Andere buitenlandse importstrips van belang voor *Ketelbinkie krant/Robs Vrienden* waren onder meer het humoristische *Oscar* en het realistische *Alarm op aarde*. In de latere periode verschenen nog enkele nieuwe Nederlandse strips, zoals *Met Jefke naar Lemurië* van Piet van Elk en *Postduiven voor de prins* van een onbekende tekenaar.

LINKSONDER - Reclame voor strips werd er ook gemaakt, zoals hier voor *Frank de vliegende Hollander*, *Kapitein Rob* en *Kick Wilstra*.

ONDER - Belangrijk voor het contact met de lezers was *Oom Bobs Brievenbus*, waarin de lezers hun vragen, kritiek, op- en aanmerkingen en loftuitingen kwijt konden.

trouwens ook illustraties en lijkt nogal nauw met het blad verbonden. Voorin stond de eerste jaren vaak een stukje waarin de lezer rechtstreeks werd aangesproken, soms ondertekend met Rob & Ketelbinkie, soms ook met 'De Stripfiguren'. In nummer 29 van 1953 wordt geprobeerd de band met de lezers te versterken door de oprichting van een eigen club, met insigne, diploma en de sleutel van het geheimschrift.

Rommelig

Wat betreft grootte, papiersoort, wijze van drukken en stripkeuze, lijkt *Ketelbinkie Krant/Robs Vrienden* het meest op *Sjors*, dat tezelfdertijd verscheen. Maar *Ketelbinkie Krant* is meer een jongensblad dan *Sjors*, dat het hele gezin wilde aanspreken, en maakt een iets minder knusse, kneuterige indruk. Aanvankelijk was ook een verschil met *Sjors*, dat *Ketelbinkie Krant* het eerste jaar geen steunkleuren kende. Pas begin 1953 duiken er voorzichtig, en later uitbundig de steunkleuren blauw, groen en rood op, met niet altijd fraaie resultaten. En de vreemde gewoonte om af en toe in een strip een paar plaatjes in zwart/wit af te drukken en een paar in de steunkleur van dat nummer maakt een rommelige indruk.

Als nieuwe Nederlandse strips kunnen nog genoemd worden *Monus, de man van de maan*, weer van Henk Sprenger en A.D. Hildebrand, *Postduiven voor de prins*, door een onbekende tekenaar, *Joessoef, het knechtje van de sultan*, door Fred Franken en A.D. Hildebrand, *Kang en Kakatoe*, van Zi en tenslotte *Met Jefke naar Lemurië*, door Piet van Elk, vroeger in kranten gepubliceerd onder de serienaam *Bim*.

Verder verschijnen er een paar Amerikaanse strips: *King van de bergpolitie* (later bereden politie), door Zane Grey, en *Don Durver (The Lone Ranger)*, door Fran Striker. En wat Engelse strips: *Ivanhoe*, *De drie musketiers*, *Schateiland* en het duidelijk op *Daan Durf* geïnspireerde *Daan Driest*. Ook wordt nog de Engelse Indianenstrip uit de beginjaren, *Rode Stier*, opnieuw gepubliceerd, onder de titel *Het opperhoofd der Sioux*.

En dat was het dan. Vaste kern in de periode 1952 tot 1957 waren *Kick Wilstra*, *Kapitein Rob*, *Belinda* en *Ketelbinkie*, waaraan wisselende strips, veelal van buitenlandse herkomst, werden toegevoegd. Eigenlijk bleef *Ketelbinkie Krant/Robs Vrienden* gedurende deze jaren precies hetzelfde: het aantal pagina's, de vaste strips, de prijs (12 cent), de puzzels, rubrieken en korte verhalen... Maar deze stabiliteit heeft niet mogen baten, want met nummer 6 van 1957 kwam er toch een eind aan het blad, waarschijnlijk ten onder gegaan aan de concurrentie van andere, kleurrijker en kwalitatief hoogstaandere bladen.

Jan Vlizer in Enschedé is op 12 Augustus jarig geweest. Van harte gelnk gewenst, Jan!

Jan Smit te A. Je brief zag er verhazend netjes uit Jan, er stond maar 1 heel klein tikfoutje in Als Lisa Li pot weggaat zou Oom Bob je best als secretaris in dienst willen hebben Fijn da je over bent. De cijfers waren behoorlijk op dat voor alge va na. Nu ja dat was een vergissing die je in September gaat goedmaken zo'n we maar denken — Heb je nog steeds niets gehoord van die correspondenten jouw end? It is jammer Lisa Li zal proberen een nieuwe voor je te vinden Wanneer ga je naar Apeldoorn of is dat al achter de rug? — Dat centenpostzegel vonden we niet al te mooi lijk we hebben het alleman opgelet Vrolijke dat jou ook? — Hoe ons blad wordt gedrukt Je kan je een paar woorden de vertellen Een moderne drukkerij is een verschrikkelijk ingewikkeld bedrijf Misschien krijg je eens een kans om een drukkerij van binnen te bekijken die moet je dan niet voorbij laten gaan want het is de moeite waard Misschien kunnen we over het drukken van ons blad eens een groot artikel plaatsen, want je bent niet de enige die daar nieuwsgierig naar is Kun je je ongeduld dus nog even bedwingen?

Anny Walda te O. Wel bedankt voor die leuke kaart. Heb je al naar dat correspondentie-adres geschreven? Hoe bevalt je de vacantie overigens, je verveelt je zeker niet?

Lucbien Reinds te Z. Je hebt het antwoord op je vorige brief zeker wel gezien? Doordat we zoveel brieven ontvangen, duurt het wel eens wat lang voor je antwoord krijgt, maar vergeten doen we het nooit Heb je dat gedichtje zelf gemaakt? We vonden het leuk, hier volgt het

ZOMER

De zomer is in 't land
in wei en duinenrand
staan bloemen mooi te bloeien
en grazen rustig koeien.

De bloemen zijn moe
ze doen hun bladjes bijna toe,
Maar ze willen nog niet in
ruiten gaan
voordat de zon haar loop
heeft gedaan

Maar als de zon dan onder gaat
en wegzinkt in het diel,
Dan gaan de bloemen ook
ter rust
totdat de zon hun wakker kust
Dan houden in de nacht
de maan en sterren trouw
de wacht.

Wij feliciteren Hennie en Gerda Arissen in Rotterdam. Ze zijn op 14 Augustus vier jaar geworden!

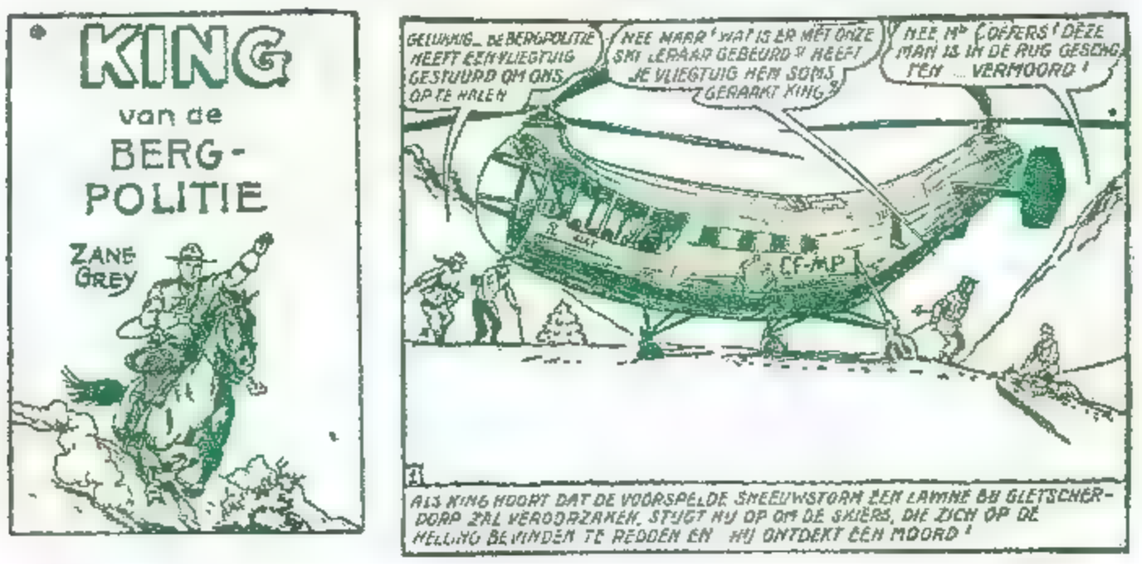
KING
van de
BERG-
POLITIE
ZANE GREY
GELUKKIG... DE BERGPOLITIE HEEFT EEN VLIEGTUIG GESTUURD OM ONS OP TE HALEN
NEE MAAR! WAT IS ER MET ONZE SKI LERAAR GEBEURD? HEEFT JE VLIEGTUIG HEM SOMS GERAAKT KING?
NEE HR COOPERS! DEZE MAN IS IN DE RUG GESCHOTEN ... VERMOORD!
CF-MP
ALS KING HOORT DAT DE VOORSPELDE SNEEUWSTORM EEN LAWINE BIJ GLETSCHERDORP ZAL VEROORZAKEN, STIJGT HIJ OP OM DE SKIËRS, DIE ZICH OP DE HELLING BEVINDEN TE REDDEN EN HIJ ONTDEKT EEN MOORD!

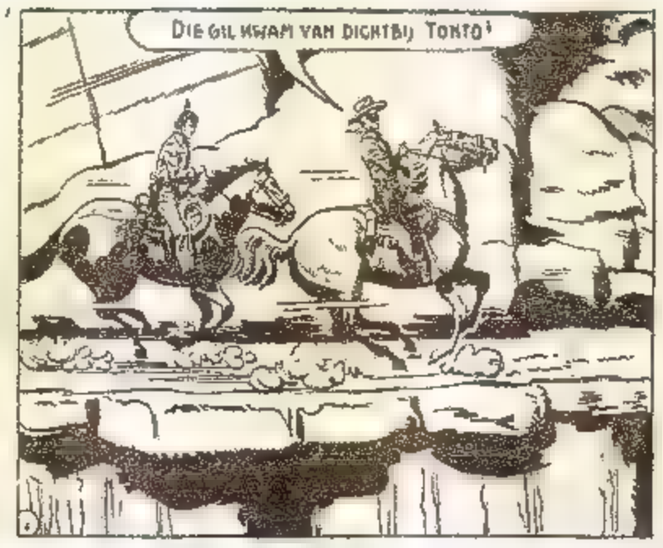

3

★ OSCAR, *de eigenwijze eend in de diergaarde* ★

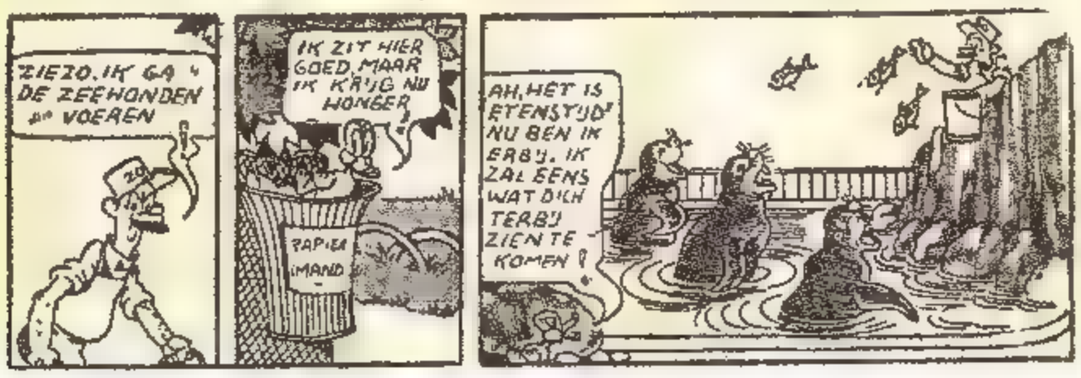
ZIEZO, IK GA DE ZEEHONDEN VOEREN
IK ZIT HIER GOED, MAAR IK KRIJG NU HONGER
RAPIEA IMAND
AH, HET IS ETENSTIJD! NU BEN IK ERBIJ. IK ZAL EENS WAT DICHTERBIJ ZIEN TE KOMEN!

16

★ **ALARM OP AARDE!** ★

Een spannend verhaal:

Al pratende bereiken de twee jongens de oevers van de Seine
dat stond, beeld tot onze gedachten niet doorvertellen!
Herinner je nog, Max, de avond bij Martinaud, toen zat je vol met ideeën.....

6

★ **Met Jefke naar Lemurië!** ★

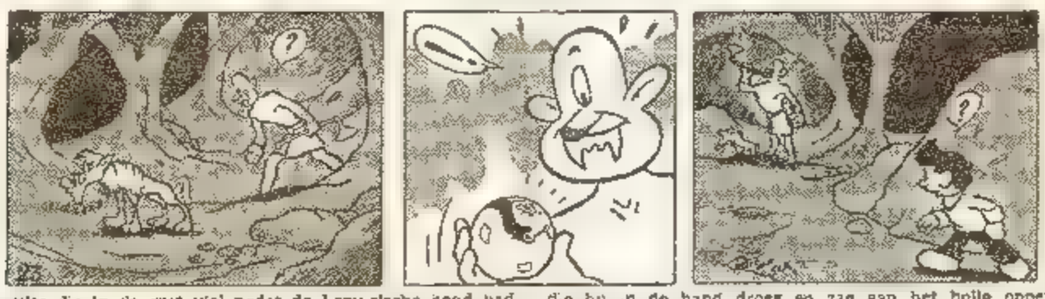

De stilte die in de grot viel nadat de Lemurische hond had gebruld bekiemde Bim. Zij duurde echter maar een ogenblik want spoedig hoorde hij een ander geluid. Het waren voetstappen, zonder twijfel menschelijke voetstappen. Een dwerg of Lemurische wichter speurde onraad, gewaarschuwd door het gehuil van zijn hond. Toen hij rondkeek en niets bijzonders in de grot kon onderscheiden, keek hij in een kristallen bal, die hij in de hand droeg en zag aan het holle oppervlak daarvan het bericht van Bim. Dat was iets ongekends voor de dwerg. Hij greep een soort van schalmei en blies daarop het alarmsignaal. Elk die begreep dat men hem toch zou vinden, waagde het even om een hoekje te kijken. Wat hij zag stemde hem niet vrolijker. De Lemuriër keek met 1 oog de wereld in.

OOG & BLIK | DE BEZIGE BIJ

Windig en de Jong
Heinz van H tot Z, #H

Voor deze speciale uitgave werden de stroken van Heinz door de auteurs handmatig ingekleurd.
De complete avonturen van Heinz zijn aangevuld met bijdragen van collega's, schetsen, wetenswaardigheden en andere kijkjes in de keuken.

Verschenen, 240 pagina's in kleur, ISBN 9789054921967, €34.90

Alfred en Ka
Waarom Pierre dood moest

Samen met tekenaar Alfred slaagt Olivier Ka erin om de lezer in *Waarom Pierre dood moest* deelgenoot te maken van een pijnlijke, persoonlijke gebeurtenis en de nasleep daarvan. Een belangrijk boek over een uiterst gevoelig thema, met gevoel voor subtiliteit verteld en in beeld gebracht.

Gebonden, kleur, 112 pagina's, €19.90, verschenen ISBN 9789054922711

Mark Hendriks - Yap

Het is 1938, de vooravond van de Tweede Wereldoorlog. Door een crisis is Buur uitermate vatbaar voor invloeden van buitenaf. Hij komt in contact met de nazi en amateur wetenschapper J. Neuenhaus, die een museum wil oprichten in Berlijn. Van hem krijgt Buur de opdracht enkele antropologische artefacten van het naburige eiland Yap te stelen. Buur denkt in Neuenhaus een nieuwe vriend gevonden te hebben, maar tegen welke prijs??

Verschenen, ISBN 9789054922766, €17.50

David Heatley
Mijn brein hangt op z'n kop

Mijn brein hangt op z'n kop is het levensverhaal van auteur David Heatley, verteld in zes verschillende maar verbonden vertellingen. Elke centimeter is gevuld met kunstige en indrukwekkende tekeningen en emotioneel rijke verhalen: eerlijk, verbazingwekkend en hilarisch.

Verschijnt in februari, ISBN9789054922537, €29.90

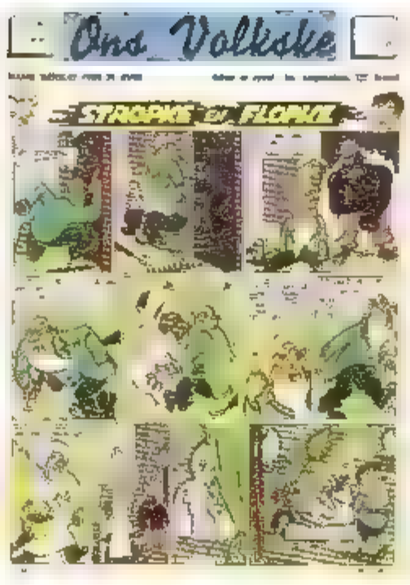

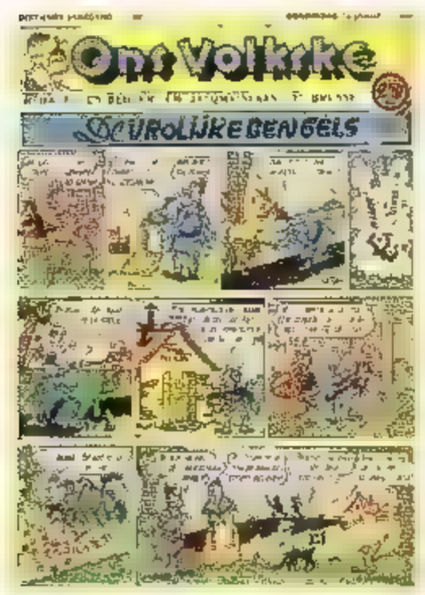

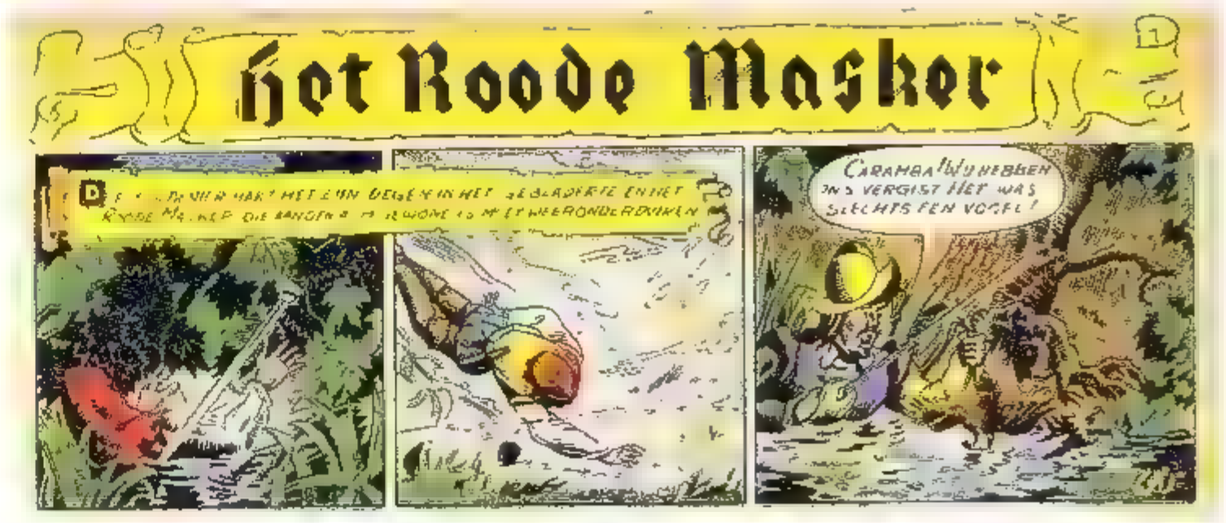

DE VROLIJKE BENGELS
HULP! BENGELTJES! ER IS JUIST EEN DIEF GAAN LOPEN MET HET GELD UIT MIJN WINKEL
IK HAAL MIJN POLITIE HOND, EN HIJ VINDT DEN DIEF TERSTOND!

Strikt genomen zou je *Ons Volkske* het oudste van de in de jaren 1950 gangbare stripbladen kunnen noemen, omdat het al in 1932 van start ging. Maar omdat het toen nog geen echt stripblad was en door één tekenaar, Pink (Eugeen Hermans), werd volgetekend, en omdat het blad tot tweemaal toe een flinke onderbreking heeft gekend, kunnen we het beter pas echt in 1949 van start laten gaan, ook al vermeldde het blad toen de 13e jaargang, wat formeel juist was.

GEHEEL BOVEN – Omslag van *Ons Volkske* uit zijn eerste periode, vóór de Tweede Wereldoorlog, toen het nog volgetekend werd door Pink en twee omslagen van *Ons Volkske* in zijn tweede periode, van 1945 tot 1947, met *Tom & Tony* en *Stropke & Flopke* van Marc Sleen.

BOVEN – Omslagen van *Ons Volkske* tussen 1949 en 1958, met de veranderingen die zich in deze periode voordeden.

RECHTS – In de tweede periode van *Ons Volkske* (1945-1947) was Willy Vandersteen erg belangrijk, met strips als *Het Roode Masker*, *De Zwarte Luipaard* en *De Vrolijke Bengels*.

De eerste serie *Ons Volkske* stopte waarschijnlijk in 1940, bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, en was een bijvoegsel bij *Ons Volk*, uitgegeven door De Standaard. Na de oorlog was *Ons Volkske* weer terug, opnieuw als jeugdbijlage bij *Ons Volk*, maar nu uitgegeven door De Gids, in maart 1945. In december van dat jaar werd het een zelfstandig tijdschrift.
In deze periode verschenen in *Ons Volkske* onder meer *Tom & Tony*, *Piet Fluwijn & Bolleke* en *Stropke & Flopke* van Marc Sleen, *De Vrolijke Bengels*, *Het rode masker* en *De zwarte luipaard* van Willy Vandersteen, *De drie musketiers* van Piet van Elk en *Tom Lucky* van Henk Albers. Het was in verband met de papierschaarste een dun blaadje: acht pagina's, waarvan de buitenkant en middenpagina's in kleur waren gedrukt en de rest in zwart/wit.
Het laatste nummer van deze tweede periode van *Ons Volkske* verscheen in maart 1947. Toen kreeg uitgeverij De Standaard na een publicatieverbod van twee jaar het recht terug op zijn eigen uitgaven. Bij uitgeverij De Gids moesten de bestaande bladen nu dus onder een nieuwe naam verschijnen: *Ons Volk* werd *Overal* en *Ons Volkske* werd *'t Kapoentje*, dat gewoon met de lopende strips doorging.

Slap aftreksel

In januari 1949 ging De Standaard zelf weer *Ons Volkske* uitgeven. De bedoeling was om er een echt Vlaams tijdschrift van te maken, opgebouwd rond de strips van Willy Vandersteen. Maar omdat er op dat moment niet genoeg Vlaamse tekenaars te vinden waren, werd er een overeenkomst gesloten met uitgeverij Lombard, waardoor *Ons Volkske* een aantal strips uit *Kuifje* zou overnemen, met een tijdsverschil van tenminste enkele maanden.
De belangrijkste 'eigen' Vlaamse tekenaars zijn Willy Vandersteen en Bob de Moor, terwijl Marc Sleen bij *'t Kapoentje* blijft.
Nummer 1 van 1949 telt 16 pagina's, waarvan alleen de voor-

HET SPAANSE SPOOK
DOOR WILLY VANDERSTEEN.
..als al Ais een kapitein zich vermomt, doet hij het goed, he? Voorwaar geeft u over, alle tegenstand is nutteloos!
Ja, waarlijk wij zijn geknipt Kuifje en wij dan onze nood een draagt maken en tijd winnen

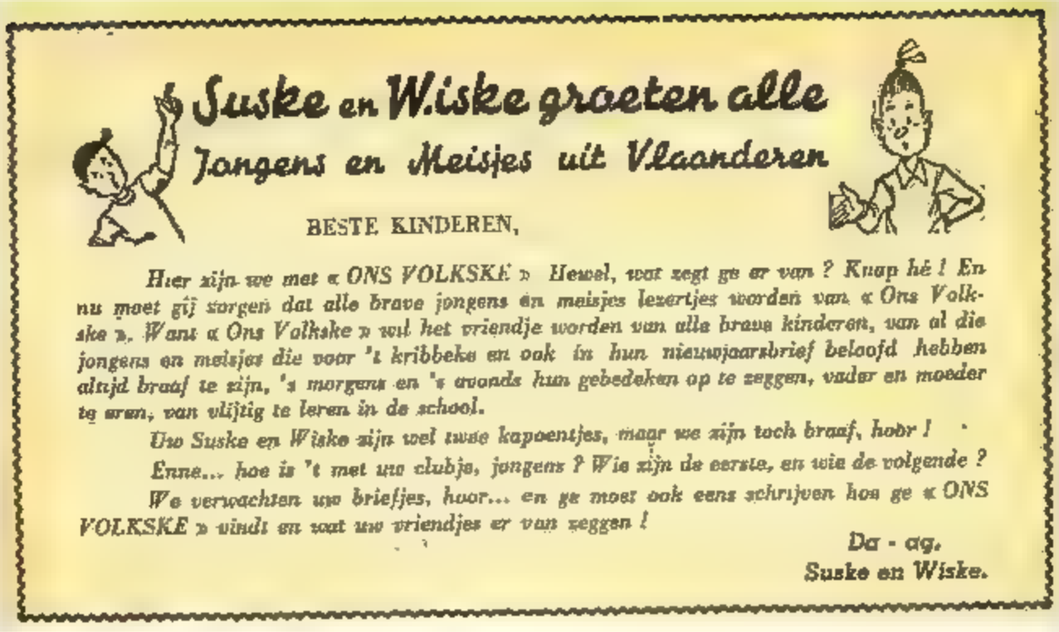
Suske en Wiske groeten alle Jongens en Meisjes uit Vlaanderen
BESTE KINDEREN,
Hier zijn we met « ONS VOLKSKE » Hewel, wat zegt ge er van ? Knap hé ! En nu moet gij zorgen dat alle brave jongens en meisjes lezertjes worden van « Ons Volkske ». Want « Ons Volkske » wil het vriendje worden van alle brave kinderen, van al die jongens en meisjes die voor 't kribbeke en ook in hun nieuwjaarsbrief beloofd hebben altijd braaf te zijn, 's morgens en 's avonds hun gebedeken op te zeggen, vader en moeder te eren, van vlijtig te leren in de school.
Uw Suske en Wiske zijn wel twee kapoentjes, maar we zijn toch braaf, hoor !
Enne... hoe is 't met uw clubje, jongens ? Wie zijn de eerste, en wie de volgende ?
We verwachten uw briefjes, hoor... en ge moet ook eens schrijven hoe ge « ONS VOLKSKE » vindt en wat uw vriendjes er van zeggen !
Da - ag.
Suske en Wiske.

en achterzijde in kleur. Het bevat maar liefst elf strips: *De vrolijke bengels* en *Het Spaanse spook* van Willy Vandersteen; *Het wonderschip* en *De avonturen van Mieleke en Dolf* van Bob de Moor; *Corentin Feldoë* van Paul Cuvelier; *De Vier Heemskinderen* van Jacques Laudy; *De avonturen van Jo en Jetje* en *De avonturen van Kwik en Flupke* van Hergé; *Westwaarts ahoi*, door Kingsley; *John, de cowboy*, door Le Rallic; en *Prinses Dorilla*, van Italiaanse oorsprong.

Van deze elf strips zijn er dus zeven uit *Kuifje* afkomstig. Verder is er één importstrip en zijn er drie speciaal voor *Ons Volkske* getekend door de Vlaamse reuzen Vandersteen en De Moor.

Maar het gaat ons hier nu om de tweedehandsstrips uit *Kuifje*, die altijd meer dan de helft van *Ons Volkske* in beslag hebben genomen. *Ons Volkske* werd in de jaren 1950 gezien als de '*Kuifje* voor de armen'. *Kuifje* was een duur blad, voor de betere standen, en lang niet iedereen kon in die nog sobere tijden de hoge aankoopprijs opbrengen. Daarom was het prettig dat veel verhalen uit *Kuifje* in *Ons Volkske* verschenen, zodat ook een minder welgesteld publiek ze kon lezen. Kenmerkend in dit verband is trouwens dat, toen *Kuifje* met de Kuifjes Bons begon, in elk nummer van *Kuifje* een gratis punt werd afgedrukt. In *Ons Volkske*, dat ook met de Bons meedeed, stond slechts een gratis half punt. Standverschil moest er wezen...

Als *Ons Volkske* nou zoveel *Kuifje*-strips publiceerde, kon je dan niet net zo goed *Ons Volkske* kopen in plaats van *Kuifje*? Dat ook weer niet, want niet alle verhalen in *Kuifje* verschenen in *Ons Volkske*, en bovendien waren papiersoort en druk van *Ons Volkske* van veel mindere kwaliteit. De meeste strips verschenen niet in kleur, maar op een soort grondkleur, of niet in zwarte lijnen gedrukt, maar in blauw of groen, wat de helderheid niet bepaald ten goede kwam. De verfijnde tekeningen van sommige strips werden door de beperkte druktechniek volkomen verknoeid.

Maar *Ons Volkske* is in de jaren 1950 nooit helemaal een kloon van *Kuifje* geweest. Er waren wel degelijk eigen producties, en, zoals boven vermeld, niet van de minste stripmakers. Willy Vandersteen (of zijn Studio) tekende *De Vrolijke Bengels*, daarna *Het Plezante Cirkus* en tenslotte *De Lustige Zwervers*, alvorens op de eindeloze *Jerom*-reeks over te gaan. In *De Vrolijke Bengels* traden Suske en Wiske zelf op, en was Lambik agent, naast Tieter en Job, Pontius en Pilatus, Vlooike en Mie Pladijs, allemaal zeer volkse types die via *practical jokes* en veel geweld voor een gulle lach moesten zorgen. Bob de Moor, het andere Vlaamse kanon, was in de eerste jaren ook aanwezig met speciaal voor *Ons Volkske* getekende strips, tot zijn werk bij de Hergé Studio en zijn strips voor het weekblad *Kuifje* hem teveel in beslag namen.

In ieder geval betekende de aanwezigheid van deze tekenaars dat *Ons Volkske* duidelijk een Vlaams blad wilde zijn. Ook het redactionele gedeelte legde nogal de nadruk op het Vlaams belang, zoals in de rubriek *Onze Grote Figuren* en *In de Plezante Hoek bij Vader Lambik*. Ook het inleidend praatje van Suske en Wiske zelf, dat al snel de brievenrubriek werd, zou je als een Vlaams kenmerk kunnen beschouwen. Dus kun je *Ons Volkske* in die eerste jaren van zijn bestaan niet beschouwen als een slap aftreksel van *Kuifje*.

Ontvlaamsing

Maar in de loop van 1954 begint het blad in te zakken. Er zijn geen eigen Vlaamse series meer, op *De Vrolijke Bengels* na, er komt meer importwerk, de schwung is er een beetje uit. Na *De kerels van Vlaanderen* is ook Bob de Moor uit *Ons Volkske* verdwenen.

DE AVONTUREN VAN Mieleke EN Dolf
Er komt bezoek, bah.
Willen wij ondertussen eens koord-danser spelen op de vensterdorpel?
Hela, ik lig er!
Hé, de sleurt me mee!
Och Madame Pitjes, 't zijn zoh vere pen mannekens. Nu hebben zij zich zeker weppestoken
Oorlog in het heelal!
U ziet, Heren, dat de raket ook tegen een stootje kan. Op een kale schrammen na, is zij onbeschadigd.
Dat is bij mij NIET het geval!
Ik vertrouw u berden de leiding bij het bouwen van het tuig toe. De plannen liggen ter uwer beschikking zodat u hen grondig kunt bestuderen
Het Wonderschip
door Bob
Wat doet ge daar, Joe?
Ik bons de erpens tegen aan!
Kijk Joe, dit briefje lag in de berpplaats
Al mijn kanonnen bijna stuk!
Ah, die schurk van een Barrosa! Komaan, Jerry, naar het paleis!

LINKSBOVEN - *De Vrolijke Bengels* gingen mee naar de derde periode van *Ons Volkske*, terwijl ook *Het Spaanse spook* in *Ons Volkske* verscheen, en dan nog wel, in tegenstelling tot de publicatie in *Kuifje*, in kleur.

BOVEN EN LINKS - Het katholieke karakter van *Ons Volkske* kwam tot uiting in de praatjes van Suske en Wiske zelf, maar ook in religieuze plaatjes als *Kapelletje Meimaand*.

LINKS - De tweede grote Vlaamse tekenaar van *Ons Volkske* was Bob de Moor, deels met werk uit *Kuifje*, zoals *De Leeuw van Vlaanderen*, deels met nieuw of opnieuw gepubliceerd werk als *Mieleke en Dolf*, *Oorlog in het heelal* en *Het wonderschip*.

RECHTS–
VAN BOVEN NAAR BENEDEN – Veel strips waren uit *Kuifje* afkomstig, en zeker niet de minste, zoals *Corentin Feldoe*, *Alex*, *Blake & Mortimer* en *De Vier Heemskinderen*. Maar meestal werden ze veel onduidelijker afgedrukt dan in *Kuifje*.

GEHEEL RECHTS,
VAN BOVEN NAAR BENEDEN – Een tekenaar die erg belangrijk zou worden voor *Ons Volkske* probeerde het eerst met de semi-realistische ridderstrip *Koenraad*, maar vond al snel zijn draai met de western *Chick Bill*, waarbij de figuren in het begin nog dieren waren.
Ook buitenlandse strips werden uit *Kuifje* overgenomen zoals het Engelse *Westwaarts ahoi*.
De Vlaamse tekenaar Karel Verschuere tekende onder de vlag van Willy Vandersteen enkele verhalen van de Bijbelstrip *Judi*, maar maakte ook eigen werk als *Boeren voorwaarts*.

Waarschijnlijk is deze ontvlaamsing het gevolg van het feit dat sinds 1953 *Ons Volkske* een Franstalige pendant heeft gekregen: *Junior*. Uitgever Raymond Leblanc maakte zich zorgen over de concurrentie voor *Kuifje* van het eind 1950 opgerichte *Mickey Magazine*, dat al snel een oplage van meer dan 100.000 exemplaren had. Dus moest *Junior* een concurrent vormen voor het Franstalige *Mickey Magazine*, dat zich tot een wat jongere doelgroep richtte. Bovendien wilde Leblanc nu in *Kuifje* een dierenstrip hebben, als tegenwicht tegen alle Disney-beestjes, maar Hergé wilde dit niet; die vond dierenstrips niet passen in de toenmalige formule van *Kuifje*. Toch gaf Leblanc aan Tibet de opdracht voor een dierenstrip, en dat werd *Chick Bill*. Maar Hergé verhinderde publicatie hiervan in *Kuifje*, dus verhuisde *Chick Bill* naar *Junior*, en een jaar later ook naar *Ons Volkske*. In *Junior* werd *Chick Bill* in hoger tempo gepubliceerd, en dit had tot gevolg dat de verhalen 3, 4 en 5 in *Ons Volkske* zijn overgeslagen. In 1956 werd het tweede verhaal, *De kat zit in de zak*, waarin Chick Bill en de zijnen nog dierenfiguren zijn, opgevolgd door *De pijpekop*, waarin ze al helemaal mens zijn geworden. Dit moet voor de *Ons Volkske*-lezertjes toch een vreemde ervaring zijn geweest. Maar deze menswording van Chick Bill zorgde er in ieder geval voor dat Hergé zijn bezwaren liet vallen, zodat deze strip vanaf 1955 ook in *Kuifje* geplaatst kon worden.
Tibet is een belangrijke tekenaar geweest voor *Ons Volkske*/*Junior*, niet alleen omdat *Chick Bill* één van de topstrips van het blad werd, maar ook omdat hij in 1958 *De Ravottersclub* startte, die jarenlang erg populair is geweest. Maar Tibet was geen Vlaming, en het was in ieder geval duidelijk dat *Ons Volkske* zijn Vlaamse karakter ging verliezen, toen *Junior* er bij was gekomen. Andere Vlaamse strips dan de reeds genoemde, zoals *Judi* van Karel Verschuere en Willy Vandersteen, en andere Verschuere-strips als *Boeren voorwaarts* en *Voor outer en heerd*, verdwijnen ook eind 1953, begin 1954.
Toch ontstaat er, na de 'ingezakte' periode van halverwege de jaren 1950, wel iets meer schwung, onder meer met de zeer vitale strips van Tibet. Het ziet er allemaal frisser en vrolijker uit. Maar veel beweging zit er niet in, het zijn steeds dezelfde strips die gepubliceerd worden, met weinig variatie. *Ons Volkske* is een degelijk, maar niet erg geïnspireerd blad geworden. En het Vlaamse karakter dat het blad in de eerste jaren had, is nu volledig verdwenen.
In 1958 krijgt *Ons Volkske*, met het nummer dat tegelijk met de opening van Expo '58 verschijnt, een facelift. Het aantal pagina's stijgt van 16 naar 24, op beter papier, 8 pagina's in vierkleurendruk en de rest in zwart/wit, en niet in dat wazige groen of blauw gedrukt. Ook de druktechniek is veel beter, dus nu zijn alle strips voortaan goed leesbaar.
Maar aan de formule verandert niets: de meeste strips komen nog steeds uit *Kuifje*, er zijn een paar eigen strips en een enkele strip is import. En hiermee gaat *Ons Volkske* de jaren 1950 uit en de jaren 1960 in. Een periode waarin de eigen productie verder daalde en het blad steeds minder eigen uitstraling kreeg, zodat *Ons Volkske* een kloon van *Kuifje* werd en niet meer dan dat. En uiteindelijk kwam het blad in 1988 aan zijn einde, nog een paar jaar eerder dan grote broer *Kuifje*.

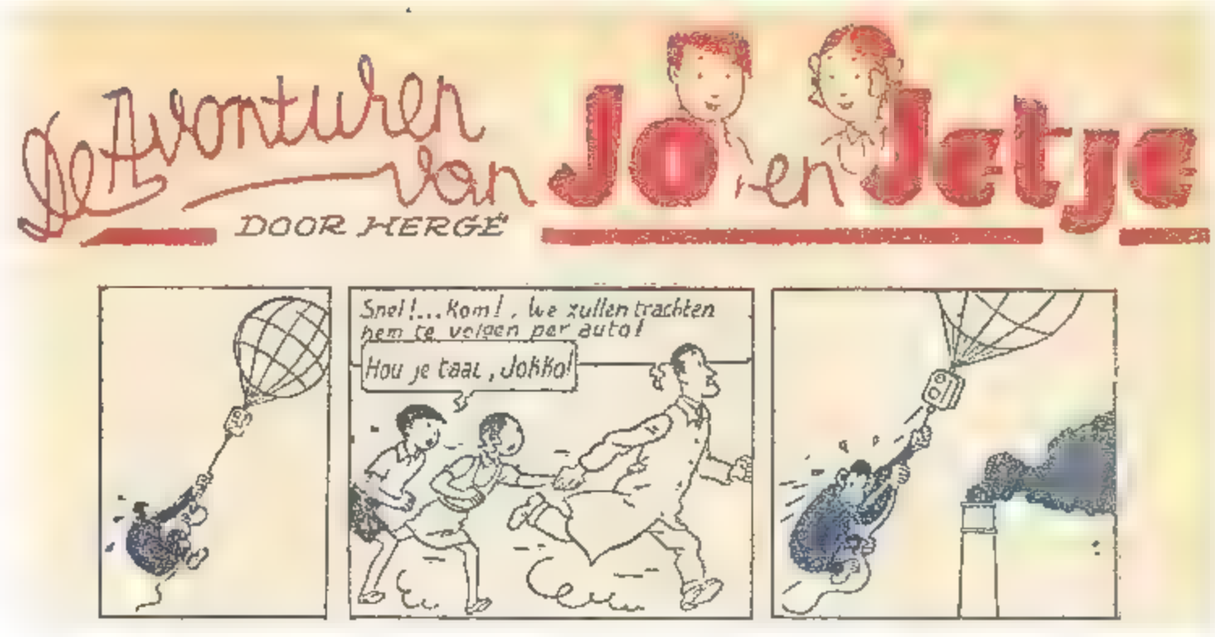

RECHTS – *Kuifje* zelf verscheen oorspronkelijk niet in *Ons Volkske*, maar wel ander werk van Hergé, zoals *Kwik & Flupke* en *Jo & Jetje*.

De Avonturen van Koenraad

door TIBET

Wachters, grijpt die kerels! Ze zullen aan de hoogste boom hangen!
De soldaten stormen vooruit, maar nu treden de boogschutters, fluiten de menigte in aktie
Volk van Brabant! Uur der vrijheid heeft geslagen! Weg met de tyran!!!

DE AVONTUREN VAN CHICK BILL IN ARIZONA

CHICK BILL TEGEN DE ONZICHTBARE

TEKST EN TEKENINGEN VAN TIBET

CHICK BILL, EEN VROLIJKE COW-BOY, DOORKRUIST ZINGEND DE PRAIRIE
OUWE TRAIE, JOEPIE JOEPIE JEE, OUWE TRAIE, JOEPIE, JOEPIEJEE...
HULP!
HOU OP, BROEDER STIER, IK BEN GEEN ADEM MEER!
VLUGGER, CONFETTI, INDIEN DE ONGELUKKIGE VALT, IS HIJ ER GEWEEST!
OEI!
NU, H IN VOET!
BANG!

Westwaarts Ahoi!

door Kingsley.

De Avonturen van JUDI

DOOR WILLY VANDERSTEEN

Mijn God! Maar dat is afgrijselijk! Men heeft hem vermoord!
Het was een valstrik, Judi! Zij volhardden in de boosheid en zijn niet meer te redden.
Toen de mensen toevallig vinden, beurt hem op en leidt hen naar de ARK.

Boeren voorwaarts!

Wie met my mee wil, volge mij! Wie weet wat er intussen van Sande overkomen is. Daarenboven is dit dan nog alleen weg...
't Is een goed plan, maar ik denk dat het beter is zelf Van Sande te halen, indien het nog niet te laat is!
Ranstonds zijn enkele voetknechten bereid Reineken te volgen...

ADVERTENTIE

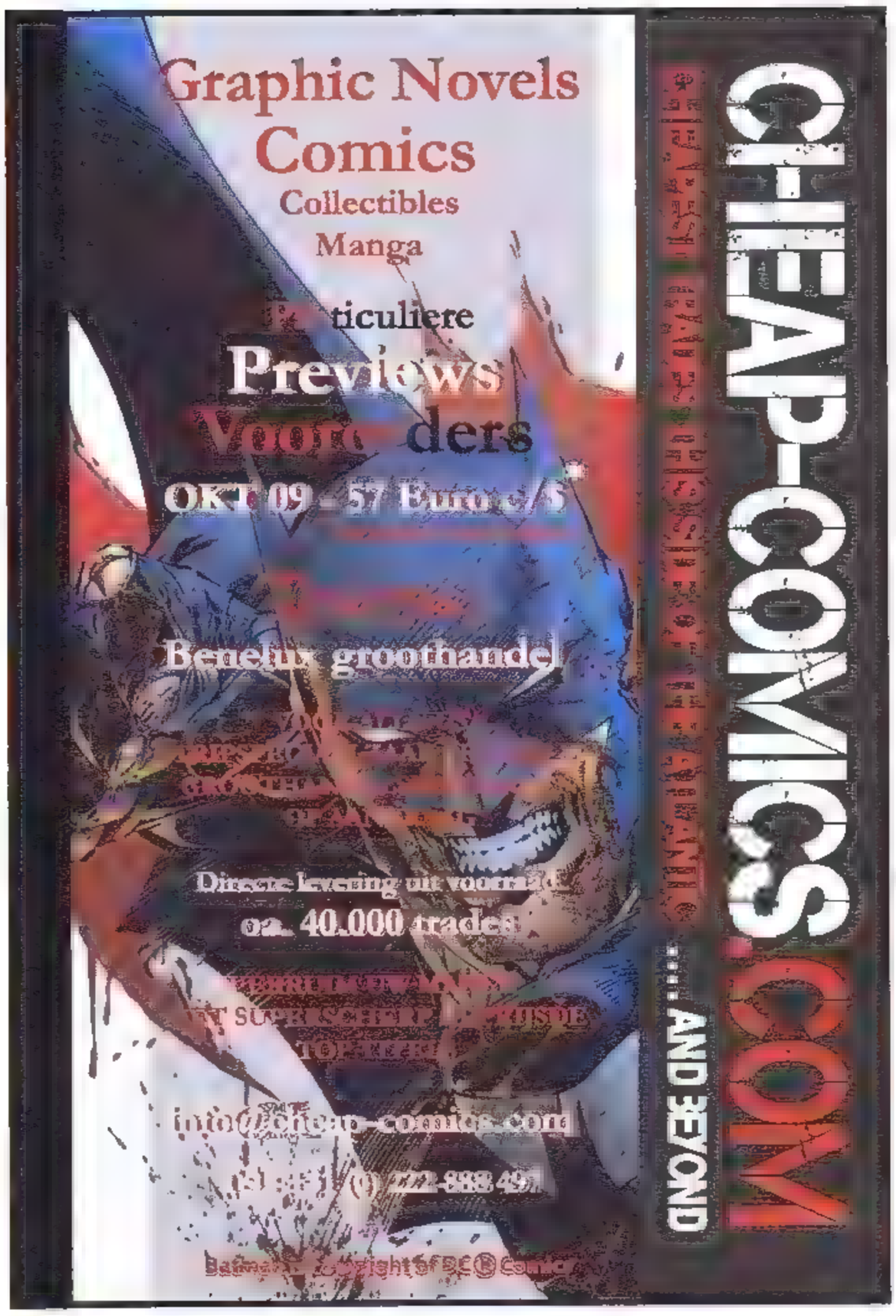

ADVERTENTIE

"DE STRIP-AAP"

Voortaan kun je al je strips vanuit je luie stoel bestellen!

Al meer dan 10.000 strips online!

www.stripaap.nl

Mickey Magazine 1950 - 1959

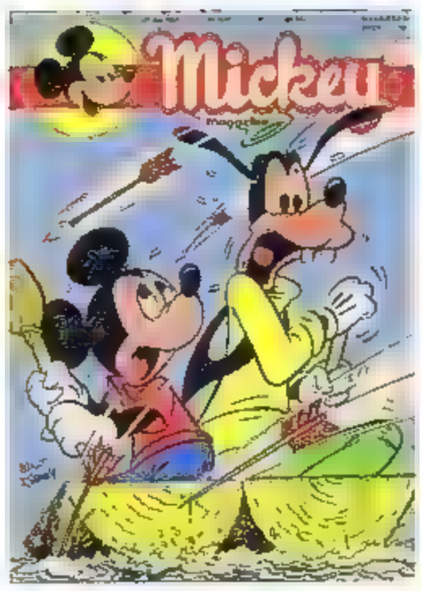

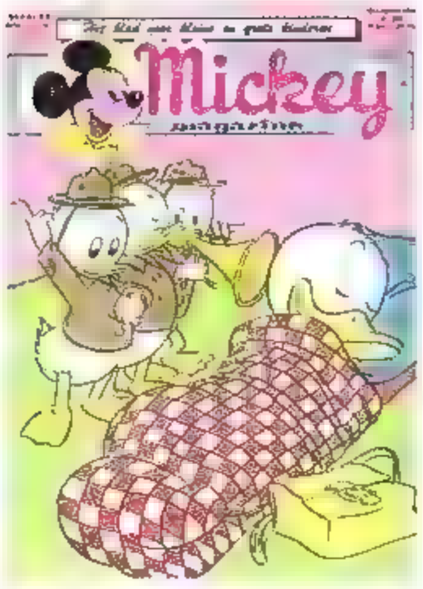

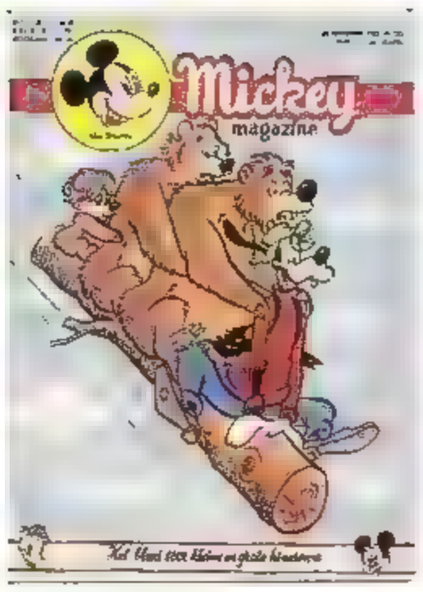

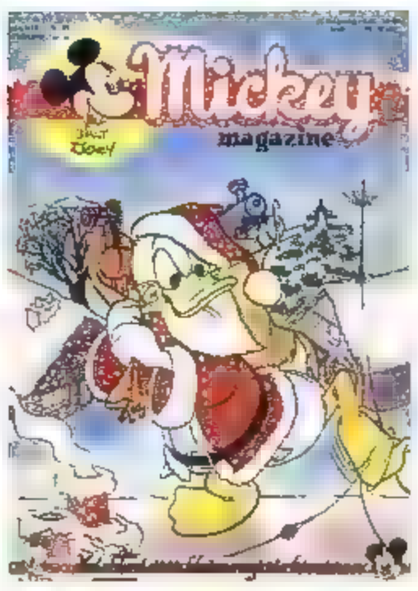

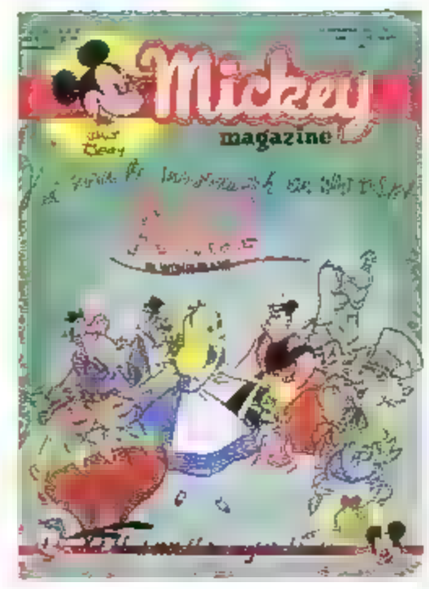

RECHTS – De omslagen van *Mickey Magazine* zijn meestal niet overgenomen van de Amerikaanse Disney-comics, maar speciaal voor *Mickey Magazine* gemaakt. Soms zijn er wel Amerikaanse omslagen gebruikt, meestal van Barks, maar die zijn dan – niet altijd even handig – nagetekend (nummer 3). Op het omslag werd altijd een grote tekening geplaatst, soms met een speciaal thema, zoals hier *Peter Pan* en *Alice in Wonderland*.

In mijn jeugd was het Belgische stripblad *Mickey Magazine* geen tijdschrift dat ruim voorhanden was. Je trof ze wel eens aan op rommelmarkten, of er was een schoolvriendje dat een paar exemplaren had. Dat je het blad weinig zag, kwam waarschijnlijk omdat we in Nederland al *Donald Duck* hadden, zodat *Mickey Magazine* bij ons niet gemakkelijk een poot aan de grond kreeg.

En nu we het toch over *Donald Duck* hebben, het was logisch dat we in die tijd *Mickey Magazine* vergeleken met dit, bij ons veel dieper gewortelde blad. Die vergelijking viel ongunstig uit voor *Mickey Magazine*. We hadden liever de complete verhalen, volledig in kleur, uit *Donald Duck* dan de in stukken gesneden, gedeeltelijk in zwart/wit of steunkleur afgedrukte *Mickey Magazine*-verhalen.
Hoewel de meeste van ons het weekblad *Donald Duck* eerder kenden, is *Mickey Magazine* ouder. Het eerste nummer verscheen op 14 oktober 1950 en liep hiermee dus precies twee jaar voor op *Donald Duck*. Desalniettemin bleek op de lange duur *Donald Duck* de sterkste van de twee en is *Mickey Magazine* hierin in 1959 opgegaan.
Het belangrijkste kenmerk van *Mickey Magazine* is dat men weinig complete verhalen per nummer publiceerde, maar de meeste verhalen opknipte in een aantal afleveringen. *Mickey Magazine* volgde dus niet de Amerikaanse comics, waarin het

RECHTS – Veel tienpagina-verhalen van Carl Barks zijn in *Mickey Magazine* tot vijf pagina's teruggebracht door de plaatjes te herschikken. Soms gebeurde dit op redelijk overzichtelijke manier, soms maakte men er een rommeltje van.

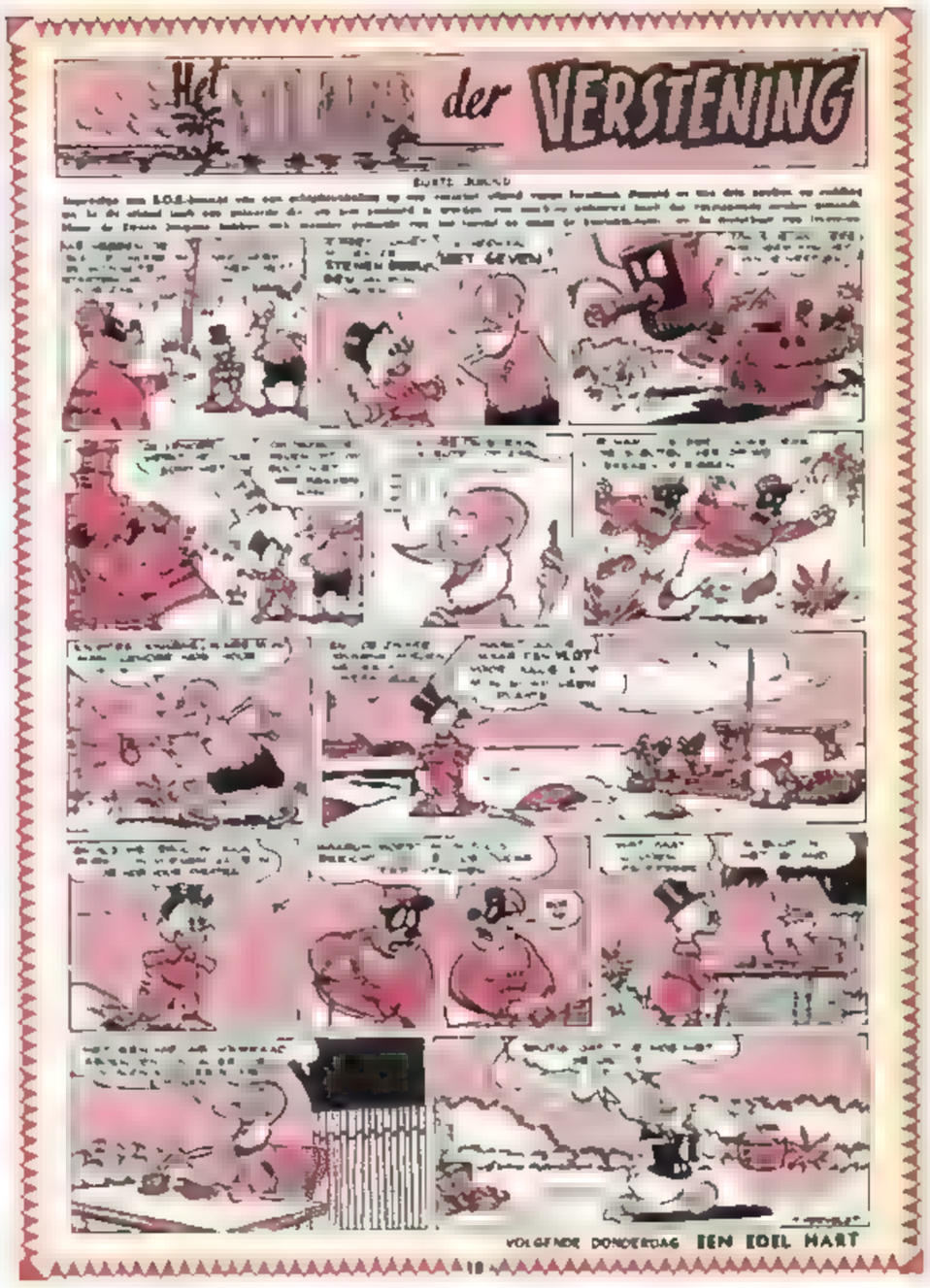

GEHEEL LINKS – Ook de verhalen van andere Disney-figuren, zoals *De grote boze wolf*, werden op fantasierijke wijze herschikt.

LINKS – De lange verhalen van *Donald Duck*, zoals die onder meer verschenen in *Uncle Scrooge Comics*, werden in *Mickey Magazine* als vervolgverhalen geplaatst, en ook weer niet in de oorspronkelijke layout, maar geschikt gemaakt voor het grotere *Mickey Magazine*-formaat.

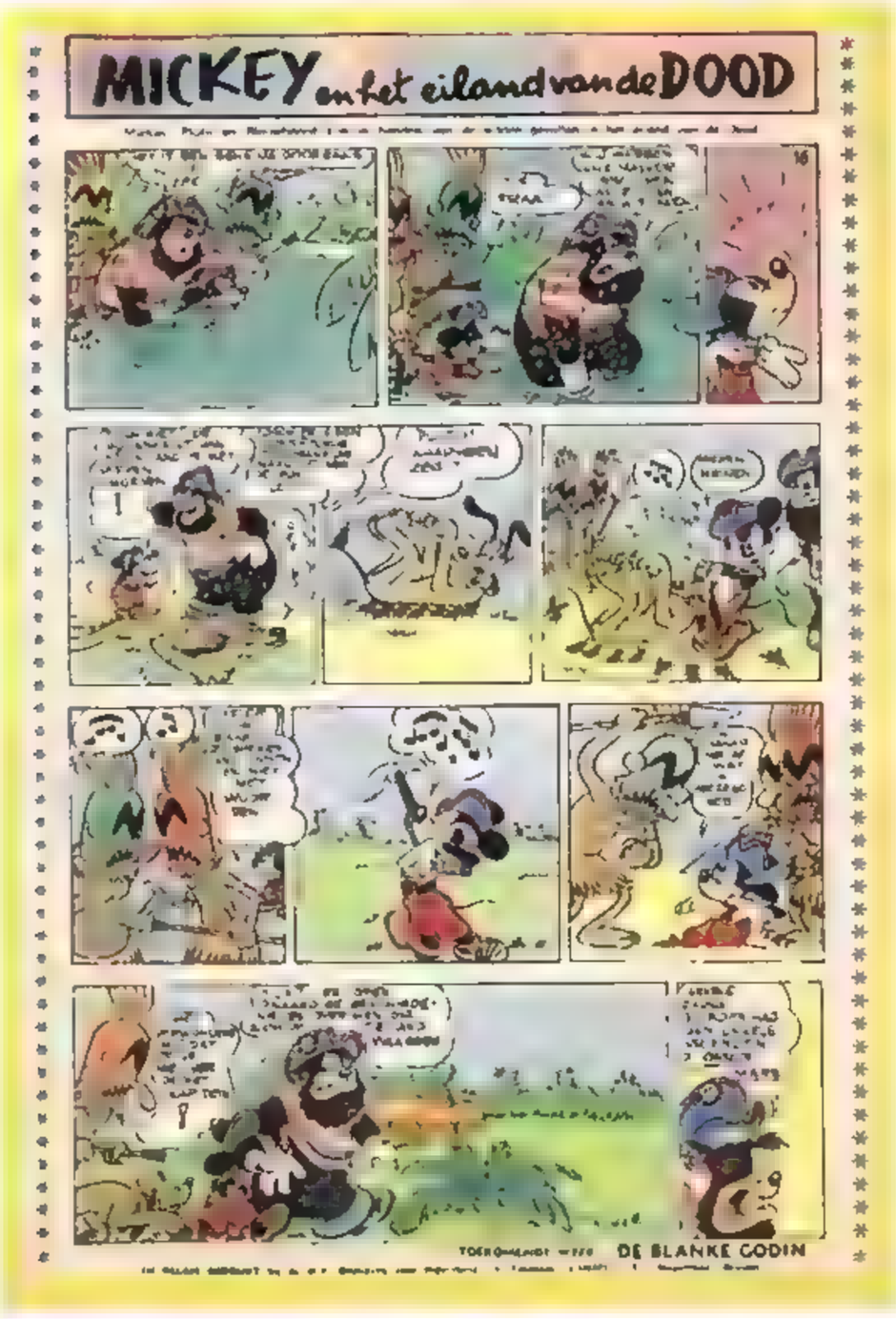

LINKS EN ERNAAST – Ook de langere verhalen van *Mickey Mouse*, onder andere de krantenstrips, en van *Broeder Konijn*, werden op een vergelijkbare wijze gepubliceerd.

gebruikelijk is om alleen maar afgeronde verhalen te plaatsen, maar koos er voor om de Europese traditie te volgen, waarbij de tijdschriften voornamelijk vervolgverhalen plaatsen. Misschien wilde de redactie van *Mickey Magazine* niet afwijken van deze vertrouwde Belgische formule en durfde men het niet goed aan om met complete verhalen te komen. De ondertitel van *Mickey Magazine* was 'Het blad voor grote en kleine kinderen' en daarmee refereerde het blad precies aan datgene wat de Nederlandse *Donald Duck* tot een overlever heeft gemaakt: niet alleen de kinderen, ook de ouders lezen het blad. In hoeverre dit in de jaren 1950 bij *Mickey Magazine* het geval was, valt moeilijk na te gaan, maar met *Donald Duck* is dit in ieder geval uitstekend gelukt.

Het wij-gevoel

Op het omslag van nummer 1 zien we een vrij onhandig getekende Donald, Mickey, Pluto en Joe Carioca, die de lezer verwelkomen. Op de binnenzijde van het omslag, de redactionele pagina, wordt al meteen gewerkt aan het wij-gevoel dat het blad wil oproepen. Mickey stelt de belangrijkste stripfiguren voor en nodigt de lezer uit om brieven te sturen en om zich in te schrijven (kosteloos!) bij de Mickey-Club. Verder bevat dit eerste nummer vooral Amerikaans werk: een paginagag van *Pluto* en van *Donald*, één losse strook *Mickey Mouse* en één van *Donald*, vervolgstrips van *Kaduin (Stampertje)*, *De 7 Dwergen*, *Dingo (Goofy)* en Walt Disney zelf (een beknopte biografie), en het complete verhaal *Donald als superheld*, dat een jaar eerder

RECHTS - *Mickey Magazine* publiceerde ook losse paginagrappen, zoals van *Donald Duck* door Al Taliaferro en van *Kleine Hiawatha.*

in de VS in *Walt Disney's Comics and Stories 107* verschenen was. Een heel goede keuze, want het is een verhaal van Carl Barks, en hoe kun je een nieuw Disney-blad beter beginnen dan met Barks? Wel jammer dat het tienpagina-verhaal tot vijf pagina's is terug gebracht door alle plaatjes te herschikken, waardoor er van Barks' paginaritme en lay out niets overblijft. Aan dit euvel, het herschikken van tienpagina-verhalen tot strips van vijf pagina's, heeft *Mickey Magazine* alle negen jaren van zijn bestaan geleden. Maar als je op twintig pagina's verschijnt en je wilt zoveel mogelijk verschillende verhalen plaatsen, en je formaat is ook nog eens groter dan het comic-formaat, dan ligt het wel voor de hand dat je gaat proberen een tienpagina-verhaal wat korter te maken door de bladindeling ervan te veranderen.

In dit eerste nummer is er ook, en meteen op pagina 3, een strip die waarschijnlijk niet van Amerikaanse oorsprong is: *De geheimen van de Eiffeltoren*. Deze strip speelt in Parijs en heeft als hoofdfiguren zowel Mickey als Donald, wat in de VS zelden is voorgekomen. De strip is van bedenkelijk niveau, waarschijnlijk getekend door iemand met weinig of geen stripervaring. Misschien was het de bedoeling van de redactie om de argeloze lezertjes van 1950 niet meteen te overdonderen met de toen nog grotendeels onbekende Amerikaanse wereld waarin Donald Duck leefde en dus te starten met een verhaal dat zich wat dichter bij huis afspeelde.

In deze formule zou weinig verandering komen. Met bewonderenswaardige volharding is er gedurende negen jaar niets veranderd aan de redactionele opzet van *Mickey Magazine*. De omvang blijft twintig pagina's, half om half in kleur en in zwart/wit of steunkleur, en de inhoud blijft constant: een paar gags in één strook of één pagina, een paar vervolgverhalen, meestal van *Donald*, *Mickey* en *Broeder Konijn* en één compleet verhaal in verknipte vorm, meestal van *Donald Duck* of *De grote boze wolf*; geleidelijk ook van *Hiawatha*, *Oma Duck*, *Bongo*, *Knabbel en Babbel* of *Mickey*, al dan niet in gezelschap van Goofy. Voor de complete *Duck*-verhalen zijn veel tienpagina-strips van Carl Barks gebruikt uit *Comics and Stories* en voor de vervolgverhalen de langere *Duck*-verhalen uit *Uncle Scrooge* en de *Four Color Comics*. De rest van *Mickey Magazine* werd gevuld met tekstpagina's waarop een brievenrubriek,

ONDER - *Mickey Magazine* besteedde veel aandacht aan de (teken)films van de Walt Disney Studio's. Vele hiervan werden als stripverhaal gepubliceerd, zoals *Sneeuwwitje*.

Sneeuwwitje
en de Zevendwergen
WALT DISNEY
HEP MOET EEN HEKS ZIJN!
OPPUL EEN DUIVEL!
K WORD ONGERUST
STIL NU, LATEN WE ONS NIET HOREN!
MOED VRIENDEN . . . GOLF MB
JA VAN DE KELDER TOT DE ZOLDER, VOORUIT!
ER IS EEN GROOT GEVAAR IN HUIS EEN VIJAND! K RIEK HET! EEN VIJAND!
ZOEKEN!
VOLGENDE ZATERDAG KNIESOOR VERDIENT ZIJN NAAM !

De namen van stripfiguren zijn in *Mickey Magazine* in een aantal gevallen anders dan in *Donald Duck*

Goofy = Dingo
Hiawatha = Jawata
Katrien = Daisy
Kwik, Kwek en Kwak = Joost, Loekie en Victor
Pieter en Tom = Jak en Gus
Midas Wolf = Seke Wolf
Guus Geluk = Jonathan de Geluksvogel, later de Boffer
Oom Dagobert = Jeremias Mac Duck
Boris Boef = Zwarte Pier
Willie Wortel = Giro Giroskoop
Cornelis Prul = Cornelius Koet

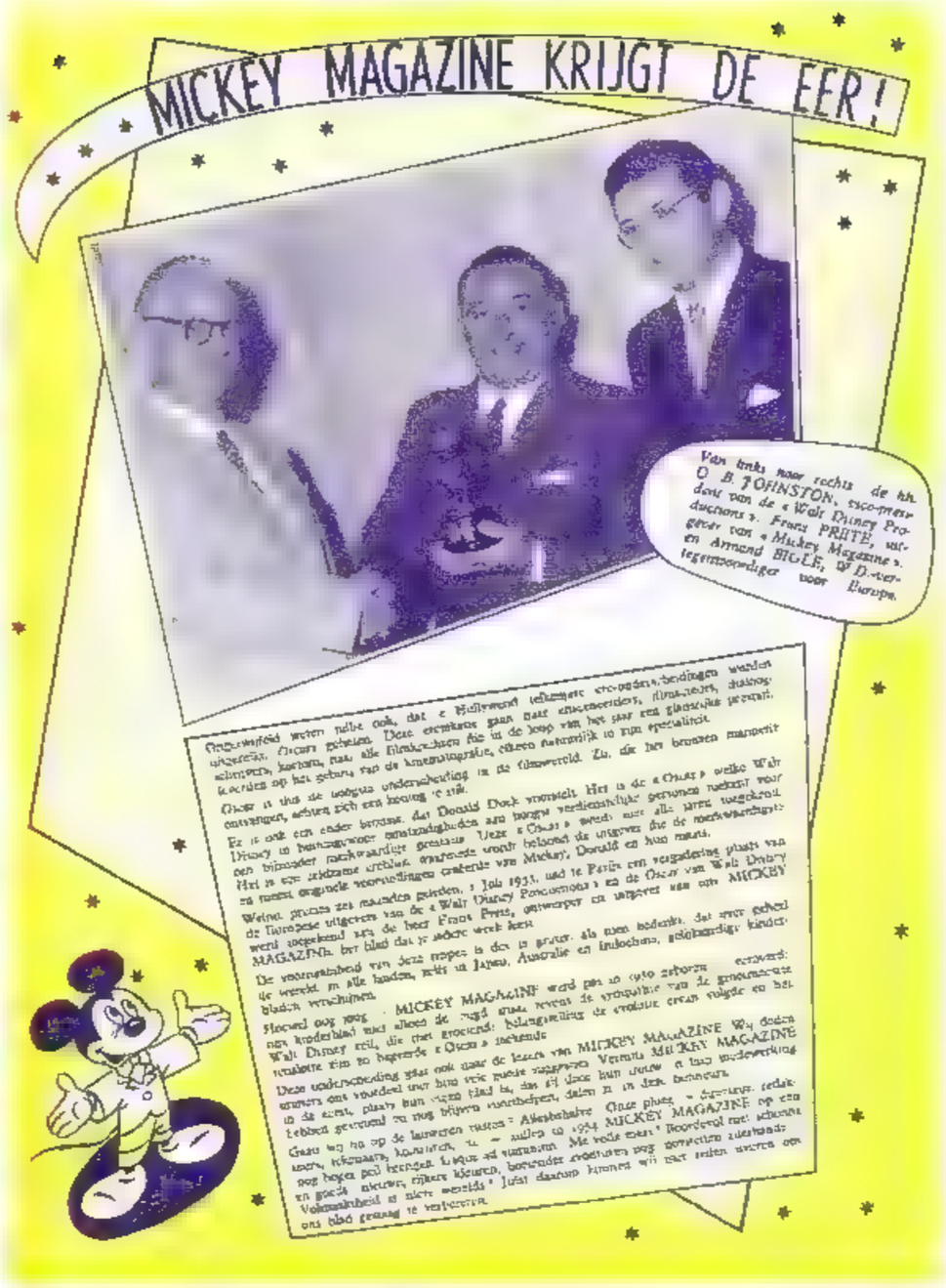
MICKEY MAGAZINE KRIJGT DE EER!
Van links naar rechts de hh. O. B. JOHNSTON, vice-president van de « Walt Disney Productions », Frans PRUTE, uitgever van « Mickey Magazine », en Armand BIGLE, W.D.-vertegenwoordiger voor Europa.

GEHEEL LINKS - **Maar ook het educatieve karakter van het blad werd niet vergeten, onder meer door pagina's over de natuur.**

LINKS EN ONDER - ***Mickey Magazine*** **viel enkele malen in de prijzen, zoals de felicitaties en de complimenten van Walt Disney zelf bij het éénjarig bestaan, en in 1953 kreeg het blad de 'Disney-Oscar' voor bijzondere verdiensten.**

clubnieuws, een feuilleton, wetenswaardigheden, moppen en puzzeltjes te vinden waren. De omslagen zijn geen hernemingen van omslagen van Amerikaanse comics, maar zo te zien allemaal apart voor *Mickey Magazine* gemaakt. Soms nagetekend van comic-omslagen van Barks of anderen, of geïnspireerd door plaatjes uit strips in dat nummer, maar desondanks steeds nieuwe, eigen omslagen. Ook al zijn er veel, vooral in de eerste jaargangen, niet best getekend en als omslag weinig geschikt.

Geen eigen productie

Typerend aan *Mickey Magazine* was, als we het blad vergelijken met de Nederlandse *Donald Duck*, dat er vrijwel steeds strips op de middenpagina's hebben gestaan die gebaseerd waren op (Disney-)films. Eerst werden er strips geplaatst van succesvolle Disney-tekenfilms als *Assepoester*, *Sneeuwwitje*, *Pinokkio*, *Alice in Wonderland* en *Bambi*. Maar toen die uiteindelijk op waren, verscheen de realistische strip *Robin Hood*, die getekend was naar aanleiding van het in roulatie brengen van de Disney-film *Rogues of Sherwood Forest*. En het was geen toeval dat ook in *Donald Duck* twee maanden eerder een feuilleton was begonnen naar aanleiding van dezelfde film, waarbij losse tekeningen uit de *Robin Hood*-strip als illustraties werden gebruikt. Hoe je reclame moet maken voor je eigen spullen, wist Disney als geen ander.

Daarna volgden op de middenpagina meer filmstrips, zoals die van *Peter Pan*, de film die Disney toen in circulatie bracht, van *Rob Roy (The Highland Rogue)*, *Peter en de wolf*, *20.000 Mylen onder zee* en *De Lady en de zwerver*. Kortom, de hele (teken)filmproductie van Disney werd in *Mickey Magazine* op de voet gevolgd.

Mickey Magazine publiceerde vaak dezelfde verhalen als *Donald Duck*, maar dat ligt voor de hand, omdat beide bladen in dezelfde tijd uit dezelfde vijver visten, uit de voorraad Disney-strips die er intussen was ontstaan in de Amerikaanse dagbladen en vooral in comics als *Walt Disney's Comics and Stories*, *Donald Duck*, *Mickey Mouse*, *Four Color Comics* en *Uncle Scrooge*. Anders dan bij de Nederlandse *Donald Duck* lijkt in het Belgische *Mickey Magazine* weinig sprake van eigen productie van Disney-strips. Het verhaal *De geheimen van de Eiffeltoren* in de eerste jaargang is hierboven al genoemd en verder lijkt slechts een enkele strip niet uit de Amerikaanse Disney-comics afkomstig, zoals *Mickey in de Ronde van Frankrijk*, in de achtste jaargang. Waar bij *Donald Duck* in de loop van de jaren 1950 langzaam maar zeker een eigen productie op gang komt, bleef men bij *Mickey Magazine* kennelijk putten uit de Amerikaanse voorraad.

MAGAZINE
TELEGRAMME
TELEGRAM
VIA WESTERN-UNION
WESTERN-UNION
B W U 1051 Burbank Calif. 37 6 238 P
Mag ik U en de leden van de Mickey-Club,
alsmede al uw lezers mijn hartelijkste
gelukwensen aanbieden bij deze eerste verjaring van
uw uitstekend magazine. Walt Disney

En waar *Donald Duck* al snel aan een constante reeks niet-Disneystrips begint, is ook dit bij *Mickey Magazine* een uitzondering. In de tweede jaargang verschijnt een kort verhaaltje van Edmond Calvo, en een paar jaar later verschijnt als realistische strip op de middenpagina's *De Zwarte Pijl*, duidelijk van Franse origine.

Knip- en plakwerk

Uiteindelijk is *Donald Duck* sterker gebleken dan *Mickey Magazine*. Misschien lag het aan de rotsvaste formule van *Donald Duck*: steevast elke week een paar complete verhalen en korte paginagags, aangevuld met rijk geïllustreerde feuilletons en populaire niet-Disneystrips. Toch heeft ook *Mickey Magazine* een rotsvaste formule gehad, maar die sloeg kennelijk minder goed aan. Bovendien oogde *Donald Duck* beter: al snel volledig in kleur en jarenlang, nee, decennialang een vaste indeling met een strak behoud van de Amerikaanse strip-layout. *Mickey Magazine* oogde altijd een beetje amateuristisch: slechts deels in kleur, deels in soms niet al te vrolijke steunkleuren, een vaak slordige lettering en strips die met veel knip- en plakwerk verhusseld werden tot het vereiste aantal pagina's.

Pas in het voorlaatste nummer van *Mickey Magazine* wordt meegedeeld dat het blad ophoudt te bestaan. En dit gebeurt op behendige wijze. Het redactioneel opent met: 'Vandaag hebben we een geweldig nieuws voor jullie. Je zult ervoor opkijken, want wat we jullie te vertellen hebben is buitengewoon prettig. Binnenkort komen er in jullie blad verschillen-

STERRETJES AAN MICKEY'S STERRENHEMEL
1. SCHENK Evelina (Antwerpen). - 2. DE TROETSEL Augustin (Niel). - 3. BELLINCKX Marc (Deurne C.). - 4. BREUGELMANS Marie-Louise (Antwerpen). - 5. ABELOOS Freddy (Erps). - 6. BELLINCKX Olga (Deurne C.). - 7. RILLAERTS Gilbert (Evers) met zijn zusje
Mickey-Club

BOVEN - Reclame maken voor zichzelf en zijn spullen deed *Mickey Magazine* ook. Hier wordt het ingebonden album 11 aangeprezen.

RECHTS EN LINKS- *Mickey Magazine* besteedde veel aandacht aan de band met de lezer. De redactionele pagina was hiervoor belangrijk, net als zaken als clubwimpels, foto's van lezers en massale festiviteiten als de *Mickey*-strandtournee.

Dat de strandtournee « Mickey Magazine » telkenjare veel volk lokt, is een feit dat vaststaat als een paal boven water.

Ook dit jaar, tijdens de vakantiemaanden, werd de Mickey-wagen bestormd door groot en klein.

Hiernaast een toneeltje van de rousachtige tombolatrekking op een onzer stranden.

Er werden in totaal 2.000 loten en tienduizenden Mickey Magazine-kleppas uitgereikt. Natuurlijk weer alles GRATIS !

Nu hebben we een grote prijsvraag in voorbereiding voor Nieuwjaar 1955 ! Als eerste prijs EEN ECHTE AUTO ! En 700 prachtprijzen !

Zo bezorgt « Mickey Magazine » zijn lezers pret en verzet het hele jaar door ! Wat wil je nog meer, Kenze ?

RECHTS - In *Mickey Magazine* verscheen bijna geen non-Disneymateriaal. Dit verhaal van de Fransman Calvo was een uitzondering

de veranderingen die stuk voor stuk verbeteringen zijn.' En vervolgens wordt er gesproken over 32 pagina's volledig in kleur, met spannende verhalen, met *Tom Poes* en een boeiend feuilleton. Oftewel, de concurrent *Donald Duck* wordt aangeprezen. Want nummer 468 zou het laatste nummer van *Mickey Magazine* zijn, en daarna kregen de abonnees dertien weken lang, tot het einde van 1959, *Donald Duck* thuisgestuurd.

Pijnlijk voor Mickey was wel dat hij zelf moest aankondigen dat het nieuwe blad *Donald Duck* gaat heten. Maar hij slaat zich hier manmoedig doorheen. In het laatste nummer wordt niet weemoedig afscheid genomen. Het redactionele stukje is precies hetzelfde als in het nummer daarvoor, en er verschijnen gewoon wat strips, zoals altijd. Niets speciaals dus. Kennelijk wilde men net doen alsof *Mickey Magazine* als vanouds bleef verschijnen, maar dan onder een andere naam.

Zoals hierboven al gesteld, is achteraf niet met zekerheid vast te stellen waarom *Mickey Magazine* het veld moest ruimen. Vermoedelijk kon het blad de concurrentie met andere Belgische bladen als *Kuifje* en *Robbedoes* niet goed aan. Misschien speelde zelfs de concurrentie van *Donald Duck* een rol, maar dat lijkt minder waarschijnlijk. Hoe dan ook, *Mickey Magazine* verdween en *Donald Duck* overleefde. En dat doet *Donald Duck* nog steeds, ook al zijn we nu precies een halve eeuw verder.

ADVERTENTIE

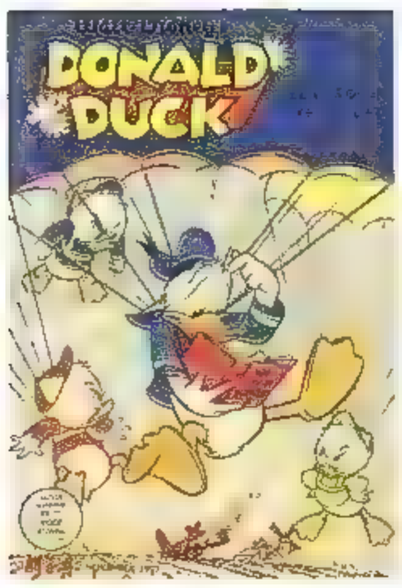

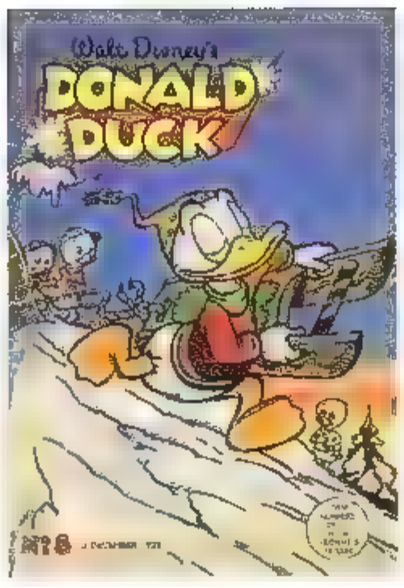

LINKS - In de beginperiode van *Donald Duck* nam men de omslagen van Amerikaanse comics over, zoals van *Walt Disney's Comics and Stories*.
ERONDER - Maar al vrij snel ging men zelf omslagen produceren, zoals hier twee voorbeelden van Eddy Lukacs.
ERNAAST - Toch bleef men regelmatig een beroep doen op de Amerikaanse voorraad, waar juweeltjes tussen zaten, zoals deze twee van Carl Barks.

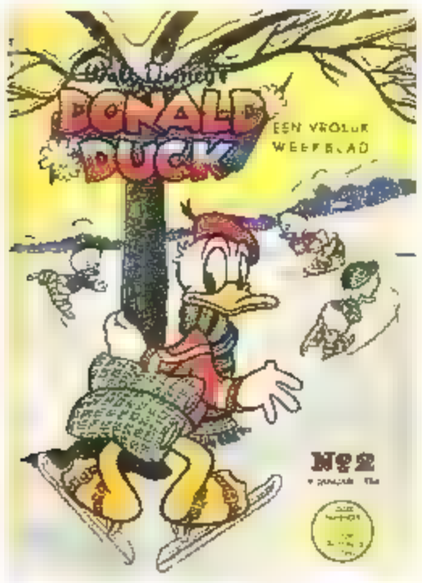

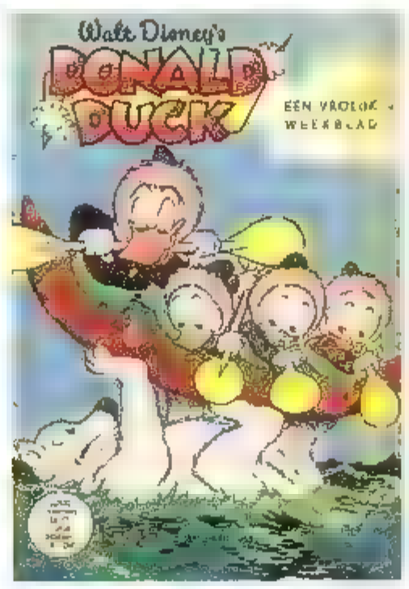

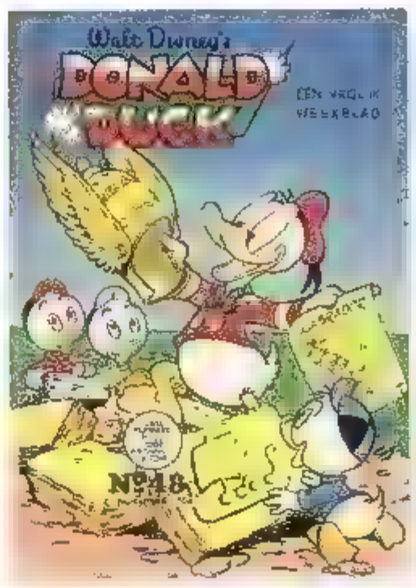

ONDER - *Donald Duck* wilde steeds zo positief mogelijk overkomen op ouders en andere opvoeders, en vandaar deze geruststellende boodschap in nummer 1. De band met de lezers was belangrijk en daar moesten pagina's als *Ditjes en datjes van Donald Duck* voor zorgen.
En trouw aan het koningshuis speelde natuurlijk ook een rol, dus de verjaardagen van de leden van het koninklijk huis werden keurig vermeld, zoals hier die van prinses Beatrix.

Donald Duck 1952 - heden

In mijn jeugd las iederéén *Donald Duck*. De meeste van mijn schoolvriendjes hadden zelf wat exemplaren en de paar jongetjes bij wie strips thuis verboden lectuur vormden, leenden ze stiekem van anderen. *Donald Duck* was dus algemeen cultuurbezit, zou je kunnen zeggen. En dat is *Donald Duck* altijd gebleven. Ook nu nog behoort hij tot het cultuurbezit van de Nederlandse jeugd, of beter gezegd van vrijwel alle Nederlanders. Hoe heeft zo'n eenvoudig stripblaadje deze dominante positie weten te veroveren?

Misschien vooral omdat men er bij *Donald Duck* in geslaagd is het blad ook door de ouders te laten lezen: als een jong gezin kinderen krijgt, gunnen de ouders hun kinderen hetzelfde plezier als ze zelf met *Donald Duck* hebben beleefd. En ze vinden het leuk om zelf ook weer *Duck*-verhalen te lezen, vooral de gouden oude die ze van vroeger kennen. Dat is althans volgens hoofdredacteur Thom Roep een belangrijke reden waarom de oplage na de restyling van *Donald Duck* vanaf ongeveer 1974, met vooral veel oude *Duck*-verhalen van Carl Barks, voor een groeiende oplage zorgde.

VADER EN MOEDER
zullen het zeker goed vinden, dat je „Donald Duck" gaat lezen, als ze weten, dat overal ter wereld onderwijzers en andere paedagogen van mening zijn, dat dit in elk opzicht lectuur is, die men verantwoord in handen van kinderen kan geven. Dit blijkt wel hieruit, dat Walt Disney door zijn opvoedkundig werk reeds van tal van regeringen hoge onderscheidingen mocht ontvangen.
DE REDACTIE

In de eerste periode dat *Donald Duck* bestond, kon dit natuurlijk nog niet het geval zijn. Toen ik hem las in de jaren 1950, lazen de ouders niet mee. Strip was per slot nog een redelijk verdacht medium, dat hooguit oogluikend werd toegestaan, dus dan konden de ouders niet zelf het slechte voorbeeld geven door het blad ook te lezen.

Daverend succes

Dat *Donald Duck* in 1952 zou verschijnen, schijnt absoluut geen uitgemaakte zaak geweest te zijn. Volgens de overlevering is de start van het blad doorgedrukt door een verkoopmedewerker, tegen de zin van de directie van uitgever De Geïllustreerde Pers in. Die daar later overigens geen spijt van gehad zal hebben, want *Donald Duck* was van het begin af aan een daverend succes.

Op vrijdag, de 31ste, steken we allemaal de vlag uit en iedereen kijkt vrolijk, want dan verjaart Prinses Beatrix. Alle jongens en meisjes van Nederland feliciteren haar van harte en wensen haar veel geluk in dit nieuwe levensjaar.

Toch raar om te bedenken dat zonder de vasthoudendheid van deze verkoopmedewerker, wiens naam niet is overgeleverd, een Nederlands cultuurproduct als *Donald Duck* niet had bestaan. Of misschien pas later was ontstaan, of in een andere vorm dan de oude vertrouwde formule, die nu al bijna zestig jaar meegaat.
Donald Duck was dus een uitgave van De Geïllustreerde Pers en gelieerd aan het damesblad *Margriet*. Vandaar ook de margrietjes die het logo verfraaiden.
Men koos voor het Amerikaanse comic-formaat, dat in Nederland al wel bestond, zoals in de ATH-bladen en *Heroic*, maar nog aller-

RECHTS - In de eerste periode verschenen de verhalen nog afwisselend in kleur en zwart/wit. Dus je moest telkens een bladzijde overslaan om het verhaal te kunnen blijven lezen. En als je het eerste verhaal uit had, moest je terug naar het begin om het tweede te gaan lezen.

ONDER - Het allereerste nummer van *Donald Duck* in 1952 ging meteen optimaal van start met het ijzersterke brandweermanverhaal van Carl Barks.

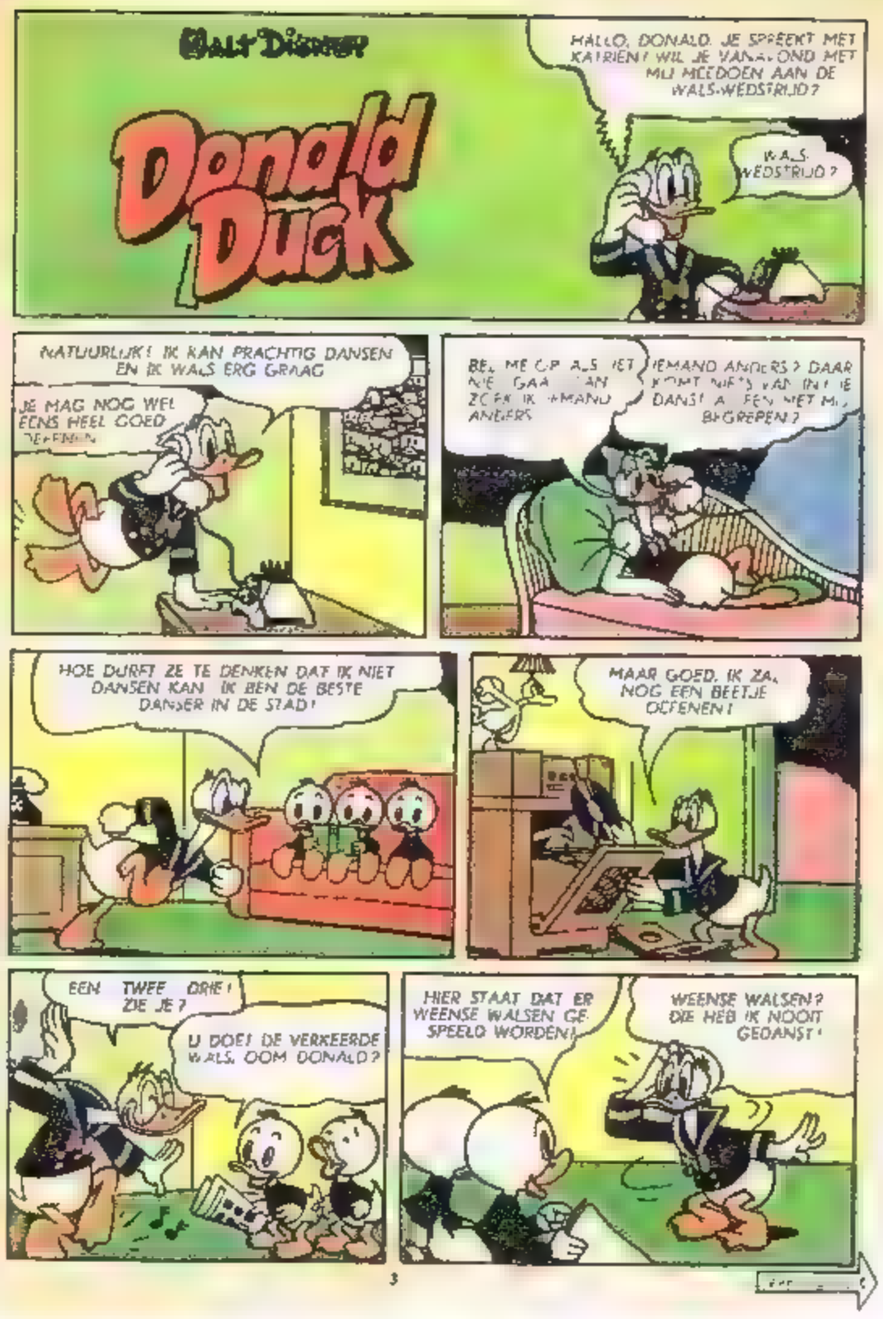
Walt Disney
Donald Duck
HALLO, DONALD. JE SPREEKT MET KATRIEN! WIL JE VANAVOND MET MIJ MEEDOEN AAN DE WALS-WEDSTRIJD?
WALS-WEDSTRIJD?
NATUURLIJK! IK KAN PRACHTIG DANSEN EN IK WALS ERG GRAAG
JE MAG NOG WEL EENS HEEL GOED OEFENEN
BEL ME OP ALS HET NIE GAA AN ZOEK IK IEMAND ANDERS
IEMAND ANDERS? DAAR KOMT NIETS VAN IN! JE DANST AL EEN MET MIJ, BEGREPEN?
HOE DURFT ZE TE DENKEN DAT IK NIET DANSEN KAN IK BEN DE BESTE DANSER IN DE STAD!
MAAR GOED, IK ZAL NOG EEN BEETJE OEFENEN!
EEN TWEE DRIE! ZIE JE?
U DOET DE VERKEERDE WALS, OOM DONALD?
HIER STAAT DAT ER WEENSE WALSEN GE SPEELD WORDEN!
WEENSE WALSEN? DIE HEB IK NOOIT GEDANST!
3

Walt Disney
DE KLEINE BOZE WOLF
IK HEB NU VIER LEKKERE VETTE KWARTELS. MAAK ER EEN FIJNE PASTEI VAN VOOR VIER PERSONEN.
IK HEB ZE EEN MAAND GELEDEN GEKOCHT MAAR 'T JE NIET VERTELD!
MAAR ZE ZIJN ZO LEUK.
IK HEB ZE GOED VETGEMEST... NU KUNNEN WE SMULLEN
WAAR IS ZOEK VADER?
JA, MIJN BROER STEF MET ZIJN ZOONTJE
MAAK EEN FIJNE PASTEI VAN 'T STATION HALEN
JA VADER
IK VROEG STEF HIER OM ME TE HELPEN DE BIGGETJES TE VANGEN.
ZIJN ZOONTJE KAN OOK HE PAS DIE 'S VEE... KINDEREN GAN OP DE PAPEL VAN EEN ZOON VAN M...
STATION
4

minst gebruikelijk was. En dit was een goede keuze, want zo kon men de Amerikaanse Disney-comics waaruit men aanvankelijk putte, één op één in de Nederlandse *Donald Duck* weergeven.

Disney-figuren hadden in Nederland al vóór de Tweede Wereldoorlog bij een beperkt publiek bekendheid gekregen als tekenfilmfiguren, maar pas ná de oorlog werd hier de markt geleidelijk overstroomd met Disney-films, met de grote stroom Amerikaanse producten mee, die de bevrijders in Europa dumpten. Niet alleen de *shorts*, maar ook de avondvullende tekenfilms haalden toen in hoog tempo de bioscopen. Er viel per slot een achterstand van ruim vijf jaar in te lopen.

Op die sterk gegroeide bekendheid kon in 1952 worden ingehaakt met *Donald Duck*, dat aanvankelijk geen echte redactie kende en alleen gevuld werd met vertaalde Amerikaanse strips. Die werden aangevuld met een praatje van oom Donald zelf, *Oom Donalds brievenbus*, de wetenswaardighedenrubriek *Ditjes en datjes van Donald Duck* en een geïllustreerd feuilleton, en klaar was het blad.

RECHTS - Soms verschenen lange Amerikaanse verhalen als vervolgverhalen, verspreid over drie nummers, zoals een *Mickey Mouse*-verhaal van Paul Murry. Maar er verschenen ook éénpagina-gags, zoals een ander *Mickey*-stripje.

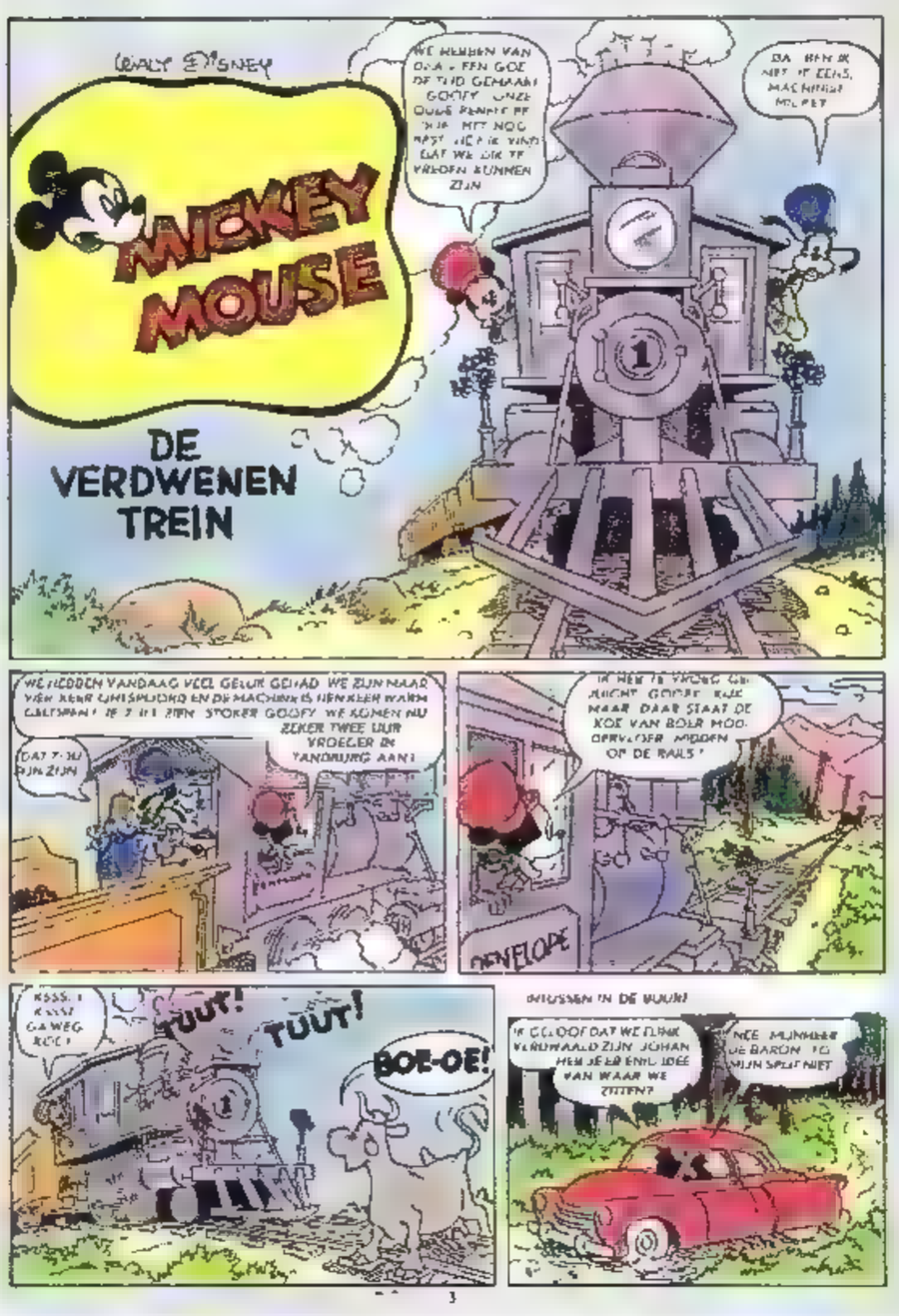
Walt Disney
MICKEY MOUSE
DE VERDWENEN TREIN
WE HEBBEN VANDAAG VEEL GELUK GEHAD. WE ZIJN NAAR VIER KANT ONTSPOORD EN DE MACHINIST IS HEEN EEN WARM GELSPAN! IK ZIT IN DEN STOKER GOOFY. WE KOMEN NU ZEKER TWEE UUR VROEGER IN YANDURG AAN!
TUUT! TUUT! TOEOE!
IK GELOOF DAT WE ELKAAR VERMAALD ZIJN JOHAN HEM DEER ENIG IDEE VAN WAAR WE ZITTEN?
NEE MIJNHEER DE BARON IK MIJN SPELT NIET
3

GEHEEL RECHTS - *Donald Duck* vestigde ook regelmatig de aandacht op andere Disney-producten, zoals tekenfilms. Zo werden wekelijks bij de nieuwe *Donald Duck* gratis plaatjes verstrekt van *Peter Pan*, die men in een album kon plakken. Daarnaast verschenen deze albums en plaatjes ook van *Pinokkio*, *Sneeuwwitje* en *Bambi*.

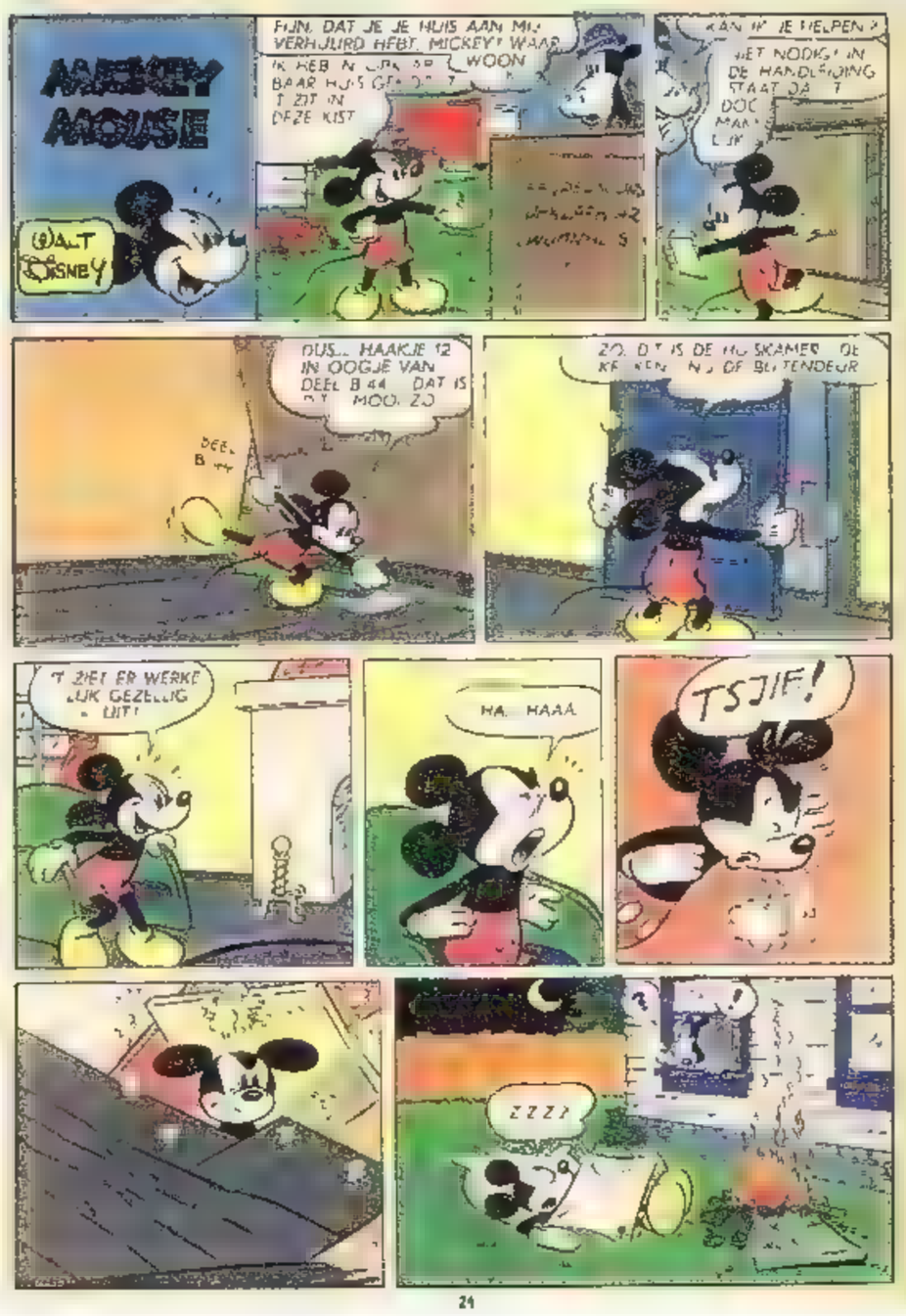
MICKEY MOUSE
Walt Disney
FIJN, DAT JE JE HUIS AAN MIJ VERHUURD HEBT, MICKEY! WAAR WOON
IK HEB N... BAAR HUIS GE... T ZIT IN DEZE KIST
KAN IK JE HELPEN?
HET NODIGE IN DE HANDLEIDING STAAT DAT T DOC MAAR LIJK
DUS... HAAKJE 12 IN OOGJE VAN DEEL B 44 DAT IS MOO. ZO
ZO, DAT IS DE HO SKAMER DE KE... NEN N... OF BUITENDEUR
DEEL B
T ZIET ER WERKELIJK GEZELLIG UIT!
HA, HAAA
TSJIEF!
ZZZZ
24

GROOT NIEUWS VOOR ALLE JONGENS EN MEISJES

De volgende week komt ons nieuwe vervolgverhaal

GROOT NIEUWS VOOR ALLE JONGENS EN MEISJES!

Veranderingen

De uitgevers van *Donald Duck* waren zich van het begin af aan heel goed bewust van de stripvijandige houding van opvoeders als ouders en leraren, die was opgewekt door de brochure van het ministerie van OK&W in 1948, die opvoeders opriep het lezen van 'verderfelijke beeldromans' zoveel mogelijk tegen te gaan. Dus opende nummer 1 met een artikeltje gericht aan de ouders, waarin betoogd werd dat *Donald Duck* echt geen kwaad kon en zelfs door 'paedagogen' en dergelijke overal ter wereld werd aanbevolen. En dit eerste nummer is in oktober 1952 huis aan huis verspreid in een oplage van 2,5 miljoen exemplaren.

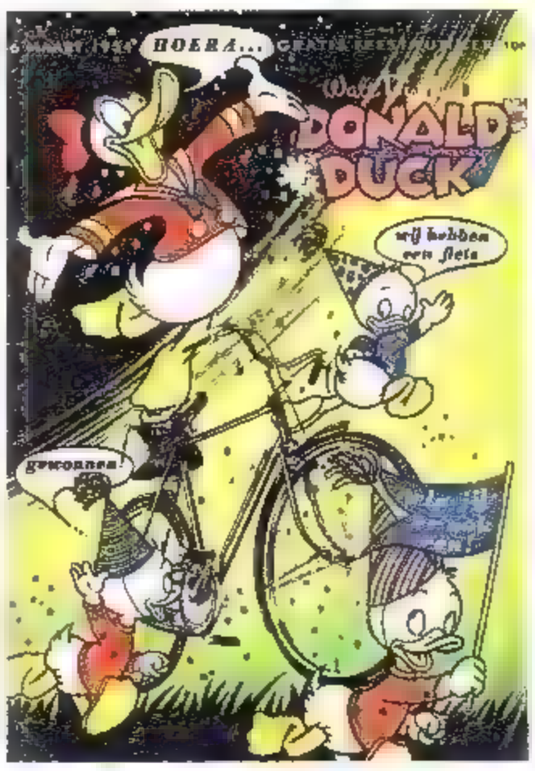

Zoals gezegd was *Donald Duck* gekoppeld aan de *Margriet*, dus de 'bladenman' die *Margriet* kwam brengen, had voortaan ook *Donald Duck* bij zich. En dan moesten moeders sterk in hun schoenen staan om hun jammerend kroost dit kleurrijke 'vrolijke weekblad' te weigeren.

In de jaren 1950 kende *Donald Duck* tegelijk een vaste formule alsook een aantal veranderingen. Toen het blad nog niet volledig in kleur verscheen, stonden er steevast twee complete verhalen in en een geïllustreerd feuilleton, en als er ruimte over was, één of meer paginagags. Eén van beide verhalen verscheen in kleur, het ander in zwart/wit. En dit was een beetje onhandig, omdat de kleuren- en zwart/wit-pagina's elkaar afwisselden, zodat ook de verhalen dat deden. Om een verhaal in één keer uit te lezen, moest je dus telkens twee pagina's overslaan.

Daarin kwam verandering in maart 1954. Toen werd wederom in heel Nederland een gratis nummer verspreid, waarin werd aangekondigd dat *Donald Duck* voortaan volledig in kleur zou worden afgedrukt. Om dit te vieren bevatte dit gratis feestnummer een prijsvraag, waarmee maar liefst 150 fietsen te winnen waren. En dat was in die sobere jaren een buitengewoon gul gebaar van oom Donald.

Dat *Donald Duck* nu volledig in kleur verscheen, had tot gevolg dat de verhalen niet meer dwars door elkaar heen hoefden te worden afgedrukt. Nu kon men een verhaal zonder irritant doorbladeren gewoon in één keer uitlezen. In nummer 40 van 1955 komt de volgende verandering: *Tom Poes* doet zijn intrede. Voortaan is er naast de Disney-verhalen ruimte voor strips die niet uit de Disney-stal komen. *Tom Poes* heeft het heel lang volgehouden, en is de langst lopende niet-Disneystrip in *Donald Duck* geweest.

De volgende verandering vond plaats in 1958: vanaf nummer 40 steeg het aantal pagina's van 24 naar 32. De ruimte die nu ter beschikking kwam, werd onder andere ingenomen

BOVEN - Van het begin af aan heeft *Donald Duck* geïllustreerde feuilletons gekend. Na het eerste verhaal werden die in de jaren 1950 bijna allemaal geïllustreerd door Hans Kresse. Dit zijn de aankondigingen van drie van de oudste verhalen: *Schateiland*, *Toemai* en *Tom bij de Zwartvoet Indianen*.

LINKS - Het omslag van het gratis nummer van maart 1954, waarin werd aangekondigd dat *Donald Duck* voortaan geheel in kleur zou zijn. Om dit te vieren werden 150 fietsen beschikbaar gesteld, die bij een prijsvraag gewonnen konden worden.

NIEUWS VAN ONZE ALBUMS

Beste Jongens en Meisjes,

Alle kinderen zullen nu wel in het bezit zijn van zo'n prachtig Pinocchio of „Peter Pan" album en de meeste kinderen zullen al druk bezig zijn met het inplakken van de plaatjes

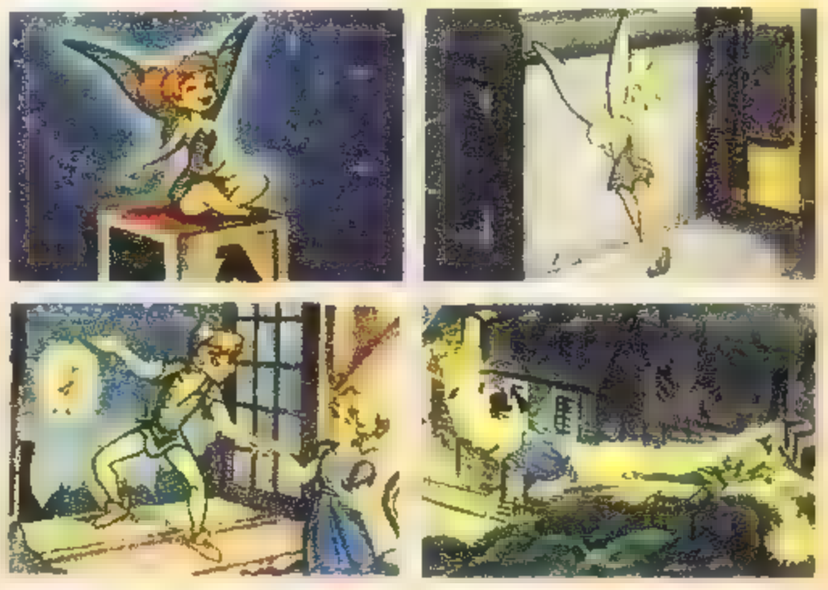

Deze week heeft de bezorger de plaatjes 13 tot en met 16 gebracht zodat jullie dus nu 16 plaatjes in je bezit moet hebben. Iedere week heeft de bezorger vier nieuwe plaatjes bij zich. Laat Moeder niet vergeten wekelijks de plaatjes aan de bezorger te vragen.

Je zult eens zien hoe mooi je album wordt als straks alle plaatjes zijn ingeplakt.

Tot de volgende week!

„DONALD DUCK"

15

EXTRA VERRASSING
prachtalbum PETER PAN, naar de tekenfilm van Walt Disney, met vier grote kleurenreuzeplaten, winkelwaarde f 1,50. De aflevering van deze albums geschiedt in volgorde van de binnengekomen oplossingen. Het kwartje voor aflevering- en administratiekosten, betaal je pas bij de aflevering van het album.
Kennen jullie het verhaal van PETER PAN, waarvan iedere week een aflevering in „Margriet" verschijnt?
Peter Pan, de held van dit bekende verhaal, beleeft met zijn vriendjes Wendy, Chieltje en Jan en het elfje Rinkelbel de wonderlijkste avonturen. Zo komen zij in het hol van de
zeerovers, ze spelen Indianetje met échte Indianen, maar zij vallen terecht in handen van de zeeroverhoofdman, kapitein Haak. Doch de dappere Peter Pan... meer dat moet je eigenlijk zelf eens lezen. En je kunt het zelf lezen, want iedereen, die aan deze grote prijsvraag deelneemt, ontvangt als extra verrassing het

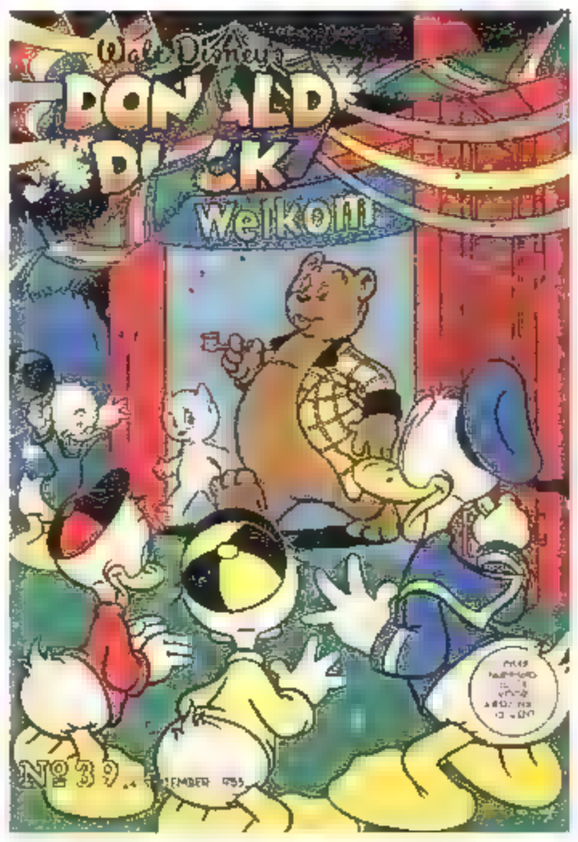

BOVEN – Nog een voorbeeld van een zwart/wit-strip.

RECHTSBOVEN – Soms namen de tekeningen meer ruimte in dan de tekst, zoals in *De verdwenen prins*.

MIDDEN EN RECHTSONDER – In 1955 verscheen er voor het eerst een strip die niet van Walt Disney afkomstig was. En dat was gelijk een groot succes, want *Tom Poes* heeft jaren lang meegelopen.

ONDER – Ook was er aandacht voor speelfilms uit de Walt Disney Studios, zoals in dit feuilleton *20.000 mijlen onder zee*, geïllustreerd met foto's uit de film.

door een tweede niet-Disneystrip, *Olle Kapoen*. In de decennia daarna zou Olle worden opgevolgd door een grote variëteit aan strips van Europese bodem, zoals *Pipo de Clown*, *De Smurfen*, *Snoesje* en natuurlijk *Douwe Dabbert*.

In de beginperiode werd de inhoud van *Donald Duck* samengesteld uit de tot dan toe verschenen jaargangen van vooral *Walt Disney's Comics and Stories*, *Donald Duck*, *Mickey Mouse* en *Uncle Scrooge*, hoewel van dit laatste tijdschrift het eerste nummer pas in 1952 verscheen, zodat de verhalen daaruit heet van de naald konden worden overgenomen. Men had dus een rijke keuze aan verhalen om uit te putten, hoewel dit niet overdreven mag worden, omdat de Amerikaanse comics niet wekelijks, zoals de Nederlandse *Donald Duck*, maar maandelijks verschenen, en *Uncle Scrooge* de eerste jaren slechts enkele malen per jaar en vanaf 1955 om de drie maanden. Men putte dus aanvankelijk vooral uit *Comics and Stories* en publiceerde daaruit veel verhalen van Barks: in elk nummer van de eerste jaargang staat een tienpagina-verhaal van Carl Barks, dus een sterke start van het blad was verzekerd. Als men in de jaren daarna ook de langere verhalen van Barks uit *Uncle Scrooge* of *Four Color Comics* gaat overnemen, dan worden die in een aantal afleveringen geknipt, zodat ook het weekblad *Donald Duck* dan vervolgverhalen kent, zij het in flinke porties opgediend.

Een centrale plaats is van het begin af aan ingenomen door het feuilleton, dat rijk geïllustreerd was. Men begon met *Robin Hood*, een Amerikaanse bewerking van de net verschenen Disney-film *Rogues of Sherwood Forest*. Maar de volgende filmbewerking wordt door een Nederlandse tekenaar geïllustreerd, en niet de minste: Hans Kresse, die in deze periode het hoogtepunt van zijn populariteit heeft bereikt met de krantenstrip *Eric de Noorman*. Hij illustreert eerst *Schateiland*, vervolgens *Toemai* en daarna een verhaal dat

WALT DISNEY'S
TWINTIG DUIZEND MIJLEN onder Zee
PROFESSOR ARONNAX
Toen de stuurman de verschrikkelijke inktvis op de duikklok in het oog stormen, zij hij het snel
Aronnax knikte. „Ik weet niet wat de gelijke monsters nog hier op de bodem van de zee
Conseil keerde even en wees naar het diep dat in het schemerduister, steeds verder af, bleek
Aronnax knikte. Hij dacht aan de haaien, die zij, voor hun eerste reis van de onmetelijke bodem van de zee tot dan toe geen schrik
Nemo knikte. „Ik ben bang van wel. Ik ben
Conseil bleef even en wees naar het diep dat
Aronnax knikte. „Ik weet niet wat de gelijke
Nemo wierp een angstaanjagend monster ontmoete, een verfaster wezentoen in Parijs beroemde

hij ook zelf schreef, *Tom in de greep van de Zwartvoet Indianen*. Ook de meeste andere verhalen in de loop van de jaren 1950 zijn door Kresse geïllustreerd, maar andere tekenaars namen het werk af en toe van hem over.

Nederlandse inbreng

Wat de strips in *Donald Duck* betreft komt er al vrij snel een eigen Nederlandse inbreng, omdat bepaalde series die in Nederland populair waren, in de VS opraakten. De eerste eigen tekenaar is Endre (Eddy) Lukacs, die veel omslagen tekent en ook *Duck*-verhaaltjes. Daarna komen er andere tekenaars bij als Henk Albers, Carol Voges, Lex Overeijnder, Jan Steeman en Jan van Haasteren. En nog veel meer Nederlandse tekenaars, maar dan zitten we al diep in de jaren 1960 en vooral 1970, als Cees de Groot en Thom Roep de redactie van *Donald Duck* gaan leiden. In de jaren 1950 werd er nog nauwelijks op de consistentie van de karakters gelet, dus de Nederlandse tekenaars konden zonder veel redactioneel toezicht hun gang gaan, wat soms tot een wonderlijke stripinhoud en -uiterlijk leidde, vooral waar het Donald Duck zelf betrof.

Gedurende de jaren 1950 verschenen er veel strips van de Amerikaanse groten in het vak. Lange *Donald Duck*-verhalen van Carl Barks en korte *Duck*-gags van Al Taliaferro, *Mickey Mouse*-verhalen van Floyd Gottfredson en Paul Murry, en *De kleine boze wolf* van Harvey Eisenberg, om er een paar te noemen. Maar al snel wordt er ook werk van minder allooi afgedrukt, want in de VS werden niet alle Disney-comics door grootmeesters gevuld. En, zoals gezegd, ook niet de hele Nederlandse productie was aanvankelijk van topkwaliteit. Daarom is de kwaliteit van de verhalen in *Donald Duck* in de jaren 1950 niet van een constant hoog niveau, maar wisselen goed en slecht elkaar regelmatig af.

In de jaren 1960 zakt het weekblad *Donald Duck* een beetje in. De omslagen worden minder aansprekend en het blad maakt een vermoeide, uitgebluste indruk. Hieraan komt een einde met de ontdekking van Carl Barks. Begin jaren 1970 werd hij ontdekt als *'the good artist'* en dat had veel publiciteit tot gevolg. Barks-fans Thom Roep en Cees de Groot werden redacteuren van de *Donald Duck* en begonnen vanaf ongeveer 1974 hun best te doen het niveau van het blad op te krikken, vooral door Barks-verhalen op te sporen en te publiceren, maar ook door een veel strakker toezicht te houden op de Nederlandse stripproductie, waarover Daan Jippes als artdirector een beslissende stem kreeg. Verder werden de zeer succesvolle albumreeksen met het volledige werk van Carl Barks opgezet. En deze inspanningen hebben *Donald Duck* nieuw leven ingeblazen, met een dusdanige kracht dat ook nu nog, in 2010, die goede oude *Donald Duck* niet weg te denken is uit het gemiddelde Nederlandse huisgezin.

LINKS - Eind jaren 1950 kwam er een tweede Toonder-strip bij: *Olle Kapoen*. En in de jaren 1960 en daarna zouden nog een aantal andere niet-Disneystrips, van Nederlandse en buitenlandse oorsprong, bijdragen aan de populariteit van *Donald Duck*.

ADVERTENTIE

STRIPWINKEL
WONDERLAND

wonderland productions

Paardsdemerstraat 19
3500 HASSELT
✆ 011/22 82 00

ADVERTENTIE

Voor strips, boeken, originele tekeningen, autofolders, stripverzamelobjecten en veel meer kijk je op www.profbarabas.nl

Prof. Barabas

Met spoed gezocht: mooie stripverzameling. Barabas biedt u een eerlijke en goede prijs!! Mail ons op info@profbarabas.nl of bel 06-16110888

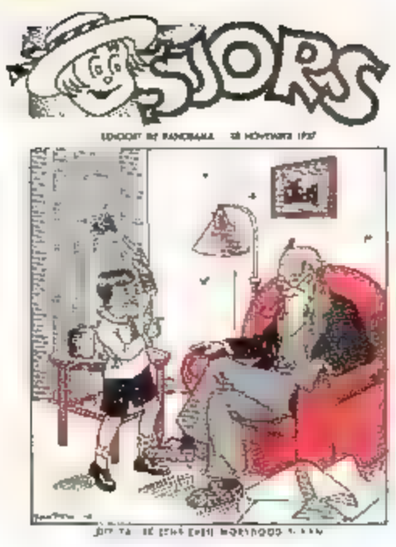

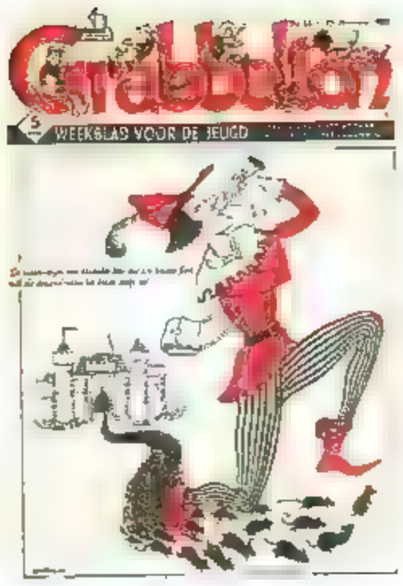

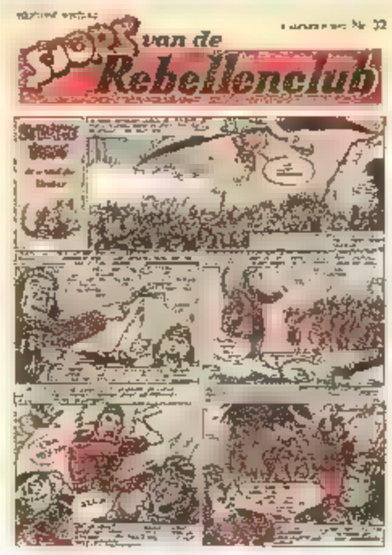

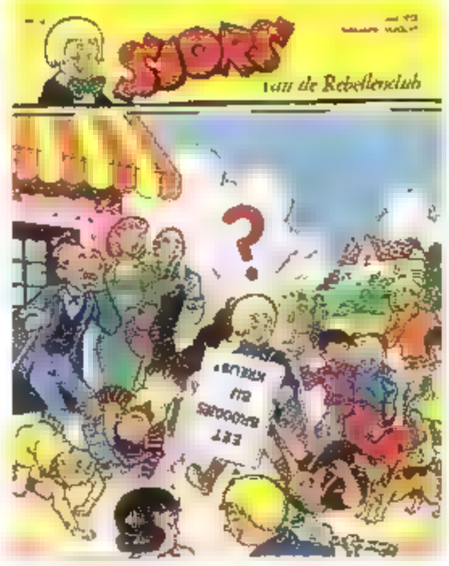

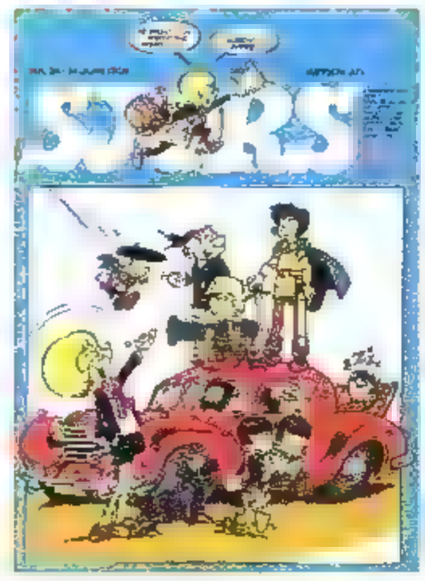

Het weekblad *Sjors van de Rebellenclub* ademde in de jaren 1950 een andere sfeer uit dan *Kuifje* met zijn realistische avonturen of *Robbedoes* met zijn humor. In *Sjors* vond je het knusse, maar ook kneuterige en licht suffige sfeertje terug van het gezinsleven in de jaren 1950. Een beetje spanning, een beetje avontuur, maar vooral niet te veel. Er werden geen werelden opengegooid, alles bleef veilig binnenshuis, rond de gezinstafel bij de kolenkachel.

Sjors van de Rebellenclub

1954 - 1975

GEHEEL BOVEN - Omslagen van de voorlopers van *Sjors*. De vooroorlogse *Sjors* als bijlage bij *Panorama*, diens opvolger *Rebellenclub* in het begin van de jaren 1950, *Grabbelton* als bijlage bij *Katholieke Illustratie* en *Tombola* als bijlage bij *Libelle*.

BOVEN - Omslagen van *Sjors* in de jaren 1950 en 1960. In 1959 kreeg *Sjors* een niet zo heel ingrijpende face-lift (nummer 8) en in 1969 opnieuw een restyling, die ditmaal het blad wèl grondig veranderde (nummer 9).

Sjors was het gevolg van drie andere bladen, allemaal bijlagen bij volwassenentijdschriften van uitgeverij De Spaarnestad. *De Katholieke Illustratie* had *Grabbelton* (vanaf 1950), bij *Libelle* hoorde *Tombola* (vanaf 1953) en bij *Panorama* kreeg je *Rebellenclub* (vanaf 1950). In 1954 besloot De Spaarnestad om van deze drie bijlagen één nieuw zelfstandig jeugdblad te maken, misschien om een alternatief tegenover *Donald Duck* te zetten, dat inmiddels al twee jaar een groot succes kende. *Donald Duck* was van uitgeverij De Geïllustreerde Pers, de grote concurrent op de bladenmarkt van De Spaarnestad.

Van deze drie bijlagen had *Rebellenclub* de langste achtergrond. Van 1935 tot 1942 verscheen *Sjors* als bijlage bij *Panorama* en na de oorlog was er al even, van juni 1947 tot januari 1948, een nieuwe bijlage geprobeerd, maar pas in 1950 werd die definitief. In het nieuwe blad *Sjors van de Rebellenclub* werden een paar strips uit deze voormalige bijlage voortgezet; èn uit *Grabbelton*, want dit blad publiceerde vrijwel dezelfde strips als *Rebellenclub*. *Rebellenclub* en *Grabbelton* waren nog geen echte stripbladen. Het aantal strippagina's was gering vergeleken bij die met verhaaltjes, puzzeltjes, knutseltjes, gedichtjes en wetenswaardigheden. En heel opvallend: in *Rebellenclub* stond *Sjors* zelf niet (vandaar dan ook dat het blad niet *Sjors* heette), op het ene strookje *Uit de luierjaren van Sjors* na. De strip *Sjors en Sjimmie* verscheen in *Panorama*, en Frans Piët had geen tijd om twee *Sjors*-strips te tekenen. De strips in *Rebellenclub* en *Grabbelton* waren bijna allemaal Engelse strips, op *Uit de luierjaren van Sjors* (in *Grabbelton* onder de naam *Streken van een kleine Strop*) en *Olaf Noord* van Bert Bus (alleen in *Rebellenclub*) na.

OLAF NOORD
REIST DOOR DE TIJD
OLAF IS DOOR DE TIJD GEREISD, VAN HET JAAR 1956 NAAR 2086. AAN BOORD VAN DE ONTSNAPPINGSBOOT OVERHANDIGT DE JONGE TREVON HANSAR HEM EEN BRIEF WAARUIT BLIJKT DAT HEM VAN ZIJN KOMST REEDS OP DE HOOGTE WAS. MEN HAD DIT NAMELIJK GELEZEN IN DE GESCHIEDENIS VAN 1956. OOK LEEST OLAF EEN VERSLAG DAT HIJ HONDERDDERTIG JAAR GELEDEN MOET HEBBEN GESCHREVEN. IN HET VERSLAG STAAT DAT ZIJ VEILIG OP DE AARDE ZULLEN LANDEN. MAAR
EEN TRAKAN! DE JULO-MENSEN KUNNEN KUN DIENAREN DE TRAKANS, VIA EEN TELEZENDER NAAR ONS ZENDEN. MIJN VADER IS DOOR EEN VAN HEN ONTVOERD! WE MOETEN ETS DOEN, VOORDAT
WAT WILLEN ZIJ TOCH VAN ONS? IK, PAS OP! TREVON!!!
HELP OLAF !!
DE TRAKAN GRIJPT DE JONGEN. OLAF ZIET DUIDELIJK, DAT TREVON ONMIDDELLIJK HET BEWUSTZIJN VERLIEST. HIJ DENKT PLOTSELING AAN ZIJN VORIGE ONTMOETING MET EEN TRAKAN
OPGEPAST! ALS IK DIE KNAAP AANRAAK, KRIJG IK OOK EEN ELEKTRISCHE SCHOK! WACHT, DAT KISTJE BRENGT ME OP EEN IDEE
OLAF AARZELT NIET, MAAR WERPT BLIKSEMSNEL HET METALEN KISTJE NAAR DE HELM VAN DE TRAKAN. ER VOLGT EEN FEL LICHTFLITS EN EEN HEVIG GERINKEL!

In *Tombola* verschenen heel andere strips en het blad zag er heel anders uit. *Tombola* verscheen in oblongformaat, op beter papier, met wat meer kleur en met de strips: *Ping, Plop en Boutje* (de Engelse strip *Pip, Squeak and Alfred*), *Prins Eddy en zijn vriendje* (*Prins en bedelknaap* uit *Illustrated Classics*), *Tom Tippel*, een oude strip van Ben van Voorn en *De negerhut van oom Tom* van Henk Alleman. Later verschenen nog *Jonker Lente* van Trubert, *De Jongens van Har Humpel*, van onbekende oorsprong, *Doctor Davis* van Henk Alleman, en vlak voor het einde nog *Tom en Bola op avontuur*, eveneens onbekend van oorsprong. In het laatste nummer wordt aangekondigd dat *Tombola* verdwijnt en *Sjors* verschijnt, maar de verhalen in *Tombola* worden abrupt onderbroken en komen niet terug in *Sjors*.

Engelse strips

In het eerste nummer van *Sjors van de Rebellenclub*, dat in oktober 1954 verscheen, werden dus bepaalde strips meegenomen uit *Rebellenclub* en *Grabbelton*, vier van de negen strips in totaal. Het lopende *Olaf Noord*-verhaal werd gewoon voortgezet in *Sjors van de Rebellenclub*, met een korte inhoud van het voorafgaande voor de nieuwe lezers. *Bas en Bes* hadden al een jaar niet meer in *Rebellenclub* en *Grabbelton* gestaan, en die maakten dus gewoon een nieuwe start, maar nu als *Bob en Bep*. Ook van *Kit Carson* was net een verhaal afgelopen, dus ook hij kon in *Sjors* een nieuwe start maken. En er komt een strip terug die in 1951 in *Rebellenclub* en *Grabbelton* had gestaan, *Vonkje de vrolijke vrijbuiter*, maar nu onder de naam *Vikkie Vinnig*. Nieuw in het eerste nummer waren *De gevangen graaf* (*De graaf van Monte Christo*), *Spelend speelgoed*, *Met ons drietjes*, *Jannetje en Jennetje* en *Sjors en de verschrikkelijke sneeuwman*. Behalve het feit dat dit bijna allemaal Engelse strips waren, valt ook op dat *Sjors* op een heel breed publiek mikt: er zijn strips voor meisjes bij en voor kleine kindertjes. De twee strips van eigen bodem zijn *Sjors* door Hans Ducro en *Olaf Noord* door Bert Bus. De rest van nummer 1 is opgevuld met korte tekstverhaaltjes en een prijsvraag. Een redactioneel en een brievenrubriek ontbreken. In totaal telde *Sjors van de Rebellenclub* 32 pagina's, op een soort veredeld krantenpapier, met de karakteristieke rode en groene steunkleuren, die het blad tot 1959 bleven kenmerken.

Gedurende de jaren 1950, de periode dat *Sjors* op krantenpapier verscheen met steunkleuren, veranderde er nauwelijks iets aan de formule uit de begintijd. *Sjors* bleef een blad voor het hele gezin: strips voor jonge kinderen, voor meisjes en voor jongens. Die strips bleven voornamelijk uit Engeland afkomstig, maar er was enige ruimte voor een eigen Nederlandse inbreng. Bert Bus was in vrijwel elk nummer van *Sjors* van de partij. Behalve *Olaf Noord* tekende hij in de eerste nummers ook het stripje *Skokan*, een slimmeling uit het jaar nul, en na *Olaf Noord* maakte hij *Theban, de eerste wereldreiziger*. Ook in de jaren na de facelift van 1959 bleef Bert Bus nog jarenlang voor *Sjors* tekenen. De tweede Nederlandse tekenaar die er in het begin al bij was, hield het na één verhaal voor gezien: Hans Ducro met het vervolgverhaal *Sjors en de verschrikkelijke sneeuwman*. Hij werd als *Sjors*-tekenaar afgelost door Carol Voges, die er een wekelijkse gagstrip van maakte. Voges heeft het uitgehouden tot 1963, toen Frans Piët met de 'officiële' *Sjors & Sjimmie*-strip verhuisde van *Panorama* naar *Sjors van de Rebellenclub*. *Panorama* was aan het moderniseren en daar paste de brave *Sjors*-strip niet meer bij. Voges ging toen *Dinkie* tekenen. Pas in de jaren 1960 komen er nog een paar Nederlandse strips: Henk Rotgans

LINKS - Veel Engelse strips in *Sjors*, van wisselende kwaliteit en voor een zeer gevarieerd publiek. *Spelend speelgoed* en *Jannetje en Jennetje* waren voor kleine kinderen, *Bob en Bep* en *Vikkie Vinnig* voor een jonger meisjespubliek.

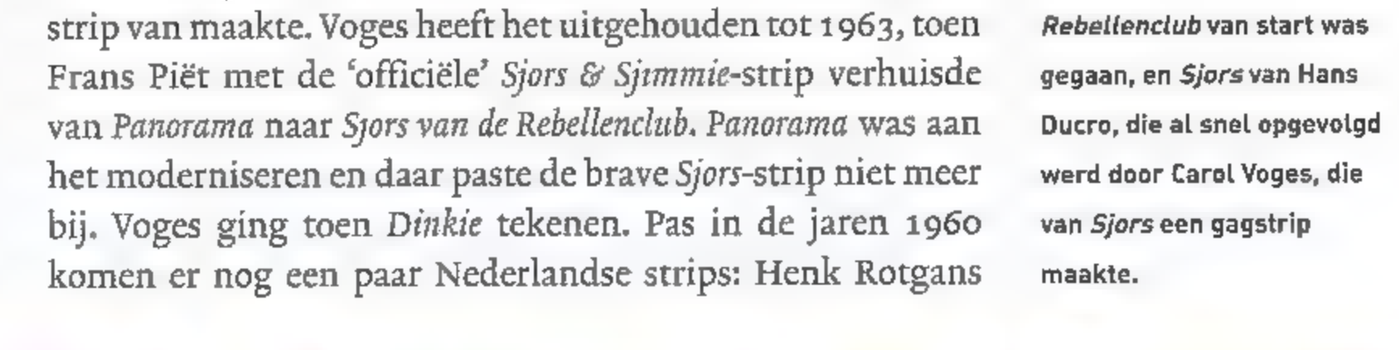

ONDER, VAN LINKS NAAR RECHTS - Nederlandse strips uit de begintijd: *Olaf Noord* van Bert Bus, die al in *Rebellenclub* van start was gegaan, en *Sjors* van Hans Ducro, die al snel opgevolgd werd door Carol Voges, die van *Sjors* een gagstrip maakte.

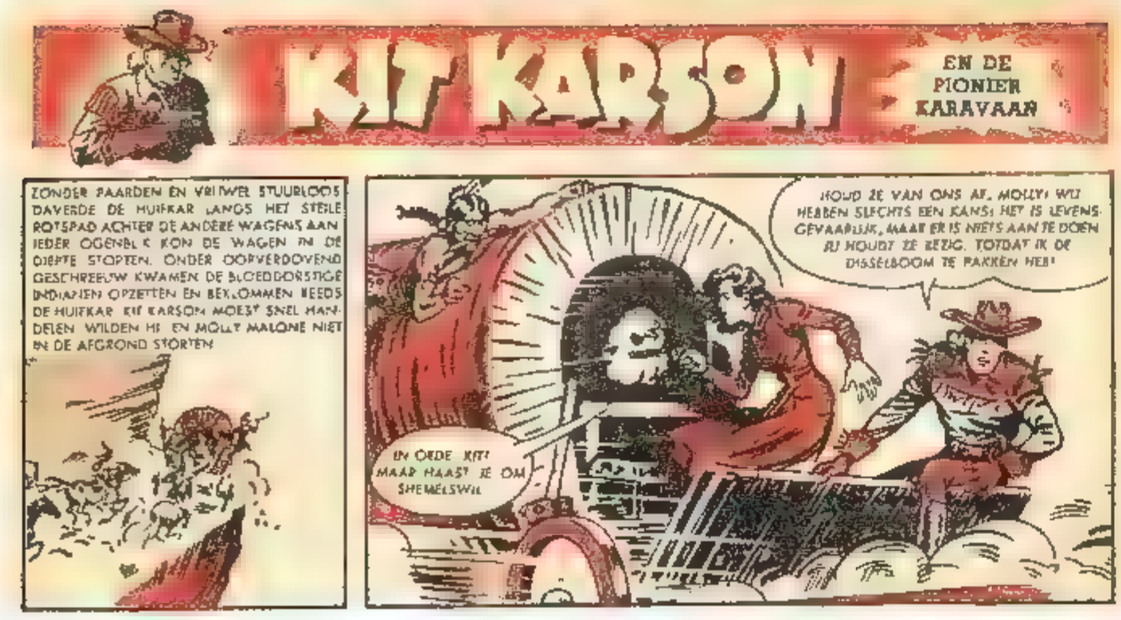
KIT KARSON
EN DE PIONIER KARAVAAN
ZONDER PAARDEN EN VRIJWEL STUURLOOS DAVERDE DE HUIFKAR LANGS HET STEILE ROTSPAD ACHTER DE ANDERE WAGENS AAN. IEDER OGENBLIK KON DE WAGEN IN DE DIEPTE STORTEN. ONDER OORVERDOVEND GESCHREEUW KWAMEN DE BLOEDDORSTIGE INDIANEN OPZETTEN EN BEKLOMMEN REEDS DE HUIFKAR. KIT KARSON MOEST SNEL HANDELEN WILDEN HI EN MOLLY MALONE NIET IN DE AFGRUND STORTEN
HOUD ZE VAN ONS AF, MOLLY! WIJ HEBBEN SLECHTS EEN KANS! HET IS LEVENSGEVAARLIJK, MAAR ER IS NIETS AAN TE DOEN ZOLANG IK HOUDT ZE BEZIG. TOTDAT IK DE DISSELBOOM TE PAKKEN HEB!
EN ORDE KIT! MAAR HAAST JE OM SHEMELSWIL

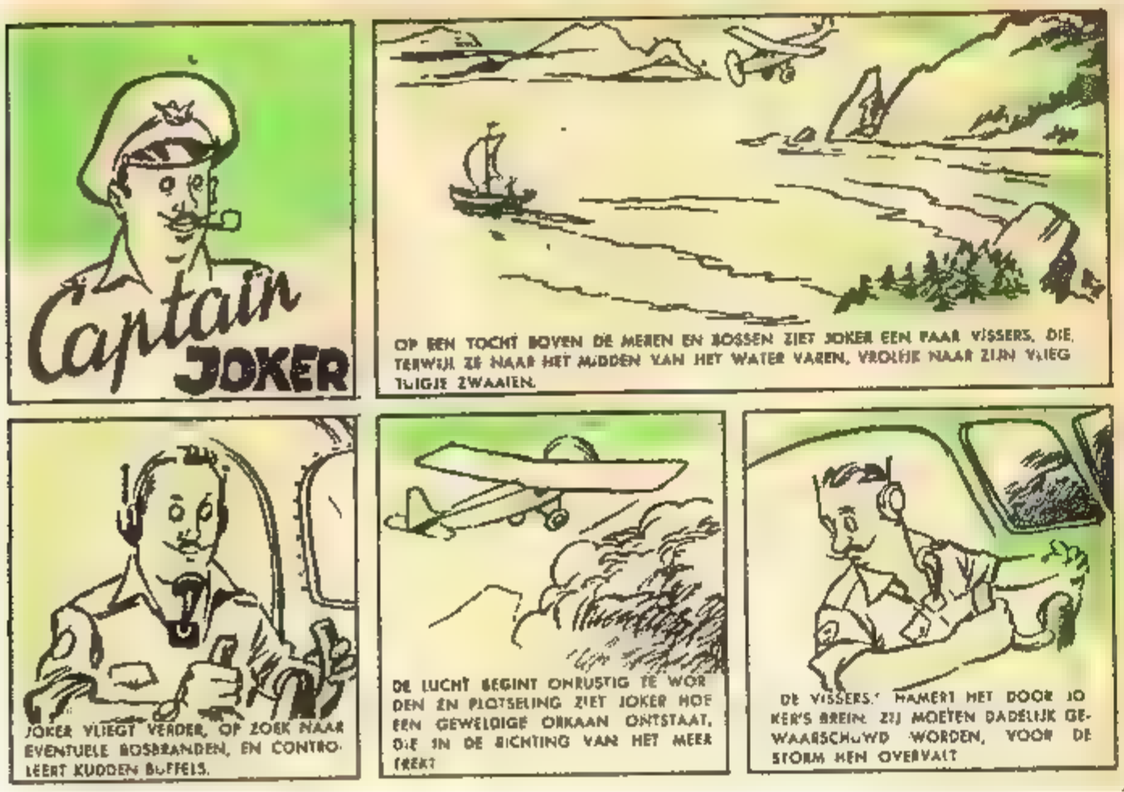
Captain JOKER
OP EEN TOCHT BOVEN DE MEREN EN BOSSEN ZIET JOKER EEN PAAR VISSERS, DIE, TERWIJL ZE NAAR HET MIDDEN VAN HET WATER VAREN, VROLIJK NAAR ZIJN VLIEGTUIGJE ZWAAIEN.
JOKER VLIEGT VERDER, OP ZOEK NAAR EVENTUELE BOSBRANDEN, EN CONTROLEERT KUDDES BUFFELS.
DE LUCHT BEGINT ONRUSTIG TE WORDEN EN PLOTSELING ZIET JOKER HOE EEN GEWELDIGE ORKAAN ONTSTAAT, DIE IN DE RICHTING VAN HET MEER TREKT
DE VISSERS' HAMERT HET DOOR JOKER'S BREIN: ZIJ MOETEN DADELIJK GEWAARSCHUWD WORDEN, VOOR DE STORM HEN OVERVALT

Het geheim van Killarney

SAMEN MET WOLF GING FIONA OP ZOEK NAAR HET VERLOREN BRIEFJE
MISSCHIEN LUKT HET? IK HOOP, DAT WOLF DE HALSBAND EN HET BRIEFJE TERUGVINDT!
GROOTMOEDER WAARSCHUWDE HAAR HOGNAALS.
KIND, PAS TOCH GOED OP VOOR MENEER DENVER!
IK ZAL HEUS VOORZICHTIG ZIJN.
EN GESPANNEN VERWACHTING HIELD FIONA HEM DE HALSBAND VOOR VAN GROOTVADERS HOND

DE PRINSES EN DE HOUTVESTER

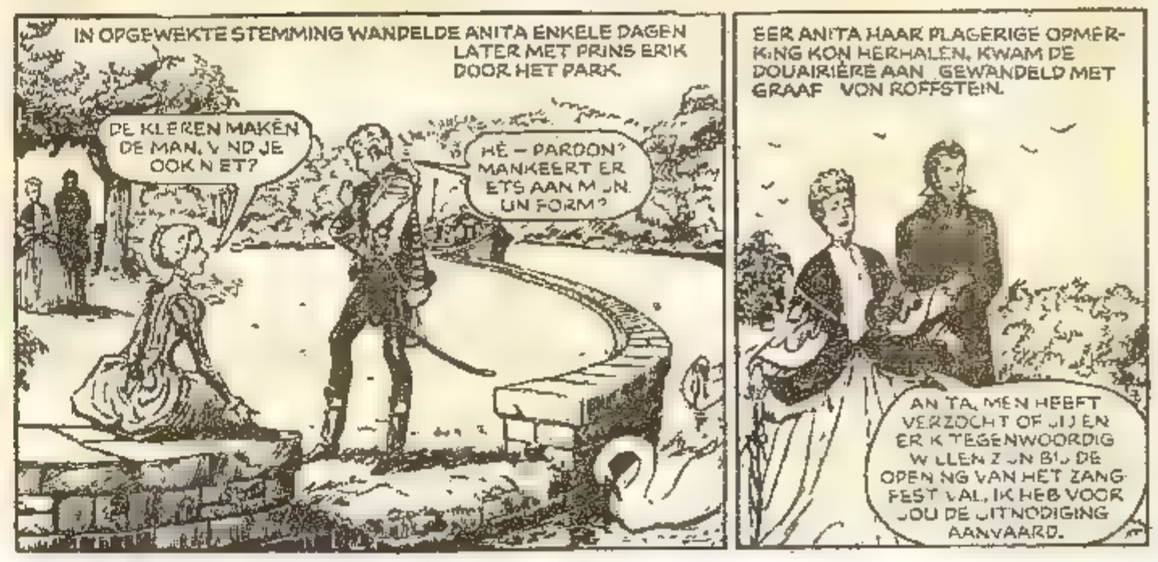
IN OPGEWEKTE STEMMING WANDELDE ANITA ENKELE DAGEN LATER MET PRINS ERIK DOOR HET PARK.
DE KLEREN MAKEN DE MAN, VIND JE OOK NIET?
HÈ – PARDON? MANKEERT ER ETS AAN MIJN UNIFORM?
EER ANITA HAAR PLAGERIGE OPMERKING KON HERHALEN, KWAM DE DOUAIRIÈRE AANGEWANDELD MET GRAAF VON ROFFSTEIN.
ANITA, MEN HEEFT VERZOCHT OF JIJ EN ER TEGENWOORDIG WILLEN ZIJN BIJ DE OPENING VAN HET ZANGFEST VAL, IK HEB VOOR JOU DE UITNODIGING AANVAARD.

BOVEN – *Kit Carson* en *Captain Joker* waren, ook Engelse, jongensstrips. *Het geheim van Killarney* en *De prinses en de houtvester* waren bestemd voor de wat oudere meisjes.

gaat onder andere *Schateiland* tekenen en Harry Balm maakte een aantal korte historische biografieën.

Maar in de jaren 1950 zijn de meeste strips dus van Engelse oorsprong. De strip *De gevangen graaf* wordt opgevolgd door een aantal andere *oneshots*, al dan niet naar beroemde boeken, in dezelfde robuuste stijl getekend. In 1956 worden deze verhalen op het omslag opgevolgd door *Sterke Boog, de vriend der blanken*, een Indianenstrip die het ruim twee jaar uithield. Van heel lange adem waren *Captain Joker* en *Spelend speelgoed*, die het tot diep in de jaren 1960 hebben uitgehouden. Een realistische strip van vrij lange adem was *Max Bravo, de vrolijke huzaar*, die in 1955 van start ging, net als de populairste strip van de hele *Sjors*: *Billie Turf*, die ook een heel lang leven beschoren is geweest en zelfs een eigen albumreeks heeft gekend.

In de jaren 1950 was ongeveer de helft van *Sjors van de Rebellenclub* gevuld met strips. Naast de reeds genoemde waren dit meestal Engelse avonturen- of meisjesstrips, zoals *Dick Turpin*, *Kansas Kid*, *Het geheim van Killarny*, *De prinses en de houtvester* en *Harry en Hedda, de tweeling van Twinnie Circus*.

ONDER – Een enkele Engelse strip werd ongekend populair. *Billie Turf* ging jaren mee en kreeg zelfs zijn eigen albumreeks, als enige strip uit de *Sjors* van de jaren 1950.

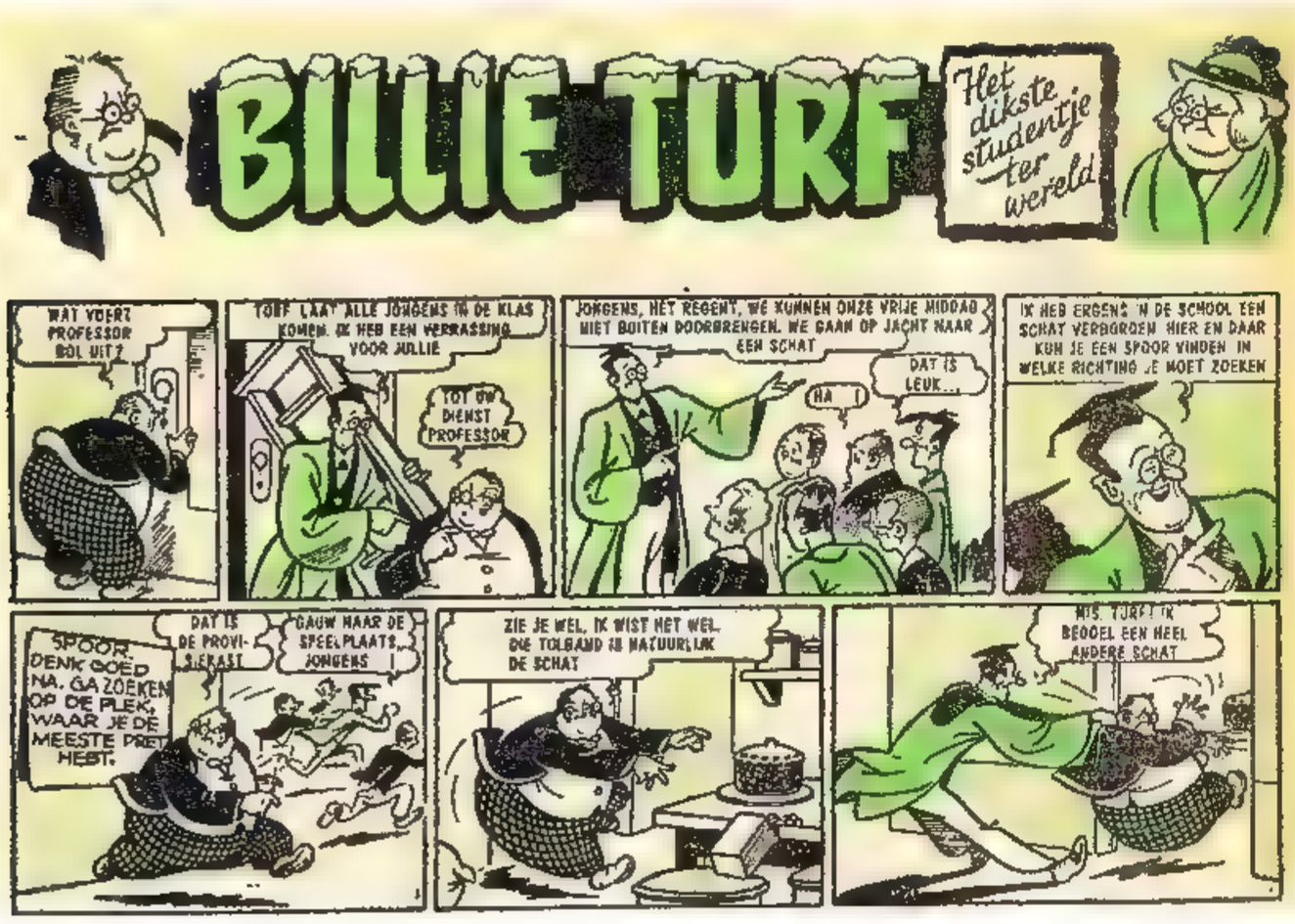
BILLIE TURF
Het dikste studentje ter wereld
WAT VOERT PROFESSOR BOL UIT?
TOEF LAAT ALLE JONGENS IN DE KLAS KOMEN. IK HEB EEN VERRASSING VOOR JULLIE
TOT UW DIENST PROFESSOR
JONGENS, HET REGENT, WE KUNNEN ONZE VRIJE MIDDAG NIET BUITEN DOORBRENGEN. WE GAAN OP JACHT NAAR EEN SCHAT
HA!
DAT IS LEUK...
IK HEB ERGENS IN DE SCHOOL EEN SCHAT VERBORGEN. HIER EN DAAR KUN JE EEN SPOOR VINDEN IN WELKE RICHTING JE MOET ZOEKEN
SPOOR, DENK GOED NA. GA ZOEKEN OP DE PLEK, WAAR JE DE MEESTE PRET HEBT.
DAT IS DE PROVISIEKAST
GAUW NAAR DE SPEELPLAATS, JONGENS!
ZIE JE WEL, IK WIST HET WEL. DE TOLBAND IS NATUURLIJK DE SCHAT
NEE, TOCH IK BEDOEL EEN HEEL ANDERE SCHAT

En dan komen we aan in 1959, het jaar waarin *Sjors van de Rebellenclub* een facelift krijgt en er een einde komt aan het jaren-1950-blad. Er komt dan een *Sjors* volledig in kleur die meer deel uitmaakt van de stripwereld van de jaren 1960. Dat 'volledig in kleur', zoals de veranderingen in *Sjors* worden aangekondigd, moet met een korrel zout worden genomen: het blad verschijnt voortaan voor de helft in kleur, voor de helft met steunkleuren. Op het kleurenomslag wordt nu geen strip meer gepubliceerd, maar een paginagrote tekening van – meestal – Sjors in een grappige situatie.

Deze verandering was vrijwel alleen uiterlijk, want aan de stripkeuze veranderde aanvankelijk weinig. Heel voorzichtig duikt er eens een Franse strip op, maar geleidelijk worden dit er meer. Halverwege de jaren 1960 beginnen de Frans-Belgische, Spaanse en Italiaanse strips de Engelse strips langzamerhand te verdringen. Interessant in dit verband zijn strips van Greg *(De club van vijf)*, Victor Hubinon *(Tiger Joe)* en Benito Jacovitti *(Hoenderoog en Plathoef)*. Geheide toppers in de jaren 1960 waren *Archie, man van staal*, *Winnetou* en *Trigië*. Ook wordt *Sjors* nu een echt jongensblad. De strips voor de kleintjes en de meisjesstrips verdwijnen langzaam maar zeker. De meisjes konden in die tijd hun hart trouwens ophalen aan het net opgerichte *Tina*.

Niet gered

In nummer 24 van 1969 krijgt *Sjors van de Rebellenclub* zijn tweede facelift, en dan heeft het blad helemáál niets meer te maken met het striptijdschrift uit de jaren 1950. Het neemt nu veel humoristische strips over uit *Robbedoes* en begint daarmee een geheel nieuw leven. Ditzelfde geldt voor de *Sjors & Sjimmie*-strip, die onder de handen van Jan Kruis verandert in een hypermoderne strip met twee geheel eigentijdse jaren-1970-jochies. Toch heeft deze radicale ommezwaai van de formule het blad op de lange duur niet kunnen redden. En dus vond in 1975 de grote fusie plaats tussen *Sjors* en *Pep*, die samen daarna nog een tijdlang redelijk succesvol waren als *Eppo*. En in dàt blad was echt helemaal níets meer terug te vinden van de sfeer die de oude *Sjors van de Rebellenclub* ademde in de jaren 1950.

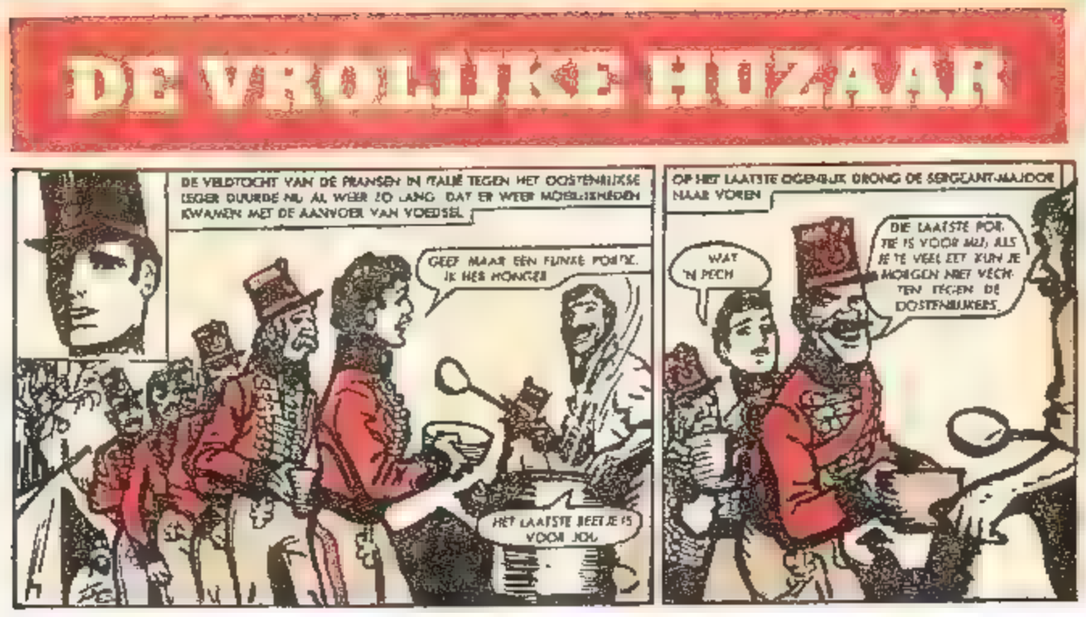
DE VROLIJKE HUZAAR
DE VELDTOCHT VAN DE FRANSEN IN ITALIË TEGEN HET OOSTENRIJKSE LEGER DUURDE NU AL WEER ZO LANG DAT ER WEER MOEILIJKHEDEN KWAMEN MET DE AANVOER VAN VOEDSEL
GEEF MAAR EEN FLINKE PORTIE, IK HEB HONGER
HET LAATSTE BEETJE IS VOOR JOU
OP HET LAATSTE OGENBLIK DRONG DE SERGEANT-MAJOOR NAAR VOREN
WAT 'N PECH
DIE LAATSTE POR-TIE IS VOOR MIJ, ALS JE TE VEEL EET KUN JE MORGEN NIET VECH-TEN TEGEN DE OOSTENRIJKERS.

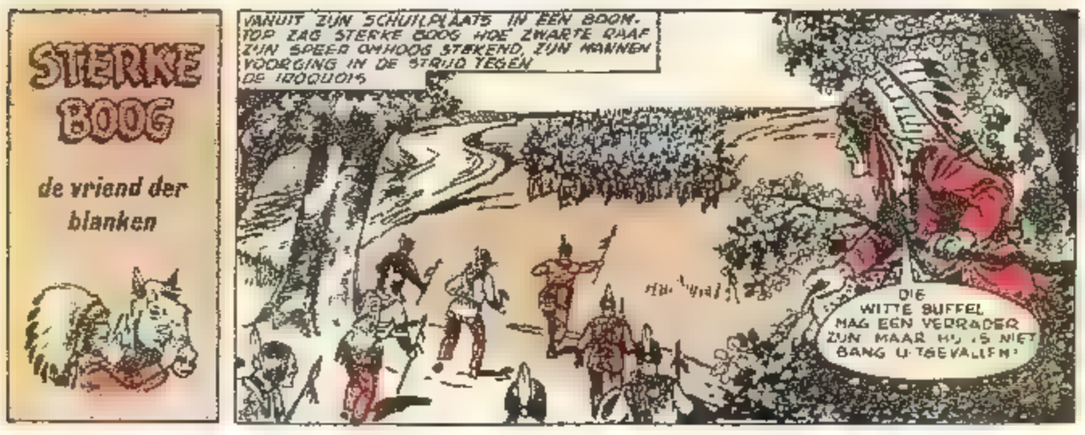
STERKE BOOG
de vriend der blanken
VANUIT ZIJN SCHUILPLAATS IN EEN BOOM TOP ZAG STERKE BOOG HOE ZWARTE RAAF ZIJN SPEER OMHOOG STEKEND, ZIJN MANNEN VOORGING IN DE STRIJD TEGEN DE IROQUOIS
DIE WITTE BUFFEL MAG EEN VERRADER ZIJN MAAR HIJ IS NIET BANG U TE EVALLEN!

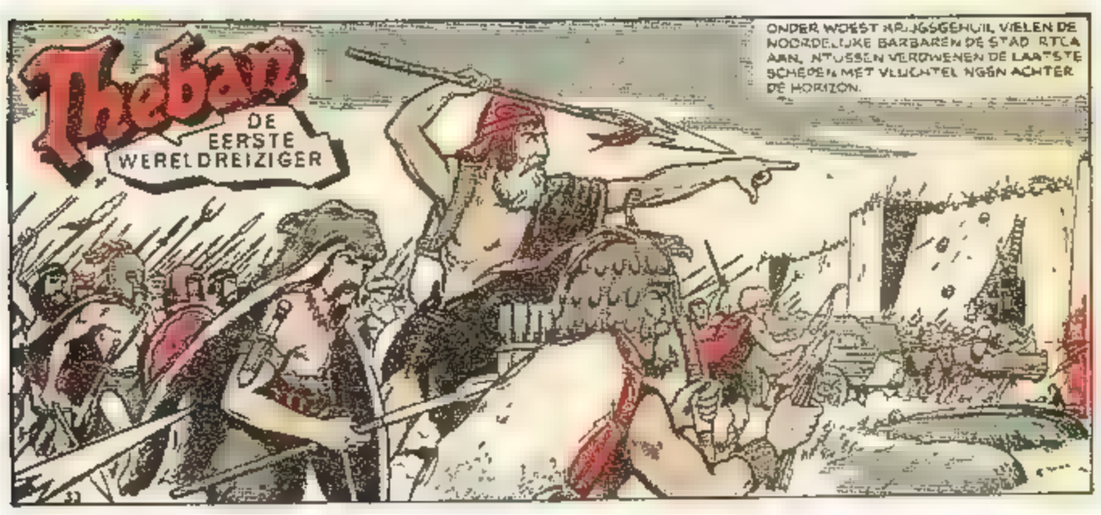
Theban
DE EERSTE WERELDREIZIGER
ONDER WOEST KRIJGSGEHUIL VIELEN DE NOORDELIJKE BARBAREN DE STAD RTCA AAN. INTUSSEN VERDWENEN DE LAATSTE SCHEPEN MET VLUCHTELINGEN ACHTER DE HORIZON.

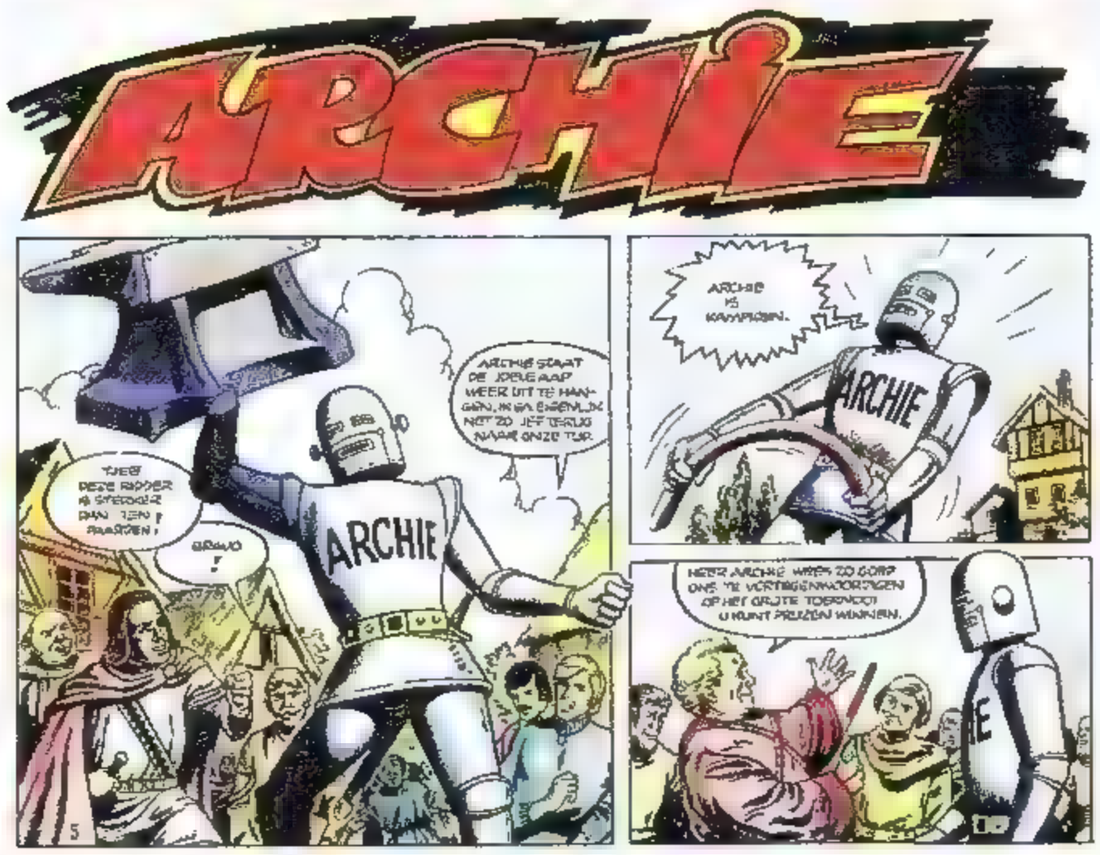
ARCHIE
ARCHIE STAAT DE JONGE AAP WEER UIT TE HANGEN, IN EEN EENLIJK NOT ZO JEF TERUG NAAR ONZE TIJD.
ARCHIE IS KAMPIOEN.
HEER ARCHIE WILT U ZO GOED ONS TE VERTEGENWOORDIGEN OP HET GROTE TOERNOOI U KUNT PRIJZEN WINNEN.

VAN BOVEN NAAR BENEDEN - Ook populair waren de stoere jongensstrips *Max Bravo, de vrolijke huzaar* en *Sterke Boog, de vriend der blanken.*

De belangrijkste Nederlandse tekenaar van *Sjors* in de jaren 1950 was ongetwijfeld Bert Bus, die heel gevarieerde strips afleverde. Naast de sciencefiction-strip *Olaf Noord* tekende hij onder meer de Oud-Griekse strip *Theban* en de gagstrip *Skokan*, en nam hij later de bijzonder populaire, van oorsprong Engelse, strip *Archie, de man van staal* over.

ADVERTENTIE

STRIPS
VEEL MEER!
STRIPWINKEL SJORS
STRIPS & veel meer!
Scheffersplein 1 Dordrecht
078 6142012 • stripwinkel-sjors.nl
313
driedertien
STRIPCURIOSA
Voorstraat 313 Dordrecht • 078 6489500
STRIPCURIOSA

ADVERTENTIE

Arend 1955 - 1966

Het tijdschrift *Arend* dat in oktober 1955 van start ging, was bijna een kopie van het Engelse stripblad *Eagle*, dat toen al vijf en een half jaar verscheen. *Eagle* was opgezet door dominee Marcus Morris, die zich zorgen maakte over de gestage stroom van Amerikaanse comics in Groot-Brittannië na de Tweede Wereldoorlog, veelal van dubieus niveau en dus niet geschikt voor Engelse kindertjes. De Engelse stripbladen van die tijd konden daar weinig tegenover stellen: ze waren gevuld met niet al te best getekende verhaaltjes met een humor van het niveau van bananenschillen en koeienvlaaien. Morris wilde dus een striptijdschrift opzetten van hoge kwaliteit dat ook inhoudelijk de Engelse jeugd kon verheffen.

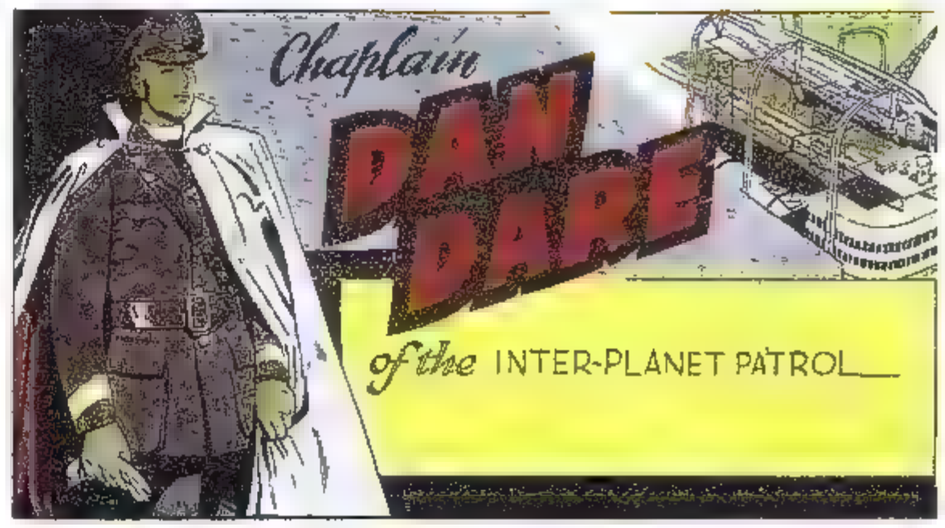

BOVEN - Omslag van *Arend* 1, 1955. Daan Durf staat op het omslag en dat zal hij tot het einde bijna altijd doen.

RECHTS - Daan Durf begon zijn carrière als aalmoezenier, maar al heel snel begreep men dat het verstandiger was van hem een ruimtepiloot te maken, die het op andere planeten kon opnemen tegen *aliens* van divers pluimage. Deze Daan Durf is van Frank Hampson, die hem de eerste tien jaar van zijn bestaan heeft getekend.

ONDER - Heel regelmatig had Daan het aan de stok met zijn grote aartsvijand, de Mekon.

Zijn meest vooraanstaande medewerker was Frank Hampson, met wie hij de belangrijkste strip van *Eagle* ging ontwerpen. Eerst was Lex Christian de hoofdfiguur, een dominee in het rauwe Londense East End, maar die veranderde al snel in een aalmoezenier bij de luchtmacht, Chaplain Dare, om tenslotte uit te komen bij een raketpiloot in de toekomst. Waarmee *Dan Dare* was geboren.

Eagle was een onmiddellijk succes. In april 1950 verscheen het eerste nummer en er werden direct bijna een miljoen exemplaren van verkocht. *Eagle* zag er dan ook heel anders uit dan de voddige stripblaadjes waarmee de Engelse jeugd op dat moment bekend was. Volledig in kleur, strips waaraan veel meer zorg was besteed dan men gewend was, en met allerlei interessante wetenswaardigheden, zoals op de middenpagina een opengewerkte tekening van bij voorbeeld een duikboot of een vliegtuig. Kortom, *Eagle* stak met kop en schouders uit boven alles wat er op dat moment op stripgebied in Engeland voorhanden was.

Vijf en een half jaar later verscheen *Eagle* in Nederland. En daar was de concurrentie veel groter dan in Engeland. Hier had men kwaliteitsbladen als *Kuifje*, *Robbedoes* en *Donald Duck*, en iets mindere kwaliteitsbladen, maar wel stevig geworteld, als *Sjors* en *Robs Vrienden*. Dus was het voor *Arend* hier moeilijker om een stevige poot aan de grond te krijgen. Maar *Arend* had wel het voordeel dat het een licht godsdienstige en

RECHTS - *Daan Durf* is na Frank Hampson door andere tekenaars overgenomen. De beste van hen was ongetwijfeld Frank Bellamy.

ERNAAST - Frank Hampson en zijn team werkten vaak met foto's waarin zij zelf, in ruimtepakken, figureerden als Daan Durf en diens collega's. Die foto's werden gebruikt om de strip zo realistisch mogelijk te kunnen tekenen.

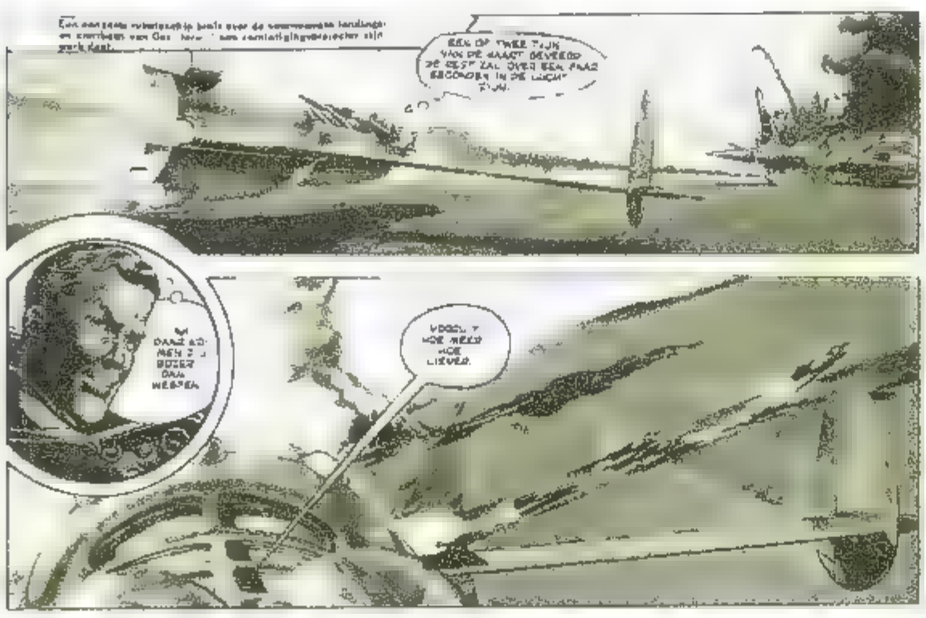

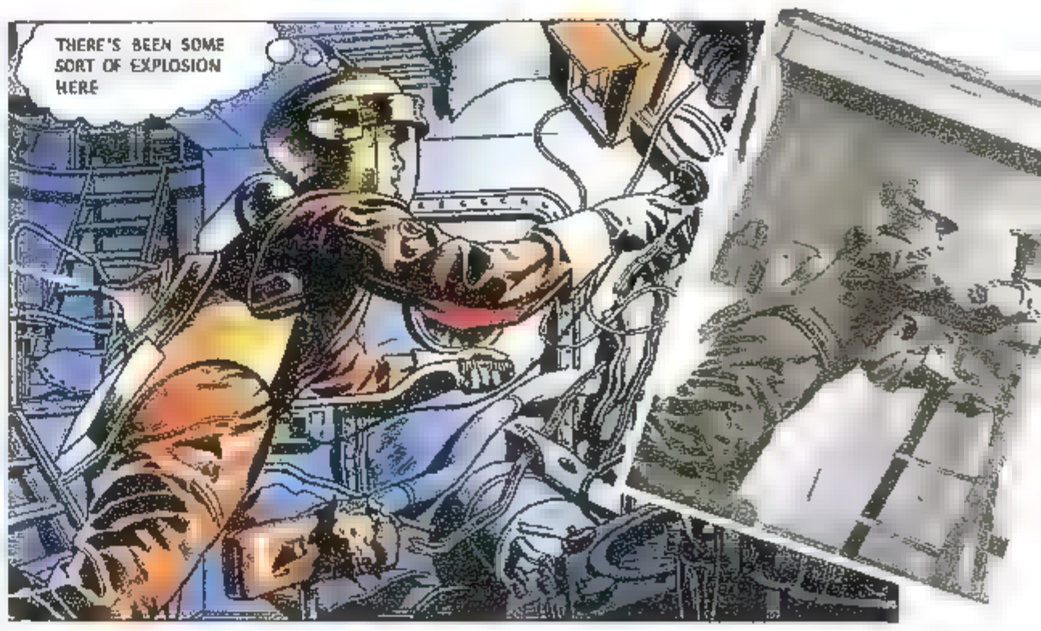

VERHALEN UIT DE BIJBEL
De geschiedenis van Abraham
Midden in een wijd en troosteloos land liggen diens de puinhopen van Ur. Een Oosterse stad, waar vroeger straten en pleinen, paleizen en tempels te vinden waren
Hier woonden knappe goudsmeden, vlugge en schrijvers, doch ook handwerkslieden, schippers en sjouwers, die in de haven aan de Perzische golf werkten.
Hier leefde ook Abram, een man die zoveel schapen, geiten, runderen en kamelen had, dat hij een herdersvorst werd genoemd.
Alleen moest hij vaak ver reizen om gras voor zijn vee te vinden. Hij was een nomade, een man die het zwerven over de al geëxtrakteerd van de steppe verkoos boven het vertier en het gemak dan de stad bood
Maar God had een ander plan met Abram. Hij beval hem dat hij zijn geboortestreek, zijn vrienden, alles moest verlaten om te gaan naar het land, „dat Ik U geven zal."
En wat deed de 75-jarige herdersvorst, die zelf gewend was te bevelen en die de vrijheid zo erg liefhad? Hij gehoorzaamde onmiddellijk, want, bovenal had hij God lief. Hij trok met zijn hele familie, met zijn neef Lot en al zijn vee naar het verre, onbekende land
Na een lange en moeilijke reis in westelijke richting, bereikte de karavaan het land dat God bedoeld hon en Abram zag dat het er goed was. Er was volop voedsel voor mens en dier en de weidegronden van Abram en Lot bevonden zich steeds „it
Doch hun herders maakten dikwijls ruzie met elkaar Toen het vechten niet ophield, besloot Abram niet langer met zijn neef samen te wonen „Ga jij links, dan ga Ik rechts" zei hij. Lot koos de vruchtbare Jordaanvlakte. Abram bleef in Kanaän wonen
De stad Ur is vergaan. Doch Abram (die later Abrahám werd genoemd) heeft ons nog steeds iets te zeggen. Is Ur niet wonderlijk?
De wonderen van Jezus
DE GENEZING VAN DE BLINDE BEDELAAR
JEFF ARNOLD IN Ruiters van het Wilde Westen
De erfgenaam van Duncrieff
JOOP LANTAARN in Handen omhoog
DE KLEINE DRIE
HA JONGENS, SPELEN JULLIE INDIAANTJE?
WA WA-WA WA-WA-WA WA-WA-WA!
IK WIL OOK EEN INDIAAN ZIJN!
NEE DIK, JIJ BENT EEN BLEEKGEZICHT, DIE WIJ...
NU EVEN NIES GAAN SCALPEREN
BEULEN!
Harrie Twiet SUPER-DESKUNDIGE
AUW!!
WOUTER WEGENWACHT
WAT ZIET DE ZEE ER AANLOKKELIJK UIT!
EVEN HET ZUSPAN ER AF

LINKS - Redacteur Adri de Waard riep van het begin de lezers en lezeressen op de christelijke beginselen na te streven. Strips als *Verhalen uit de Bijbel* en *De wonderen van Jezus* moesten deze boodschap kracht bijzetten.
ONDER - Maar de avonturenstrips *Jeff Arnold* en *Joop Lantaarn* kwamen duidelijk niet uit de christelijke hoek.

daardoor meer positief-opbouwende grondslag had. Veel kinderen voelden dit misschien niet direct als een voordeel, maar ouders en andere opvoeders wel. Als uitgever stond vermeld Bureau Jeugdblad Arend, Wageningen en achter deze benaming ging het keurige Zomer & Keuning in Wageningen schuil, een uitgever met een christelijke signatuur, dus zo'n blad moest wel deugen.

Redacteur van dienst was Adri de Waard, die in nummer 1 de nieuwe lezers welkom heet; èn de nieuwe lezeressen, want *Arend* wilde niet alleen voor jongens, maar ook voor meisjes bestemd zijn. Daarom heeft *Arend* steeds strips gehad met meisjes in de hoofdrol en rubrieken als *De kleine keukenprinses* en *De kleine dame*.

De trend van dit eerste redactionele praatje van De Waard is trouwens doordesemd van christelijke naastenliefde. Er werd geadverteerd met zinnen als 'vol spanning, maar geestelijk gezond, moreel verantwoord', om de ouders over de streep te trekken. Er stonden strips over de Bijbel in en allerlei opvoedende rubrieken.

Groter

Arend is, naar het Engelse voorbeeld, groter dan andere Nederlandse stripbladen en zag er goed uit. Het was gedeeltelijk in kleur gedrukt, met strips van redelijk tot hoog niveau en aantrekkelijk gebrachte educatieve informatie, althans voor die tijd. De stijl van de realistische strips was een beetje anders dan men hier gewend was, maar dat hoefde geen bezwaar te zijn. En de ster van *Eagle* was natuurlijk ook de ster van *Arend*: *Dan Dare*, oftewel *Daan Durf, de piloot van de toekomst*. Aardig is overigens dat we die toekomst van *Daan Durf* inmiddels ruimschoots bereikt hebben. Het eerste *Daan Durf*-verhaal speelt zich bijna vijftig jaar in de toekomst af en vanuit 1950 gerekend is dat rond het jaar 2000. Dus wij leven nu in de tijd waarin Daan Durf zijn avonturen beleeft. Met één belangrijk verschil tussen zijn en onze tijd: wij reizen nog niet regelmatig naar Venus, Mars en andere planeten die nog veel verder weg liggen.

Naast gagstrips en vervolgstrips bevatte *Arend* korte strips met een educatief karakter, feuilletons, verhalen uit de Bijbel, grote doorsneetekeningen van technische toestellen, flora en fauna, wetenswaardigheden, knutselrubrieken, puzzels en een redactionele pagina waarop de redacteur een educatief praatje hield, op lezersbrieven werd ingegaan en oproepen voor het ruilen van verzamelobjecten konden worden geplaatst. Kortom, het familie-idee nam in *Arend* een belangrijke plaats in.

Het eerste nummer telde 16 pagina's, en dat aantal zou al de elf jaren dat *Arend* bestond hetzelfde blijven. Naast *Daan Durf* stonden er de volgende strips in: *Soldaat Jeanne* (d'Arc), *Kapitein Windhoos*, *Kuifje* van Thelwell (veranderde héél snel van naam), *Jeff Arnold in Ruiters van het Wilde Westen*, *Joop Lantaarn* en *De kleine drie*. De laatste drie strips zouden jaren lang meegaan.

Inhoudelijk veranderde er gedurende de *Arend*-jaren weinig. Af en toe verscheen eens een nieuwe strip of feuilleton, er werd eens een rubriekje vervangen, gagstrips wisselden elkaar af; dat is het eigenlijk. Veel variatie zit er niet in de nieuwkomers. *Arend* suddert rustig door. Wel bleef er jarenlang aandacht voor de meisjes die *Arend* lazen. Er stonden altijd een of meer verhalen in met een meisje in de hoofdrol, en ook een of twee rubrieken met 'meisjesdingen'. En dat is opmerkelijk, want de meeste andere striptijdschriften waren toch vooral jongensbladen.

Langzamerhand verdwijnen gagstrips als *Wouter Wegenwacht* en *De kleine drie*, en komen er steeds meer realistische strips voor in de plaats. Die verhalen zijn meestal niet slecht getekend, maar kunnen niet echt boeien. Uiteindelijk moeten zelfs oeroude gagstrips als *Harrie Twiet* en *Lettie Droeflot* het veld ruimen ten voordele van weinig interessante realistische strips. En veel christelijks valt er in *Arend* ook niet meer te beleven.

Een enkele keer verschijnt er iets van uitzonderlijke klasse, zoals aan het eind van de zesde jaargang, als de strip *Dwars door het oerwoud (Fraser of Africa)* begint. Die is namelijk getekend door Frank Bellamy, één van de allerbeste tekenaars die de Engelse stripwereld heeft gekend. Hij zou ook een jaar lang *Daan*

BOVEN - Naast deze realistische vervolgverhalen kende *Arend* ook een aantal gagstrips. De oudste was *De kleine drie*, waar later onder andere *Harrie Twiet* en *Wouter Wegenwacht* bij kwamen, die jaren lang zijn verschenen.

DE EERSTE STAP IN DE RUIMTE
De volgende week: GROOT NIEUWS voor de LEDEN VAN VERDIENSTE
Lettie Dreistlot
VERHALEN VAN MOED

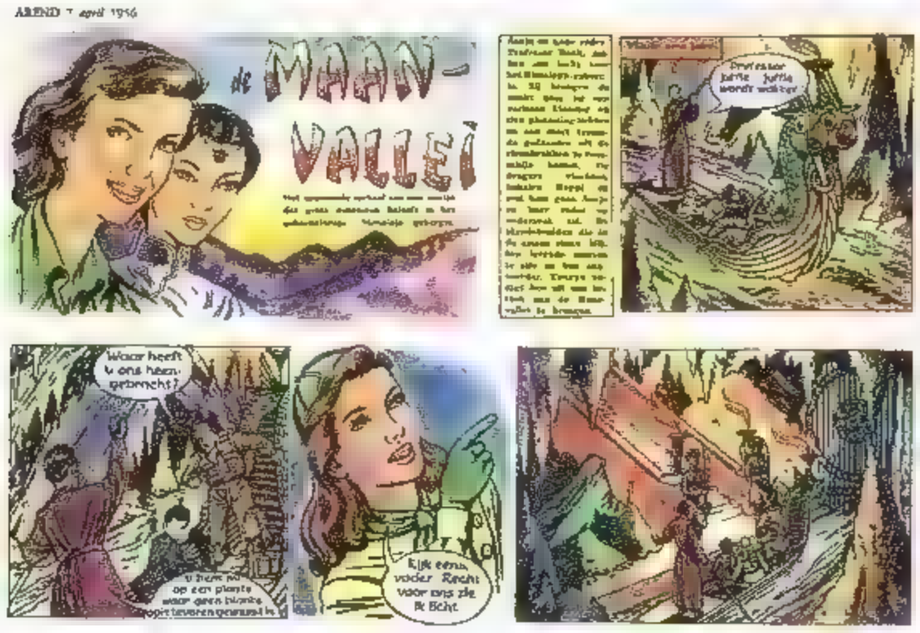
AREND 7 april 1956
de MAAN-VALLEI
Professor Lotte Juttig wordt wakker
Waar heeft U ons heen-gebracht?
U bent op een planeta waar geen planten noch levende wezens leven
Kijk eens, vader! Recht voor ons zie ik Licht

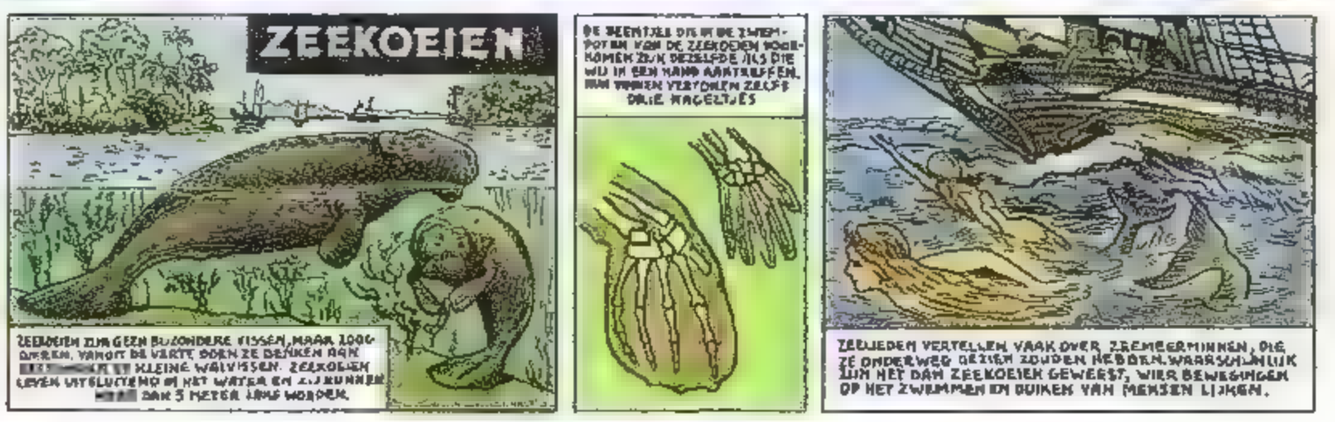
AREND 5 mei 1956
BIJZONDERE DIEREN in hun doen en laten
ZEEKOEIEN
ZEEKOEIEN ZIJN GEEN BIJZONDERE VISSEN, MAAR ZOOGDIEREN, VANDAT DE VERSE BOREN ZE DENKEN AAN KLEINE WALVISSEN. ZEEKOEIEN LEVEN UITSLUITEND IN HET WATER EN ZIJ KUNNEN DAN 5 METER LANG WORDEN.
DE BEENTJES DIE IN DE ZWEMPOTEN VAN DE ZEEKOEIEN VOORKOMEN ZIJN DEZELFDE ALS DIE WIJ IN EEN HAND AANTREFFEN. HUN VINGERS VERTONEN ZELFS DRIE NAGELTJES
ZEELIEDEN VERTELLEN VAAK OVER ZEEMEERMINNEN, DIE ZE ONDERWEG GEZIEN ZOUDEN HEBBEN. WAARSCHIJNLIJK ZIJN HET DAN ZEEKOEIEN GEWEEST, WIER BEWEGINGEN OP HET ZWEMMEN EN BUIKEN VAN MENSEN LIJKEN.

Durf overnemen en de strip *Heros* tekenen, die in *Arend* jammer genoeg afschuwelijks slecht is afgedrukt, zodat er van de kracht van Bellamy's tekeningen weinig overblijft.

In de laatste jaren probeert *Arend* aansluiting te vinden bij de moderne jeugd door af en toe een foto en een artikeltje te plaatsen van een popster, maar ook dit kan de neergang niet stuiten. Ook nieuw in de laatste jaren zijn gagstrips van typisch Engels humorniveau, met titels als *Bonkie*, *De Wikkiewakkies* en *Soldaat Pruim*, maar waarschijnlijk zijn die niet uit *Eagle* afkomstig, wat ook het geval lijkt met enkele nieuwe realistische strips.

Behalve *Daan Durf* lijkt alleen Adri de Waard nog een bestendige factor in *Arend*. Hij houdt nog steeds zijn redactionele praatjes, tot nummer 18 van de laatste jaargang, als ook hij de handdoek in de ring gooit en redacteur Jaap Brink de rest van jaar volmaakt. Kortom, het wordt allemaal minder, het einde tekent zich duidelijk af.

En dan was er nog de blunder om een gagstripje van Thelwell *Kuifje* te noemen. Heel snel, na een aflevering of drie, veranderde dit stripje zijn naam...

Vitaliteit

In nummer 46 komt dan het officiele bericht dat *Arend* verdwijnt. Vreemd genoeg wordt als reden aangevoerd dat de tekenaar van *Daan Durf* er mee gaat stoppen. Dat is onzin, want ten eerste bestond 'de' tekenaar van *Daan Durf* inmiddels al jaren niet meer – Frank Hampson was in 1960 gestopt, toen *Eagle* van uitgeverij veranderde – en daarnaast lagen er nog meer dan tien *Dan Dare*-verhalen van verschillende auteurs te wachten op publicatie in Nederland. Maar goed, de redactie gebruikt dit als smoes om te stellen dat zonder *Daan Durf* het blad *Arend* het blad *Arend* niet meer is, en dus gaat stoppen. En in nummer 52 van de elfde jaargang neemt redacteur Jaap Brink dan nog even officieel afscheid van de lezers en eindigt met een dramatisch: Vaarwel!

Arend was geen blad dat jaren lang gesprankeld heeft van vitaliteit. In het begin nog wel een beetje, maar op de één of andere manier komt er na enkele jaren een matte stemming over het blad te hangen. *Arend* had weinig uitstraling en was een beetje saai. Misschien dat de Engelse, vaak wat ouderwetse realistische strips niet goed aansloten bij de leefwereld van de Nederlandse striplezer, die zo langzamerhand verwend begon te worden met strips van hoge kwaliteit uit België en uit eigen land. Stripbladen als *Kuifje* en *Robbedoes* bereikten hun hoogtepunt toen *Arend* halverwege zijn bestaan was, terwijl er in 1962 ook nog eens het nieuwe Nederlandse blad *Pep* bij kwam, waarin nogal wat moderne strips uit *Pilote* werden gepubliceerd. En misschien was de Nederlandse jeugd de religieus-educatieve ondertoon van *Arend* ook wel zat, in de loop van de jaren 1960. Helemaal duidelijk is het niet, maar het is mogelijk dat hierdoor de belangstelling voor *Arend* steeds verder terugliep, zodat het blad de concurrentie met de andere striptijdschriften in Nederland niet meer aankon en in 1966 de ongelijke strijd moest staken.

LINKSBOVEN - Gedurende het grootste deel van zijn bestaan probeerde *Arend* nadrukkelijk ook aandacht aan het meisjespubliek te besteden, zoals met de rubrieken *De kleine keukenprinses* en *De kleine dame*, en met huishoudkundige tips van Moeder. Daarnaast was er altijd veel aandacht voor strips speciaal voor meisjes, zoals in dit voorbeeld van *De Maanvallei*.

BOVEN - Maar ook de jongens hadden hun eigen rubrieken, zoals de vrijwel wekelijks terugkerende technische plaat van raketten, machines of vliegtuigen, of series als *Het schip door de eeuwen*. Ook waren er niet alleen op sekse gescheiden rubrieken. Voor zowel jongens als meisjes bestonden er leerzame reeksen als *Bijzondere dieren*, *Wat nooit opgehelderd werd*, *De natuur: uitvinder nr. 1* en de puzzelpagina.

DWARS DOOR HET OERWOUD
DE SLAVEN HANDELAARS
ZIJN HIER NOG MEER SKELETTEN, M'RIMBA? DIT ARME SCHEPSEL WAS EEN SLAAF ZO TE ZIEN AAN DE SLAVENRING OM ZIJN NEK.
IK TEL VIER, VIJF DES SKELETTEN BWANA MISSCHIEN ZIJN ER NOG MEER
HEB JE ENIG IDEE TOT WELKE STAM ZIJ BEHOORDEN?
VROUWEN! IK DENK DAT DIE SLAVENHANDELAARS HEN NIET KONDEN GEBRUIKEN HET IS AL ERGE TIJD GELEDEN GEBEURD.
Die middag...
EEN VROUWENNAAM BWANA AL DIE SKELETTEN BEHOORDEN AAN VROUWEN. ZIJ ZIJN NIET VAN MIJN VOLK, BWANA.
BWANA MIJN VOLK WOONT ACHTER DIE BOTSEN, WEET U. ZIJ VISSEN. PLANTEN MAIS EN ZIJN ER GELUKKIG.
WAT U ZEGT M'B MBA IS MAAR AL TE WAAR LATEN WE DIE SCHURKEN ACHTERNA GAAN.

LINKS - De beste tekenaar van *Eagle/Arend* was Frank Bellamy, die niet alleen een jaar lang *Daan Durf* overnam, maar ook een aantal andere reeksen tekende, zoals *Dwars door het oerwoud*.

Olidin
1957 - 1963

Olidin is een stripblad dat anders was dan de andere bladen uit de jaren 1950. Het was namelijk gratis. Nu was het niet zo dat je naar de kiosk kon gaan en kon zeggen: 'Doe mij maar een *Olidin*', en dat je die dan gratis mee kreeg. *Olidin* was niet voor iedereen gratis, maar alleen voor de selecte leden van de Shell Junior Club. Je kon je lid laten maken door een volwassene die over een auto beschikte en bij Shell tankte. Deze volwassene moest je twee keer per maand je lidmaatschapskaart meegeven en hij of zij kon dan bij het pompstation jouw *Olidin* ophalen; maar er moest natuurlijk wel eerst even getankt worden.

Dit betekende dus dat je alleen *Olidin* kon lezen, als je een vader, moeder, oom of tante had met een auto, die ook nog eens bereid was bij Shell te gaan tanken. Voor veel jongeren in 1957, toen *Olidin* van start ging, was dit een vrijwel onoverkomelijk obstakel, want het autobezit was nog behoorlijk beperkt. Maar gelukkig bleek niet iedere *Olidin*-lezer heel trouw aan zijn blad, zodat ze al snel op rommelmarkten en in tweedehands boekwinkeltjes voor een paar centen te koop waren. Of je kon ze ruilen met schoolvriendjes die wèl kennis hadden aan een autobezitter. Zo kun je dus toch, zelfs als je niemand kende met een auto, aan de begeerde *Olidin* komen.

De eerste jaargang van *Olidin*, dat werd geproduceerd door Reclamebureau Van Maanen in Amsterdam, telde slechts tien nummers. De eerste vier nummers verschenen maandelijks van juni tot en met septem-

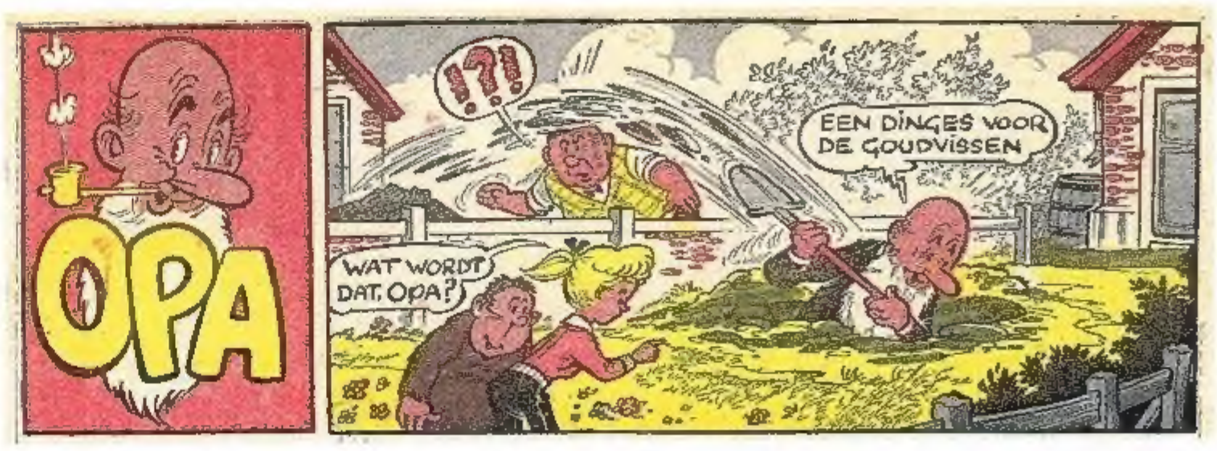

ber 1957 en daarna werd de frequentie twee maal per maand. De tweede tot en met de zevende jaargang telden dus elk vierentwintig nummers. De eerste drie jaargangen verschenen op groot formaat, hoewel dit toen al uit de mode leek. Na een paar jaar vond men kennelijk ook bij *Olidin* dat dit grote formaat niet zo modern meer was en daarom ging men bij het begin van de vierde jaargang over op halvering van het blad: van bijna A3 werd het nu iets kleiner dan A4. Als motivatie werd het volgende in het redactioneel afgedrukt: '...in een kleiner maar ook handiger formaat, prettig om te lezen, gemakkelijk te bewaren en... met meer pagina's.' Inderdaad, het aantal pagina's groeide van 8 naar 12, maar gezien het verkleinde formaat was de totale inhoud nu met een kwart gekrompen.

Knusse sfeer

De naam *Olidin* is te danken aan de titelstrip, die de voorpagina sierde. De hoofdfiguur uit deze strip

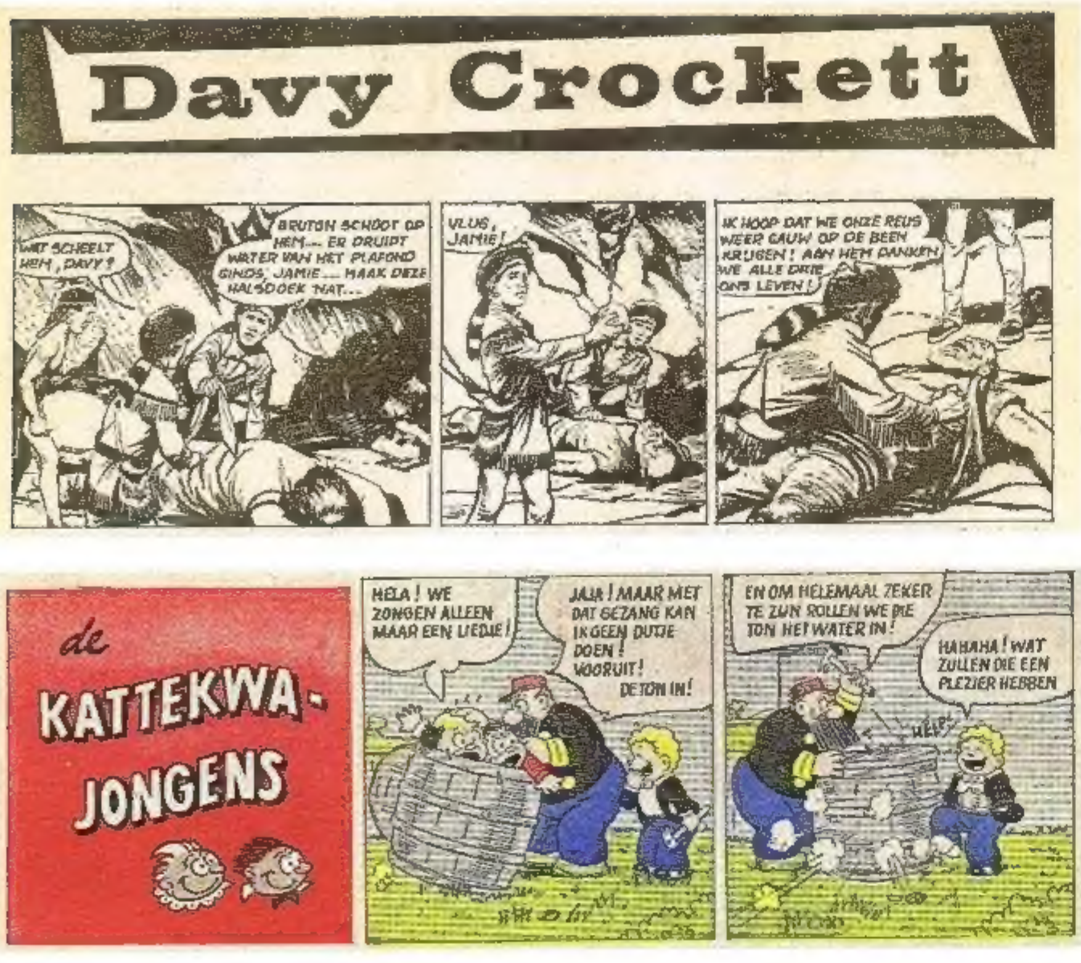

GEHEEL BOVEN - **Omslagen van *Olidin*. Meestal stond de strip *Olidin* op de voorpagina, maar soms werd die afgewisseld met een andere, zoals *Pim en de Venusman* van Hans Kresse of *Markies Marac*.**

BOVEN - **In de eerste jaargang verschenen naast *Olidin* van Friso Henstra slechts enkele andere Nederlandse strips, zoals *Opa* van Carol Voges en *Roland de jonge jager* van Hans Kresse.**

LINKS - **Voor buitenlandse import was ook ruimte, onder meer voor *Davy Crockett* en voor *De Kattekwajongens* van Musial.**

TED START
IN DE GROTE RACES
DE POLITIESPEURDER TED START IS EEN EN AL VERRAZING. MOET HIJ AUTORENNER WORDEN ?! DE COMMISSARIS VERTELT HEM .....
— SU ELKE RACE VLIEGT DE TYPHOON RACE-AUTO IN BRAND. DEZE HEREN VAN DE TYPHOONDIRECTIE VERMOEDEN SABOTAGE.. JIJ KUNT HET MYSTERIE OPLOSSEN DOOR.....
....AUTORENNER TE WORDEN. DIT IS BEN, DE TYPHOON-RENNER. HU ZAL JE OPLEIDEN.
IN ALLE GEHEIM WORDT TED OP DE TYPHOON-PROEFBAAN TOT RENNER OPGELEID.
SNELLEN SCHAKELEN !! HOUD HET STUUR STEVIG VAST !!
AHMED
DE WONDERLAMPWERVER
SALEM MALEIKUM, WIJ KOMEN MET GOEDE BEDOELINGEN
WALAIKUM SALAAM.. WEES WELKOM...HE..HE..
EH, EH, EH...
ACH, WREEMDE REIZIGERS, GE HEBT GEEN GELUK - GEEN GELUK, HE, HE, HE..
MAAR IK RUIK GEBRADEN VLEES EN VERSE KOEKEN - GELUK OF NIET !
WAT EEN LEKKERNIJEN... UIT UW WOORDEN BEGRIP IK.. HUM.. DAT VIJ..HUM ..UW GASTEN ZIJN..?
GE KUNT ZOVEEL ETEN ALS U WENST MAAR VERDWIJN DAN SNEL.. U BENT HIER IN DE TENT VAN DE SHEIK ABDUL.. HU ZULT U GEVANGEN NEMEN EN ALS SLAAF VERKOPEN..EH

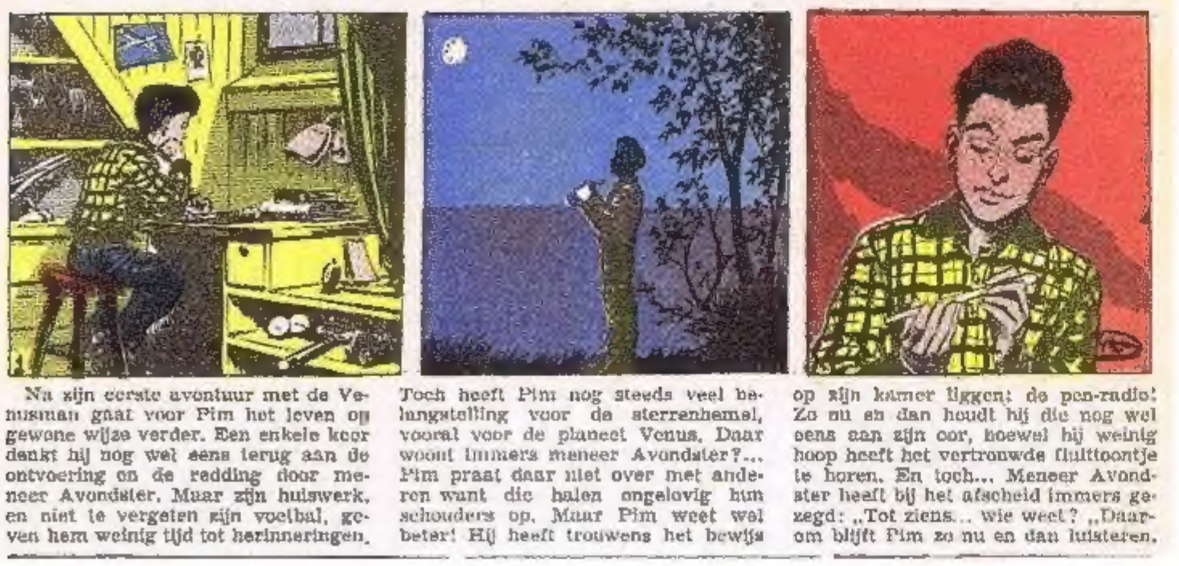

PIM en de VENUSMAN

Na zijn eerste avontuur met de Venusman gaat voor Pim het leven op gewone wijze verder. Een enkele keer denkt hij nog wel eens terug aan de ontvoering en de redding door meneer Avondster. Maar zijn huiswerk, en niet te vergeten zijn voetbal, geven hem weinig tijd tot herinneringen.

Toch heeft Pim nog steeds veel belangstelling voor de sterrenhemel, vooral voor de planeet Venus. Daar woont immers meneer Avondster?... Pim praat daar niet over met anderen want die halen ongelovig hun schouders op. Maar Pim weet wel beter! Hij heeft trouwens het bewijs op zijn kamer liggen: de pen-radio! Zo nu en dan houdt hij die nog wel eens aan zijn oor, hoewel hij weinig hoop heeft het vertrouwde fluittoontje te horen. En toch... Meneer Avondster heeft bij het afscheid immers gezegd: „Tot ziens... wie weet? „Daarom blijft Pim zo nu en dan luisteren.

BOVEN - Geleidelijk duiken er meer Nederlandse strips op die speciaal voor *Olidin* gemaakt, zoals *Ted Start* van Ted Mathijsen, *Ahmed* van Chris Roodbeen en *Pim en de Venusman* van Hans Kresse.

RECHTS - Veel aandacht voor het Koninklijke Huis was er ook in *Olidin*. In die gezagsgetrouwe tijden werden steevast de verjaardagen gevierd van de leden van koninklijk huis, zoals hier van prins Bernhard.

GEHEEL RECHTS - Belangrijk voor *Olidin* was Jan Kruis, die niet alleen de western *Tommy* leverde, maar ook *Baldino*, dat hij eerst tekende en daarna alleen nog schreef (voor Jan van der Voo). Ook schreef hij, eveneens voor Jan van der Voo, de scenario's van *De kleine hertog* en tekende hij aan het eind van elk jaar enkele strips van *Stientje en Gertje*, om de lezers er aan te herinneren dat zij hun lidmaatschap moesten verlengen.

RECHTS - Naast Kresse deed nog een andere realist van grote klasse mee aan *Olidin*: Piet Wijn. Van hem werden een oude strip, *De Zwarte Hertog*, maar ook nieuwe gepubliceerd, als *Dick Durfal*.

van Friso Henstra is een jongen die Olivier Dinmans heet en in de allereerste aflevering op de vuilnisbelt een ijzeren schelp (een *'Shell'*) vindt die à la Aladin een geest kan oproepen die wensen vervult. Deze geest heeft moeite met Oliviers naam, trekt die samen en noemt hem voor het gemak *Olidin*, en die naam blijft hij gedurende zijn hele striploopbaan behouden.

Behalve de titelstrip bevatten de acht pagina's van het eerste nummer slechts twee andere strips: *Opa* door Carol Voges en *Roland de jonge jager* door Hans Kresse. De rest van de pagina's is gevuld met informatie voor clubleden, wetenswaardigheden, nieuwtjes, een knutselrubriek, een kort verhaal en aandacht voor de verjaardag van prins Bernhard. Alle zeven jaargangen lang is er op de pagina's van *Olidin* veel ruimte voor de bevordering van het clubgevoel. Dat is logisch, omdat *Olidin* in feite een clubblad was en alleen bestond bij de gratie van het aantal leden, die dus door middel van een knusse sfeer, een stroom van kleine cadeautjes en kleine of grotere prijsvragen behouden dienden te blijven. En dat lukte aardig, want al heel snel wordt melding gemaakt van het honderdduizendste lid van de Shell Junior Club.

In de loop van de eerste jaargang komen er nieuwe strips bij: het gagstripje *Tippy*, afgewisseld met *Ben je een goed detective?*, beide door P. Visser, of met *Bolletje Bolleboos*, de Amerikaanse strip *Henry* van Carl Anderson. Ook een tweede strip uit de VS duikt al op in de eerste jaargang: *De Kattekwajongens*, in de versie van Musial.

In de tweede jaargang komen er ook nieuwe Nederlandse strips bij, zoals *Ted Start*, een motoragent die dienst gaat doen als autocoureur, door Roberic (Ted Mathijsen), en *Ahmed*, door Chris Roodbeen. Ook duiken regelmatig illustraties op van Jan Kruis, die in nummer 19 begint met de strip die een andere constante van *Olidin* zal worden: *Tommy*. Deze strip is bedoeld als western, maar vliegt alle kanten op, zodat je van een echte western nauwelijks kunt spreken.

In 1958 had Jan Kruis nog nauwelijks strips gemaakt, maar hij had er wel altijd een grote belangstelling voor gehad. In die tijd maakte Jan Kruis regelmatig reclametekeningen voor Bureau Van Maanen, onder andere voor opdrachten voor Shell. Geen wonder dus dat hem gevraagd werd of hij een cowboystrip voor Shell-clubblad *Olidin* wilde maken. Dat werd dus *Tommy*. Daarnaast tekende hij ook *Baldino*, over een middeleeuwse minstreel, met *Johan & Pirrewiet* in zijn achterhoofd. Vanaf het tweede verhaal werd het tekenwerk gedaan door Jan van der Voo, die daarna ook *De Kleine Hertog* tekende, op tekst van Jan Kruis. In de laatste nummers van elk jaar tekende Jan Kruis een paar reclamestripjes van *Gertje en Stientje*, die bedoeld waren om de leden van de Shell Junior Club er aan te herinneren hun lidmaatschap te verlengen.

De derde jaargang, 1959, opende met een nieuwe strip van Hans Kresse: *Pim en de Venusman*, waarvan in *Olidin* twee verhalen zouden verschijnen. Omdat Pim nu op de voorpagina verschijnt, kan de strip *Olidin* even een pauze nemen. Tegen het eind van het jaar begint een gloednieuwe strip van een andere Nederlandse stripmaker, Piet Wijn. Hij tekende voor *Olidin* twee verhalen van *Dick Durfal* (*Het Oog van Siva* en *De kale jonker*), terwijl een tien jaar oude strip van hem, indertijd gemaakt voor *Tom Poes Weekblad*, in *Olidin* een reprise kreeg: *De Zwarte Hertog*.

De vierde jaargang bracht de halvering van *Olidin*, dat wil zeggen in formaat. Het gevolg was dat er nu niet meer verschillende strips op één pagina werden afgedrukt, maar dat elke strip zijn eigen pagina, en soms zelfs twee pagina's kreeg.

In het eerste nummer werd de omslag gesierd door de nieuwe strip *Markies Marac* en een paar nummers later ging een nieuwe realistische strip van start, *David Crockett*, die waarschijnlijk van Disney-oorsprong is. De meeste andere strips worden met tussenpozen voortgezet, net als in de vijfde jaargang. De enige nieuwe strips in deze jaargang zijn *De Zwarte Hertog* van Piet Wijn en af en toe een los strookje *Slobber* van Frits Godhelp. Dit was een herplaatsing van *Bas en Van der Pluim*, een strip die Godhelp tien jaar eerder voor *Tom Poes Weekblad* had gemaakt. Ook *Kareltje*, bedoeld voor heel jonge lezertjes, was een nieuwe strip, getekend door Joost Rietveld, net als *Dannie ben ik*, in een nogal experimentele stijl getekend door Emile Brumsteede.

In de zesde jaargang gaat het aantal pagina's van 12 naar 16. Ook het percentage strips neemt toe: meestal zijn er nu acht van de zestien pagina's strip.

De Zwarte Hertog
Nadat hij de waard betaald had, stoeg Marcel weer te paard en vervolgde zijn reis. Ofschoon de uiteindelijke termijn, waarbinnen hij op zijn hoofdkwartier terug moest zijn volgens de brief 4 dagen was, verwachtte hij reeds tegen de avond op zijn plaats van bestemming te zijn.
Inmiddels was in de herberg iets voorgevallen, dat de loop der gebeurtenissen sterk zou beïnvloeden. Vlak na het vertrek van Marcel werd de rijk gekleede bezoeker, die in gedachten zijn glas wijn leegdronk, opeens opgeschrikken door de waard, die roepend naar buiten liep. Toen deze kort daarna weer binnentrad vroeg de edelman, wat er aan de hand was.
„Ik vond dit onder de stoel van de heer die zojuist vertrokken is", vertelde hem de waard. „Het moet uit zijn beurs gerold zijn, toen hij mij betaalde". In zijn hand hield hij een klein medaillon met edelstenen ingezet.
Met een kreet van verrassing griste de edelman het hem uit de hand en bekeek het aandachtig. „Het is hetzelfde", mompelde hij zachtjes, terwijl hij peinzend aan zijn spitse baard trok.

Dick Durfal en het OOG van Siva
BEDRIEGERS! GIJ WAGT HET MIJ EEN WAARDELOOS STUK GLAS AAN TE BIEDEN ALS HET OOG VAN SIVA?! GRIJP HEN!
EEN.. EEN STUK GLAS? VERTJOEP! DAAR SNAP IK GEEN STEEK VAN!!
VLUG, OOM! ALS DE WEERGA HIER VANDAAN!!
HELA, DICK! WE VERGETEN DE PRINSES!!
TE WAS OPGEVOLGD DOOR SOLDATEN
GEEN SCHIJN VAN KANS OM HAAR MEE TE NEMEN

Nieuw dit jaar zijn *Daniël Boone*, vermoedelijk een strip uit de Disney-stal, en de Nederlandse strips *Papom* van Roodbeen en *De avonturen van Mex*, door Carol Voges. In nummer 15 komt er een nieuwe Nederlandse tekenaar bij, Dick Vlottes, met *Botje Boon's ballonnetje*, kort daarop gevolgd door zijn realistische strip *Senmoet*.

En dan breekt de laatste jaargang aan, de zevende, van 1963, waarin alleen nog maar strips van Nederlandse origine verschijnen: *Olidin*, *Tommy*, *Ted Start*, *Baldino*, *Senmoet*, *De kleine hertog*, *Papom* en *Botje Boon*. Maar met nummer 24 is het definitief afgelopen.

Geen geld

In nummer 20 wordt in een uitgebreid redactioneel aangekondigd dat *Olidin* aan het eind van het jaar stopt. De reden, die met veel omhaal van woorden naar voren komt, is deze: Shell stopt geen geld meer in de Shell Junior Club en in *Olidin*, maar gaat zich richten op andere promotieactiviteiten.

En in nummer 24, het laatste nummer dus, wordt er nogmaals een hele pagina uitgetrokken om afscheid te nemen en iedereen te bedanken. Dus anders dan sommige andere tijdschriften, heeft de *Olidin*-redactie op een waardige en nette manier afscheid van zijn lezers genomen. En niet alleen met die redactionele pagina's, ook nog eens achterin het laatste nummer met een tekening van een hele pagina waarop alle stripfiguren staan afgebeeld, en op de pagina daarnaast een afscheidsgedicht. Dus je kunt niet zeggen dat ze de kaars onopgemerkt hebben uitgeblazen.

Opvallend aan zeven jaar *Olidin* waren vooral twee dingen.

Ten eerste is er altijd veel aandacht geweest voor strips van Nederlandse bodem, en meer dan dat, voor een eigen productie van Nederlandse strips, wat in die tijd, zeker voor een semi-commercieel blad als *Olidin*, geen vanzelfsprekendheid was. Want een eigen productie is duurder dan het aankopen van reeds eerder gepubliceerde strips. Maar misschien kon de *Olidin*-redactie relatief veel geld in het blad steken, omdat het onder het reclamebudget van Shell viel.

Ten tweede hebben er voor *Olidin* veel tekenaars gewerkt die uit de reclame afkomstig waren, en verder weinig of geen strips hebben gemaakt. Dat lag waarschijnlijk aan het feit dat Reclamebureau Van Maanen de opdracht voor de productie van *Olidin* had gekregen. Bij het samenstellen van het blad visten zij in eigen vijver, namelijk die van de reclametekenaars. Voor *Olidin* hebben slechts een paar tekenaars gewerkt die echte striptekenaars waren, zoals Hans Kresse en Carol Voges. Maar opvallend is dat ook een paar *Olidin*-reclametekenaars later grotendeels de strip in zijn gegaan, zoals Jan Kruis en Jan van der Voo.

TOMMY
NA HET AVONTUUR MET DE "SLAPENDE DRANK" TREKKEN TOMMY EN GROOTVADER IN OOSTENLIJKE RICHTING DOOR HET NEVELGEBERGTE.
KIJK EENS, GROOTVADER! WAT EEN PRACHTIG MEER. WEET U HOE HET HEET...?
HM FOEFUR... IK VREES DAT HET MEER NOG GEEN NAAM HEEFT, JONKIE. DIT GEBIED IS NOG NOOIT DOOR EEN BLANKE BETREDEN!
BALDINO en de kat SASTIAAN
WE GAAN EEN KOKJE NEMEN BIJ DE RIDDER MET DE RODE PLUIM... VORT SASTIAAN...
HO... HO... STOP... DAAR ZAL HET ZIJN...
ZO, NU GA IK EVEN NAAR HET KAMP EN JIJ WACHT HIER NETJES TOT IK TERUGKOM... BEGREPEN...?
BEEEEEEEEEHH..!
GOED, GOED, JE MAAR MEE...!
...MAAR GEDRAAG JE TENMINSTE BEHOORLIJK...
DE KLEINE HERTOG
AHOYYYY
DE VARENSGEZELLEN, DIE DE KLEINE HERTOG VONDEN, DACHTEN DAT HET HUN SCHEEPSJONGEN BRAMMETJE WAS.....
PARBLEU, GOEDE MANNEN, KUNT GIJ ME NIET OP EEN WAT ELEGANTERE WIJZE WEKKEN.....
FLASHH
HOE IS UW OCHTENDBAD MAJESTEIT.....

Stripschrift COLOFON

JAARGANG 43 • NUMMER 1 (406) • FEBRUARI 2010

's Werelds oudste stripinformatieblad verschijnt 8 maal per jaar en wordt samengesteld door een onafhankelijke redactie.

Gasthoofdedacteur
Rob van Eijck

Redactie
Teus de Kruijf, Arco van Os, Dik Rondeltap, Rik Sanders

Medewerkers
Maud Kortbeek, Kier Schuringa, Ton Schuringa, Erwin Suvaal, Rudy Vrooman

Redactie-adres
Postbus 84206
3009 CE Rotterdam
t 010-2201063
f 010-4210608
e redactie@stripschrift.nl

Abonnementen
Een abonnement omvat 8 nummers en wordt daarna telkens stilzwijgend verlengd.
Eventueel gemiste nummers zijn te bestellen via onze Back Issue Service.

Maak het juiste bedrag over op girorekening 9347590 ten name van Stichting Uitgeverij Stripstift te Rotterdam.
Nederland €47,00
België €50,00
Other countries €64,00
IBAN NL07 INGB 0009 3475 90
SWIFT/BIC INGBNL2A
Bedragen zijn inclusief 6% BTW
Opzeggingen schriftelijk richten aan de uitgever, uiterlijk twee nummers voor het aflopen van het abonnement.

Reprorecht
Het overnemen, maar ook het vermenigvuldigen van artikelen en illustraties is slechts geoorloofd na schriftelijke toestemming van de redactie.

Materiaal
Ongevraagd toegestuurd materiaal wordt niet geretourneerd.
De verantwoordelijkheid voor de artikelen berust bij de auteurs.

Advertenties
Voor de opgave van advertenties en het opvragen van de tarieven kunt u contact opnemen met de uitgever, of e-mailen naar adverteren@stripstift.nl

Druk
Printec Offset, Kassel, Duitsland

Uitgever/Distributie Nederland
Stichting Uitgeverij Stripstift
Kleine Beer 467
3067 ZW Rotterdam
t 010-2201063
f 010-4210608
e uitgever@stripstift.nl
w www.stripstift.nl
KvK Rotterdam 24335843

Distributie België
Pinceel, Leuven
AMP, Brussel

Stripschrift wordt uitgegeven in opdracht van Het Stripschap.
Leden van Het Stripschap krijgen €1,25 korting op de abonnementsprijs.

ISSN 0165-845X
ISBN 978-90-74539-35-7

ADVERTENTIE

Yendor STRIPWINKEL
Korte Hoogstraat 16
3011 GL Rotterdam
Tel 010 - 433 17 10
www.yendor.nl

NEEM NU EEN JAARABONNEMENT OP

DYLAN DOG

DETECTIVE VAN *NACHTMERRIES* EN *BOVENNATUURLIJKE VERSCHIJNSELEN*

EN KRIJG DEZE EXCLUSIEVE, GELIMITEERDE UITGAVE KADO!

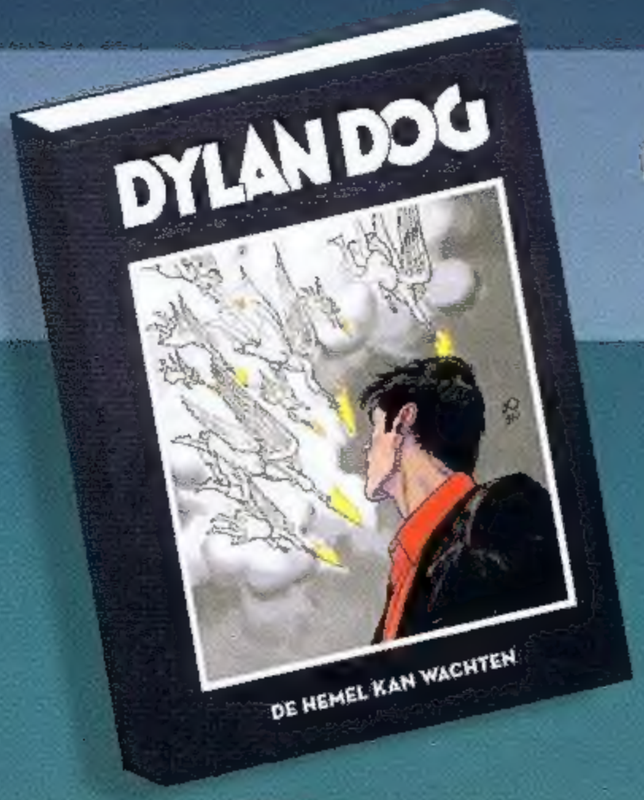

©BONELLI / SAE 2009 - WWW.BONELLIEDITORE.IT

NIEUWSGIERIG? VRAAG NAAR DE SPECIALE PROMOBOEKJES OF NEEM METEEN EEN ABONNEMENT BIJ UW STRIPSPECIAALZAAK!

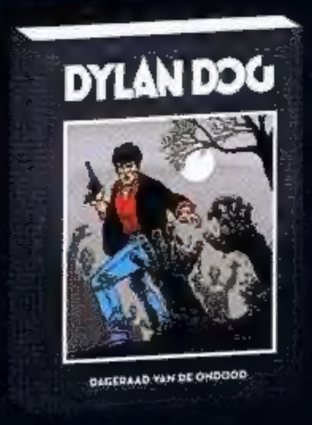

JANUARI

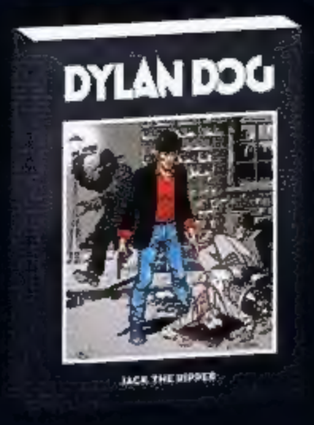

FEBRUARI

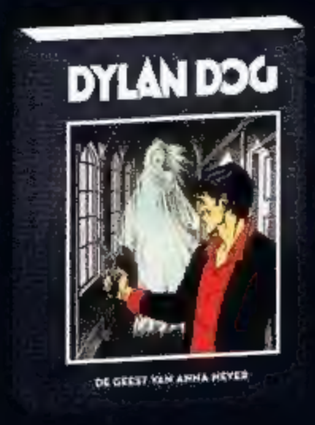

MAART

- maandelijkse verschijning
- 96 pagina's
- compleet verhaal
- zwart-wit
- hardcover
- 9,95 euro

SILVESTER

www.silvesterstrips.nl